

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 36 · 20. desember
Sesjonen 2023–2024

Møte onsdag den 20. desember 2023 kl. 10

President: Masud Gharahkhani

Dagsorden (nr. 36):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Olje- og energidepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13) (Innst. 9 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024), Prop. 1 S Tillegg 1-2 (2023–2024))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug og Geir Jørgensen om å stanse elektrifisering av Melkøya (Innst. 155 S (2023–2024), jf. Dokument 8:21 S (2023–2024))
3. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Klima- og miljødepartementet (Innst. 157 S (2023–2024), jf. Prop. 21 S (2023–2024) unntatt kap. 1429)
4. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Olje- og energidepartementet og Endringer i statsbudsjettet 2023 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 158 S (2023–2024), jf. Prop. 25 S (2023–2024) kap. 2440 og 5440 og Prop. 26 S (2023–2024) unntatt kap. 1812 og 4812)
5. Innstilling fra finanskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024 vedrørende rammeområde 19 Tilfeldige utgifter og inntekter, rammeområde 20 Stortinget, finansadministrasjon mv., rammeområde 22 Utbytte mv., samt garantier under Finansdepartementet, statsbudsjettets 90-poster og kapitlene som gjelder overføring til og fra Statens pensjonsfond utland (Innst. 5 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024), Prop. 1 LS (2023–2024) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2023–2024))
6. Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski om å regulere banknæringen til forbrukernes beste (Innst. 156 S (2023–2024), jf. Dokument 8:6 S (2023–2024))
7. Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen, Mimir Kristjánsson og Tobias Drevland Lund om en redningspakke for norske bankkunder (Innst. 167 S (2023–2024), jf. Dokument 8:9 S (2023–2024))
8. Innstilling fra finanskomiteen om Lov om suppleringskatt på underbeskattet inntekt i konsern (suppleringskatteloven) (Innst. 160 S (2023–2024), jf. Prop. 29 LS (2023–2024))
9. Innstilling fra finanskomiteen om Lov om suppleringskatt på underbeskattet inntekt i konsern (suppleringskatteloven) (Innst. 159 L (2023–2024), jf. Prop. 29 LS (2023–2024))
10. Innstilling fra finanskomiteen om Ny saldering av statsbudsjettet 2023 med tillegg (Nasjonal sikkerhetsmyndighet og ny saldering) (Innst. 150 S (2023–2024), jf. Prop. 30 S (2023–2024) og Prop. 34 S (2023–2024))
11. Referat

Presidenten [10:00:06]: Det foreligger tre permisjonssøknader:

  - fra representanten Anja Ninadotter *Abusland* om foreldrepermisjon i tiden fra og med 2. til og med 19. januar
  - fra henholdsvis Arbeiderpartiets og Høyres stortingsgruppe om permisjon for representantene Tine Lise *Sundnes* og Sveinung *Stensland* i tiden fra og med 3. januar til og med 22. mars, begge for å delta i sjefskurs ved Forsvarets Høgskole

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

  1. Søknadene behandles raskt og innvilges.
  2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møtes i permisjonstiden slik:
    - For Vest-Agder: Eivind *Drivenes* 3.–18. januar
    - For Oslo: Agnes Nærland *Viljugrein* 3. januar til 21. mars
    - For Rogaland: Irene Heng *Lauvsnes* 3. januar til 21. mars

Presidenten [10:00:48]: Representanten Himanshu Gulati vil framsette et representantforslag.

Himanshu Gulati (FrP) [10:00:59]: På vegne av representantene Sylvi Listhaug, Terje Halleland, Hans Andreas Limi, Silje Hjemdal, Frank Edvard Sve, Morten Stordalen, Marius Arion Nilsen, Morten Wold, Erlend Wiborg og meg selv ønsker jeg å fremme et representantforslag om ytterligere tiltak for å bekjempe vold og trusler i norsk skole.

Presidenten [10:01:18]: Representanten Marie Sneve Martinussen vil framsette et representantforslag.

Marie Sneve Martinussen (R) [10:01:29]: På vegne av representanten Mimir Kristjánsson og meg selv vil

jeg fremme et forslag om å sikre at Statens pensjonsfond utland trekker sine investeringer ut av selskaper som bryter grunnleggende arbeidstakerrettigheter.

Presidenten [10:01:43]: Representanten Bård Hoksrud vil framsette to representantforslag.

Bård Hoksrud (FrP) [10:01:59]: På vegne av Fremskrittspartiet og representantene Morten Wold og meg selv har jeg gleden av å framsette et representantforslag om å styrke logopeddekkningen.

På vegne av representantene Morten Wold, Himanshu Gulati og meg selv framsetter jeg et representantforslag om en ny vurdering av nivået på alternativkostnad for prioriteringsbeslutninger mht. helse- og omsorgstjenester og om å prisjustere dagens alternativkostnad.

Presidenten [10:02:22]: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag om nødvendig fortsetter utover kl. 16.

Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil sakene nr. 1–4 bli behandlet under ett.

Sak nr. 1 [10:02:41]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Olje- og energidepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13) (Innst. 9 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024), Prop. 1 S Tillegg 1–2 (2023–2024))

Sak nr. 2 [10:02:41]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug og Geir Jørgensen om å stanse elektrifisering av Melkøya (Innst. 155 S (2023–2024), jf. Dokument 8:21 S (2023–2024))

Sak nr. 3 [10:02:41]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Klima- og miljødepartementet (Innst. 157 S (2023–2024), jf. Prop. 21 S (2023–2024) unntatt kap. 1429)

Sak nr. 4 [10:02:41]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringar i statsbudsjettet 2023 under Olje- og energide-

partementet og Endringer i statsbudsjettet 2023 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 158 S (2023–2024), jf. Prop. 25 S (2023–2024) kap. 2440 og 5440 og Prop. 26 S (2023–2024) unntatt kap. 1812 og 4812)

Presidenten [10:03:53]: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil tre replikker med svar etter partienes hovedtalere og inntil ti replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen.

Videre vil de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, få en taletid på inntil 3 minutter.

Marianne Sivertsen Næss (A) [10:04:23] (komiteens leder og ordfører for sakene nr. 3 og 4): Verden har blitt mer uforutsigbar de siste årene. Det har konsekvenser for folk, næringsliv og industri. Budsjettenigheten mellom regjeringspartiene og SV er et budsjett for å trygge folks økonomi og Norge i en urolig tid, samtidig som vi skal sørge for en ambisiøs klimapolitikk.

Grønn bok er vår plan for 2030, en nyvinning som opplyser den demokratiske debatten. Her viser vi for første gang hvilke tiltak vi vil gjennomføre for å nå Norges forpliktelser om 50 pst. kutt i ikke-kvotepliktig sektor. Mens høyre regjeringen la fram én fullverdig klimamelding på åtte år, leverer vi nå årlige klimaplaner til Stortinget. Det gjør vi fordi klimaomstillingen krever at vi gjennomfører politikk i et langt raskere tempo enn det som har vært gjort tidligere.

For å lykkes trenger vi betydelig mer fornybar kraft, mer nett og mer energieffektivisering. Det følger vi opp i neste års statsbudsjett. Her ligger bevilgninger til oppfølging av regjeringens handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi, inkludert bevilgninger til Husbanken, Enova, NVE og Direktoratet for byggkvalitet. Vi styrker også energimyndighetene i nok et statsbudsjett – flere hender og hoder inn i OED, NVE og RME – for raskere utbygging av havvind og konsekvensbehandling av fornybar kraft og anlegg for nett.

Å øke saksbehandlingskapasiteten og digitaliseringen er helt nødvendig. Vi har et stort etterslep på energifeltet. For å nå målene om rikelig tilgang på ren og rimeleg kraft – som er et fortrinn for norske forbrukere, næringsliv og industri inn i framtiden – må jobben som skulle vært gjort for fem–seks år siden, eskaleres betydelig. Vi er i gang, men det er rimelig å påpeke at rekruttering og opplæring tar tid, noe som også betyr at det vil ta tid før man kan se den fulle effekten av økte ressurser.

At verden er blitt mer uforutsigbar, har også konsekvenser for energiforsyningen vår. Det gjelder både for

oss som strømkunder og for valgene vi må ta i strømpolitikken. Vi har allerede tatt flere grep i møte med de høye strømprisene. Strømstønsordningen for husholdninger er blitt forbedret og forlenget i flere omganger, og vi har lagt bedre til rette for fastprisavtaler for bedrifter ved endringer i grunnrenteskatten. Vi har sagt nei til nye utenlandskabler og lagt fram nye verktøy for å trygge kraftforsyningen vår. Det gir mer politisk kontroll.

Skal vi nå målene våre, klimamålene, må vi redusere og fjerne store utslipp i industrien. Elektrifisering av Melkøya er et sånt tiltak. Den direkte effekten av det er at vi kutter klimagassutslippene med 850 000 tonn CO₂. Gjennom kvotesystemet bidrar det også til europeiske utslippskutt. I tillegg kommer de indirekte effektene, som at gass kan fortrenge kull og til og med omformes til blått hydrogen, helt uten utslipp.

Som følge av regjeringens kraftløft for Finnmark og føringene i regjeringens nye handlingsplan for nett har Statnett nylig reservert kraft tilsvarende 465 MW til nye prosjekter nord for Ofoten. Av disse 465 er 215 ny kapasitet som følge av regjeringens kraftløft for Finnmark, med planer om minst 350 MW ny kraftproduksjon i området. 465 MW til nye prosjekter er mye kapasitet sammenlignet med dagens uttak nord for Ofoten, som ligger på rundt 1 470 MW. Dette er et direkte resultat av regjeringens politikk.

Jeg registrerer at flere partier i denne salen jobber for en løsning som både er dyrere for fellesskapet og kutter mindre utslipp. Faktisk vil fellesskapet måtte betale rundt 85 pst. av kostnadene ved en CCS-løsning gjennom vårt eierskap i Equinor og Petoro, altså 20–30 mrd. kr av fellesskapets midler investert bare i Melkøya og i dens levetid. Det er en investering som ikke gir Finnmark én meter mer nett eller megawatt mer kraft, og som ikke rigger Finnmark for fremtiden. Det er dårlig bruk av fellesskapets ressurser. CCS-løsningen vil også kunne gi 100 000 tonn høyere CO₂-utslipp per år fra Hammerfest LNG enn med dagens valgte løsning.

For å sikre bred oppslutning om klimapolitikken skal omstillingen være sosialt og geografisk rettferdig og inkluderende. Vi behandler i dag et grønt budsjett, som ble historisk grønt etter vårt gode budsjettsamarbeid med SV. Jeg vil takke SV særlig, men også hele komiteen, for et godt samarbeid både i denne saken og gjennom hele høstsesjonen.

Presidenten [10:09:13]: Det blir replikkordskifte.

Ove Trellevik (H) [10:09:29]: Høyre har sendt følgende spørsmål til regjeringa: Vil regjeringa i arbeidet sitt med ei heilskapleg verdikjede for hydrogen sikra at blått hydrogen frå naturgass får like rammevilkår som grønt hydrogen?

Svaret er oppsiktsvekkjande. I ei tid med kraftkrise og der køen på tilknytning til Statnett er på 12 000 MW, er heile 4 200 MW – altså over ein tredjedel – planlagt til produksjon av grønt hydrogen og ammoniakk. Regjeringa vil altså retta støtta mot denne produksjonen – dette i ei tid med både kraft- og nettmangel, som representanten sa i sitt innlegg. Til overmål skal denne grøne hydrogena i all hovudsak produserast av regulerbar vasskraft.

Mitt spørsmål er: Vil Arbeidarpartiet – og er Arbeidarpartiet sin politikk slik også – at bruk av grønt hydrogen skal støttast, men ikkje bruk av blått hydrogen?

Marianne Sivertsen Næss (A) [10:10:30]: Jeg svarer representanten med at både grønt og blått hydrogen vil være helt avgjørende i den omstillingen vi skal gjennom. Vi er heldige som har betydelige ressurser som naturgass, som ved hjelp av CCS kan omgjøres til blått hydrogen. Vi har allerede, gjennom vårt samarbeid med våre europeiske partnere og Den europeiske hydrogenbanken, inngått et samarbeid som vil gi muligheter også for norske aktører til å kunne søke støtte for å få på plass blå hydrogenproduksjon.

Det skal hvert fall ikke være noen tvil om at for vår del vil vi fortsette å utvikle norsk sokkel, og i den betydning ligger det også at vi skal legge til rette for å hente opp naturgass som ved hjelp av CCS kan omgjøres til blått hydrogen.

Terje Halleland (FrP) [10:11:33]: I fjor økte denne regjeringen kvoteprisgulvet til 200 kr i den såkalte CO₂-kompensasjonsordningen for industrien. Det ble gjort for at en skulle få en såkalt bærekraftig løsning, som skulle holde seg over tid. Det gikk altså under ett år før en nå kommer med forslag om å doble det samme kvoteprisgulvet. Det skjer fullstendig uten dialog og uten forvarsel – ingen samtaler med industrien, heller ikke med LO. Dette er selvfølgelig svært skadelig, og vi ser en del uheldige omstendigheter dette medfører.

Jeg har lyst til å spørre representanten – for dette går igjen på veldig mange områder; vi ser det på skatt og avgifter, der en over natta innfører endringer – hva betyr forutsigbarhet for Arbeiderpartiet?

Marianne Sivertsen Næss (A) [10:12:36]: Forutsigbarhet er svært viktig. Det er noe som Norge er kjent for. Vi er fortsatt kjent for å være et sted hvor det både er trygt og forutsigbart å investere.

Så til det spørsmålet går på: CO₂-kompensasjonsordningen. Det er en ordning som nærmest har eksplodert når det gjelder kostnader for den norske stat. Derfor har det vært nødvendig å legge et kvoteprisgulv, nettopp for å sikre bærekraften i systemet vårt. Det skal ikke være noen tvil om at vi mener at CO₂-kompensasjonsordnin-

gen er en svært viktig ordning for industrien. Det var nettopp Stoltenberg-regjeringen som fikk den i stand, og vi har alle intensjoner om å følge den opp.

Jeg registrerer at det ble sagt at det ikke har vært dialog. Det har vært dialog, men riktignok er den ikke oppfattet som god. Det tar vi til etterretning, og vi skal sørge for at det arbeidet kommer på rett vei. Det vet jeg også at klima- og miljøministeren allerede er godt i gang med.

Denne ordningen, som er etablert av Arbeiderpartiet, skal fortsatt være der i framtiden, men dialogen om hvordan den skal rigges, vil skje nå framover.

Ola Elvestuen (V) [10:13:50]: Representanten tok opp dette med grønn bok og betydningen av grønn bok. Dette er vel det siste kapitlet som var i tidligere budsjetter, som nå er fulgt opp. I grønn bok viser man også at i vår klimaavtale med EU henger vi langt etter med tanke på å nå de målene vi skal, særlig innenfor det som er innsatsfordelingsordningen, det som går på transport, det som går på landbruk, det som går på bygninger, avfallshåndtering. Det regjeringen gjør for å nå målene, er at man bare fyller på med biodrivstoff i siste del av perioden. Det er biodrivstoff basert på slakteavfall fra stort sett Kina og USA. Vi har dårligere biodrivstoff i Norge enn det som brukes ellers i Europa, mens vi ikke når målene med elbilsalg i 2025, varebilsalg etc. Hva vil regjeringen gjøre for å sørge for at vi får en forsterket satsing på nullutslippsløsninger? Er det biodrivstoff som skal være løsningen for regjeringen i årene framover?

Marianne Sivertsen Næss (A) [10:14:56]: For at vi skal nå våre klimamål er det nødvendig med en innsats på flere områder. Et av de tiltakene som er gjort nå, er det som representanten Elvestuen nevner: biodrivstoff. Jeg kan også dra fram den store satsingen, som bl.a. kommer gjennom budsjettforliket med SV, som går på nullutslippslastebiler. Det er et helt konkret tiltak med 285 mill. kr lagt inn i budsjettet for å sikre at vi kan gi støtte til både ladeinfrastruktur og kjøretøy. Som sagt: For at vi skal nå våre klimamål, må vi gjøre flere ting på samme tid. Vi må samtidig ta hensyn til folk, til folks lommebok, sånn at det er en sosialt og geografisk rettferdig og ikke minst inkluderende klimapolitikk vi skal føre framover.

Presidenten [10:15:38]: Replikkkordskiftet er omme.

Nikolai Astrup (H) [10:15:59] (ordfører for sak nr. 2): Mangel på kraft og nett er i ferd med å kortslette klimaomstillingen i Norge og kan føre til vedvarende høye priser for folk og bedrifter. Under Solberg-regjeringen ble det gitt konsesjon til 16 TWh med ny kraftproduksjon – i en periode der ekspertene mente vi had-

de mer enn nok kraft. Under Støre-regjeringen er det gitt konsesjon til 0,3 TWh med ny kraftproduksjon – i en periode der ekspertene mener vi har et desperat behov for mer kraft. NVE spådde tidligere i høst en kraftpris på 80 øre per kWh i 2030, før nettleie og avgifter. Det er en brutal dom over regjeringens kraftpolitikk, og regningen må bæres av husholdninger og bedrifter over hele landet. Samtidig melder nettselskapene at det enkelte steder ikke vil være mulig å koble på nytt forbruk før midt på 2030-tallet. Det betyr at bedrifter som ønsker å gå fra f.eks. fossil gass til fornybar strøm, må vente lenge.

Vi mangler også effekt. Det må gjøres langt mer for å avlaste nettet og effekttoppene, særlig om vinteren. For eksempel må det jobbes mer med hvordan fjernvarmenettene kan utnyttes bedre, slik at de kan avlaste behov for effekt fra nettet om vinteren. Regjeringens innretning på CO₂-avgiften for avfallsforbrenningsanlegg bidrar dessverre til å sende fjernvarmeanleggenes viktigste innsatsfaktor, avfall, til Sverige.

De siste par årene har vi opplevd det største tilbuds-sidesjokket i europeisk energihistorie. Her hjemme er det mange som synes å mene at vi skulle ha vært helt upåvirket av dette. Det er i beste fall naivt. Kombinasjonen av et langt større kraft- og nettbehov enn det vi tidligere har lagt til grunn, må møtes med hurtigere utbygging av kraft, nett og effekt og mer effektiv bruk av energien vi allerede har. Den responsen har så langt uteblitt. Tvert om – høsten 2022 ble rammevilkårene for å bygge ut mer kraft forverret betydelig, bl.a. gjennom forslaget om grunnrenteskatt på vindkraft. Nå er det heldigvis blitt enighet om en innretning som sikrer at nye kraftverk blir investeringsnøytrale, og tapet for eksisterende kraftverk, investeringer som ble gjort under helt andre forutsetninger, er blitt langt mindre, men skaden på Norges omdømme som et forutsigbart sted å investere vil det nok ta lengre tid å rette opp.

Det kan virke som om regjeringens frykt for at noen skal tjene penger på vindkraft, er større enn frykten for kraftunderskudd i Norge. Hvis NVE og Statnett får rett i sine prognoser, styrer regjeringen mot et kraftunderskudd i Norge. Det betyr at vi blir mer avhengig av mellomlandsforbindelser og mer prisgitt kraftutbygging i landene rundt oss. Heldigvis har land som Danmark, Sverige og Storbritannia ikke bare store planer for ny kraftproduksjon, men de er i gang med å bygge. Når vinden blåser, vil våre mellomlandsforbindelser kunne gi oss både rimelig og sikker tilgang på energi som kan balanseres mot vår vannkraft. Danmark har ambisjoner om å firedoble kraftproduksjonen innen 2030. Vi bør derfor tenke oss godt om før vi lar være å fornye mellomlandsforbindelsene dit. Finansministeren mener de ikke må fornyes – uansett. Jeg merker meg at statsråd

Aasland har en mer kunnskapsbasert tilnærming til dette spørsmålet.

Kraften må på plass om utslippene skal kuttes, men det alene er ikke nok hvis industrien skal lykkes med omstillingen frem mot 2030 og 2050. Det er behov for mer kraftfulle tiltak. Høyre har derfor foreslått et punktutslippsprogram som skal bidra til å skalere utslippstiltak fra de store punktutslippene. Vi er glade for at budsjettenigheten mellom regjeringspartiene og SV følger opp dette, men det som gjenstår, er å finne en innretning som gir størst mulig utslippskutt per krone. For eksempel mener vi at karbondifferansekontrakter kan være en mulig måte å gjøre det på.

I 2030 skal antall kvoter i det europeiske kvotesystemet være redusert med 62 pst. sammenlignet med 2005 – og i 2040 helt ned til null. Industrien har derfor ikke noe valg. Det er omstilling, utflytting eller nedleggelse som er alternativene. Hvis vi ender opp med de to siste, har både Norge, norske arbeidstakere og klimaet tapt.

Norsk sokkel skal utvikles, ikke avvikles. Det må skje innenfor rammen av klimamålene og våre forpliktelser under Parisavtalen. Havvind, fangst og lagring av CO₂ og verdikjeder for blått hydrogen vil være helt sentrale ingredienser for å få det til. På kort og mellomlang sikt kan ikke fornybar energi alene bære den europeiske energiomstillingen. Naturgass vil være helt nødvendig, men over tid må den renses og omdannes til hydrogen. I dag brukes det ti millioner tonn grått hydrogen i europeisk industri. I en tid der vi trenger langt mer strøm til varmepumper, elektriske kjøretøy og omstilling i husholdninger og mindre bedrifter, vil det være behov for blått hydrogen for å erstatte mye av dette volumet. Derfor mener Høyre at det bør satses mer på utvikling av en verdikjede for hydrogen, og vi foreslår at det opprettes et nytt program, BLÅHYDROMAKS, for å bidra til dette.

Helt til slutt en stemmeforklaring: Høyre stemmer mot nysalderingen fra regjeringspartiene og SV, men vi ville ha stemt for det opprinnelige forslaget fra regjeringen. Ved en inkurie, som det heter på fint, ble dette forslaget ikke fremmet på nytt fra vår side. Men da er det oppklart.

Med det tar jeg opp forslagene Høyre har alene og sammen med andre i de innstillingene som vi har til behandling.

Presidenten [10:20:58]: Representanten Nikolai Astrup har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Marianne Sivertsen Næss (A) [10:21:12]: Høyre har brukt mye tid på å lage et bilde av at Norge er et land som det er uforutsigbart å investere i. Jeg vil derfor utfordre Høyre: Hva slags forutsigbarhet gis industrien

når Høyres samarbeidspartier i en mulig framtidig regjering er villige til å skrote vedtaket om elektrifisering av Melkøya, et vedtak som allerede har gitt 500 nye arbeidsplasser i den nordligste landsdelen? Det første stålet til Snøhvit Future-prosjektet er allerede laget hos MOMEK i Mo i Rana. Consto, med kontorer i Bodø, Tromsø, Hammerfest og Alta, vil med sin kontrakt gi mellom 200 og 300 årsverk, og Aibel utvider nå med opp mot 250 nye ansatte i Nord-Norge. Uavhengig av hva man synes om elektrifisering av Melkøya, må folk og bedrifter som inngår en avtale med offentlige myndigheter, kunne stole på at den gjelder. Hvordan vil Høyre forholde seg til sine samarbeidspartier og sikre at det faktisk er mulig å stole på beslutninger fattet av norske myndigheter?

Nikolai Astrup (H) [10:22:10]: Gjennom åtte år i regjering samarbeidet vi godt med våre samarbeidspartnere, enten de satt i regjeringen sammen med Høyre eller de satt utenfor, og vi klarte i løpet av de åtte årene å unngå det kaoset og den politiske usikkerheten som denne regjeringen har klart å skape på kun kort tid. Det er ingen tvil om at den politiske risikoen ved å investere i Norge oppleves som betydelig høyere nå enn under den forrige regjeringen. Det skyldes ikke minst forslaget om å innføre grunnrenteskatt på vindkraft på land med tilbakevirkende kraft. Jeg vil også nevne at den midlertidige arbeidsgiveravgiften – som ikke var så midlertidig at den ble fjernet i 2024-budsjettet, men fortsatt blir stående – heller ikke bidrar til å skape et inntrykk av en regjering som ønsker forutsigbarhet og legger til rette for norske virksomheter og investeringer i Norge.

Hans Inge Myrvold (Sp) [10:23:12]: Tittelen på Høgre sitt alternative statsbudsjett for 2024 er «Høyre tar ansvar for en bedre fremtid», og for inneverande år «Store utfordringer kan løses» – på bokmål. Sett i lys av dette har eg difor behov for å få eit reelt svar frå representanten om den næringsfiendtlege haldninga ein har til matproduzentane og landbruket. Høgre vel konsekvent å svekkja konkurransekrafta til denne næringa gjennom nye særnorske klimaavgifter, som t.d. avgift på mjølkekartongar og rasing av Bionova, som ein ynskjer å avvikla heilt. Bionova, som denne regjeringa har etablert, er eit viktig og avgjerande tilskot til det statlege verkemiddelapparatet. Kvifor ynskjer Høgre å svekkja og gje dårlegare rammevilkår for norsk matproduksjon, som er vår viktigaste distriktsnæring, til fordel for auka import av mat og lågare sjølvforsyning?

Nikolai Astrup (H) [10:24:18]: Gjennom åtte år med høyreregjering gikk matproduksjonen i Norge opp, og det var fordi vi førte en landbrukspolitikk som spilte på lag med bøndene. Så er det også slik at vi me-

ner at landbruket må omstille seg for å bidra til reduserte klimautslipp. Det skulle man tro at også Senterpartiet var enig i at er nødvendig. Vi inngikk en frivillig avtale med landbruket da vi satt i regjering, men den må også følges opp med praktiske tiltak som faktisk gir utslippsreduksjoner, og da er det behov for å gjøre endringer og bidra til å legge til rette for mer klimavennlig produksjon av mat i Norge.

Lars Haltbrekken (SV) [10:25:16]: «Vi trenger verdens tropiske skoger i kampen mot klimaforandringer og for å bremse ødeleggelse av natur.»

Dette er et godt sitat, og det var tidligere statsminister Erna Solberg som sa det, i en pressemelding i april 2021. Etter dette har Høyre i sitt budsjettforslag for 2023 foreslått å kutte regnskogspengene med en halv milliard. I forslaget til revidert nasjonalbudsjett for 2023 foreslo de å kutte regnskogsatsingen med en halv milliard, og i forslaget sitt til budsjett for neste år foreslår Høyre å kutte med hundre millioner. Hva er det som gjør at det å ta vare på regnskogen ikke er så viktig for Høyre lenger?

Nikolai Astrup (H) [10:26:20]: Det er viktig å ta vare på regnskogen, og derfor har Høyre, da vi satt i regjering, forpliktet oss til at vi skulle gi 3 mrd. kr i støtte til bevaring av regnskog, gjennom klima- og skoginitiativet. Vi bevilger over 3 mrd. kr i vårt alternative statsbudsjett for 2024 til dette formålet.

Men i motsetning til SV, som øker oljepengebruken de facto med 9 mrd. kr i 2024, har ikke Høyre den anledningen til å sette økt press på rentene og husholdningenes økonomi, som SV åpenbart tar så lett på. Så vi har ikke 9 mrd. kr ekstra til å bruke på gode formål, og derfor må vi gjøre reelle prioriteringer. Det er en øvelse som SV unndrar seg i budsjettenigheten med regjeringspartiene, og derfor har de 9 mrd. kr til å øse ut, noe som igjen bidrar til økt press i norsk økonomi og kan bidra til at husholdningene må slite med en høyere renteregning enn de ellers ville gjort, i lengre tid enn nødvendig.

Presidenten [10:27:24]: Replikordskiftet er avsluttet.

Aleksander Øren Heen (Sp) [10:27:41]: I ei uroleg tid i verda har regjeringa i samarbeid med SV sikra fleirtal for eit statsbudsjett som gjer Noreg betre rusta for framtida, også på dei områda som denne komiteen har ansvar for. Energipolitikk blir viktig i tida som kjem, miljøpolitikk blir viktig i tida som kjem, og klimapolitikk blir viktig i tida som kjem.

Forventningane på desse felte er store. Ja, kanskje er det dei mest konfliktfylte områda i samfunnsdebatten for tida. Det skal godt gjerast å unngå ein samtale om straumprisar, klimatiltak og ikkje minst veret i tida som kjem.

Eg trur at også 2024 kjem til å handla om energi, og for oss nordmenn er det kroner per kilowatt som gjeld. Kva er då ein rett pris? Det har eg spurt fleire om, men eg har eigentleg ikkje fått noko særleg godt svar. Derimot har eg fått mange gode svar på kva som ikkje er ein riktig pris.

Mange snakkar om Olje- og energidepartementets konsesjonskraftpris på 11,77 øre, at den er det saliggjerande. Ja, kva hadde skjedd om me hadde lagt den prisen til grunn for den marknaden me har? Jo, høgst sannsynleg hadde me fått ei straumkrise og full stopp i utbygginga av ny produksjon. Det er altså ikkje ein veg å gå.

Nokon snakkar om full kompensasjon for ein pris over eit gjeve beløp, altså ein statleg fastsett makspris. Ein kan jo lika tanken, men eg er redd det fort blir både ein minimumspris og ein makspris.

- Korleis skal me då få til eit prissystem som sikrar
- nok straum til alle
  - billig nok straum, som òg varetek konkurransekrafta overfor Europa
  - dyr nok straum til at det løner seg å byggja ut meir fornybar energi for å dekkja behova
  - føreseielege prisar og små svingingar i eit verbasert energisystem som det fornybare er

Dette er den utfordringa me er sette til å svara på, og det er inga enkel oppgåve.

Med bakgrunn i desse føresetnadene har regjeringa sett i gang eit arbeid for å setja ned eit straumprisutval som skal levera gode svar, og som kan peika ut ei retning på tiltak. Seinast i går støtta energi- og miljøkomiteen opp om dette arbeidet gjennom si innstilling i ei anna sak, der me hadde eit felles vedtak.

Eg vil òg nemna at ein hittil faktisk har levert ei ganske raus kompensasjonsordning. Me har ei betre ordning for å bruka flaskehalsinntekter for å halda nettleiga nede, og me har forbetra systemet med fastprisavtalar for industri og næringsliv. Dette er viktig, men det betyr ikkje at me er i mål, og i tida som kjem, vil me koma med fleire tiltak som innfrir forventninga om eit forbetra system som gjev meir kraft til ein konkurransedyktig og føreseieleg pris for både folk og næringsliv.

For Senterpartiet gjeld forvaltartankegangen i miljøpolitikken. Noreg og norsk natur skal vera i betre stand etter at me har regjert, enn då me overtok. Gjennom å bruka naturen betre, ta i bruk ny kunnskap og læra av dei feila som me har gjort før, skal me bli flinkare til å forvalta landet vårt. Rammeverket for dette er naturmangfaldslova, som jamstiller berekraftig bruk og vern som verkemiddel for korleis me skal sikra naturen for framtida.

I samfunnsdebatten kan det høyrast ut som om det berre er vern som er det saliggjerande. I budsjettavtalen er det sett av mykje pengar til frivillig skogvern. Det er

bra at me no får kutta i erstatningskøane og kvittert ut inngåtte avtalar mellom stat og skogeigarar. Likevel må me hugsa på at det verna skogarealet no utgjer kanskje ein 5–6 pst. av det samla skogarealet, og det er òg viktig å leggja til rette for at me kan ha berekraftig bruk av det resterande arealet – også om me skulle oppnå Stortingets mål om 10 pst. vern. Eg har lyst til å slå fast at norsk skogbruk er berekraftig, og ein har gode standardar saman med næring og miljøorganisasjonar på dette området.

Me har òg veldig mykje areal som ikkje er skog, og dei fremste er nasjonalparkane våre. Me har løfta forvaltninga på dette området, og me gjer det også i dette budsjettet ved å etablera fleire nasjonalparksenter som bidreg til kunnskapsutvikling og lokal forvaltning av dei verneområda.

Eg har òg lyst til å trekkja fram villrein i dette innlegget. Eg trur 2024 blir villreinens år, og at me kjem til å diskutera mykje villrein i året som kjem, både gjennom ei eiga stortingsmelding og gjennom tiltaksplanar for denne arten. Det gler eg meg til.

Til slutt har eg lyst til å løfta fram den einigheita som er på CO₂-kompensasjon mellom regjeringa og SV. Den er viktig for å sikra føreseielege vilkår for næringsliv og arbeidsplassar i heile landet. Dei som kanskje er blant dei fremste distriktsnæringane, vil nytta godt av dette, og der må me klara å få til ein god dialog framover. Det vil eg takka statsråden for å ha lagt til rette for.

Presidenten [10:32:45]: Det blir replikkordskifte.

Marius Arion Nilsen (FrP) [10:33:01]: Flere Senterparti-representanter var ute i mediene like etter valget høsten 2021 og krevde at krafteksporten og prissmitten fra Europa skulle tas tak i. Daværende fraksjonsleder Ole André Myhrvold uttalte:

«Hvis vi går inn i regjering, vil vi sette i gang et lovarbeid for å styre strømeksporten.»

Daværende olje- og energiminister var også inne på tanken om at man skulle gå i dialog med våre europeiske motparter. Siden har ingenting skjedd, bortsett fra at mer kraftproduksjon og kjernekraft o.l. er blitt lagt ned i Europa, og at krafteksporten har satt stadig nye rekorder. Ikke minst har prisene holdt seg vedvarende høye.

I år er 18,5 TWh nettoeksportert fra Norge. Det er 50 pst. mer enn i fjor, og det er også mer enn årene før. Synes Senterparti-representanten at regjeringen har lyktes med å ta tak i krafteksporten og oppnå en riktige pris, som han også nevnte i innlegget sitt?

Aleksander Øren Heen (Sp) [10:34:04]: Denne regjeringa har faktisk sett grenser for krafteksporten og innført styringssystem som varettek forsyningssikkerheita i Noreg. Me har òg sagt nei til bygging av fleire

utanlandskablar, så me leverer på dette feltet. Likevel erkjenner me at det er ein for stor prissmitte inn i det norske kraftsystemet som følgje av bl.a. dei utanlandskablane som blei bygde under førre regjering.

Dette bildet er nok litt meir samansett enn det representanten gjev inntrykk av, men regjeringa er i alle fall på ballen. Senterpartiet er svært oppteke av at me framover ikkje skal få auka prissmitte inn i den norske marknaden. Me skal òg redusera og skapa meir føreseielege prisar for norsk næringsliv og for folk der ute, som eg sa i hovudinnlegget mitt.

Ola Elvestuen (V) [10:35:02]: Representanten er opptatt av kraftpriser. Likevel står Senterpartiet i regjering bak kraft fra land på Melkøya og går imot et reelt alternativ med karbonfangst og -lagring. Kraft fra land vil gi høyere priser i nord, uten at det massivt bygges ny fornybar energi – ny fornybar energi som kun vil gå til å dekke opp Equinors behov. Det vil også kunne ta lang tid, med mye konflikt.

Mitt spørsmål blir: Er representanten enig i at kraft fra land vil gi høyere priser i nord, og vil han holde fast ved at vi skal kutte utslipp før 2030 på Melkøya, selv om de nye kraftutbyggingene ikke er klare?

Aleksander Øren Heen (Sp) [10:35:59]: Representanten er enig i at me skal elektrifisera Melkøya og dermed bidra til at eitt av Noregs største punktutslipp blir grønare. Det er viktig for denne regjeringa. Det skal me gjera på ein måte som også varettek kraftsituasjonen i nord, gjennom at me skal byggja ut ny fornybar energi. Me skal òg forsterka overføringskapasiteten.

Dette trur eg kan løysast, men det blir krevjande – det ser me òg på dei reaksjonane som har vore – men me er villige til å gå inn i dei diskusjonane og bidra med det me kan. Me har òg sagt at me ikkje elektrifiserer dersom det ikkje kan gjerast på ein forsvarleg måte. Då skal ein driva anlegget vidare som i dag.

Eg trur det er mogleg å koma vidare med både å elektrifisera og å byggja ut meir fornybar energi som dette landet treng framover, og det har me tenkt å bidra med.

Une Bastholm (MDG) [10:36:52]: Representanten tok opp viktigheten av skognæringen og skogen både for klima og natur og hadde en interessant påstand om at dagens skogdrift er bærekraftig og god. Jeg vil minne om at det aller største biologiske mangfoldet finnes i skogen, og det er derfor utrolig viktig å få en felles virkelighetsforståelse av Norges forvaltning av skogen.

Mitt spørsmål til representanten fra Senterpartiet er derfor: Betyr disse signalene at regjeringen fra og med neste års statsbudsjett vil slutte å foreslå gjentatte kutt i frivillig skogvern? Betyr det også at man nå gir beskjed

til grunneiere, hogstselskaper og skognæringen om å slutte å hogge i gammel naturskog der det aldri har vært flatehogst, og som derfor har et ekstra rikt biologisk mangfold og også binder veldig mye karbon i skoggrunnen?

Aleksander Øren Heen (Sp) [10:37:51]: Først av alt: Eg forhold meg til det statsbudsjettet me faktisk diskuterer, så får me koma tilbake til neste års statsbudsjett når det kjem. Eg tenkjer at me har levert bra på skogvern i lag med SV i dette budsjettet. Ein fekk òg kvittert ut tidlegare inngåtte avtalar, som sagt, og det er viktig for å skape føreseielege vilkår og byggja opp under ordninga med frivillig skogvern, som eg meiner er den beste løysinga for å verna skog i Noreg.

Når det er sagt, er eg oppteken av å seia at den skogdrifta me har i Noreg, er underlagt ein miljøstandard som er utarbeidd i lag med skogbruket og miljøorganisasjonane. Det er altså sånn at dei har signert på dette, og ein har ei felles forståing av at det skogbruket me har, er berekraftig. Så finst det sikkert enkeltksempel på at det har skjedd uheldige ting også i denne næringa, men hovudinntrykket er at dette er berekraftig drift.

Presidenten [10:38:45]: Replikordskiftet er avsluttet.

Terje Halleland (FrP) [10:39:00]: I går kom den hyggelige beskjeden at Equinor har inngått en avtale om leveranser av naturgass til Tyskland. Fram til 2039 skal vi levere gass til Europa. Forutsigbarhet og langsiktighet i energipolitikken er blitt langt mer aktuelt i dag enn det var tidligere. Denne avtalen er nok et eksempel på hvordan dette vil virke framover.

En tredjedel av Europas gassbehov står Norge nå for. Selvfølgelig skal vi ta klimagassutslippene på alvor, men dette er minst like mye sikkerhetspolitikk som det er energipolitikk. I tillegg kan dette føre til en avtale om å levere blått hydrogen, produsert av naturgass, helt fram til 2060. Det kan bety at arbeidsplasser og verdiskaping kan beholdes, samtidig som utslippene reduseres.

Aldri har det blitt gitt et tydeligere signal til regjeringen om at Europa trenger en forutsigbar petroleumspolitik på norsk sokkel. Det trengs nye områder for leting. Jeg er glad for at regjeringen nå slutter med å la seg pushe rundt av SV i petroleumspolitikken, og jeg forventer nå at regjeringen kommer med forslag til ny 26. konsesjonsrunde, at en tar grep for å sikre tilgang til nye arealer, og at en kommer med løsninger for å åpne for eksport av gassen i Barentshavet. Det må tas grep for å opprettholde attraktiviteten, både til Barentshavet og til norsk sokkel.

Vi har opplevd mye negativt på våre områder som denne komiteen har ansvaret for: høye strømpriser og

store nasjonale forskjeller i strømprisene, og vi går mot et kommende kraftunderskudd. Samtidig ser vi at det er stor etterspørsel etter kraft fra næringslivet, som blir utfordret av et stort etterslep i byggingen av kraftnettet. Dette er utfordringer som krever tiltak på både kort og lang sikt. Det må bygges ut mer kraft, og det må bygges ut mer nett, men dette tar tid. Da må vi prioritere å plukke de mest lavhengende fruktene, som tross alt er der, slik som potensial for vannkraft, for småkraft, for skånsomme utvidelser av eksisterende anlegg og for raskere saksbehandling.

Kraftnettet er blitt en utfordring, men også her kan vi ta grep som kan frigjøre kapasitet og realisere flere industrietableringer. Nettselskapene har i dag regulert seg bort fra risikoeksponering, noe samfunnet tar kostnaden med. Nettet er dimensjonert med full reserveforsyning, og det må være mulig å kunne planlegge med høyere risiko. Det håper jeg at regjeringen vil gjøre. Samtidig vil jeg da ta med at om statsråden er villig til å gi nettselskapene insentiver til mer risiko, skal statsråden vite at den dagen noe skulle gå galt, da skal vi også gi ham vår støtte.

I fjor innførte regjeringen et såkalt kvoteprisgulv for industrien på 200 kr som en del av CO₂-kompensasjonsordningen. Dette ble gjort for å skape forutsigbarhet og en bærekraftig ordning, en ordning som da skulle stå seg i et lengre tidsrom. Det tidsrommet begrenset seg altså til under ett år. Nå klarer regjeringen altså – uten dialog, uten forvarsel – nesten å doble egenandelen for industrien. Det kan være gode grunner for å endre på betingelser, men regjeringen må for en gangs skyld forstå at forutsigbarhet er det viktigste en kan gi næringslivet. Da kan en ikke lenger øke skatter og avgifter over natten. Da sender vi industrien, verdiskapingen og arbeidsplassene rett ut av det landet vi alle er så glad i.

Fremskrittspartiet beholder dagens gulv på 200 kr, og vi øker bevilgningene til ordningen med 2,4 mrd. kr. Samtidig beholder vi våre prioriteringer i budsjettet: Vi øker strømstøtten, som Marius Arion Nilsen helt sikkert vil komme tilbake til, og vi gir kompensasjon til fiskeflåten for den økte CO₂-avgiften, som vi vet skaper bry for næringen, og økte midler til Oljedirektoratet for kartlegging av norsk sokkel – som det nå heldigvis ikke bare er petroleumsnæringen som kan glede seg over, men forhåpentligvis også aktører som ønsker å starte opp med havbunnsmineraler. Der skal vi gratulere både opposisjonen og regjeringen.

Vi bevilger også ekstramidler til å sette ned et utvalg som skal se på tiltak og mulighetene for etablering av kjernekraft i Norge.

Presidenten [10:43:56]: Det blir replikkordskifte.

Mani Hussaini (A) [10:44:06]: Et sikkert tegn på at regjeringen i samarbeid med SV fører en god klimapolitikk, er at både Miljøpartiet De Grønne og Fremskrittspartiet er skuffet over klimapolitikken. Miljøpartiet De Grønne er skuffet over hvor lite som går til klimapolitikken, og Fremskrittspartiet er skuffet over hvor mye som går til klimapolitikken. Jeg tenker det er et godt kjennetegn at Miljøpartiet De Grønne er skuffet, for da betyr det at vi fører en sosial og rettferdig klimapolitikk, men at Fremskrittspartiet er skuffet over at vi gjør for mye i klimapolitikken, er uforståelig. Både representanten og jeg er enige om at vi har en klima- og naturkrise. Jeg har lest Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, og jeg fant ingen løsninger for å kutte utslippene. Tvert imot fant jeg mange formuleringer om hvor fæl klimapolitikken er.

Spørsmålet mitt til representanten er: Hvilke konkrete løsninger mener Fremskrittspartiet skal velges for å få ned klimagassutslippene? Eller er det ikke så farlig å få ned utslippene?

Terje Halleland (FrP) [10:45:06]: Hvordan en skal angripe det – om Miljøpartiet De Grønne er enig eller uenig, om det er positivt eller negativt – må regjeringen få lov å bedømme selv.

Vi i Fremskrittspartiet har laget vår egen klimaplan. Vi opprettholder alle våre internasjonale forpliktelser. Vi ser spesielt på teknologiutvikling, og vi har en teknologinøytral tilnærming. Det som har plaget oss med regjeringen, er at en veldig ofte lar det beste stå i veien for det gode, og vi ser at regjeringen velger mange dyre løsninger.

Jeg må få lov til å nevne dette med skogen. I den har vi et fantastisk biologisk redskap som kan være med og ta ned utslippene helt naturlig, men som regjeringen velger fysisk å fjerne.

Hans Inge Myrvold (Sp) [10:46:14]: Representanten frå Framstegspartiet ber fram sitt alternative statsbudsjett som eit korthus som neppe vil stå særleg mange dagar inn i 2024. Inndekninga til dei mange tiltaka Framstegspartiet ber fram, kviler i veldig stor grad på å auka utbyttet frå Statkraft – frå heile 14 mrd. kr til 27 mrd. kr. Til statsbudsjettet ligg det no eit anslag på utbyte på om lag 13 mrd. kr. For 2022 gav rekneskapen til Statkraft eit rekordutbyte på 17 mrd. kr til staten. Denne inndekninga og talleiken til Framstegspartiet i kombinasjon med politikken partiet har på straumpris, heng ikkje saman.

Ser ikkje representanten at inndekninga med auka utbyte og politikken på straumpris ikkje er samanfallande, og heller ikkje gjev den økonomiske tryggleiken som er avgjerande inn i 2024?

Terje Halleland (FrP) [10:47:17]: Det er akkurat det Fremskrittspartiet gjør. Det representanten antakeligvis ikke klarer å se, er at det er sammenheng mellom inntekter og utgifter. Når Fremskrittspartiet har prioritert et økt utbytte fra Statkraft, er det på grunn av økte inntekter til Statkraft som følge av de økte utgiftene som Fremskrittspartiet har dekket inn i sitt statsbudsjett, bl.a. til CO₂-kompensasjonsordningen. Den gjør at utgiftene stiger på strøm, noe som øker utgiftene til industrien samtidig som det øker inntektene til staten. Det øker inntektene til Statkraft, noe som gjør at det er et bedre grunnlag for å øke utbyttet fra Statkraft.

Lars Haltbrekken (SV) [10:48:18]: Jeg må innrømme at jeg har lett med lys og lykte etter miljøtiltak i Fremskrittspartiets alternative budsjett, men selv ved hjelp av flomlys fant jeg ikke stort. Det jeg derimot fant, er at Fremskrittspartiet både i fjor og nå i år kutter helt i et av de viktigste klimatiltakene Norge bidrar med i verden, og det er 3 mrd. kr til bevaring av regnskog. Vi hørte representanten snakke om dyre løsninger i klimapolitikken. Det å ta vare på regnskog er et billig tiltak, så hvorfor i all verden vil Fremskrittspartiet avslutte den norske regnskogsatsingen?

Terje Halleland (FrP) [10:49:25]: Hvis vi skal snakke om skogen som klimatiltak, skal Fremskrittspartiet være de fremste til å gjøre det. Det gjør vi i nesten hver klimadebatt vi er med i. Når det gjelder regnskogsatsingen, har Fremskrittspartiet ytret seg negativt til kvalitetssikringen av ordningen, til det manglende mangfoldet som har vært i den, og selvfølgelig til de manglende midlene for å gjøre det til en god og kraftig ordning. Det som er det største problemet for oss, er når vi snakker om klimapolitikk og ønsker å lage et klimaregnskap i Norge som ivaretar skogen, der Norge skal få igjen for at vi har en trygg og god forvaltning av skogen vår. Da kommer SV først i køen og sier at nei, det skal vi ikke gjøre. De midlene som vi da taper, som vi velger ikke å bruke, kunne vi disponert til f.eks. å støtte regnskogen, men da stiller SV seg først i køen og tar vekk den muligheten.

Presidenten [10:50:25]: Replikordskiftet er avsluttet.

Lars Haltbrekken (SV) [10:50:50]: Årets klimahandlinger er nettopp avsluttet. Man kan si mye om resultatet, men en av de viktige tingene som man kom til enighet om, er at verden skal omstille seg bort fra fossil energi. Det må også få konsekvenser for en av de største produsentene og eksportørene av fossil energi i verden, nemlig Norge.

Tidligere har FNs generalsekretær advart mot nye investeringer i olje- og gasssektoren. Ledende klimahand-

skere har gjort det i mange år, og nå har den siste tiden også de som har blitt ansett for å være oljeindustriens fremste lobbyorgan, Det internasjonale energibyrådet, sagt at skal vi klare å nå målene om å unngå de mest alvorlige konsekvensene av klimakrisen, kan det ikke investeres i nye olje- og gassprosjekter – eller i kull, selvfølgelig.

Dette alvoret i situasjonen og dette klare budskapet ser dessverre ikke ut til å ha sunket inn over den sittende regjeringen, og vi venter spent på når også de skal erkjenne at vi er nødt til å stanse ny lettevirksomhet. Allikevel vil jeg si at den budsjettenigheten som SV fikk med regjeringspartiene i tolvte time, var en budsjettenighet det var verdt å vente på.

I denne budsjettenigheten har vi fått på plass nær 1 mrd. kr til vern av regnskog ute i verden, i tillegg til de 3 mrd. kr som var der fra før. Det er mer enn noen gang før, og det gjorde også at regjeringen under klimaforhandlingene i Dubai kunne gi en halv milliard ekstra til Amazonasfondet og Brasil for deres bevaring av regnskog. Det var også verdt å vente på nær 1 mrd. kr til vern av skog i Norge. Det er en historisk høy skogvernbevilgning vi har fått på plass.

Det var også verdt å vente på målet om at alle nye, tunge lastebiler som skal selges i Norge i 2030, skal være nullutslippslastebiler, og det var verdt å vente på en ytterligere omlegging av bilavgiftene som gjør at Elbilforeningen nå sier at alle nye personbiler som selges innen 2025, skal være nullutslippsbiler. Det var også verdt å vente på 1,5 mrd. kr ekstra som skal brukes av Enova til å få kuttet de store punktutslippene i industrien.

For å nevne ett eksempel: Industrien i Grenland slipper i dag ut om lag 2,5 millioner tonn CO₂ hvert eneste år. Dette er landets høyeste konsentrasjon av utslipp fra industrien, og den fordeler seg på fire konserner. Dette er utslipp som SV nå sammen med regjeringen sørger for at kan bli kuttet. I tillegg har vi fått på plass en grønn investeringsbank som kan finansiere nye, grønne industriprosjekter.

Skal jeg spå, tror jeg det vil gå med denne budsjettenigheten som med fjorårets, da SV bl.a. fikk gjennomslag for å forby nedbygging av myr. For kort tid siden kom Miljødirektoratet med forslag om å forby nedbygging av myr, til stor jubel fra både miljøbevegelse og andre miljøpartier. Når de konkrete tiltakene fra årets budsjettenighet inntreffer, tror jeg de også blir møtt med jubel.

Presidenten [10:55:59]: Det blir replikkordskifte.

Nikolai Astrup (H) [10:56:21]: I europeisk industri brukes det i dag 10 millioner tonn med grått hydrogen. Hvis det skal erstattes med grønt hydrogen, vil det kreve ny fornybar energiproduksjon på 500 TWh. Vi vet at

representanten stort sett er mot det meste av ny kraftproduksjon i Norge, og jeg antar det også gjelder i Europa. Gitt dette bildet, ser ikke representanten at det vil være nødvendig å benytte seg av blått hydrogen for å dekke Europas behov for energi i tiden fremover, og ser han ikke da at det også vil være nødvendig å investere i gassproduksjon for å kunne legge til rette for nettopp blått hydrogen? Er ikke statsrådens – nei, representantens! – tilnærming til dette spørsmålet egentlig en omvei til lavutslippssamfunnet og en snarvei til et brudd på våre klimaløfter?

Lars Haltbrekken (SV) [10:57:31]: Det er bra å registrere at representanten Astrup har merket seg SVs sterke innflytelse på budsjettenigheten for neste år, sånn at han omtaler oss som del av regjeringen.

Til spørsmålet: Nei, veien mot nullutslippssamfunnet er ikke ytterligere investeringer i olje- og gassproduksjon. Vi trenger mer fornybar kraftproduksjon. Det har SV bidratt til, bl.a. gjennom en enighet med regjeringen om satsing på havvind, en enighet som Høyre valgte å stille seg på utsiden av. Vi har i budsjettforslaget også fått på plass 1 mrd. kr til energieffektivisering som vil frigjøre strøm, som bl.a. kan brukes til produksjon av grønt hydrogen og andre ting.

Nikolai Astrup (H) [10:58:38]: Havvind er vel og bra, men det kommer først i god tid etter 2030. Vi har dårlig tid. Det virker helt utopisk å tro at vi skal klare å fremskaffe nok ren fornybar energi, ny kraftproduksjon, i Europa i det tidsperspektivet som vi snakker om, frem mot 2030, uten at vi også benytter oss av blått hydrogen.

Representanten er stort sett motstander av det meste av ny kraftutbygging i Norge utover havvind, som da kommer sent. Jeg antar, som sagt, at det også gjelder for Europa. Da blir det litt underlig at representanten legger til grunn at vi skal klare 500 TWh innen 2030 bare for europeisk industri. I tillegg kommer alle behovene hvor vi trenger direktevirkende strøm, som for elbiler, varmepumper, omlegging i husholdninger og mindre bedrifter. Regnestykket til representanten går ikke opp – eller gjør det det?

Lars Haltbrekken (SV) [10:59:43]: Jo, regnestykket vårt går opp. Hvis representanten har sett på SVs alternative budsjett, så han at vi har lagt fram et klimabudsjett der. Det viser hvordan Norge skal kutte sine utslipp tonn for tonn, og nå det som er våre fastsatte mål: et kutt på 55 pst.

Noe blått hydrogen kommer det til å bli satset på, men det å legge opp til en storstilt produksjon av blått hydrogen vil låse oss fast i fossile energisystem. Det er fristende å spørre representanten om følgende: Hvis et

oljeselskap går ut og leter primært etter gass, men også finner olje, ville Høyre da ha sagt nei, oljen skal bli liggende, det er kun gassen som skal bli tatt opp? Siden jeg ikke forventer et svar på det, svarer jeg selv: Jeg tror svaret ville ha vært nei.

Terje Halleland (FrP) [11:00:59]: Jeg ønsker å følge litt det samme sporet som Astrup, om ansvarligheten for den politikken som en skal stå for.

I går kom Equinor med store nyheter om at de har inngått en avtale som skal vare inntil 2039, altså 10–15 år fram i tid, for å levere naturgass. Samtidig jobber en med å få til en avtale rundt blått hydrogen, som faktisk kan realisere produksjonen av naturgass på norsk sokkel fram til 2060.

Europa er i en svært krevende situasjon. Ser representanten overhodet at Norge som nasjon og utviklingen på norsk sokkel har betydning for energisituasjonen i Europa og for sikkerheten til Europa, og at en kan bruke norsk sokkel som et klimatiltak i Europa?

Lars Haltbrekken (SV) [11:02:02]: Når det gjelder Europas energisituasjon, er den alvorlig. Heldigvis er den litt mindre alvorlig i år enn den var i fjor. Samtlige partier i denne salen har gått inn for at Norge skal øke produksjonen av gass fra de eksisterende feltene for å avhjelpe situasjonen i Europa.

Det å tro at ny letevirksomhet skal løse situasjonen framover eller løse dagens situasjon, er med respekt å melde som å tro på julenissen. Det vil ta tid å utvikle disse tingene, og det er jo i disse dager at Europa trenger hjelp, ikke om 40–50 år. Da vil Europa ha beveget seg mot nullutslippsløsninger.

Presidenten [11:03:05]: Replikordskiftet er avsluttet.

Sofie Marhaug (R) [11:03:30]: Vi legger bak oss nok et år med høye og ustabile strømpriser. Rødt har ikke fått gjennomslag i denne salen for å regulere verken prisene eller eksporten, og vi mener at det trengs en rekke politiske vedtak for å prioritere kraft til folk og foredling. I stedet er vi fanget i dagens markedsliberale anarki.

Hvis vi ikke gjør noe med dette, risikerer vi at klasseforskjellene bare vokser. Strømregningen utgjør en langt større andel av budsjettet ditt hvis du har dårlig råd, enn hvis du har inntekt til å sløse med strømmen. Men ikke nok med det, vi risikerer også at viktige hørnesteinsbedrifter kan forsvinne, som REC Solar eller Alcoa Lista. Vi trenger disse klimavennlige arbeidsplassene. Det er disse vi skal leve av når oljen fases ut eller simpelthen tar slutt, for det gjør oljen før eller siden, enten denne salen liker det eller ikke.

Noen enkle grep for å få en mer rettferdig kraftpolitikk går det også an å gjøre i budsjettssammenheng, nemlig å øke midlene til enøk og sørge for å fordele disse så rettferdig som mulig til husholdningene. Det er ofte folk med dårlig råd som ikke har den nødvendige bufferen til å investere i varmepumpe eller installere solceller for å spare penger og miljøet.

Den mest miljøvennlige energien er som kjent den vi ikke bruker. Derfor prioriterer Rødt 1,2 mrd. kr utover regjeringens opprinnelige budsjettforslag på energieffektivisering og lokal energiproduksjon.

Selv om Norge har kraftoverskudd i dag, trenger vi mer effektiv bruk og utnyttelse av de ressursene vi har. Slik kan vi kutte klimagassutslipp. Derfor har Rødt satt av penger som er øremerket til oppgradering av vannkraft. I tillegg setter vi av 380 ferske millioner til biogass. Også dette trengs i energimiksen hvis vi skal kutte utslipp og samtidig beholde arbeidsplasser.

Jeg mener at Rødts energipolitikk er mer realistisk enn de andre partienes luftige tanker om såkalte havvindeventyr eller til og med om å gå løs på vernede vassdrag. Dette handler om å velge moden teknologi som vi kan utnytte på kort sikt, heller enn å drive rovdrift på naturen.

Vi i Rødt mener at vi må prioritere de klimatiltakene som også er gode for naturen. Derfor setter vi av midler til restaurering av myr og annen våtmark, i tillegg til frivillig skogvern. Dessuten bruker vi betydelige summer på å få kommunene og fylkeskommunene med på laget, både økonomiske bidrag til karbonfangst og -lagring knyttet til avfallsforbrenning, tilskudd til landstrøm i fylkeskommunal regi, Klimasats og Natursats til kommunene og mye mer også – poster som handler om kartlegging, miljøovervåking, ja, kort sagt om å bygge opp en god naturforvaltning i hele landet. Dette trengs i møte med både klima- og naturkrisen. Husk at den største trusselen mot artsmangfoldet er nedbygging av natur, nedbygging av arealer. Da trenger kommunene penger og hjelp til å vaske og lage gode kommuneplaner, mens politikerne på Stortinget trenger hjelp til å forstå at massiv vindkraftutbygging ikke er naturvennlig – men akkurat det er et lengre lerret å bleke.

Sist, men ikke minst har Rødt satt av flere hundretalls millioner til å møte de klimaendringene som allerede er her, og som det kommer til å bli mer av. Både denne delen av budsjettet og transportbudsjettet vårt speiler denne prioriteringen. Kommunene er ikke stinne av penger. Både kommunene og Norges vassdrags- og energidirektorat må tilføres mer ressurser til klimatilpasning.

I Hordaland, som jeg er valgt inn fra, går det ras og skred støtt og stadig. Veiene er ikke trygge, og infrastrukturen er truet av flom og klimaendringer. Vi har et van-

vittig etterslep å ta igjen hvis vi skal dempe konsekvensene klimaendringene allerede har, og vil få, hele veien fra Odde til Oslo.

Miljøpolitikken må være rettferdig. Det handler om å prioritere klimakutt som vanlige folk kan dra nytte av. Det handler om å hjelpe fattige kommuner med å ta vare på naturen. Det handler om å opprettholde og skape klimavennlige arbeidsplasser med tilgang til rimelig vannkraft, at vi fortsatt skal ha en industriarbeiderklasse i Norge, og at vi ikke skal redusere Distrikts-Norge til en såkalt vindpark.

Med dette tar jeg opp forslagene Rødt har alene og sammen med andre.

Presidenten [11:08:26]: Representanten Sofie Marhaug har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

May Britt Lagesen (A) [11:08:48]: Rødt ber om at det settes en sluttdato for petroleumsbransjen, en næring som sysselsetter 200 000 arbeidstakere i dag. Rødt er også imot de midlertidige skattereglene for oljebransjen, regler som har bidratt til å opprettholde aktiviteten, og som ifølge Rystad kan gi staten 750 mrd. kr i inntekter. Så spørsmålet blir da: Hvor mange hadde egentlig blitt arbeidsledig, f.eks. fra verkstedklubben på Verdal eller Stord, hvis Rødt hadde vunnet fram med sin industrifriendtlige energi- og kraftpolitikk?

Sofie Marhaug (R) [11:09:33]: Representanten har ikke lest verken Rødts budsjett eller arbeidsprogram. Vi hadde en stor diskusjon om oljesluttdato i 2020 og gikk bort fra det. Vi i Rødt har ikke en oljesluttdato. Rødt mener at innen norsk olje og gass kommer det fortsatt til å være viktige arbeidsplasser i framtiden. Det er ingen tvil om det – og jeg ber nok en gang om at statsrådene ikke snakker mens jeg svarer deres parti. Det jeg mener truer norske klimavennlige industriarbeidsplasser som vi skal leve av i framtiden, er ikke at vi slutter å lete etter mer olje i sårbare områder i Arktis. Det som truer en klimavennlig industriarbeiderklasse i Norge, er at vi har skyhøye strømpriser som gjør at viktige hjørnesteinsbedrifter kan forsvinne i framtiden.

Ove Trellevik (H) [11:10:45]: «Realistisk energipolitikk», seier representanten. For å leggja til rette for dei voluma med hydrogen som vert etterspurde frå Europa i energiomstillinga, vert me heilt nøydde til å ta i bruk hydrogen, blått hydrogen. Det viser bl.a. EUs eigen hydrogenstrategi frå 2020. Ikkje minst såg me det i går, med avtalen mellom Equinor og Tyskland. Det er valt ut fleire prosjekt med betydning for Noreg, bl.a. ein hydrogenrørledning frå Noreg til Tyskland. Dette viser

viktigheita av karbonfangst og -lagring og ikkje minst blått hydrogen for å avkarbonisera europeisk industri.

Me kjenner politikken til Raudt. Dei vil ikkje stoppa å leita og ha ein sluttdato, men dei vil heller ikkje ha ei utviding av leitepolitikken og leita etter meir gass på sokkelen. Spørsmålet mitt er: Dersom EU oppfordrar Noreg til å leita etter meir gass i meir perifere område for å nå klimamåla sine, vil Raudt då opna opp for det?

Sofie Marhaug (R) [11:11:52]: Rødt logrer ikke for EU den ene eller den andre veien. Rødt mener at det klimautvalget som har lagt fram en rapport denne høsten, som jeg anbefaler alle å lese, sier noe veldig klokt om norsk olje og gass og framtiden til norsk olje og gass, nemlig at vi ikke må begynne å bygge opp ny infrastruktur langt unna de feltene vi allerede har. Vi er nødt til å tenke på en planlagt langsiktig utfasing, ikke en krasj.

Vi mener at vi kommer til å ha olje- og gassproduksjon i mange tiår framover. Spørsmålet er når vi skal begynne den omstillingen reelt sett, for den politikken som føres i dag, innebærer ikke en reell omstilling. Europa holder også på å omstille seg. Vi skal levere olje og gass sikkert i mange tiår framover, men vi må også begynne å tenke på enden for den produksjonen.

Kenneth Engvoll Løland (Sp) [11:13:06]: At Rødt støtter det grønne skiftet, er jeg veldig glad for. Det at biler, busser, skip og fly skal over på strøm, bidrar til at vi innen 2050 med stolthet kan kalle oss for et lavutslippsland. Dette blir ikke billig. Hvis vi skal nå våre egne mål og målene i Parisavtalen om kutt i utslipp av klimagasser, kreves det en omstilling som omfatter alle samfunnsområder og -aktører. Til dette trengs det også enorme mengder med strøm. Vi trenger faktisk 34 TWh bare for å nå målene i 2030.

Vindkraft er kontroversielt, men at det er helt nødvendig for å sikre lave strømpriser, og ikke minst nok strøm, er det liten tvil om. Vindkraft er ikke alene løsningen, men det er helt klart en del av den. Mitt spørsmål er da: Hvordan ser representanten for seg at vi skal ha tilgang på nok billig strøm i framtiden, når Rødt konsekvent er imot alle rimelige fornybare energikilder?

Sofie Marhaug (R) [11:14:00]: Det er ikke riktig at vi har fått lavere strømpriser når vi har bygget ut mer vindkraft i Norge. Tvert imot svikter jo vindkraften når vi hadde trengt den som mest, når det er kaldt og vindstille og vi trenger kraft.

Vindkraft er ikke en spesielt god kraftkilde. Det hjelper heller ikke den kraftførelende industrien, som er avhengig av regulerbar, jevn og god kraft. Det er det vannkraften som er. Hvis vi skal kutte utslipp, er vi der-

for nødt til å energieffektivisere, oppgradere og utvide eksisterende vannkraftverk. Vi må ha en plan for det.

Jeg mener det er mer realistisk enn å bygge ned norsk natur med masse ustabil vindkraft, som i hvert fall foreløpig ikke har gitt oss lavere strømpriser. Tvert imot har den utbyggingen egentlig sammenfalt med høyere strømpriser i Norge. Det er kanskje også derfor folk ønsker å bygge ut vindkraft, fordi vindkraften først er lønnsom når prisene er på et visst nivå.

Presidenten [11:15:03]: Replikordskiftet er avsluttet.

Ola Elvestuen (V) [11:15:20]: De to største problemene verden står overfor, er global oppvarming og tap av natur. Jeg synes det er forstemmende når man i COP28 i Dubai nå kom fram til en enighet om at verden må omstille seg vekk fra olje og gass, at den første reaksjonen fra den norske regjeringen er at det ikke vil ha noen betydning for norsk politikk. Det må ha betydning også for Norge. Det viser også den diskusjonen som er her, og det må gjerne være et skille mellom olje og gass. Ny produksjon av olje er det allerede i dag ingen grunn til å sette i gang med, og vi må ha begrensninger på leting etter både olje og gass.

Blått hydrogen er Venstre for, men blått hydrogen og behovet for framtidig blått hydrogen kan ikke være en unnskyldning for bare å fortsette politikken som før. Skal vi oppnå det vi trenger med blått hydrogen, må all politikk styres inn mot at det er det vi skal produsere – for det som er behovene i Europa, men vi må også sette i gang en politikk for å ta blått hydrogen mer i bruk i Norge. Det er etterspørselsdrevet, og her er det ingenting i det som er regjeringens forslag – både for å få på plass et distribusjonsnett med fyllestasjoner og å få etterspørselen opp også i Norge.

Vi har en klimaavtale med EU, der vi sammen med EU skal kutte våre utslipp med 55 pst. innen 2030, og vi henger etter. Når det gjelder kvotepliktig sektor, vil vi nå målene sammen med Europa. Når det så gjelder innsatsfordelingen, altså ikke-kvotepliktig sektor innenfor transport, landbruk, avfallshåndtering og bygninger, henger vi langt etter. Her er det ingen tiltak fra regjeringens side for å ta igjen det vi trenger.

Venstre øker innsatsen – ved å øke CO₂-avgiften utover det regjeringen gjør sammen med SV. Vi mener vi må opp til 3 000 kr i 2030. Vi endrer avgiftene for elbiler for å gjøre det mer lukrativt med tanke på elvarebiler, og vi styrker Enova. Det som vil være en utfordring fram mot 2030, er at vi må ha en raskere omstilling til nullutslipp, så vi ikke har så stort behov for biodrivstoff som det regjeringen legger opp til.

Vi satser også på fangst og lagring fra avfallsforbrenningsanlegg. Der må vi drive utviklingen framover for å

få ned utslippene. Så gjør vi noe som er nytt: Vi går inn for en negativ CO₂-avgift. En negativ CO₂-avgift på 3 000 kr gjør både at det kan lønne seg å lagre biogent avfall – det vil få opp lønnsomheten i CO₂-håndteringen fra avfallsforbrenningsanlegg – og at vi kan støtte opp under å lagre CO₂ fra luft, såkalt DAC.

Så til tapet av natur. I går var det ett år siden Montreal-avtalen ble skrevet under. Der er det forpliktelser, som 30 pst. vern og 30 pst. restaurering. For Venstre er det helt avgjørende at dette også må gjelde for Norge. Dette kan ikke bare ses på som globale mål. Det må være globale mål som hvert enkelt land som skriver under, også må følge.

Så er jeg glad for enigheten med SV om frivillig skogvern – at det der er en økning. Men på andre områder innenfor natur er dette budsjettet svakt. Det vi trenger, er endelig å få på plass Natursats. Det har man heller ikke fått på plass i dette budsjettet. Vi trenger å opprettholde satsingen mot marin forsøpling. Dette halveres, slik budsjettet nå er lagt fram – og da halveres det fra kutt som har vært også i tidligere år.

Vi må ha en satsing på tiltak for truede arter, truede naturtyper, arbeid med fremmede arter, bedre vannforvaltning, utvalgte kulturlandskap og satsing på de tiltakene vi må gjøre for å få tilbake liv i Oslofjorden. Alle disse postene har Venstre økt bevilgningene til i sitt budsjett, til sammen opp mot 600 mill. kr. Så opprettholder vi også de små postene – Norsk naturarv m.m.

Til slutt tar jeg opp forslagene Venstre er med på.

Presidenten [11:20:25]: Representanten Ola Elvestuen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Kenneth Engvoll Løland (Sp) [11:20:40]: I min hjemkommune, Farsund, har vi en kraftkrevende hjørnesteinsbedrift som holder hele lokalmiljøet vårt i live. Alcoa Lista ligger i Norge av to enkle grunner: god tilgang på billig og grønn energi og gunstige kompensasjonsordninger. Takket være vår altfor tette tilknytning til det europeiske strømprismarkedet har min del av landet i det siste ligget på et veldig mye høyere nivå enn resten av landet. Det har ført til at Alcoa og flere andre bedrifter i Agder har mistet sitt konkurransefortrinn.

Selv når effekten av all denne prissmitten på strøm som vi har fått fra kontinentet, har blitt åpenbar, ønsker Venstre ikke bare å fortsette, men å øke utvekslingskapasiteten og strømeksporten. Samtidig ønsker representantens parti å kutte i CO₂-kompensasjonsordningen med nesten 1,7 mrd. kr, som ytterligere vil svekke konkurransekraften til vår kraftkrevende industri.

Ordet «industri» er faktisk ikke nevnt i Venstres alternative statsbudsjett, så jeg lurer på: Hvordan ser representanten for seg at vi skal ha kraftkrevende industri

igjen i dette landet hvis Venstre får gjennomslag for all sin industrifriendtlige politikk?

Ola Elvestuen (V) [11:21:45]: Vi skal ha kraftkrevende industri i landet, og vi skal hjelpe den over i grønn omstilling. For å få til det trenger vi å ha samarbeid med Europa. Vi trenger å ha utvekslingskablene, for de skal ha mye mer fornybar energi også ellers i Europa. Den kommer til å være like billig å produsere der som det den er her. Det er jo utveksling – akkurat som at når vi importerer vindkraft, holder det prisene i Norge nede.

Det vi også trenger å gjøre for å styrke konkurransekraften for næringslivet i Norge, er å følge opp den voldsomme regelverksutviklingen som man nå har i Europa, f.eks. ren energi-pakken, som vi trenger å få på plass, og fornybardirektivet, som vi også trenger å få på plass. Alt dette, det som er i Klar for 55-pakken, trenger vi å få på plass. Det vil være en fordel for norsk industri og næringsliv at vi opprettholder dette tempoet. At vi henger etter, tjener vi ingenting på.

Marius Arion Nilsen (FrP) [11:22:53]: Venstre har penger til klimatiltak i hele verden, «direct air capture» hørte vi om, en meget kostbar og umoden teknologi, CCS en masse, forbud, påbud og reguleringer. Man skal ikke ha olje og gass, det som gir størst selskapsinntekter til staten, man skal ikke ha gruvedrift, og ikke skal man ha naturinngrep, men man skal ha et grønt skifte. Man skal ha milliarder til alskens klimatiltak. Man skal ha veldig mye fornybar energi. Det krever både industri og areal, det krever mineraler, metaller, innsatsfaktorer, og det krever også penger. Har Venstre virkelig regnet på dette? Det høres ut som disse regnskapene ikke går opp mot hverandre hvis man tar med kostnad, areal og innsatsfaktorer.

Ola Elvestuen (V) [11:23:51]: Definitivt – og dette kommer til å lønne seg. Det er ingen ting som lønner seg mindre enn å ikke nå klimamålene som vi trenger, eller å ikke ta vare på natur. Det å være innenfor det europeiske samarbeidet, som jeg sa, med den regelverksutviklingen som er der, vil også være en stor fordel for Norge. Det representanten utfordrer på, handler egentlig om god planlegging. Det er klart at vi skal ha utvikling av ny fornybar energi. Det er tross alt Venstres beslutning og forhandlingene hvor vi fikk endret avskrivningsreglene for vindkraft, som gjorde at vi fikk 15–16 TWh utbygget i Norge. Noen av dem burde ikke vært bygget, men vi har en fordel av det allikevel. Men en må gjøre dette på en god måte, der en har utbygging, men en skal samtidig ta vare på natur, og en må da også satse på natur, slik at vi ender opp med mer natur. Det er mulig å gjøre dette på

en mye bedre måte (presidenten klubber) enn det representanten ... (Presidenten avbryter.)

Sofie Marhaug (R) [11:25:04]: Venstre vil i sitt budsjett redusere strømstøtten fra 90 til 80 pst. Rødt mener ikke at strømstøtten er verdens beste system, men vi synes det er ganske hjerterått å redusere den i en tid med høye og ustabile strømpriser. Venstre kaller seg ofte sosialliberale, men i dette spørsmålet er de bare liberale.

Heng med på denne statistikken, som viser hvor mye strømstøtten utgjør i prosent av inntekt for tre grupper: de fattigste 5 pst. i Norge 6,6 pst., medianen, altså i midten, 5,6 pst., og de rikeste 5 pst. bare 2,9 pst. Hva tror representanten skjer med de fattigste fem prosentene og deres økonomi, som er så avhengig av strømstøtten, med Venstres modell? Tror representanten at de får bedre råd? Er planen at de skal gå til Nav? Er planen at de skal stille seg i matkø? Kan representanten svare på det?

Ola Elvestuen (V) [11:26:07]: Nå er det jo mange andre tiltak som også ligger i budsjettet mot dem som har dårligst råd, både inn mot matstøtte og annet. Vår begrunnelse er at de høye strømprisene først og fremst er på grunn av det russiske angrepet mot Ukraina og reaksjonen på det, også i resten av Europa, at vi skal slutte å bruke russisk gass.

Nå har man mer kontroll i Europa. Vi forventer at strømprisen framover ikke vil være like høy som den var for ett år siden, men at den vil reduseres. Derfor mener vi det er riktig nå også å redusere strømstøtten, også fordi det meste av støtten nettopp går til dem som har mest penger. Det er de som har best råd, som får utbetalt de største summene, fordi de har det største forbruket.

Vi mener også at en litt lavere støtte vil stimulere mer til energiøkonomisering, som alle vil kunne ha en fordel av.

Presidenten [11:27:08]: Replikordskiftet er avsluttet.

Une Bastholm (MDG) [11:27:24]: Det budsjettet som blir vedtatt her i dag, er enda et eksempel på at regjeringen ikke tar den ledelsen vi trenger i omstillingen til et bærekraftig lavutslippssamfunn. Næringslivet merker det, skogeierne merker det, folk merker det, og naturen og dyrene, som ikke har en egen stemme, merker det. Ledelse ville vært å peke ut en tydelig retning for alle sektorer, følge den retningen med nok tiltak og få med resten av samfunnet ved å være forutsigbar og konsekvent, også når det trengs nytenking og overtalelse.

Selv om regjeringen lovet velgerne gull og grønne skoger i 2017, et klimavalg, og selv om regjeringen har

erklært svart på hvitt at klima og natur skal være rammen rundt all politikk, ser vi ikke dette i praksis. Miljø taper gang på gang mot andre hensyn og får rett og slett ikke nødvendige reguleringer eller nok penger, verken til tiltak, til forskning eller til en kunnskapsbasert forvaltning i Miljødirektoratet. Når Miljødirektoratet roper ut og varsler uante miljøkonsekvenser i saker, overhøres de, som ved åpningen av mineralvirksomhet på havbunnen.

De viktige lyspunktene som finnes i budsjettet som vedtas i dag, som et løft for skogvern og regnskog og mer støtte til energisparing og klimatilstand i kommunene, er ting som SV har forhandlet inn, altså miljøpolitikk regjeringen egentlig ikke ønsker seg, men som de tvinges til.

Rådende miljøpolitikk er generasjonsblind – blind for vippepunktene i naturen som vi har et ansvar for å holde oss under, fordi konsekvensene ikke kan reverse-res. Det tar fra alle de som er unge i dag, og alle de som ennå ikke er født, muligheten til den samme friheten, tryggheten, velferden og tilgangen til rik natur som vi vokste opp med.

Vi må snart erkjenne at natur- og klimakrisen ikke bare er en teknologisk utfordring, det er en systemkrise og en kulturell krise. Det krever systemendring. Å fortsette som før med bare litt justering holder ikke, og tiden er knapp. Å åpne for mineralvirksomhet på havbunnen er siste groteske eksempel. Motorvei gjennom fuglereservatet i Lågendeltaet, kutt i skogvern og generelt alt som gjøres og ikke gjøres for å få ned utslipp fra tungtransport, fra bygg og industri og også fra kosthold, eller det som ikke gjøres for å ta vare på og restaurere natur, og med det også øke naturens naturlige karbonopptak, er andre eksempler.

Mens regjeringen skaper usikkerhet i miljøpolitikken, går Norge i bresjen på et annet område, nemlig bygging av ny produksjonskapasitet for petroleum. Norge er nå på tredjeplass over land i verden som bygger ut flest nye olje- og gassfelt. Investeringene i olje og gass er ifølge de nyeste SSB-tallene mange ganger større enn i all annen industri til sammen. Anslaget for olje og gass i 2024 er på 232 mrd. kr, for samleposten industri er anslaget 35 mrd. kr. Dette skjer i et år da den globale gjennomsnittstemperaturen for første gang ser ut til å passere 1,4 grader over førindustriell tid.

De oljefeltene vi bygger nå, vil knapt komme i produksjon før verden allerede har passert 1,5 graders oppvarming. Det er så langt unna enigheten i Dubai om en omstilling bort fra fossil energi som det går an å komme. Når det gjelder Melkøya og tiltak for å få ned utslipp i petroleumssektoren, burde det blitt satt krav om nullutslipp i 2030 for denne sektoren for lenge siden, uten å hente den kraften fra land og dermed ta kraft bort fra

grønn industri og grønn transport som skal få ned utslippene.

I Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett viser vi hva en helhetlig politikk som faktisk har natur og klima som en ramme, betyr i praksis. Vi foreslår en politikk som faktisk når klimamålene på hjemmebane uten massiv økning i bruk av biodrivstoff. Vi foreslår et grønt skatteskifte som gjør grønne valg lønnsomme. Vi foreslår en produksjonsavgift som flytter investeringene vekk fra olje og gass og inn i grønn energi og industri. Vi foreslår også at det settes av 1 pst. av BNP til klimafinansiering og naturtiltak i klimautsatte og fattigere land.

Når det gjelder natur, registrerer vi at regjeringen tar seg god tid på å følge opp Naturavtalen. Det gjør ikke vi. Vi foreslår en forpliktende plan om å verne minst 10 pst. av den produktive skogen innen 2030. Vi foreslår stor-skala programmer for restaurering av natur i regi av kommune og stat, program for å redde Oslofjorden og verne 30 pst. av hav og kystnatur, og vi begynner forbedelsen av historiens største reform av norsk arealpolitikk ved å jobbe fram krav til arealnøytralitet som minstekrav i alle landets kommuner.

Med det tar jeg opp forslagene våre.

Svein Harberg hadde her overtatt president-plassen.

Presidenten [11:32:29]: Da har representanten Une Bastholm tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Linda Monsen Merkesdal (A) [11:32:51]: Oljefondet bidreg med 400 mrd. kr inn i statskassen. Miljøpartiet Dei Grøne vil ha ein slutt dato for den norske olje- og gassnæringa. Samtidig vil Miljøpartiet Dei Grøne bruka midlar frå nettopp denne næringa i form av statlege subsidiar for å omstilla samfunnet. Korleis heng dette reknestykket saman, eller lat meg spissa det: Korleis skal Miljøpartiet Dei Grøne oppnå klimamål utan pengar frå norsk olje og gass?

Une Bastholm (MDG) [11:33:31]: Før de ekstra høye energiprisene som følge av invasjonen i Ukraina vokste oljefondet veldig mye mer hvert år basert på avkastningene fra investeringene fondet gjør, enn på friske penger inn fra sokkelen. Det er en myte at vi er avhengig av fortsatte investeringer i fossil energi i Norge i dag for å ha et rikt og fremmede oljefond. Det er en myte. Sånn kommer det til å fortsette å være. Hvor godt oljefondet klarer å serve det norske folk, er avhengig av hvordan vi forvalter fondet, ikke hvor mye penger vi henter inn fra sokkelen.

Jeg har også lyst til å si noe til det med subsidier, for vi har et forslag i år. Vi bruker veldig mye mer penger på

å hjelpe fram klima- og naturvennlige valg, både hos folk og hos industri, enn mange andre partier – de fleste, eller alle, vil jeg tro. Vi mener også at staten bør vurdere å gå mer inn på eiersiden for å få høyere inntekter når disse investeringene begynner å lønne seg, og det er noe vi håper flere partier vil vurdere.

Linda Monsen Merkesdal (A) [11:34:37]: Meiner representanten at det er ein myte at Miljøpartiet Dei Grøne vil bruka oljepengar til grøn omstilling, og korleis meiner Miljøpartiet Dei Grøne at ein skal klara ei sosial og rettferdig omstilling som ikkje går ut over folk sin personlege økonomi?

Une Bastholm (MDG) [11:34:57]: Vi har en veldig edruelig bruk av oljepenger, så det er ikke der de store forskjellene mellom oss og andre partier er. Jeg er uenig i premisset om at når vi mener at man skal slutte å lete etter mer olje og gass og ønsker en kontrollert utfasing av olje- og gassindustrien, skal vi ikke kunne være med og bruke av oljefondet, som andre partier gjør. Dette er en del av norsk økonomi, selvfølgelig. Det er innarbeidet, og det er veldig bra at vi har en handlingsregel som regulerer den bruken, selv om vi også ønsker en annen bruk av oljefondet – til klimabistand i utlandet, men det kan vi komme tilbake til.

Jeg tror at den viktigste forskjellen, som Arbeiderpartiet må ta med seg i sitt arbeid med Norges reelle statsbudsjett, er at man må ta inn over seg at den tiden vi lever i, krever veldig store omprioriteringer. Vi må i en del år framover prioritere ned det som fører til utslipp og bygger ned natur, og bruke mer penger på et krafttak som gjør at vi tar mer vare på natur og bidrar til utslippskutt i de sektorene vi henger etter. Det gjelder særlig tungtransporten, industrien, landbruket, kostholdet vårt og mer.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [11:36:11]: Oljebransjen betalte 82 pst. av all selskapsskatt i fjor. Skal vi lykkes med en rettferdig klimaomstilling, utvikle lønnsom grønn teknologi samtidig som vi har en raus velferdsstat, er vi avhengig av et konkurransedyktig privat næringsliv med gode rammevilkår. Derfor ble jeg faktisk glad for å se at Miljøpartiet De Grønne også foreslår å fjerne den såkalte midlertidige arbeidsgiveravgiften, som rammer bredden av norske bedrifter.

Jeg ble samtidig bekymret da jeg så de nye skatteregningene Miljøpartiet De Grønne vil sende ut til privat sektor. Både økte avgifter, økt arveavgift og økt formuesskatt vil svekke næringslivets mulighet til å investere i de grønne løsningene som har størst mulighet til å bli lønnsomme. Deretter skal Miljøpartiet De Grønne bruke 50 mrd. kr ekstra rett fra oljefondet på at staten skal

kjøre seg inn i mange grønne bedrifter, med risiko for skattebetalerne.

Spørsmålet mitt til representanten er: Hvem skal bestemme hvilke selskaper som vil lykkes eller ei, og kan representanten nevne noen av de selskapene Miljøpartiet De Grønne vil bruke 50 mrd. kr på å kjøpe seg inn i neste år?

Une Bastholm (MDG) [11:37:11]: Det siste representanten spør om, er et grep Miljøpartiet De Grønne foreslår for første gang i år, som vi håper flere partier ønsker å se på – muligens med ulike varianter. Vi har foreslått en start. Det handler om prinsippet om at vi ser at vi kommer til å fortsette å måtte støtte veldig mye fra offentlig hold for å få til omstilling raskt nok. Det vil bare måtte gå til støtte og subsidier. Vi tror det er lurt at Norge begynner å tenke mer på å gå inn på eiersiden i en del selskaper og særlig prosjekter, sånn at det offentlige og fellesskapet kan få inntektene når de prosjektene begynner å fly og blir lønnsomme. Jeg tror man kommer til å komme dit at man faktisk gjør det. Men det er foreløpig, og fordi det kommer fra oss, blir det møtt med en del skepsis. Vurder det gjerne.

Det vi har gjort i år, er å fjerne en del av de andre støtteordningene vi vanligvis har hatt i vårt alternative statsbudsjett. Jeg mener dette er en mye mer bærekraftig måte å bruke staten som en motor til omstilling i Norge på enn det som gjøres i dag.

Presidenten [11:38:15]: Replikordskiftet er omme.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:38:29]: Jeg vet ikke om det er fordi det er siste dag på Stortinget før jul, eller om det bare er fordi det nærmer seg jul, men jeg tenkte jeg skulle starte innlegget med litt skryt til regjeringa, og det gjør jeg ikke hver dag.

Vi har akkurat avsluttet klimatoppmøtet. Vi skulle alle ønske at avtalen gikk lenger, og at en kunne fått mer forpliktelse, men jeg vil gi honnør til den norske delegasjonen og statsrådene, som både var med på å få på plass et fond for tap og skade, og som også fikk formuleringer som var tydeligere på dette med fossil energi. Det er viktig at Norge, som et uavhengig land i Europa, spiller den rollen i internasjonale forhandlinger.

I samme slengen vil jeg si at jeg synes grønn bok er et viktig og godt verktøy. Så kan vi diskutere om vi skal få en klimamelding til neste år, men det er viktig at en får det dokumentet. Jeg er helt sikker på at det vil utvikle seg, bli mer forpliktende framover og være et viktig verktøy for at vi skal få ned utslippene i Norge.

Når det er sagt, legger Kristelig Folkeparti fram et alternativt budsjett som går lenger enn det regjeringa foreslår. Det er vanskelig å beregne utslippsreduksjonene, men etter svar fra Finansdepartementet og i samarbeid

med ZERO har vi prøvd å anslå det til at hvis Kristelig Folkepartis alternative budsjett skulle gått gjennom, kunne vi kuttet ca. 400 000 tonn mer.

Det haster, og jeg vil gi honnør til SV, som i forliket har fått på plass viktige, nye tiltak. I Kristelig Folkepartis opplegg styrker vi Enova med nesten 2 mrd. kr, som vi vet vil være viktig for å utvikle ny teknologi for å få i gang utslippskutt, og vi er opptatt av å få gjort mer når det gjelder tunge kjøretøy, elvarebiler osv.

Vi velger også å opprettholde Klimasats, som er en viktig ordning for kreativitet og tilskudd til kommunene for å utløse gode prosjekter også lokalt. Bionova er også et prosjekt vi har ivret for, der det er potensial for å ta mange kutt. Det viktigste tiltaket er allikevel å øke CO₂-avgiften med 20 pst., som vi gjør. Er det noe som funker i klimapolitikken, er det nettopp at det lønner seg å velge grønt og koster mer å forurense.

Vi har også et annet bistandsbudsjett enn regjeringa har. Når det gjelder tilskudd til tiltak på fornybar energi, klimatilpasning og også klimainvesteringer, løfter vi tilskuddet. Vi mener 1 mrd. kr ekstra til klimainvesteringsfondet vil bidra til utbygging av mer fornybar energi, som er ekstremt viktig for utvikling og for ikke å øke utslippene, men heller klare å redusere dem.

Bare i fjor bidro klimainvesteringsfondet med å kutte ca. 6,2 millioner tonn, og det tilsvarer 13 pst. av de norske utslippene. Det er altså et viktig globalt klimatil-tak.

En av de store satsingene i Kristelig Folkepartis alternative budsjett er å forsterke og forbedre strømstøtten. Vi har lenge kjempet for en ordning på 100 pst. kompensasjon over 50 øre. Det finansierer vi i dette budsjettet, og vi finansierer det gjennom å øke skattene for dem som har høyest inntekter. På den måten blir ordningen mer sosial, og den blir bedre. Det er spesielt viktig for dem vi vet sliter nå, enten det er med høy rente, høye matvarepriser eller høye strømpriser.

Vi styrker også ordningen som gjelder for frivillige lag, foreninger, ideelle, privatskoler osv., som i dag enten ikke er inkludert i ordningen eller ikke får god nok støtte. Jeg mener det er absurd at frivillige organisasjoner må skru opp kontingentene på grunn av at strømmen er høy. Der kunne staten bidratt mer når vi tenker på de store inntektene vi tross alt har.

Vi ønsker også å bruke flaskehalsinntektene enda mer aktivt og utjevne prisforskjellene mellom de ulike prissonene, men det kommer jeg tilbake til i en annen sak.

Vi er opptatt av ulike tiltak for å få raskere saksbehandling for å få bygd mer kraft. Jeg er glad for det Stortinget vedtok i går, der vi fikk til et forlik på grunnrente på vindkraft. Det mener jeg er viktig for å skape forutsig-

barhet og trygghet for å sikre ny produksjon. Også enøk, sol og at vi lykkes med havvindsatsingen, vil være viktig.

Vi ønsker at en skal gå lenger når det gjelder utbygging av og arbeid med kjernekraft. I budsjettet vårt setter vi av penger til et utvalg for å se på regelverket for å legge til rette og klargjøre alt, sånn at det kan bygges ut i Norge dersom det kommer søknader en ønsker å si ja til, og også at det skal være åpent for å søke på forskningsmidler.

Vi behandler også Melkøya i denne debatten. Vi ønsker å støtte løst forslag, nr. 3, fra Fremskrittspartiet. Vi ønsker en alternativ måte å elektrifisere på og har kjempet for CCS.

Presidenten [11:43:28]: Det blir replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [11:43:41]: Representanten skryter av regjeringen. Det takker vi selvsagt for, det er veldig hyggelig å høre. Men jeg må spørre representanten Ropstad hvorfor ambisjonen om kutt i klimagassutslipp fra Kristelig Folkeparti er så mye større nå enn da Kristelig Folkeparti selv satt i regjering, og da hadde reell mulighet til å gjøre noe med det. Eller var det faktisk sånn at Kristelig Folkeparti ikke hadde den makten da de var en del av Høyre–Fremskrittsparti-regjeringen?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:44:13]: En må vel all-tid være ærlig og si at en kunne gjort mer. Samtidig er jeg stolt av det vi fikk til på utslippskutt. Ikke minst var vi opptatt av å lage en forutsigbar plan som kunne vise veien videre, både for å være sikre på at vi har tiltakene for å nå de ambisiøse målene, og også for å skape en forutsigbarhet for næringsliv og folk for hvordan en ønsket å gjøre det.

Av og til tenker en på noen av disse målene som at en var veldig langt unna, f.eks. 2020-målet, men faktisk fikk en til ganske mye som gjorde at en var ganske nær. Dessverre var vi ikke nær nok, men ganske nær.

Et av de store prosjektene som jeg mener var viktig, som vi satte i gang, var Langskip, som vil være et av de viktige tiltakene for både å få flere punktutslipp som blir renset, og å bidra internasjonalt med teknologi, og forhåpentligvis CCS, som vil kutte mye utslipp.

Jeg er helt sikker på at vi kunne gjort mer, men vi er i alle fall stolt av det vi fikk til da vi satt i regjering.

Lars Haltbrekken (SV) [11:45:27]: Til NRK 13. august 2022 sa representanten:

«Eg trur mange ønsker å spare straum, eller å produsere sin eigen straum. Men dette kan vere ei ganske stor investering for mange. Krf ønsker derfor at staten gjennom Enova gir endå betre støtte til eigen straumproduksjon og til tiltak som kan få ned straumforbruket.»

Da er spørsmålet mitt: Hvorfor kutter Kristelig Folkeparti støtten til energieffektivisering med 50 mill. kr i sitt alternative budsjett?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:46:03]: Jeg skal innrømme at jeg ikke har alle tallene i hodet, men jeg tror representanten viser til det som går på klimatiltak i kommunene, for vi styrker på enøk i bygg. Vi styrker totalt med nesten 2 mrd. kr til Enova. Vi er helt enige om at enøk er viktig.

Sitatet som representanten viser til, tror jeg stammer fra debattene rundt strømstøtten, at den i seg selv skal bli bedre, og at det er viktig. Men parallelt med det må vi sikre at folk gjennomfører enøktiltak. De har vi heiet fram, f.eks. dette med at en kan få støtte til luft-til-luft varmpumpe og andre tiltak som i utgangspunktet er lønnsomme, men som for noen er et tungt løft å ta.

Lars Haltbrekken (SV) [11:46:52]: Slik jeg forstår Kristelig Folkepartis alternative budsjett, gjør de omprioriteringer på pengene til Enova som medfører et kutt i støtten til energieffektivisering på 50 mill. kr. Det betyr 50 mill. kr mindre til husholdningene for å få etterisolert hus, satt i verk viktige enøktiltak og redusert strømregningen. Så spørsmålet består: Hvorfor sier Kristelig Folkeparti at det er viktig med økt støtte til energieffektivisering, men når de legger fram sitt alternative budsjett, kutter de i det?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:47:35]: Jeg er ganske sikker på at dette ikke er riktig. Jeg tror det er en annen post det er snakk om. Som sagt styrker vi Enova med opp mot 2 mrd. kr. Det vil være plenty av penger for å kunne gjennomføre den type tiltak. Derfor vil jeg understreke veldig tydelig at vi er opptatt av at Enova også skal bidra med det.

Jeg vet at representanten har vært opptatt av f.eks. Husbanken og andre virkemidler som kan være med og hjelpe dem som har dårlig økonomi til å gjennomføre energisparing. Det er en linje vi også ligger på. Så får jeg heller komme opp og korrigere meg hvis jeg har tatt feil.

Presidenten [11:48:09]: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Terje Aasland [11:48:28]: En av største oppgavene verden står overfor, er omstilling av verdens energisystem slik at vi kan nå «netto null»-samfunnet i 2050. For å lykkes må vi øke investeringene betydelig i fornybar energi. Vi må lykkes med å kutte utslipp, omstille eksisterende arbeidsplasser og ikke minst skape nye. Vi må lykkes med å kommersialisere viktige teknologier, som karbonfangst og -lagring, og ikke minst også innsatsfaktoren rundt hydrogen og blått hydrogen. Det er viktig for å sikre en rettferdig omstilling, der vi samtidig som vi kutter utslipp også sørger for at folk har til-

gang på den energien de trenger til akseptable priser, altså at vi sørger for energisikkerhet, stabilitet og forutsigbarhet. Akkurat i det bildet har Norge helt fantastiske muligheter, men for å lykkes trenger vi mer kraft, vi trenger mer nett, og vi trenger en bedre utnyttelse av den energien som er tilgjengelig. Alle disse punktene mener jeg regjeringen leverer godt på både i inneværende års statsbudsjett og i det kommende. Det er i løpet av det siste året foretatt betydelig tilrettelegging for å få mer kraft, for å få mer nett og for å bruke energien mer effektivt.

I år gjennomførte vi en historisk styrking av energimyndighetene, noe som er helt nødvendig for raskere utbygging av fornybar kraft og nett, og i neste års statsbudsjett foreslår vi en ytterligere styrking av energimyndighetene, med til sammen 140 mill. kr. Saksbehandlingsskapasiteten økes betydelig, hovedsakelig i NVE, men også i Reguleringsmyndigheten for energi og i departementet. I tillegg satser vi videre på digitalisering. Dette vil bidra til tidsbesparelser i konsesjonsbehandlingen og i arbeidet med planlegging av nytt nett. Myndighetene vil også få økt analysekapasitet og bedre kraftmarkedsmodeller, noe som er viktig for å forstå komplekse problemstillinger i et kraftsystem som skal underlegges betydelige endringer.

Regjeringen har en massiv havvindsatsing som har tre dimensjoner i seg. Vi får økt fornybar kraft, som gjør det mulig å kutte utslipp, vi bidrar til teknologiutvikling og sikrer norske leverandører et nytt bein å stå på.

I statsbudsjettet for 2024 styrkes arbeidet med havvind betydelig. Etter dagens budsjettbehandling vil det totalt bli bevilget 198 mill. kr til arbeidet, bl.a. til natur- og miljøkartlegging og forberedelse av nye områder for havvind. Dette kommer i tillegg til styrkingen av energimyndighetene, som jeg allerede har nevnt. Det blir bevilget midler til å gjennomføre strategiske konsekvensutredninger av alle områdene som er identifisert for havvind, og til forberedelser av havvindutlysningen i 2025. Det er store muligheter for havvind på norsk sokkel, og med de tidligere prosessene vi har nå, skal vi sikre at utviklingen skjer på en god måte, i god sameksistens med natur, fiskeri og andre brukere av havet.

I tillegg er det gjort betydelige tiltak på vindkraftsiden på land, både med tryggheten for kommunene ved å inkludere plan- og bygningsloven i konsesjonsbehandlingen, sørge for at en større andel av verdiskapingen blir igjen i kommunen – og ikke minst med den enigheten man oppnådde i går om grunnrentebeskatningen knyttet til vindkraft på land.

Regjeringen styrker også arbeidet med energieffektivisering i 2024, og vi la fram en handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi sammen med 2024-budsjettet. Det er første gang en norsk regjer-

ing har lagt fram en slik plan. Effektiv bruk av energien bidrar til et robust energisystem og reduserer samtidig behovet for å ta i bruk nye naturområder for energiproduksjon og transport av energi. Potensialet er stort, og det er en av de raskeste måtene vi kan øke tilgangen til mer kraft for dem som trenger det.

Med tiltakene i handlingsplanen og satsingen i 2024-budsjettet vil regjeringen bidra til å utløse mer av potensialet for energieffektivisering. Det er bra for lommeboka til folk og bedriftene, og det er også bra for at vi skal kunne realisere flere av de fantastiske mulighetene vi har i dette landet. Samlet sett er energisektoren mulighetenes sektor og er av største betydning både for klima, for verdiskapingen, for inntekter til fellesskapet, grunnlaget for teknologiutviklingen og trygge, framtidrettede jobber. Budsjettet for 2024 bygger nettopp på å utnytte disse fantastiske mulighetene som energisektoren gir oss.

Presidenten [11:53:10]: Det blir replikkordskifte.

Bård Ludvig Thorheim (H) [11:53:23]: Det er godt kjent at det har stoppet opp i konsesjonsbehandlingen av småkraft. Det er en tapt mulighet for å styrke kraftbalansen på kort sikt. Nå har selve saksbehandlingen av planendring av konsesjonsgitt småkraft blitt nærmest umulig å få gjort. I forrige måned fikk en småkraftutbygger som svar fra NVE på en planendring sendt inn i mars at NVE kanskje vil finne en saksbehandler til våren – kanskje. Er statsråden fornøyd med forvaltningen?

Statsråd Terje Aasland [11:54:00]: Nei, vi hadde ikke gjort noe hvis vi hadde vært fornøyde. Vi har gjort betydelige tiltak for å få opp saksbehandlingskapasiteten i NVE og styrket mulighetene for å behandle også denne typen saker knyttet til småkraft raskere enn det som har vært mulig tidligere, men vi er ikke i mål. Vi gjort betydelige, historiske satsinger på energimyndighetene og energiforvaltningen, men vi er ikke i mål ennå.

Vi skal jobbe videre med dette med tanke på både å forenkle konsesjonsprosessene og gjøre det enklere for dem som skal bygge ut, og samtidig opprettholde demokratiet, mulighetene for innsigelser osv. Småkraft er også omdiskutert, og det er viktig at det er innenfor trygge rammer når det gjelder konsesjonsbehandlingen. Vi kommer til å fortsette arbeidet med å gjøre konsesjonsprosessene enda bedre i tiden framover fordi vi trenger det. Jeg synes det er synd at tidligere regjeringer ikke har sett akkurat det vi ser, og gjort akkurat det vi nå gjør, for det hadde vært behov for å ha dette verktøyet på plass og i shipshape form lenge før den tiden vi nå befinner oss i.

Bård Ludvig Thorheim (H) [11:55:01]: Jeg kan svare kort på det, og det er rett og slett fordi det fungerte mye bedre på småkraft under forrige regjering.

Når det gjelder solenergi, er det den raskest økende energiformen i verden, bare ikke i Norge. Konsesjonssaker for solparker står i stampe, og regjeringen har satt ny rekord. For første gang falt antall plusskunder med solcelleanlegg sammenlignet med forrige kvartal. Under denne regjeringen har Enova-støtten til sol falt bort, og Høyres løsninger med å gi støtte til lagring og smartstyring i forbindelse med solceller og fjerning av avgifter er blitt sett vekk fra.

Hvordan vil det gå med mål for både solenergi og energieffektivisering, som både regjeringen og Stortinget er opptatt av, med den politikken som nå føres?

Statsråd Terje Aasland [11:55:50]: Aller først er jeg veldig uenig i at det gikk så veldig mye bedre med konsesjonsbehandlingen av småkraft under den forrige regjeringen. En skulle ha startet kapasitetsforbedringene i energiforvaltningen for lenge siden.

Når det gjelder sol, er det gjort veldig mye. I fjor tror jeg det var tidenes høyeste investeringer knyttet til solkraftanlegg i Norge. Vi har gjort det enklere å dele strøm fra solkraftanlegg. Vi har nå sendt ut et forslag som Stortinget oppfordret til, om å underlegge solkraftanlegg de samme betingelsene som vindkraft på land, og vi kommer i land med det. Sol er viktig, men sol er også sånn at det går an å investere i det uten nevneverdig støtte. Jeg har besøkt en rekke næringsparker hvor en har bygd solkraftanlegg i kombinasjon med bergvarme – gode løsninger. Å få på plass energilagring i tilknytning til den typen lokal energiproduksjon er interessant i fortsettelsen.

Bård Ludvig Thorheim (H) [11:56:56]: Nordlendene ligger an til å få doblet strømregningene sine fordi det ikke kommer til ny kraftproduksjon. NVE sier tydelig at de ikke har tro på at kraftløftet for Finnmark gjennomføres innen fristen i 2030. Utbyggerne opplyser at konsesjonene må behandles innen sommeren 2024 for å nå målet om ny vindkraft i 2030. Kan statsråden garantere at proposisjonen behandles innen sommeren?

Statsråd Terje Aasland [11:57:26]: Jeg tror kraft- og industriløftet for Finnmark var og er helt avgjørende for at vi skal kunne få på plass mer kraft i vår nordligste landsdel og ikke minst i Finnmark. Det har vært et forsømt politisk område over lang tid. Nettkapasiteten tåler ikke belastningen for nye tilknytninger og er også begrensende når det gjelder å få inn ny kraftproduksjon.

Kraftløftet – hvor en har et tydelig fokus på at en skal legge til rette for at det bygges 420 kV egentlig fra Ham-

merfest og helt til de nordligste delene av landet – er kjempeviktig for å få på plass mer kraft, kunne utvikle de fantastiske mulighetene som er i regionen, og sørge for at vi får inn såpass store energimengder at også prisene stabiliseres. Så får en mer forutsigbarhet i tiden framover knyttet til det kraftløftet som vi har lagt fram nettopp for Finnmark.

Marius Arion Nilsen (FrP) [11:58:33]: Jeg fortsetter kjapt på småkraftsporet. Jeg besøkte Storebekk kraftverk i Evje og Hornnes i sommer. Det er et eksisterende kraftverk som har drevet godt i flere år, og som ønsket en økning i slukeevnen for å få økt produksjonen litt. Det ville gitt 0,8 MW i økt effekt og 2,4 GW i økt produksjon, altså ikke et kjempestort anlegg. Høringsuttalelsen var positiv, men allikevel avsto NVE søknaden uten noen voldsomt god grunn i februar 2022. Eierne har klaget, men ennå ikke fått tildelt ny saksbehandler, og nå er vi i slutten av 2024.

Energi- og miljøkomiteen hadde en innstilling til tilleggsmeldingen om at vi skulle fokusere på raskere saksbehandlingstid i NVE på småkraft. Føler regjeringen at NVE har lyttet til regjering og storting, eller opererer de på egen hånd her?

Statsråd Terje Aasland [11:59:35]: Vi er veldig godt i gang med å styrke energimyndighetene og gjøre konsesjonssystemet enklere, raskere og mer digitalt. Det arbeidet har jeg flere ganger sagt burde vært påbegynt mye tidligere. Nå legger vi til rette for det.

Vi skal fortsette det arbeidet, både med å forenkle konsesjonsprosessene, sørge for at de er digitale, og at en får saksbehandlingsskapasitet omtrent den dagen en søker. Vi må heller ikke ha en overbyråkratisering av systemet, så noe ventetid kan det bli, og det må være noen prioriteringer. Men det er ingen tvil om at denne regjeringen har en historisk satsing på nettopp energimyndighetene for å få raskere konsesjonsprosesser både når det gjelder nett, og når det gjelder ny fornybar energi. Jeg er veldig stolt av at vi er så tydelige på å legge til rette for at det behovet løses på vår regjerings vakt.

Marius Arion Nilsen (FrP) [12:00:36]: Til et helt annet tema: Klimaavtalen og COP28 har blitt nevnt her, og Arbeiderpartiet og Støre-regjeringens innsats for å få inn ordlyden «fase ut fossil energi», som senere, til regjeringens fortvilelse, bare ble «omstille seg bort fra fossil energi». Samtidig har jeg lest et dokument som heter Hurdalsplattformen, der det står at man skal utvikle, ikke utvikle, norsk olje og gass. Det er jo spesielt at man går inn på en sånn ordlyd, all den tid IEA anslår et stort behov for olje og gass fram mot 1,5-gradersmålet i 2050, og produksjonen av norsk olje og gass også er blant verdens rene og beste. Spørsmålet mitt er rett og slett: Hva er

egentlig regjeringens politikk? Er det å utvikle norsk olje og gass, eller er det å utvikle norsk olje og gass?

Statsråd Terje Aasland [12:01:41]: Jeg tror en må være medlem av Fremskrittspartiet for å forstå, eller for å si det sånn, ikke forstå betydningen av å omstille seg bort fra fossil energi. Det er noe av det viktigste vi gjør i klimasammenheng og i klimaarbeidet.

Det betyr at jeg synes den innsatsen regjeringen har gjort i COP28, er helt fantastisk og står seg veldig bra. Vi har et rammeverk rundt norsk olje- og gassindustri som nettopp ivaretar det, på grunn av kvotesystemet som denne industrien er underlagt, pluss CO₂-avgiftene, som øker for hvert år. Det betyr at de må kutte utslipp, nettopp for den omstillingen som er innenfor rammeverket i klimapolitikken.

Noe av det som kanskje har vært viktig, er at den klimapolitikken vi fører sammen med EU på dette området, må adopteres til resten av verden, nettopp for å få en omstilling bort fra fossil energi og få opp investeringene på fornybar energi.

Lars Haltbrekken (SV) [12:02:57]: Det har de siste dagene blitt kjent at det har kommet til en enighet mellom vindkraftselskapene på Storheia og den samiske reindriften på Sør-Fosen, og det er bra. Det er grunn til å gi samene ære for den kampen de har ført, og de har også strukket seg svært langt i å få til denne enigheten.

Jeg har noen spørsmål knyttet til dette til statsråden. Staten er nå ansvarlig for å finne et erstatningsareal for den samiske reindriften på Sør-Fosen. Spørsmålet er: Hvor tenker statsråden at dette området skal ligge, og vil statsråden sørge for at Storheia blir tilbakeført til naturen hvis samene sier nei til å forlenge konsesjonen?

Statsråd Terje Aasland [12:04:05]: Også jeg har lyst til først å understreke betydningen av at reindriftsgruppen på Sør-Fosen viste vilje til å sette seg til forhandlingsbordet eller til meklingsbordet og gjennomføre den meklingsprosessen som jeg mener har endt opp i en god og trygg avtale for reindriften på Sør-Fosen. Den gir et optimistisk grunnlag for framtiden.

Den inneholder tre elementer: vetoretten som de får i 2045, økonomisk kompensasjon som sikrer grunnlaget for en bærekraftig utøvelse av reindriftnæringen i tiden framover, og erstatningsarealet.

På spørsmålet om hvor dette arealet vil bli, er det for tidlig å si, men staten vil umiddelbart sette ut et oppdrag hvor dette arbeidet påbegynnes, med sikte på at det skal være ferdig til beitesesongen 2026–2027, slik det ligger i avtalen, og vi vil gjøre det i samsvar med reindriften.

Lars Haltbrekken (SV) [12:05:13]: Jeg takker for svaret og vil følge opp: Hvis nå reindriften sier nei til å

forlenge konsesjonene eller nye konsesjonssøknader etter at konsesjonsperioden er over, vil statsråden da sørge for at Fosen vind tilbakefører Storheia til naturen og til reinbeiteområde, noe vi mener vil være svært viktig for å kunne ivareta områdene og reindriften framover?

Og et lite tilleggsspørsmål: Nå har det jo vært ført meklingsmøter mellom reindriften og Fosen vind der staten også har vært med. Vil referatene fra disse møtene bli offentliggjort?

Statsråd Terje Aasland [12:06:10]: Avtalene som er inngått, vil bli offentliggjort. Møtene har foregått i fortrolighet, og det har vært mange diskusjoner og mange avklaringer som har vært gjort underveis. Jeg tror at det har betydning både for reindriften og for vindkraftselskapene, og disse referatene er viktige. Hvordan de håndteres, kan jeg dessverre ikke svare direkte på her. Jeg mener, med det utgangspunktet som har vært, at disse samtaler har vært ført i fortrolighet, og at det ikke er ført referater som offentliggjøres i forhold til dette, men avtalen blir som sagt offentlig.

Når det gjelder tilbakeføring, er det jo en del av konsesjonssystemet og avsetningene gjennom vindkraftperioden at en ved endt konsesjonstid skal tilbakeføre området. Det vil selvfølgelig skje også i dette tilfellet. At en må gjøre det, er en forutsetning i den konsesjonen som er gitt.

Ola Elvestuen (V) [12:07:24]: Statsråden nevnte industri og kraftløftet i Finnmark. Når regjeringen nå har besluttet at det skal være kraft fra land på Melkøya, forutsetter det stor utbygging i Finnmark, og også stor utbygging av vindkraft for å dekke opp kraftbehovet. Alle vindkraftanleggene som er foreslått, ligger i områder som Miljødirektoratet og NVE tidligere har foreslått at det ikke skal bygges i, bl.a. med tanke på nasjonale rammer for vindkraft, som ikke ble sendt ut på høring. Vi hører i dag at når regjeringen vil gå inn i flere naturområder, er ett av tiltakene for å kompensere at man går løs på enda mer natur, at jerv og gaupe skal tas ned.

Mitt spørsmål er: Hvorfor vil ikke statsråden gå videre med karbonfangst og -lagring på Melkøya når det vil ta så lang tid og være så krevende å få opp alternativene ... (presidenten klubber)?

Presidenten [12:08:33]: Taletiden er ute.

Statsråd Terje Aasland [12:08:32]: Fordi karbonfangst og -lagring i dette tilfellet er en svært dårlig løsning. Det er en veldig stor investering som skal gjøres for en veldig kort tidshorisont med tanke på tilgang på energi, og som ikke vil gi en eneste kilowattime ekstra til Finnmark. Er det noe Finnmark trenger, er det fakt-

isk å videreutvikle et robust, bærekraftig og godt energisystem for tiden framover, som kan skape og realisere de nye mulighetene som er der oppe. For det er mange fantastiske muligheter som er begrenset i dag. Man mangler tilgang på kraft sånn situasjonen er nå, før man elektrifiserer Melkøya. Derfor er kraftløftet og industriløftet for Finnmark helt vesentlig, at man satser både på nettutbygging og på ny kraftproduksjon, slik at man kan utvikle de fantastiske mulighetene som er der, og at man kan snu trenden med befolkningsnedgang og sikre folk spennende, framtidsrettede og gode arbeidsplasser. Grunnlaget for det er tilgang på mer fornybar energi og mer nett.

Une Bastholm (MDG) [12:09:42]: Da regjeringen for en god stund siden varslet at man skulle komme med en tiltaksplan for enøk, satte man diskusjonen i Stortinget på vent fordi mange partier ønsket å se helheten i politikken for å få til mer energisparing i bygg og nå Stortingets mål om energieffektivisering i bygg. Da tiltakspakken på noen få hundre millioner kom i statsbudsjettet, var det veldig svakt i forhold til behovene. Blant annet har en rapport fra SINTEF og Skanska anslått at vi kan spare strøm tilsvarende 42 Fosen-kraftverk fram mot 2050, med nok og riktige tiltak, og da trengs det i så fall 4–5 mrd. kr i årlig støtte for å utløse nok investeringer. Miljøorganisasjonene og byggenæringen mener også at det trengs 1 mrd. kr til husholdninger i tillegg til til bedrifter for å få utløst nok energisparing. Energisparing er jo et kindereg, for man får ned energibruken, gjør strømregningene lavere, og det gir også aktivitet til en byggenæring som nå ligger nede.

Statsråd Terje Aasland [12:10:47]: Jeg er helt enig i at enøktiltak er viktig. Det er viktig å finne de gode tiltakene og sørge for at en kan stimulere ny teknologi inn i markedet, men også sørge for at man foretar investeringer rundt omkring, i husholdninger og i næringslivet, nettopp på gode enøktiltak som reduserer strømbruket. Det er kjempeviktig, og det er det som tiltaksplanen i utgangspunktet legger opp til. Så var vi i den situasjonen da vi la fram statsbudsjettet at vi måtte gjøre noen prioriteringer – 500 mill. kr fordelt mellom Husbanken og til styrking av Enovas tiltak på dette området. Så har enøksatsingen blitt enda mer kraftfull med avtalen vi fikk med SV, noe jeg er veldig glad for, og det viser kvaliteten i dette samarbeidet. Jeg mener vi har en kraftfull satsing på enøk i 2024. Det er viktig at vi ikke bruker fellesskapets penger til å stimulere allerede lønnsomme teknologier, for det viser seg at veldig mange av de investeringene som kan gjøres, ikke minst av næringslivet, allerede er lønnsomme og har avskrivningstider som er korte og spennende ... (Presidenten klubber.)

Presidenten [12:11:54]: Presidenten må minne om at taletiden ikke er veiledende, men det er en ytre ramme for taletiden.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:12:10]: For Kristelig Folkeparti har det vært viktig å få ned saksbehandlingstida, få raskere bygging av havvind, og vi er glad for at vi fikk et forlik om grunnrente og vind denne måneden. Alle disse raske tiltakene er kjempeviktig, men vi ønsker å tenke lenger. Derfor har vi vært pådrivere når det gjelder kjernekraft. Statsråden har tidligere, slik jeg opplever det, vært noenlunde åpen for det. Man har snakket om et senter og bevilget 200 mill. kr over åtte år, men det er mer nukleær forskning når det gjelder atomsikkerhet, medisin og den type ting. Vi har ivret for å sette ned utvalg for både kunnskap og oppdatering av regelverk, for det er antydning at det kan komme søknader her. Mange kommuner ivrer for det, og jeg tenker at uansett vil det ta tid før et sånt utvalg er klart og et regelverk oppdatert. Om fire–fem år vet vi mye mer om hva som er behovet inn mot 2030-tallet. Hvorfor er det så stor motstand mot kjernekraft i regjeringa?

Statsråd Terje Aasland [12:13:13]: Før det første løser ikke kjernekraft dagens utfordringer med den kraftsituasjonen vi har nå, det ligger langt fram i tid. Departementet får nå en melding om norsk kjernekraft. Vi skal gå igjennom den og sette opp regelverk i tilknytning til det som ligger der, noe er i dag delt mellom Helsedepartementet og Olje- og energidepartementet. Vi skal sørge for at vi går opp den strukturen, slik at vi er klare til å behandle meldingen på en ordentlig måte.

Jeg tror ikke en sterk satsing på kjernekraft er veien å gå utover det vi allerede har gjort når det gjelder sikkerhet, forskning og den type greier. Vi har fokus på å behandle denne meldingen på en god måte.

Presidenten [12:14:01]: Replikordskiftet er omme.

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:14:20]: Jeg vil takke for det gode arbeidet som er gjort av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV i budsjettforhandlingene, og det gode arbeidet komiteen har gjort med budsjettet. Vi forsterker og øker nå tempoet i den grønne omstillingen. Med dette budsjettet står Norge sterkere når det gjelder å få til en grønn og rettferdig omstilling som kutter utslipp, bygger ny industri og skaper jobber.

Statsbudsjettet som vedtas i dag, bygger videre på grønn bok, som regjeringen la fram tidligere i høst. For første gang har Norge en plan for å kutte hele 50 pst. i ikke-kvotepiktig sektor og slik kunne innfri våre klimaforpliktelser overfor FN. I planen inngår fortsatt opptrapping med økt CO₂-pris fram mot 2030 på 2 000 kr, men nytt i 2024 er at flere skal være med og betale. Prin-

sippet om at forurensere skal betale, må stå sterkt på veien mot 2030 og 2050.

Vi elektrifiserer det vi kan, men sørger også for at de fossildrevne kjøretøyene som fortsatt blir å finne på norske veier, slipper ut mindre, med økt innblanding av biodrivstoff. Opptrappingen skal være bærekraftig, som er noe vi skal sørge for med hyppige kontrollpunkter.

Landbruket må også gjøre sin del av jobben, og vi skal bl.a. utrede krav om metanhemmere i før.

I sum inneholder grønn bok nye tiltak tilsvarende kutt på 6,4 millioner tonn CO₂ før 2030. Jeg vil si at Stortinget har gjort et grønt budsjett enda grønnere.

Ta Enova f.eks., som nå er styrket med 150 pst. siden denne regjeringen tiltrådte. Hele 8,4 mrd. friske kroner står til rådighet for å kutte utslipp i industrien, elektrifisere tungtransporten, kutte kostnader i havvindprosjekt og satse videre på CCS. Alt sammen er løsninger vi er helt avhengige av for å lykkes i omstillingen mot lavutslippsamfunnet.

Omstillingen til lavutslippsamfunnet krever også en tett kobling mellom energisystemet og utslippsreduksjonene. Enova bidrar bl.a. til mer effektiv bruk av energi, mer effektiv utnyttelse av eksisterende nett og utvikling av nye energiteknologier i alle sektorer. Nye 880 mill. kr forsterker denne innsatsen også i 2024. Sett sammen med den økte satsingen på enøk og solenergi vil denne regjeringen i 2024 bevilge nesten 1,2 mrd. kr mer enn da vi tiltrådte.

Klima- og naturkrisen er én krise. Tidligere i 2023 har regjeringen vernet 42 skogområder, og vi har i tillegg opprettet Norges første bynære nasjonalpark i Østmarka. Jeg kan nå meddele for Stortinget at vi i dag har vernet 27 nye skogområder over hele landet. Dermed er det samlet sett i 2023 blitt vernet 71 nye skogområder, med totalt 130 km² produktiv skog. Med en styrkning på hele 800 mill. kr til skogvern neste år kan vi fortsette dette i enda høyere tempo.

Det er ikke bare norsk skog som kan være med og stanse den globale oppvarmingen. Klima- og skoginitiativet kan vise til svært gode resultater og blir styrket med 1 mrd. kr. De fleste av samarbeidslandene leverer nå store utslippsreduksjoner fra redusert avskoging. I Indonesia er avskogingen redusert med over 90 pst., og de siste tallene fra Brasil viser en reduksjon i avskogingen på hele 50 pst. de første ti månedene under Lula-regjeringen sammenlignet med året før. Økningen vil sørge for at vi kan levere på våre politiske løfter og vise at Norge er en troverdig partner som betaler når landene leverer.

Også lokalt spiller naturbaserte løsninger en viktig rolle. Kommunene har ansvar for det meste av arealforvaltningen, og det er ofte de som har kunnskap om de gode lokale løsningene. Med 50 mill. kr til en natursatsing i kommunene kan ulike lokale tiltak som forbedrer

tilstanden i naturen, som restaurering av myr, fjerning av fremmede arter og tiltak for pollinatorer, ta form. Midlene kan også brukes til å videreføre og forsterke ordningen med kommuneplaner for natur.

Tilstanden i Oslofjorden er alvorlig og er et eksempel på hvor alvorlige konsekvenser dårlig avløpsrensing kan få. Et løft på avløpsområdet krever at kommunene foretar store investeringer i tiden framover, og for Oslofjorden haster det med å få på plass nitrogenfjerning i alle kommuner i nedbørsfeltet for fjorden. Med 20 mill. kr ekstra som støtte til forprosjektering kan vi få fortgang i dette arbeidet.

Avslutningsvis: Regjeringen ønsker god dialog med industrien for å finne en langsiktig og forutsigbar løsning for CO₂-kompensasjonsordningen. Sammen skal vi finne løsninger framover som er økonomisk bærekraftige, som sikrer forutsigbarhet, og som bidrar med utslippsreduksjoner og energieffektivisering i tråd med omstillingsmålet. Jeg gleder meg til å sette et offensivt og historisk grønt budsjett i drift.

Presidenten [12:19:24]: Det blir replikkordskifte.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [12:19:35]: Grønn bok forutsetter at vi har nok kraft og nok nett. Selv om vi i et hypotetisk scenario kan legge til grunn at vi har det, sitter vi fremdeles igjen med et grunnleggende miljøproblem som jeg merker at statsråden ikke nevner, nemlig at vi overforbruker naturressursene våre. Det er noe som mangler i grønn bok og i budsjettet: tiltak for en mer sirkulær økonomi. Solberg-regjeringen la fram Norges første sirkulære strategi. Høyre har foreslått over 25 tiltak for å få en mer sirkulær tekstilbransje og byggebransje og mer gjenvinning av elektronikk og plast. I over to år har vi ventet på regjeringens handlingsplan.

For et år siden kom skatteutvalget med et forslag om at man bør nedsette et utvalg som skal se på økonomiske virkemidler for å klare omleggingen til en sirkulær økonomi. Uten en slik utredning er det veldig vanskelig å få til lønnsomme sirkulære verdikjeder. Mitt spørsmål til statsråden er: Har regjeringen nedsatt et slikt utvalg eller bestilt en slik utredning?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:20:32]: Sirkulær økonomi er noe denne regjeringen er opptatt av. Det er tre planetære kriser vi står overfor, og sirkulær økonomi er en avgjørende del for å være med og løse de store krisene som verden står overfor.

Hvis det er sånn at den handlingsplanen som den forrige regjeringen la fram, var så utmerket, kunne man jo stille seg spørsmål om hvorfor det var behov for flere tiltak. Utdfordringen er at den forrige regjeringen ikke angrep dette problemet konkret. Man har ikke fått en

endring i måten å tenke på. Vi jobber derfor med å få på plass en handlingsplan som skal virke, som skal ha konkrete tiltak for hvordan man kan jobbe med dette feltet for å få en retningsendring. Vi skal følge opp det med tiltak som bidrar til at vi innhenter den kunnskapen som vi trenger for å endre, og ikke minst følger vi tett med på det viktige regelverksarbeidet som skjer i EU knyttet til sirkulærøkonomi, og som også kan få betydning for Norge.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [12:21:31]: Solberg-regjeringen la fram den første nasjonale strategien, og vi fulgte opp et år senere med over 25 forslag til konkrete tiltak i ulike bransjer. Regjeringen har foreløpig lagt fram to budsjett. Ingen tiltak er på plass. Det mener jeg er utfordrende, for det vi risikerer, er å få en handlingsplan som nok en gang består av mange vurderingspunkter, men som ikke gjør endringer, f.eks. i skatte- og avgiftssystemet, som er nødvendig for omleggingen til en sirkulær økonomi.

Et konkret eksempel på det er EE-avfall, altså elektronikk. I dag kaster vi betydelig elektronikk som har viktige metaller, mineraler og sjeldne jordarter som vi trenger i den grønne omstillingen, og som vi er ganske avhengig av å importere fra land som Kina. Vi stiller ikke målrettede gjenvinningskrav til gjenvinningsbransjen, og regjeringen har foreløpig ikke tatt noen grep for å sikre at vi faktisk får til urban gruvedrift i Norge.

Kan statsråden fortelle om noen av tiltakene han har tenkt å gjennomføre for å lykkes med det?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:22:28]: Sirkulær økonomi er noe som må få betydning på alle områder i samfunnet og innenfor alle sektorer. Jeg er uenig i den beskrivelsen at regjeringen ikke har operasjonalisert det på helt konkrete områder. For eksempel har vi innrettet vår tilnærming til havvindsatsingen med tanke på sirkulærøkonomi på en helt annen måte enn det vi egentlig har gjort i noen ny næring fra starten. Der har man brukt insentiver til sirkulærøkonomi som et helt konkret virkemiddel i konkurransen. Vi skal bruke det til å være med og bygge opp verdikjeder innenfor det spesifikke området, som skal være med og legge til rette for en ny måte å tenke på, at man gjenbraker materialene på andre måter enn før. Det er en tilnærming som jeg ønsker å fortsette med innenfor andre typer sektorer. Det kommer til å få stor betydning. Det er en ny måte å tenke på som vi må sørge for at alle sektorer tar inn over seg framover, og det vil vi komme tilbake til når vi legger fram vår handlingsplan for sirkulær økonomi.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [12:23:28]: Jeg må si at det å motta så ulne svar om omlegging fra lineær

økonomi til sirkulær økonomi etter at man har sittet i to år, synes jeg er litt urovekkende.

Statsråden har bl.a. ansvar for mye av gjenvinningsbransjen. Igjen: I dag stiller vi krav om at 80 pst. av elektronikk skal gjenvinnes, men vi stiller ikke målrettede krav om mineralene og metallene – det vi trenger i den grønne omstillingen. Dette er det veldig mange som etterspør at man faktisk stiller krav om, f.eks. materialgjennvinningskrav, målrettet gjenvinning innenfor elektronikk, materialgjennvinningskrav for bygg- og anleggsavfall. Det er en rekke grep som regjeringen har stemt mot for et og et halvt år siden i denne sal, og foreløpig ikke fulgt opp.

Jeg forsøker meg egentlig en gang til: Kan statsråden nevne noen konkrete tiltak for å få til mer urban gruvedrift i Norge, som kommer til å gjøre at vi ikke ender opp med den bruk-og-kast-økonomien som vi har i dag?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:24:22]: Jeg skjønner at representanten har veldig lyst på lekkasjer og avsløringer fra handlingsplanen om sirkulærøkonomi som regjeringen skal komme med. Jeg vil legge fram min handlingsplan for sirkulærøkonomi når jeg legger fram min handlingsplan for sirkulærøkonomi. Den skal peke retning.

Det er ingen tvil om at vi er nødt til å tenke nytt innenfor alle sektorer hvis vi skal klare å gå fra en lineær til en sirkulær økonomi. Det er det ingen tidligere regjeringer som har tatt tilstrekkelig inn over seg eller klart å legge tilstrekkelig til rette for. Da må vi få en retningsendring. Det skal denne regjeringen være med og bidra til.

Jeg tror jeg må be representanten om å være tålmodig og avvente tiltakene til de kommer. Det skal være tiltak som både er med og peker tydelig retning på hva man kan gjøre her og nå, og også er med og peker retning for den kunnskapen som vi henter inn for å gå til en annen type samfunn, som vi trenger framover.

Terje Halleland (FrP) [12:25:38]: Nå vet jeg at statsråden har vært på klimatoppmøtet, og nå vil jeg bare be om at når dette Fremskrittsparti-medlemmet spør – i tilfelle han var usikker på dette med utfasing og omstilling – at det gjerne blir behørig forklart.

Møtet skulle være historisk og komme med viktige avklaringer. Vi som fulgte med på møtet, opplevde at det gikk fra fullstendig krisestemning til historisk bra. Etterpå kom det vi kan kalle litt tvetydige meldinger fra regjeringen, der noen sier at dette var en stor seier for klimaet, mens det samtidig ikke hadde noen betydning for Norge.

Kan statsråden forklare oss litt av forskjellen på de to områdene og om avtalen i det hele tatt vil få en praktisk betydning for Norge?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:26:42]: La meg først takke representanten for en hyggelig utenlandstur. Det var et nyttig, interessant og bra opphold for mange. Det var det for meg, og jeg er sikker på at Stortinget synes det i tillegg.

Det var et gjennombrudd at verden for første gang sa at man skal omstille seg bort fra fossil energi. Det peker ut en tydelig retning, men det er en retning som i Europa er pekt ut allerede, og som Norge allerede har sluttet seg til gjennom det nære klimasamarbeidet vi har med landene rundt oss, nettopp fordi et tonn er et tonn uansett hvor det slippes ut. Jeg vil si at avtalen egentlig allerede har fått betydning for Norge, nettopp på grunn av den klimapolitikken vi har på plass. Så må vi aktivt jobbe for at resten av verden slutter seg til lignende klimapliktelser som dem vi har i Europa. Det er det som trengs hvis vi skal klare å omstille oss bort fra fossil energi i praksis.

Terje Halleland (FrP) [12:27:42]: Takk for det. Da forstår jeg for så vidt at det er fortvilelse blant enkelte – hvis det skal kunne være svaret for å få resultater av klimapolitikken i framtiden. Ettersom jeg forstår, er det en viktig avtale for klimaet, mens den fremdeles er fullstendig uten betydning.

Hvis vi tar det et hakk videre og ser på Europa og Norge med vår klimapolitikk og kobler den opp mot energipolitikken, ser vi at Norge og EU faser ut det vi kan kalle for billig og regulerbar kraft, mens f.eks. et land som Kina har gitt konsesjoner til hundrevis av nye kullkraftverk og kjernekraftverk. Hvis vi lykkes, reduserer vi ca. 20 pst. av de kommende utslippene til Kina. Bekymrer det statsråden?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:28:42]: Først må jeg få lov til å si at jeg er uenig i beskrivelsen av at internasjonale avtaler som den man ble enige om på klimatoppmøtet, er fullstendig uten betydning. Før Parisavtalen kom på plass i 2015, lå vel snittet av framskrivninger på at verden skulle ha en antatt global temperaturøkning på ca. 3,5 grader. Det siste estimatet til IEA i et basisscenario uten ny policy er ca. 2,4 grader. Parisavtalen og de internasjonale enighetene som har kommet de siste åtte årene, har vært med på å flytte verden tydelig i riktig retning.

Jeg er bekymret for at verden i sum fortsatt ikke fører en klimapolitikk som går raskt nok, og at det er mange land som ikke har den typen rammeverk som man har i Europa, der man har et kvotesystem, en kvoteplan der man faser ut til null. Det må alle land i verden få på plass i en eller annen form eller farge hvis vi skal klare å få til den omstillingen som hele verden er nødt til å gå gjennom.

Lars Haltbrekken (SV) [12:29:54]: Jeg vil starte med å gratulere statsråden med de nye skogvernområdene som kom på plass i dag. Det er viktig for å ta vare på arts mangfoldet. Det kunne vært fristende å spørre om dette ville vært mulig uten den redningsaksjonen som SV i fjor høst og i vår fikk til for skogvernet i budsjettene, men jeg vet jo svaret på det, så jeg skal la være å spørre om det.

Det som er smått utrolig, er å høre statsråden si at det regjeringen har omtalt som en historisk klimaavtale fra Dubai, ikke får noen konsekvenser for norsk klimapolitikk. Tvert imot sies det vel at dersom alle hadde gjort som Norge, ville det vært bra. Hvis statsråden ønsker å gå tilbake på det og likevel si at dette er en avtale som har konsekvenser for norsk klimapolitikk, hvilke konsekvenser har den?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:31:02]: Jeg får vel først takke representanten for en hyggelig julegave i form av den enigheten som våre partier kom fram til i budsjettenigheten. Det er en økning i forliket på 3,4 mrd. kr på mitt felt, og det skal vi klare å sette godt ut i bruk i året som kommer.

Så tror jeg representanten misforsto meg. Mitt hovedpoeng har vært å si at vi har et system som vi er tett tilknyttet og bør være tilknyttet også i framtiden, som skal bidra til omstilling bort fra fossil energi og over til fornybar energi – og i og for seg utslippsfri energi, som tross alt er det som er hovedpoenget. Det systemet virker. Det har vært med på å fase ut utslipp i Europa siden 2005, og det kommer til å bidra også i den betydelige omstillingen som Norge og alle sektorer i Norge må gjennom i årene framover.

Lars Haltbrekken (SV) [12:32:03]: Jeg takker for svaret og er vel glad for at jeg misforsto, som statsråden sier. I avtalen fra Dubai står det at vi skal omstille oss bort fra fossil energi. Norge er i dag en av de virkelig store eksportørene av fossil energi i verden. Hvilke konkrete tiltak mener statsråden vi må få på plass for nettopp å omstille oss bort fra produksjonen av fossil energi i Norge i årene framover?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:32:48]: For det første er det bare å se på produksjonsframskrivningene til Oljedirektoratet. Basisscenarioet ligger an til at Norge skal produsere ca. 70 pst. mindre olje og gass i 2050 enn vi gjør i dag. Så det er en omstilling bort fra olje og gass som skal skje i Norge i årene framover.

Da er den store utfordringen for oss at vi må bygge nye jobber og nye næringsmuligheter. Det er et av de store arbeidene denne regjeringen har satt i gang både på havvind, på karbonfangst og lagring og på hydrogen, og hvor vi i tillegg har tatt et betydelig ansvar for å utvik-

le et nært samarbeid med våre naboland, f.eks. med Tyskland på hydrogenområdet, som representerer en spennende ny næringsmulighet for Norge. Det er krevende i den verdenen vi lever i nå, med høy inflasjon, høye renter og krevende verdikjeder, men det er jeg helt overbevist om at næringspolitikken til denne regjeringen kommer til å bidra mot.

Sofie Marhaug (R) [12:33:58]: I dag kom det et godt forslag fra Miljødirektoratet om å stanse all hyttebygging i villreins leveområder. Det er klokt fordi det er en rødlistet art, og Norge har et særlig ansvar. Dette er en del av det representative vernet vi snakker om når vi snakker om naturavtalen. Vi må ta vare på villreinen, og det haster.

Egentlig trenger vi også å stoppe planlagt hytteutbygging av naturhensyn som sådan. Det er noe av det som spiser mest areal i framtidige planer. I Rødts alternative budsjett har vi satt av ganske mye penger til planvask for å hjelpe kommunene med å rydde opp og droppe hytteprosjekter. Mitt spørsmål er todelte:

Hva vil regjeringen gjøre for å hjelpe kommuner med planvask, og er statsråden enig i Miljødirektoratets forslag?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:35:03]: Villreinformeldingen, som vi skal legge fram neste år, kommer til å bli viktig. Vi har i fellesskap et stort ansvar for å ta vare på villreinen vår. Det er ingen tvil om at det trengs sterke tiltak for å snu den trenden vi ser. Det er summen av alle tiltak som kommer til å bli viktig. Når vi får faganbefalinger fra f.eks. Miljødirektoratet, går vi grundig igjennom dem, vurderer dem og ser dem i en helhet, sammen med alle de andre tiltakene vi også har tilgjengelig. Det er ingen tvil om at vi kommer til å trenge en lang rekke tiltak på alle områder. Alle må bidra litt på sitt område for at vi skal klare å gjøre noe med den krevende situasjonen som er for villreinen.

Jeg er glad for at vi i budsjettforliket har funnet rom for økte satsinger, som bl.a. legger til rette for at vi kan insentivere kommunene mer til å gjennomføre planvask i året som kommer.

Ola Elvestuen (V) [12:36:10]: I klimapolitikken måles vi bare på resultater, og utslippstallene for i fjor viser at vi står nesten helt stille. Vi får håpe at de går ned i år, men det er lite i budsjettet som skulle tyde på det. Når vi ser framover, henger vi etter når det gjelder avtalen med EU – vi henger ca. 3,8 millioner tonn etter når det gjelder innsatsfordelingsforordningen. Men der vi virkelig henger etter, er når det gjelder arealbruk, arealbruksendringer og skog. Allerede i avtalen vi inngikk i 2019, gikk vi med på at vi innen 2030 ikke skulle ha ut-

slipp fra arealbruk, arealbruksendringer og skog. Så vidt jeg kan se, er det ingen tiltak for dette i statsbudsjettet.

Hva vil regjeringen gjøre, og når vil de komme med en plan for hvordan vi skal nå målene vi har forpliktet oss til i klimaavtalen med EU?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:37:13]: Både i klimapolitikken og i naturpolitikken i Norge har det altfor lenge vært lett å sette seg mål, men man har ikke jobbet noe særlig for å utvikle gode styringssystemer for faktisk å nå de målene. Når det gjelder klimaområdet, arvet vi i hvert fall ikke noe godt styringssystem, og på naturområdet arvet vi ikke noe styringssystem i det hele tatt.

I klimameldingen som kommer, i grønn bok og ikke minst i naturmeldingen vi skal legge fram, skal vi bygge videre på styringssystemene og gjøre dem i stand til å sørge for at vi faktisk når de målsettingene vi setter oss. I tillegg skal vi på naturområdet sørge for å få på plass de verktøyene som kommuner, fylkeskommuner, statsforvaltere og staten trenger for å kunne snu den trenden vi har sett over altfor lang tid, og gå mot det som er det langsiktige målet: å bli en naturpositiv økonomi. Det er et mål som denne regjeringen tar på stort alvor, og noe som jeg gleder meg til å legge fram for Stortinget neste år.

Une Bastholm (MDG) [12:38:17]: Klimasats – av alle ting som er litt vanskelig å forstå ved regjeringens klimapolitikk, er Klimasats det enorme mysteriet. Den nedsablingen av Klimasats-ordningen som skjer i regjeringens forslag hvert år, er uforståelig for veldig mange i samfunnet, bl.a. nesten samtlige kommuner i Norge. Alle fylkeskommunene sendte også brev til den forrige klima- og miljøministeren om dette fordi det er så uforståelig. Dette er en ekstremt vellykket ordning. Den har eksistert siden 2016 og har blitt gått igjennom. Den har en avgjørende og utløsende effekt. Hurdalsplattformen stadfester at denne ordningen skal styrkes. Den har bidratt til 2 036 prosjekter siden 2016. Sannsynligvis skal den ha ganske mye av æren for det lille vi har av utslippsreduksjoner i Norge. Det går til alt fra sirkulære skolebygg til elektrifisering av havner.

Hvorfor er det en god begrunnelse for den årlige nedsablingen av denne ordningen at den opprinnelig var midlertidig, når den fungerer så godt?

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [12:39:19]: La meg først si at Klimasats har vært en god ordning, og jeg er veldig glad for det spørsmålet representanten stiller. Det kan ikke være slik at norske kommuner bare kan drive med klimatiltak hvis det finnes særskilte støtteordninger for det. Klima- og naturomstillingen vi skal igjennom de neste 27 årene for å bli et lavutslippssam-

funn i 2050, kommer til å være en kjerneoppgave i all offentlig forvaltning framover. Vi må gå fra en mentalitet hvor vi har hatt særskilte tilskuddsordninger – enten det er for kommuner, fylkeskommuner, stat eller næringsliv – til at klima- og naturarbeidet blir en integrert del av alt man driver med. Da mener jeg at det viktigste tiltaket denne regjeringen har levert for å sette kommuner i stand til å jobbe med klima og natur på en strukturert, helhetlig og langsiktig måte, er gode kommunerammer. Det kommer til å bli det viktigste tiltaket for det arbeidet som må skje framover i tid.

Presidenten [12:40:20]: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Linda Monsen Merkesdal (A) [12:40:40]: Me lever i ei svært uroleg tid, og mange er bekymra for framtida. Klima- og naturkrise blir merka både globalt og i Noreg. Vêret blir villare og temperaturane høgare. Eit godt klimatiltak er å verna om natur og klima gjennom skogvern og strengare bruk av område med myr. Dette gjev god effekt.

Dei neste åra står me overfor mange konfliktfylte val, val som vil koma til å krevja politisk samhandling. Me har forplikta oss til å kutta i globale menneskeskapte utslepp. Me har forplikta oss til å ta ansvar for framtidige generasjonar. Noreg må altså vera med og bidra til å kutta i våre utslepp, og me må vere ærlege på at Noreg vil bli eit samfunn i endring.

Endring kan føra til bekymringar, men også til ei enorm utvikling. Noreg er god på omstilling, og vi har eit av dei beste verkemiddelapparata for å få til innovasjon. Næringslivet er dei fremste til å gjennomføra omstilling, og næringslivet ligg ute i kommunane våre, der folka våre bur og lever. Og gjennom dette budsjettet skapar og beheld me arbeidsplassar i heile landet.

Fagforeiningane har bidrege og skal vera med og bidra stort til dette arbeidet – og eg seier: Sjå til Vestlandet og kva dei har fått til. Der går omstillinga så det susar.

I budsjettet vårt blir det lagt fram ei storstilt satsing på grøn industri, enøk og energiomstilling frå fossilt til fornybart. Me gjer det med utgangspunkt i den kunnskapen me har frå olje- og gassindustrien. Det er ein kompetanse som kan gjera oss verdsléiande. I Noreg skal det grøne skiftet skje på ein sånn måte at me skal ha tryggleik i kvardagen, levande grender og bygder med aktiv industri, samtidig som me skal ha eit godt velferds-tilbod til barna og barnebarna våre.

Ein må også nemna at me har ein sosialt rettferdig plan når me skal kutta i Noregs utslepp. Det er interessant å lesa budsjetta til opposisjonen, der fleire hentar pengar frå velferdstenester og offentlege tilskot til grøn omstilling. Med Arbeidarpartiet i regjering kan ein alltid

vera trygg på at me aldri vil vika på gode offentlege tenester, som skule og helse. Me legg meir inn i desse budsjetta, samtidig som me skal klara dei store oppgåvene med å kutta i dei menneskeskapte klimautsleppa.

Arbeidarpartiet tek klimautfordringane på største alvor. Me er den første regjeringa som kjem med eit verknadsfullt verktøy på grøn bok, og me er den første regjeringa som lagar eit reelt utsleppskutt i ikkje-kvotepliktig sektor.

Med Arbeidarpartiet i regjering sørgjer me for tryggleik i tida me skal gjennom.

Anne Kristine Linnestad (H) [12:43:59]: Jeg vil henlede oppmerksomheten på en sak som i forbindelse med statsbudsjettet kan virke bitte liten, men som for dem det gjelder, har stor betydning.

Stengselsfisket i Tanaelva har vært elvesamenes baskisnæring, sammen med samisk utmarksnæring, i århundrer. Tanaelva er grenseelv mellom Finland og Norge, med ulike regler på hver side av elva, med de utfordringer dette medfører. På den ene siden ligger Nourgam, Finlands og EUs nordligste bygd, på den andre ligger Båteng, en norsk elvesamisk bygd med stolte tradisjoner, kunnskap og spisskompetanse på samisk kultur, språk og næring.

Årets fangst av pukkellaks i Tanaelva ble en total fiasko. Det ble det kun tatt ut 7 666 pukkellaks – til tross for myndighetenes laksestengsel – mens det totalt ble tatt ut ca. 230 000 pukkellaks i hele Finnmark.

Det var Veterinærinstituttet, på oppdrag fra Miljødirektoratet, som drev fiskefellen i Tana i år. Hadde Veterinærinstituttet tilstrekkelig kompetanse på det samiske stengselsfisket, og burde de hatt langt tettere kommunikasjon med elvesamene i Tana, både før og under årets laksefiske?

I august gikk Miljødirektoratet selv ut og meldte at fellen ikke fungerte optimalt, og dette er bakgrunnen for Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkepartis forslag om at årets prosjekt må evalueres. Miljødirektoratet evaluerer faktisk dette prosjektet i disse dager, og den skal være klar i løpet av februar 2024. Det bør derfor være helt uproblematisk for alle partier å stemme for forslaget vårt i dag.

Den 30 juni i år sendte regjeringen «Fiskeregler for Tanavassdraget 2024–2031: mer bærekraftig regulering av laksefisket» på høring, med høringsfrist 8. september i år. Jeg håper regjeringen virkelig lytter til innspillene fra de samiske miljøene og lokalsamfunnet denne gangen, for det samiske stengselsfisket er et kulturelt fiske som må læres fra generasjon til generasjon. Og som i resten av landet har også Tana sine demografiske utfordringer med en stadig aldrende befolkning. Uten gode språkbærere som også kan stengselsfiske, må jeg inn-

rømme at jeg er sterkt bekymret for stengselsfiskets framtid.

Med de forslagene regjeringen har sendt på høring, er jeg redd for at det elvesamiske stengselsfisket ikke lenger er mulig å praktisere, da det vil kunne ta 12–15 år før tradisjonelt stengselsfiske igjen vil bli mulig i Tana.

Hans Inge Myrvold (Sp) [12:46:57]: Dette er eit statsbudsjett frå regjeringspartia med tydeleg profil og rammer for å ta landet trygt gjennom mange utfordringar og kriser, og vidare er det eit godt resultat frå forhandlingar på Stortinget, som har gjeve ein forsterka profil på mange viktige kjernesaker for denne komiteen. La oss heller ikkje gløyma nybrottsarbeidet med grøn bok, der ein for fyrste gong set tal på utsleppsreduksjon i samanheng med tiltak og nasjonal økonomi. Det me i dag diskuterer, er eit godt handverk, lagt til områda for Olje- og energidepartementet og Klima- og miljødepartementet. Eg vil særleg lyfta tre viktige område.

Vasskraftbransjen, representert med både storkraft- og småkraftverk, har mange og heilt avgjerande planar for fornying og nybygging over heile landet. Ny vindkraft i kombinasjon med eit stort etterslep på kraftframføringa gjer tiltaket frå regjeringa om å styrkja energimyndighetene veldig avgjerande. Å korta ned konsekvensbehandlinga og sikra effektive prosessar i det offentlege er eitt av dei viktigaste tiltaka i statsbudsjettet. Det ligg eit betydeleg antal nye stillingar til tiltaket, fordelte på dei ulike forvaltningsnivåa. Det er viktig at ein raskt kjem i posisjon med rekruttering og det vidare arbeidet.

Vidare vil eg trekkja fram styrkingane til både Enova og Bionova. Begge desse verkemiddelsentralane gjev oss eit stødig fokus på avgjerande klimaarbeid inn i 2024. Ei forsterka satsing på nullutsleppskøyretøy, reduksjon av klimagassutslepp frå dei store punktutsleppa frå industrien i Noreg og ikkje minst ein betre sirkulær bioøkonomi i landbruket – dette i samanheng er med på å sikra gjennomføring av ei rekkje tiltak frå grøn bok, som me også har til handsaming her i dag.

Avslutningsvis vil eg trekkja fram det fleire har vore inne på i debatten til no. Gjennom det året me har lagt bak oss, har me fått viktig og oppdatert kunnskap om straummarknaden og prissituasjonen i dei ulike prisområda. På veg inn i 2024 er det viktig for meg å seia at Senterpartiet, saman med Arbeidarpartiet, vil arbeida hardt for å sikra føreseielegheit i kraftomsetjinga gjennom å utfordra aktørane og leggja til rette for kraftavtalar for næringsliv og private hushald, som gjev tryggleik i kvardagsøkonomien. Det vil òg krevja nye og strukturelle grep i kraftomsetjinga, som må koma på plass i 2024. Dette ser eg fram til. Ei forsterka straum-

kompensasjonsordning der ein no har gått over til time for time-kalkulering, gjev auka føreseielegheit i ordninga og for hushalda. Men det hastar å få lagt rammer for føreseielege kraftavtalar, som igjen vil tryggja arbeidsmarknaden, produksjonen og omstillingsevna i næringslivet.

Marius Arion Nilsen (FrP) [12:50:13]: For tredje vinter på rad går Norge inn i en vinter med svært høye strømpriser, som svekker folks privatøkonomi og reduserer konkurransekraften og forutsigbarheten for næringslivet. Regjeringens handlingslammelse i energipolitikken gjør at vi risikerer å miste det som i rundt 100 år var et av Norges aller fremste konkurransefortrinn: ren, stabil og rimelig kraft. Fremskrittspartiet har foreslått en rekke tiltak for å bedre energi- og prissituasjonen som ville hjulpet på situasjonen vi står i dag, og vi foreslår også i vårt alternative budsjett en strømstøtte som vil gi en pris på 50 øre per kWh fram til prisene er mer normale. Sør-Norge er regionen som kjenner den manglende politiske styringen best på kroppen, med stor prissmitte og vedvarende høyere strømpriser enn resten av landet. Dette har vi fokusert på lenge, og det er bra å se at man nå ser ut til å kunne enes om en grundig evaluering, med tiltak som kan komme tilbake hit.

Den kraftintensive industrien har drevet i regionen siden vannkraftens start i Norge og er nå verdensledende på sine felt, men høye strømpriser, svekket CO₂-kompensasjon – som Fremskrittspartiet reverserer – og uforutsigbarhet gjør at altfor mange sitter og vurderer å flytte ut av landet. Dette vil koste veldig mye mer enn det det vil koste å ta tak i situasjonen nå.

Det er fristende å spørre regjeringen om klimagvinsten av at ren norsk industri, drevet av fornybar vannkraft, i verste fall må flagge ut og flytte produksjonen til andre land, hvor energikildene hovedsakelig er kull, olje og gass. Det er tydelig fra denne salen i dag, fra regjeringen og flere andre partier, at klimapolitikken fremdeles ikke adresseres på energidelen av regnestykket. Regnestykkene går ikke opp, og det vil gjøre seg gjeldende i energipolitikken og energidiskusjonen framover også.

Fremskrittspartiet har bevilget penger til å utrede kjernekraft, og vi ønsker å få på plass et oppdatert og objektivt faktagrunnlag for å kunne diskutere teknologien ordentlig. De siste ukers samrøre mellom NTNU-ledelsen, NHO og interesseorganisasjoner viser at behovet for uhildet oppdatert kunnskap er til stede, slik at vi kan fatte opplyste, kloke vedtak basert på nye, oppdaterte data. Dette vil Fremskrittspartiet jobbe for.

May Britt Lagesen (A) [12:53:08]: Det er krevende i krevende tider. Derfor er det ekstra viktig at regjeringen tar grep for å få kontroll på prisveksten, strømsituasjo-

nen og tryggheten for folks arbeidsplasser og lommebok. For er det noe hvermannsen er bekymret for nå, er det lommeboka, hus og hjem. Folk er også opptatt av tilgang på strøm, hva den koster, og forutsigbarheten. Vi vil trenge mer kraft framover. Derfor må vi sørge for tilstrekkelig tilgang på energi og sørge for stabile og forutsigbare priser. Det er det som betyr noe for folk. Det er et stort behov for å bygge ut fornybar energi de neste årene, og det er nødvendig med energieffektivisering og energisparing. Dette gjelder uavhengig av om man lener seg på Statnett, NVE, DNV eller noen andres prognoser.

I dag er rundt halvparten av Norges energibruk fra fossilt. Da kan vi ikke snakke om omstilling, det grønne skiftet og ren og billig kraft uten å snakke om betydningen av olje og gass. Petroleumsnæringen, som er Norges største og viktigste næring, besitter teknologi og kompetanse som trengs for å levere på energimiksen i Norge og i Europa de neste tiårene. Det betyr at petroleumsnæringen også er viktig for lommeboka, hus og hjem. Flere er for å sette sluttdato for næringen. Ved å avvikle næringen og ikke utvikle den vil Norges største industri legges ned, 400 mrd. kr forsvinner svosj fra budsjettene, og 200 000 arbeidsplasser ryker.

Rødt har fremmet et Dokument 8-forslag om å sette sluttdato, men vil samtidig gjerne være partiet for industrien – være på lag med industriarbeideren. Da er man på kollisjonskurs med industrien i alle spørsmålene som er viktige for bransjen. En slik energipolitikk er ikke å stå på arbeidernes side. Arbeiderpartiet vil skape trygghet og ro for disse arbeidsplassene og mener at det er avgjørende at rammevilkårene for aktivitet på sokkelen er stabile og forutsigbare over tid. Dette er en næring som bidrar med enorme inntekter, verdiskaping og arbeidsplasser, samtidig som næringen skal spille en nøkkelrolle i omstillingen.

Arbeiderpartiets strategi for energiomstillingen er å kutte utslipp og skape jobber. Framtidens arbeidsplasser tilhører landene som produserer det verden trenger. Og Arbeiderpartiet skal sørge for at det landet er og blir Norge.

Ove Trellevik (H) [12:55:57]: Det går føre seg eit omfattande arbeid for på sikt å gjera naturgass om til blått hydrogen i eit stort omfang, med fangst og lagring av CO₂. Karbonfangst og -lagring er eit viktig steg i overgangsfasen for EU for å leggja til rette for ein langsiktig, berekraftig og global hydrogenøkonomi. EU ønskjer storskalaproduksjon av blått hydrogen i Noreg for eksport til EU, og fleire norske prosjekt er svært aktuelle, som Northern Lights, Equinors CO₂-rørleidning frå Belgia til Noreg, og det kjempestore prosjektet om rent hydrogen til Europa, med ei hydrogenrørleidning frå

Noreg til Tyskland. Det er nokre av desse prosjekta. Dette viser viktigheita av blått hydrogen, men også av karbonfangst og -lagring, i arbeidet med å avkarbonisera europeisk industri.

Men bruk av hydrogen som eit maritimt drivstoff er også i rask utvikling, med ei rekkje pilot- og demonstrasjonsprosjekt ulike stader langs kysten vår. Der batteri ikkje strekk til eller ikkje kan ladast, vil hydrogen kunna verta eit viktig alternativ. Noreg har ei rekkje interessante maritime marknader, med både cruiseturisme, ferjer, større biltransportskip, fiskeriverksemd, havbruk og offshore olje- og gassoperasjonar. Totalt kan det brukast over 5 000 TWh for å avkarbonisera verdas maritime næring og erstatte fossilt drivstoff med f.eks. blått hydrogen. For å leggja til rette for dei voluma med hydrogen som vert etterspurde frå Europa i energiomstillinga, vil det vera nødvendig å ta i bruk naturgass til blått hydrogen. Det viser m.a. EU sin eigen hydrogenstrategi frå 2020, og ikkje minst avtala mellom Equinor og Tyskland, som vi såg frå media i går. Dette må det takast omsyn til i støtteordningar, reguleringar, lovverk og arbeid med standardar, både her i Noreg og i Europa.

Fleire etatar peikar på at me går mot ein meir anstrengd kraftbalanse her i Noreg i åra som kjem, og mogleg kraftunderskot om nokre år. Difor meiner eg at det er litt spesielt at regjeringa ønskjer å leggja til rette for å subsidiere produksjonen av grønt hydrogen frå regulerbare vasskraft i stor stil, når den regulerbare vasskrafta allerede er eit knappelegsgode. Dette skjer til tross i at det står ein heilt ny blått hydrogen-fabrikk klar på Kollsnes i Øygarden kommune. Kundane er derimot avventande, dei ventar på det subsidierte grøne hydrogenet til regjeringa. Dette skjer samtidig som me står midt i ei straumkrise. Statnetts oversikt over planlagde prosjekter i nettkø viser at nesten 300 prosjekt med eit samla effektbehov på litt over 12 000 MW stod i nettkø i starten av desember. Ein tredjedel av dette er altså planlagt til ammoniak og hydrogen. Eg trur det vert nødvendig å sjå på denne strategien ein gong til. Regulerebar vasskraft er ein knappelegsfaktor, og ho kjem til å vera det i lang, lang tid.

Kenneth Engvoll Løland (Sp) [12:59:15]: Vi som nasjon henger så vidt med i kampen mot klimaklokka. Strømprisene fortsetter å holde seg høye, og vi går mot et kraftunderskudd i framtiden. Derfor er jeg veldig glad for at vi nå kan legge fram et budsjett som tar disse utfordringene på største alvor. For andre år på rad styrker vi energimyndighetene, og denne gangen med hele 135 mill. kr, noe som kan gi 80 nye stillinger i OED, NVE og RME. Dette gjør at flere søknader kan behandles samtidig, digitaliseringen vil øke, og utviklingen av havvind vil gå mye forttere.

Et annet framtidsrettet satsingsområde er energieffektivisering. Vi har store mål knyttet til elektrifisering og reduksjon av CO₂-utslipp. For å nå disse målene trengs det bl.a. en mer energieffektiv bruk av kraften vår. Enovas bevilgninger økes med 190 mill. kr i 2024, noe som vil styrke deres innsats på energieffektivisering ved at de kan gi mer støtte til bl.a. energirådgivere og smart strømstyring. Dette bidrar til mindre strømforbruk og dermed mindre utslipp.

Satsing på energieffektivisering og grønn energiproduksjon både til lands og til havs er viktige grep i klimakampen, men for klimaet er det ikke nok at vi kun bruker strømmen vår mer effektivt, vi må ha måter å håndtere utslippene våre på. Derfor foreslås det bevilget 2,6 mrd. kr i tilskudd til bygging av Langskip. Sånne fullskala prosjekt for karbonfangst og -lagring er avgjørende for at vi i Norge skal kunne bli et nullutslippssamfunn i 2050.

For å redusere utslipp ytterligere vil vi, sammen med SV, videreføre støtten til Maritime Cleantech. De gode nullutslippsløsningene og alternativene må modnes fram sammen med næringslivet, og her gjør Maritime Cleantech en avgjørende innsats.

Tiltak som de to jeg nå har nevnt, viser at Norge går foran i avkarbonisering av industri, og som en teknologi- og energinasjon er vi internasjonale pådrivere for det grønne skiftet.

Dialog med næringslivet er nøkkelen til løsningenes låste dør. Derfor holder vi CO₂-kompensasjonen på et høyt nivå og fortsetter dialogen med næringslivet for å komme fram til langsiktige og bærekraftige løsninger. Forutsatt at det blir enighet mellom partene, styrkes ordningen med ytterligere 500 mill. kr til neste år, og her er det betimelig å takke SV for at de var med på å gjøre et bra budsjett enda bedre.

Jeg vil avslutte der jeg startet, med å si at budsjettet vi legger fram, viser at energiproblemet, som berører innbyggere og næringsliv, og klimautfordringene, som berører hele planeten vår, har høyeste prioritet.

Morten Wold hadde her overtatt presidentplassen.

Stein Erik Lauvås (A) [13:02:14]: Regjeringen har sammen med SV lagt på bordet et budsjett som ivaretar omfordeling og styrker ordninger for folk flest i en krevende tid. Men for at vi skal kunne fordele og omfordele, må det inntekter til, og det må vi ikke glemme. I statsbudsjettet for 2024 bruker vi mer enn 400 mrd. kr mer enn det vi egentlig har dekning for, dersom det ikke var for en næring som over tid har vært en velsignelse for landet. Og ja, det er olje- og gassnæringen vi snakker om. Det kan muligens være med en bismak for enkelte, men uten olje- og gassnæringen i fortid, nåtid

og framtid ville vi altså mangle 400 mrd. kr som går til velferd og framtidig vekst.

Å få et norsk statsbudsjett til å gå opp uten disse oljepengene ville vel være det vi omtaler som krevende. Dette er fakta som de som vil ha en snarlig utfasing, slutt på leteaktiviteten og slutt på tildeling av nye produksjonslisenser på norsk sokkel, må ta inn over seg, for pengene som denne næringen har generert, og vil generere, brukes av alle partier, og de brukes til mange gode formål. Samtidig som pengene brukes, ser vi i flere av merknadene i det budsjettet vi behandler nå i dag, at olje- og gassnæringen bør senke produksjonen, at leting etter mer olje og gass skal stoppes, og at utvinningstillatelser ikke lenger skal gis. Da er det noe som ikke går opp.

Norge er blitt Europas viktigste energileverandør. Uten norsk gass og olje ville det blitt mørkt og kaldt på store deler av det europeiske kontinentet. Derfor er det så viktig at Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen har vært glassklar på at næringen ikke skal avvikles, men utvikles – fordi det er bra for Europa, og det er bra for Norge.

Dersom vi i Norge skulle kutte kraftig i olje- og gassleveransene, ville denne varen bli kjøpt fra andre land, land som har svakere miljøkrav og større utslipp i sin produksjon. Derfor er det både fornuftig og klokt at vi nå sørger for at Norge blir stående som en solid og tillitvekkende energileverandør til et Europa som også skal omstille seg, men som trenger norsk olje og gass i mange år til for å klare omstillingen. Avtalen om langsiktig gassleveranse som nå er inngått med Tyskland, er ett eksempel, og det er bare å gratulere Ørjan Kvelvane og Equinor med godt utført arbeid.

Som sagt: Dette er et budsjettforslag som ivaretar fordeling, sikkerhet, natur og miljø på en god måte inn i 2024 og i årene som kommer.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [13:05:08]: Både skogbranner i Europa, rekordtemperaturer og ekstremværet Hans har vist hvilke alvorlige konsekvenser klima- og naturendringene får. 2030 nærmer seg med stormskritt, og akkurat nå mangler Norge en troverdig klima- og energiplan som viser hvordan vi kan nå klimamålene samtidig som vi ivaretar arbeidsplasser og konkurransevnen til norsk næringsliv.

Høyre har i vårt alternative budsjett foreslått en større klimapakke, med viktige tiltak for omstilling av tungtransporten, flere utslippsfrie anleggsplasser og en større hydrogensatsing. Vi foreslo også 1,5 mrd. kr til å etablere et punktutslippsprogram for industrien, og jeg er glad for at SV lot seg inspirere og klarte å presse regjeringspartiene i budsjettforhandlingene.

Dette alene er likevel ikke nok. Skal vi nå klimamålene, trenger vi mer fornybar kraft, mer nett og kortere

konsesjonsprosesser. Det er ikke mulig å kalle seg et miljøparti om man aktivt kjemper mot nærmest enhver utbygging av mer fornybar energi. Vi trenger også en god næringspolitikk med forutsigbare rammevilkår, og da trenger vi ikke kraftige skatteøkninger over natten og endringer i bl.a. CO₂-kompensasjonsordningen uten at man har hatt en dialog med industrien. Det hjelper lite å tilby bedrifter garantilån og noe mer støtte gjennom Enova med den ene hånden, når regjeringen tar inn langt mer i skatter og avgifter med den andre hånden. Det rammer vekstkraften til bredden av norske bedrifter, og det er de samme bedriftene som skal kutte sine utslipp og omstille seg i årene framover.

Grønn bok forutsetter at vi har nok nett og nok kraft, som vi vet at vi ikke har. Kuttene som skal skje framover, er i all hovedsak tiltak som ble lansert i Solberg-regjeringens klimaplan. Det er få nye utslippskutt som er tallfestet eller finansiert. Statsråden skryter bl.a. av at nye tiltak i ikke-kvotepiktig sektor kutter rundt 6 millioner tonn, men unnlater å nevne at andre tiltak som han foreslår for å kompensere for økt CO₂-avgift, ender med å øke utslippene med nesten 5 millioner tonn. Heldigvis har en samlet opposisjon fått gjennomslag for at regjeringen skal legge fram en ny klimaplan for behandling på Stortinget neste år. Det er lov å håpe at den vil vise et betydelig mindre utslippsgap enn det Norge styrer mot nå.

Den globale naturavtalen feiret ett år i forrige uke. Den fortjener en god oppdragelse her hjemme. Høyre har derfor foreslått å reversere flere av kuttene regjeringen ville ha på naturrestaurering og skogvern, og vi har nok en gang etterspurt tiltak for å få en mer sirkulær økonomi. I dag har vi et skatte- og avgiftssystem og et regelverk som står i veien for mer sirkulære verdikjeder innen elektronikk, plast, tekstiler og byggematerialer, og vi kaster verdifulle ressurser hvert eneste år, samtidig som vi er mer avhengig av import av mineraler og metaller. Skal vi klare omstillingen til et nullutslippssamfunn, må vi også endre måten vi forbruker materialer på, og jeg håper at 2024 blir et år med litt færre ord og mer handling fra regjeringen.

Mani Hussaini (A) [13:08:22]: Arbeiderpartiet og Senterpartiet i regjering har satt i gang et etterlengtet arbeid for bedre å ta vare på naturen vår. Budsjettenigheten med SV bare forsterker dette arbeidet. I tillegg til å ha en klimakrise har vi også en naturkrise. Den er underkommunisert, men det gjør den ikke mindre viktig.

For noen er naturpolitikk bare å beskrive hvor fælt alt er, men for oss er det å levere konkret politikk som hjelper naturen, og etter bare to år i regjering har vi en lang merittliste. Vi verner en rekke skogsområder som er viktige leveområder for hundrevis av truede arter.

Vern av Østmarka var en viktig milepæl, og i dag verner vi 27 nye skogsområder. Regjeringen foreslår en ny tilskuddsordning i statsbudsjettet for neste år for planlegging og gjennomføring av naturrestaurering.

Regjeringen utvikler en helt ny metode for å telle natur gjennom et naturregnskap. Sammen med SV er vi enige om å legge fram et forslag om forbud mot nedbygging av myr. Vi la fram vår andre klimastatus og -plan, altså grønn bok, den 6. oktober. Den viser framdriften i klimaarbeidet og at vi er i rute når det gjelder å kutte våre utslipp med 55 pst. innen 2030.

Regjeringen har nylig besluttet å endre veinormalene, sånn at de legger til rette for mindre nedbygging av natur, og i arbeidet med ny nasjonal transportplan er det lagt vekt på å ta vare på og utnytte eksisterende infrastruktur og transporttilbud bedre, heller enn å bygge nytt.

Vi har startet arbeidet med en ny havmiljølov, som vil utvide vår verktøykasse kraftig for bevaring av marin natur til havs. Vi er i gang med å skrive en stortingsmelding om villrein i Norge for å bedre situasjonen, sånn at vi får villreinen ut av Norsk rødliste for arter. I 2023 styrket vi innsatsen mot pukcellaks betydelig, og i 2024 vil vi planlegge tiltak for neste innrykk av pukcellaks, som skjer i 2025. Vi varsler også et nasjonalparkløft, som skal styrke forvaltningen av nasjonalparkene.

I forhandlingene av naturavtalen i Montreal spilte Norge, med vår regjering i spissen, en sentral rolle. Vi var pådrivere for en ambisiøs avtale med konkrete mål og fikk gjennomslag for at 190 land forpliktet seg til å verne 30 pst. land og hav innen 2030. Norge er i rute for å gjennomføre forpliktelsene her hjemme, og snart kommer en stortingsmelding om hvordan vi konkret skal nå målene fra naturavtalen. Norge er på rett kurs i naturpolitikken.

Sofie Marhaug (R) [13:11:34]: Først må jeg kommentere påstanden fra Lagesen om at Rødt er for en sluttdato for olje. Det stemmer ikke. Vi har derimot fremmet et representantforslag som baserer seg på klimautvalgets rapport, der vi bl.a. ber om å få en omstillingsplan og å slutte å lete etter mer olje. Noe blir ikke sant bare fordi man gjentar det en gang til, og jeg er egentlig ganske lei av den typen intellektuell latskap som det representanten Lagesen utviser når hun gjentar noe som ikke stemmer. Hun kunne brukt tiden sin på å lese Rødts alternative budsjett og å stille spørsmål om Rødts alternative budsjett. I stedet har hun valgt å dikte opp denne stråmannen.

Så til det jeg egentlig hadde tenkt å snakke om, nemlig det representantforslaget som vi behandler sammen med budsjettet, Rødts forslag om å si nei til elektrifisering av Melkøya: Bakgrunnen for det er at jeg trodde vi

hadde et flertall i denne salen for heller å satse på karbonfangst og -lagring.

Budsjettdebatten er også tiden for å gå gjennom anmodningsvedtak, og det er et anmodningsvedtak som vi mener ikke har blitt fulgt opp, nemlig forslaget om å gjøre en ny vurdering av karbonfangst og -lagring. Jeg opplever at Høyre ikke er et parti det går an å stole på i denne typen saker. De var med på det anmodningsforslaget, men støtter nå regjeringens forslag om å elektrifisere Melkøya.

Det er i dag 800 dager siden Høyesterett felte sin dom over Fosen-utbyggingen. Menneskerettighetsbruddet på Fosen er fortsatt ikke løst, selv om man har kommet til en enighet med reindriften på Sør-Fosen. Nord-Fosen er ikke løst. Og det regjeringen gjør med elektrifiseringen av Melkøya, som egentlig er et mye større problem enn en del framskrivninger om kraftunderskudd, for de er jo avhengig av mange politiske beslutninger, er at man legger opp til nye menneskerettighetsbrudd med kraftutbygging i Finnmark, ikke minst med nett som går tvers gjennom reinbeiteområder. Det kommer til å få konsekvenser. Det tyder på at man ikke har lært noe av Fosen-dommen, og det er egentlig veldig alvorlig.

Helt til slutt: Det er mange som ivrer veldig for småkraft i denne salen, og det forundrer meg også veldig, for det er stykkevis nedbygging av natur. 250 av småkraftverkene i Norge eies fra skatteparadis. At ikke de partiene er mer opptatt av sikkerhetspolitikk, også når det gjelder småkraft, det forundrer meg.

Lars Haltbrekken (SV) [13:14:55]: Jeg vil si det er ganske gledelig at flere representanter fra regjeringspartiene er oppe på talerstolen og skryter av den økte satsingen på skogvern og av det vedtaket som SV fikk igjennom i fjor høst i forbindelse med budsjettforhandlingene, nemlig at det nå skal bli forbudt ikke bare å nydyrke myr, men også å bygge ned myr.

Til dette siste forventer vi at regjeringen så snart som mulig sender det framlagte lovforslaget fra Miljødirektoratet på høring, sånn at forbudet mot å bygge ned myr kan tre i kraft så raskt som mulig. Det er viktig både for å oppfylle naturavtalen, ta vare på naturmangfoldet og for å få forhindret store utslipp av klimagasser.

Så vil jeg over til et annet tema. I juni 2020 vedtok Stortinget en oljeskattepakke – en koronastøtte til oljeselskapene. Dette gjør at det neste år, ifølge Norsk olje og gass, nå kalt Offshore Norge, skal investeres rekordmye på norsk sokkel – 240 mrd. kr. Mange av de prosjektene som settes i gang – om ikke alle – kommer som en følge av den oljeskattepakken, og mange av prosjektene ble også godkjent tidligere i år av regjeringen, deriblant prosjektet Irpa.

Irpa ble omsøkt i fjor av Equinor og var da anslått å ha kostnader på rett under 15 mrd. kr. Hvorfor nevner jeg 15 mrd. kr? Jo, fordi det er grensen for når saker skal behandles i Stortinget og underlegges en bredere demokratisk behandling. Da Irpa ble godkjent av regjeringen tidligere i år, var kostnadsanslaget på over 15 mrd. kr – 15,6 mrd. kr. Dette er jo over grensen for hva som skal behandles av Stortinget, og saken burde sånn sett vært lagt fram for Stortinget. Statsrådens unnskyldning er at det er sånn man har gjort det også tidligere, at man har brukt de kostnadsanslagene som forelå. Så jeg ønsker å få et svar på: Hvor gamle kan kostnadsanslagene være før statsråden oppdaterer dem og sørger for at ting som skal behandles i Stortinget, blir behandlet i Stortinget?

Ola Elvestuen (V) [13:18:21]: Jeg synes det er påfallende at både regjeringen og flere andre partier i denne debatten – til tross for enigheten fra Dubai og COP28 om omstilling fra olje og gass – snakker som om vi skal fortsette akkurat som før. Det er naivt, for det er klart at når denne beslutningen kom i år, vil den forsterkes i årene framover. Det er klart at store olje- og gassproduserende land som Norge kommer til å måtte omstille. Jeg er også helt sikker på at forbruket av olje og gass, særlig av olje, kommer til å reduseres raskere enn både selskapenes og andres forventninger er nå, selvfølgelig også med de prisreduksjonene det kommer til å innebære.

Det er ikke et valg vi har om vi vil omstille oss. Dette handler om om vi skal forberede oss, og starte med det nå, eller om dette skal komme overraskende.

Så til det representantforslaget vi også behandler, om Melkøya: Først vil jeg si at Venstre kommer til å stemme for løst forslag, nr. 3, fra Fremskrittspartiet. Dette er et viktig spørsmål. Det er klart at det regjeringen legger opp til med kraft fra land, er en utbygging med kraftlinjer og vindkraft i Finnmark som kommer til å ha konflikt på konflikt på konflikt. Det vil komme i konflikt med reindriftsnæringen – helt uavhengig av det regjeringen nå foreslår, at de skal kompensere dette med å gå ytterligere løs på naturen, og at det nå er jerv og gaupe det skal bli mindre av. Gaupe har vi for øvrig redusert bestandene av i Troms og Finnmark for få år siden. Dette vil jo ikke kunne bøte på den utbyggingen det legges opp til.

Det er vel ingen som fortsatt tror at den utbyggingen man nå snakker om, som er nødvendig for å ta unna det kraftbehovet som vil være på Melkøya, er mulig å få til innen 2030. Da er det som representanten fra Fremskrittspartiet og andre sier, at da kan vi jo fortsette med utslippene fra Melkøya som før. Det finnes ikke troverdig at utslippene kan tas ned før i 2030.

Da er det uforståelig for meg at vi ikke fortsatt har et flertall i Stortinget, som også burde inkludere Høyre, for

å få en fullverdig utredning av karbonfangst og lagring fra et gasskraftverk på Melkøya. Det ville kommet like raskt eller raskere, det ville ikke kostet mer samfunnsøkonomisk, og vi ville unngått de konfliktene vi nå legger opp til. Skulle man få mer fornybar energi, ville det faktisk kunne gå til noe nyttig, og ikke bare til å dekke opp de enorme behovene som Equinor har.

Aleksander Øren Heen (Sp) [13:21:36]: No er det nesten slik at ein har diskutert heile innstillinga om energi og miljø utan å koma inn på rovvilt, men det tok seg inn på slutten her. Me fekk tøtsja innom det, og det er viktig for Senterpartiet òg å få sagt nokre ord om det temaet.

Me har lese i media i dag at regjeringa legg opp til ei tiltakspakke som tek inn over seg både den situasjonen reindrifta no står i, og korleis ein skal handtera ei vidare kraftutbygging og linjeutbygging òg i nord. Kvifor heng dette saman? Det er kanskje ikkje openbert, men det er klart at det for reindrifta i nord er lagd mange steinar til byrda, for å bruka eit slikt omgrep. Det er store tapstal. Det ser me på dei erstatningssakene som ligg føre, me ser det på dokumenterte tap, og me ser at det omtrent ikkje er kalvar i mange av flokkane med tamrein som er der. Det å då skulla leggja meir fornybar energi til byrda for dei som driv i denne utmarksnæringa, gjer at ein kanskje må letta noko i den andre enden. Difor heng dette saman med det rovvilttrykket som er, og som har vore for høgt, og som denne regjeringa har stramma inn og fått ei meir restriktiv handtering av, og det er eg glad for.

Så har eg lyst til å kommentera fleire ting som har blitt sagt rundt regjeringa, at det blir påstått at ein er uføreseieleg når det gjeld industrien i Noreg. Eg skjønner at det blir ein diskusjon når ein innfører eit kvoteprisgolv, og når ein òg hevar det i statsbudsjettet året etter. Difor er eg veldig glad for at regjeringa, òg i dialogen med SV, har teke initiativ til å prøva å skapa eit litt meir føreseieleg system, som også kan stå seg i framtida. Det me har no, har ikkje vore føreseieleg, fordi ein har hatt ein enorm vekst i kostnadene frå staten som følgje av auka CO₂-prisar, men òg som følgje av at bedrifter som har hatt eiga kraft, eigentleg har blitt tvangsinnlema i ordninga, noko som medfører at staten har fått betydeleg auka kostnader. Dette heng i hop. No skal ein setja seg ned i lag med industrien. Eg ser at industrien er glad for det, og eg er glad for det. Det er veldig viktig for mange av desse næringane.

Så har eg lyst til å kommentera at Raudt peiker på at mykje småkraft er utanlandsk eigd. Det er riktig at noko er utanlandskeigd, men krafta blir jo stort sett produsert og brukt i Noreg og bidreg til at ein har meir kraft. Eg trur småkraft kjem til å spela ei rolle framover, og me kan ikkje avvisa meir vasskraftproduksjon i form av småkraft fordi ein ikkje liker at noko har blitt selt ut av lan-

det. Det bidreg, og når Raudt ikkje vil ha vind eller noko anna, må me i alle fall byggja ut den vasskrafta som er mogleg å ta i bruk.

May Britt Lagesen (A) [13:24:45]: Jeg må nesten ta ordet igjen. Jeg skjønner ikke helt irritasjonen, eller raseriet, fra Rødt, og hvorfor man må ty til uttrykk som «intellektuell latskap». Jeg vil anta at Rødt står inne for forslagene de leverer, uavhengig av om de er fra et alternativt budsjett eller en annen type forslag. Så jeg må nesten sitere fra representantforslaget som er fremmet:

«1. Stortinget ber regjeringen utarbeide en strategi for slutfasen av norsk petroleumsvirksomhet, og at denne legges frem for Stortinget senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.»

Det vil si i løpet av 2024.

«2. Stortinget ber regjeringen om ikke å gi ytterligere tillatelser til leting, utvinning (PUD), eller anlegg og drift (PAD) etter petroleumsløven, inntil en strategi for slutfasen av norsk petroleumsvirksomhet er behandlet av Stortinget.»

Dette er ensbetydende med en sluttdato, så innlegget mitt står seg godt.

Et spørsmål tilbake til Rødt: Hvordan skal industri og arbeidsfolk forholde seg til en slik politikk?

Jeg vil understreke at jeg har lest Rødts budsjett godt nok, og har koblet Dokument 8-forslaget og budsjettforslaget sammen. Men det er jo slik at politikk henger sammen, og man må jo da kunne referere til et Dokument 8-forslag.

Helt til slutt: Jeg tror det er viktig å understreke at uavhengig av Melkøya trenger landet og Finnmark mer kraft og mer nett. Noe annet ville bety en direkte avfolkning av distriktene.

Mani Hussaini (A) [13:26:34]: Jeg ble inspirert til å ta ordet da flere var innom COP28. Halve komiteen reiste til COP28, og mange av oss var stolte da vi kom hjem over den innsatsen som ble gjort, og fornøyde med den avtalen som ble landet.

Mange var veldig opptatt av det som handlet om utfasing av oljen. Det ble nærmest framstilt som at det var det eneste som ble diskutert, og etter hvert formulert og vedtatt. Men det som gikk under radaren, og som jeg og mange av oss er veldig opptatt av, er det andre som ble vedtatt av alle COP-nasjonene, nemlig at vi skal tredoble produksjonen av fornybar energi innen 2030. Det var da jeg ble inspirert til å ta ordet. Når vi sier at vi skal tredoble produksjonen av fornybar energi, er det fordi det er en viktig forutsetning for å nå klimamålene våre. Vi merker oss hvilke partier – det gjelder flere partier, og de vet hvem de er, dette er ikke en lissepasning for å forlenge debatten – som stadig vekker råd til å være imot både nye prosjekter og nye næringer, som ville gitt oss

etterlengtede terrawattimer og industri, og som samtidig vil ha lavere priser på strøm. Dette tror jeg at alle etter hvert har skjønnet ikke er mulig. Har man mindre tilgang på kraft, vil prisene gå opp.

Med det vil jeg takke for meg.

Hans Inge Myrvold (Sp) [13:28:19]: Eg vil runda av ein til dels innhaldsrik debatt med å gje merksemd til det som representanten Mathilde Tybring-Gjedde, som dessverre ikkje er i salen lenger, framførte om det som vert omtalt som ein valdsamt ambisiøs klimaplan frå Høgre. Realiteten er at dersom Høgre hadde styrt, hadde me aldri fått etablert Bionova. Me hadde heller aldri fått vidareutvikla Bionova, som eit viktig ledd i å styrkja omstillingsevna i landbruket. Eg er glad for at fleire av partia på borgarleg side i dag har framheva posisjonen til Bionova i dette viktige arbeidet.

I den mykje omtalte og ambisiøse klimaplanen til Høgre ligg det òg innføring av nye, særnorske avgifter for næringslivet og ut til dei private hushalda i form av innføring av t.d. ei mjølkekartongavgift på nær 0,5 mrd. kr. Om ikkje det var nok: På toppen av dette ligg det òg eit direkte kutt i jordbruksoverføringane på 1,25 mrd. kr.

Desse økonomiske grepa, som skal underbyggja ein ambisiøs klimapolitikk frå Høgre, er på ingen måte ein garanti for ein aktiv klimagassreduksjon i samfunnet. Dette vil faktisk medføra auka import av mat og varer, som ikkje gjev nokon kontroll på dei faktiske reduksjonane i klimagassutsleppa.

Det som vert omtalt som ein meir ambisiøs klimapolitikk av Høgre, passar gjerne på glansa papir i nettopp partiet Høgre, men ikkje i realiteten.

Presidenten [13:30:18]: Representanten Lars Haltbrekken har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Lars Haltbrekken (SV) [13:30:35]: Igjen varmer det hjertet å høre representanter fra regjeringspartiene skryte av SVs gjennomslag. Representanten Myrvold har helt rett i at Bionova ikke hadde vært mulig å opprette med Høyre, men det hadde heller ikke vært mulig å opprette uten SV, som fikk dette gjennom i budsjettforhandlingene med regjeringen for en tid siden.

Så skal jeg komme med en stemmeforklaring. Vi i SV kommer til å stemme imot Fremskrittspartiets løse forslag i dag. Grunnen til det er at Fremskrittspartiet ikke stiller noe krav om at utslippene fra Melkøya skal bort, slik at det Fremskrittspartiet åpner for i sitt løse forslag, er bygging av et urensset gasskraftverk.

Presidenten [13:31:33]: Representanten Sofie Marhaug har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Sofie Marhaug (R) [13:31:45]: Det lover dårlig for behandlingen både av klimameldingen og av vårt representantforslag, der vi fremmer forslag og anbefalinger fra klimautvalget, at Arbeiderpartiet allerede har begynt å karikere forslagene og kalle dem for ting de ikke er. Vi foreslår ikke en sluttdato, vi foreslår en plan for den omstillingen som jeg trodde regjeringen også var positiv til, og som regjeringen har snakket varmt om i Dubai. Men når regjeringen kommer tilbake til Norge, er det en annen tone fra regjeringspartiene.

Så kort om småkraft: Rødt mener at vi er nødt til å prioritere. Småkraft er stykkevis og delt nedbygging av naturen. NTNU-forskere – ikke kjernekraftforskere, men vannkraftforskere – sier at det er mye bedre for miljøet å utvide og oppgradere de eksisterende store vannkraftverkene enn å bygge ned stykkevis og delt, så det er også et miljøspørsmål.

Statsråd Terje Aasland [13:33:01]: Jeg har bare noen få kommentarer helt på slutten av debatten.

For det første: Olje- og gassaktiviteten på norsk sokkel foregår ikke – og det er slik det alltid har vært – uten de konsekvensene som ligger i rammeverket, som strammes inn hvert eneste år. Både CO₂-prising og kvotesystemet strammes til. Det er klart at den industrien må tilpasse seg det, for hvis de ikke klarer å tilpasse seg det, blir kostnadene så store at de ikke kan drive lønnsomt lenger. Vi ønsker altså å legge til rette for at de kan utvikle denne viktige industrien med den viktige energileveransen, ikke minst for Europa.

Det er også slik at vi i dag ikke bare har lagt fram en tiltakspakke for jerv og gaupe når vi tenker på reindrift, men er det noen som er opptatt av reindrift, burde de være bekymret for rovdyrtrykket og betydningen det har for reindriften. Det er ingen tvil om at det kanskje er den enkeltstående største belastningen på reindriften i dag. Det handler nettopp om forholdet til rovdyrtrykk veldig mange av stedene hvor det er avsatt reinbeiteområder.

Når det gjelder Melkøya: Selv om man velger en CCS-løsning for Melkøya, vil ikke det gi ny kraft til Finnmark. Det vil ikke utløse nye muligheter. Det vil ikke utløse næringslivsinvesteringer, industriinvesteringer i Kirkenes, Varanger eller Berlevåg. Tvert om: Det vil fortsette nedbyggingen av det samfunnet hvis en ikke oppfyller kraftløftet for Finnmark, som regjeringen har foreslått og kommer til å gjennomføre.

Til slutt vil jeg bare svare på spørsmål direkte fra representanten Haltbrekken om Irpa. I tråd med langvarig praksis, og det framgår også av veilederen for PUD-en og PAD-en, skal alle beløp i utbyggingsplaner oppgis i kroneverdi for året PUD leveres myndighetene. Det er det som er utgangspunktet for den behandlingen, og vi

har heller ikke fått noen andre instruksjoner fra Stortinget om akkurat det. Så det følger tradisjonene og regelverket som gjelder der.

Helt til slutt vil jeg ønske alle sammen en riktig god jul, og jeg håper dere får en fredfull og fin tid!

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [13:35:26]: Representanten Myrvold håpet kanskje at jeg, siden jeg forlot salen i et par minutter, ikke fikk med meg hva han sa – men jeg hadde ham altså på øret og løp inn igjen for å svare på påstandene hans om Høyres klimaplan. Hvis man ser på Høyres alternative budsjett, er det ganske tydelig at vi lanserte en større klimapakke enn den regjeringen la fram. Vi er ikke for å ha et splittet Bionova, og det er fordi vi faktisk ønsker å ha kompetansemiljøene på sirkulærøkonomi, bioøkonomi og klima- og teknologiutvikling samordnet.

Vi foreslo for et år siden at regjeringen skulle kartlegge hva som var barrierene for at sirkulærøkonomi faktisk var et tverrgående tema i virkemiddelapparatet, for det er tilbakemeldinger fra biogassbransjen og andre aktører om at dette ikke ivaretas. Vi venter fortsatt på at regjeringen skal følge opp det, nettopp fordi sirkulærøkonomi eller bioøkonomi ikke er noe som er på siden av klimabestillingen, men i kjernen av hvordan vi skal få ned utslippene våre og bruke materialer og bioressurserne våre på en mer effektiv måte.

Jeg vil minne representanten på at det som lå i grønn bok fra regjeringen, ikke var mer penger til omstilling av tungtransporten – det måtte SV kjempe inn. Det var kutt i pilotprosjekter på fossilfrie anleggsplasser, det var ikke noe mer til biogass, det var ingenting til omstilling i industrien – der Høyre foreslo 1,5 mrd. kr til et punktutslippsprogram, nettopp fordi det er nødvendig for å få ned utslippene våre fram mot 2030.

Jeg opplever at den pakken som ligger i Høyres alternative budsjett, både når det gjelder mer fornybar energi, mer nett og å få ned konsesjonstiden, samt det som ligger på klima, er en mer virkningsfull pakke enn regjeringen la fram. Så håper jeg at regjeringen blir inspirert av de grepene i de ulike sektorene, slik at vi i klimaplanen vi får til neste år, får en mer troverdig plan for hvordan vi skal nå klimamålene – som regjeringen har oppjustert på vegne av Norge under Parisavtalen.

Presidenten [13:37:33]: Representanten Ola Elvestuen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ola Elvestuen (V) [13:37:49]: Det er utbygging og nedbygging som truer reindriften, ikke rovvilttrykket. Her holdes bestandene lave fordi de skal ta hensyn til reindriften. Tapstallene er lavere i dag enn de var for ti år siden.

Det regjeringen gjør, er å bruke en situasjon hvor man skal ha stor utbygging med masse konflikter i reindriftsområder, og så avleder de den diskusjonen med en diskusjon om rovdyr. Dette er med på å gå mer løs på natur. Dette er regjeringen som er mest rovdyrfiendtlig; det er vel den mest rovdyrfiendtlige regjeringen vi har hatt siden Miljøverndepartementet ble opprettet på begynnelsen av 1970-tallet. Dette er en sidedebatt uten sidestykke.

Det vi trenger å gjøre, er nettopp å se på alternativer til den utbyggingen. Det har vi med karbonfangst og -lagring. Da vil også ny fornybar energi kunne brukes til noe fornuftig, og ikke bare for Equinor.

Per-Willy Amundsen (FrP) [13:39:15]: Ettersom denne debatten også dreier seg om et representantforslag som handler om Melkøya, tenker jeg det var naturlig for meg som representant fra nord å tegne meg.

Som presidenten antakeligvis er godt kjent med, medførte regjeringens offentliggjøring av planene om elektrifisering av Melkøya med kraft fra land et veritabelt distriktsopprør i nord, en sterk reaksjon fra en befolkning som følte seg ført bak lyset. Jeg vil tro at dette også hadde noen konsekvenser for valget senere på høsten. Vi i Nord-Norge trenger den kraften vi har – også den kraften som skal bygges ut i tiden som kommer – for å utvikle næringsliv, for å utvikle lokalsamfunn, for å utvikle landsdelen. Det som skjer nå, med Senterpartiets hjelp, er til hinder for utviklingen av distriktene i nord. Det er en tragedie.

Derfor er det veldig flott at vi dermed også har til behandling et forslag som faktisk ikke er spesielt ytterliggående, og som også åpner for elektrifisering av Melkøya, men som forutsetter at det i så fall skjer på annet vis enn gjennom kraft fra land.

I løpet av valgkampen kom det lovnader, både fra regjeringspartiene og fra partiet Høyre, hvor man langt på vei – på min utfordring – imøtekom et krav om å forhindre elektrifisering av Melkøya med kraft fra land. Da får vi en test i dag, når vi kommer til votering, på hvor stort gjennomslag de nordnorske representantene har i henholdsvis Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Høyre, hvor mye gjennomslag distriktsrepresentanter fra nord egentlig har i disse partiene. Vi får det klargjort – for all offentlighet – og det imøteser jeg. Jeg tror det blir greit å få den avklaringen, for det er ikke sånn at man kan drive én politikk i Nord-Norge og stå for et sakskompleks med et annet utgangspunkt enn det man gjør i denne sal. Man står for samme politikk i Nord-Norge som man gjør i Stortinget, hvis man skal representere et parti.

Så jeg imøteser den avklaringen vi får ved votering i dag.

Statsråd Andreas Bjelland Eriksen [13:42:24]: Jeg må få takke for en god og frisk debatt. Det er hyggelig å kunne diskutere store og viktige spørsmål før julefreden setter inn.

Noen ting er jeg nødt til å kommentere. Høyre sier at de legger fram en mer troverdig plan for klimapolitikken. Da har jeg lyst til å si at grønn bok av våre fagfolk er beregnet til – så lenge vi gjennomfører de tingene vi har sagt at vi skal gjennomføre – å oppfylle de forpliktelsene som Norge har tatt på seg etter Parisavtalen. Så skal vi selvfølgelig gjøre de tingene i årene framover, men det er en troverdig plan. Det er den første planen vi har hatt som faktisk viser hvordan vi også skal oppfylle 50 pst. reduksjon i ikke-kvotepliktig sektor. Den skal vi bygge videre på, vi skal styrke den, og vi skal oppdatere beregningene hvert eneste år. Det er det denne regjeringen har laget som styringssystem for klimapolitikken, og det bidrar til den troverdigheten vi trenger.

Jeg synes det er litt spesielt at Venstre framstiller tiltakene knyttet til rovdyr i den helhetlige tiltakspakken som regjeringen har lagt fram, som noe det ikke er. Vi har fått tydelige tilbakemeldinger knyttet til det rovdyrtrykket som oppleves å være der, i de nordligste landsdelene, og det har vi vært opptatt av å ta på alvor og faktisk følge opp.

Så er det ikke riktig, som det nesten blir framstilt, at vi med det automatisk har vedtatt å redusere bestandsmålene. Det har vi ikke, men vi har sagt at vi skal ha en kunnskapsbasert politikk, at vi skal se på dette sammen med næringen, at vi raskt skal identifisere tiltak som kan dempe det rovdyrtrykket som næringen varsler at det er. Det synes jeg er en klok måte å jobbe sammen på – og ikke mot hverandre – og en måte som kommer til å skape tillit på en annen måte enn det som har vært der tidligere.

Jeg føler også for å si noe om det siste innlegget og dette som handler om Melkøya. Det står flere tusen megawatt i kø i nettet i Nord-Norge. Den løsningen som det her pekes på, med å bare si nei, er en løsning som ikke gjør noen ting for å legge til rette for at de tusenvis av megawattene faktisk kan bli omsatt til næringsutvikling, at de faktisk kan få plass i nettet, og at en faktisk kan få den kraften en trenger. Der har regjeringen valgt en helt annen og mye mer offensiv tilnærming. En har turt å gå inn i en vanskelig sak og funnet en helhetlig og balansert løsning som bidrar til at et av de viktigste industrianleggene i nord kan videreutvikles, og som samtidig bidrar til å skape nye og grønne industrimuligheter i de nordligste landsdelene.

Presidenten [13:45:23]: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1–4.

Etter ønske fra finanskomiteen vil sakene nr. 5–7 bli behandlet under ett.

Sak nr. 5 [13:45:35]

Innstilling fra finanskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024 vedrørende rammeområde 19 Tilfeldige utgifter og inntekter, rammeområde 20 Stortinget, finansadministrasjon mv., rammeområde 22 Utbytte mv., samt garantier under Finansdepartementet, statsbudsjettets 90-poster og kapitlene som gjelder overføring til og fra Statens pensjonsfond utland (Innst. 5 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024), Prop. 1 LS (2023–2024) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2023–2024))

Sak nr. 6 [13:46:09]

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski om å regulere banknæringen til forbrukernes beste (Innst. 156 S (2023–2024), jf. Dokument 8:6 S (2023–2024))

Sak nr. 7 [13:46:25]

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen, Mímir Kristjánsson og Tobias Drevland Lund om en redningspakke for norske bankkunder (Innst. 167 S (2023–2024), jf. Dokument 8:9 S (2023–2024))

Presidenten [13:46:43]: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Egil Knutsen (A) [13:47:13] (komiteens leder og ordfører for sak nr. 5): Innst. 5 S for 2023–2024 er kanskje ikke den mest spennende budsjettinnstillingen som behandles i Stortinget nå i desember, men viktig er den. Den behandler bl.a. de såkalte 90-postene.

Jeg har lyst til å trekke fram en av 90-postene som behandles i denne innstillingen. I budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV er det foreslått å øke Husbankens låneramme med 5 mrd. kr. Dette er en historisk styrking av Husbanken, et av våre viktigste verktøy i boligpolitikken. I økningen de tre partiene er enige om, skal det prioriteres 1 mrd. kr i økte utlån til studentboliger, 1 mrd. kr til startlån og 1 mrd. kr til kommunale utleieboliger, og 2 mrd. kr forvaltes innen-

for prioriteringsrekkefølgen. Det er bra for dem som trenger hjelp til å komme seg inn på boligmarkedet, og ikke minst også en viktig håndrekning til en byggebransje som nå står i en krevende situasjon.

Vi behandler også to Dokument 8-forslag i dag, Dokument 8:9 S og Dokument 8:6 S, som begge omhandler banknæringen. For Arbeiderpartiet og Senterpartiet er det et klart mål at vi skal ha god konkurranse i banknæringen, og at folk bør benytte seg av konkurransen og bytte bank hvis de kan få bedre betingelser. Derfor har vi i budsjettforliket med SV blitt enige om flere grep som skal styrke forbrukernes posisjon i finansmarkedene og åpenhet knyttet til bankenes vurderinger av renter og prisfastsetting. Dette står ikke i strid med målet om at vi bør ha solide og lønnsomme banker. Det er viktig for å sikre næringslivet nok kapital til å investere i arbeidsplasser. Det er viktig at bankene er solide i møte med urolige tider. Nå er det urolige tider, og bankene kan være sårbare for tap på utlån i tiden framover, som flertallet skriver i sine merknader.

Med det, siden dette muligens er siste gang jeg er på talerstolen før jul, vil jeg benytte anledningen til å ønske alle finanskomiteens medlemmer, finansministeren og sekretariatet i finanskomiteen en riktig god jul og et godt nytt år, og takke for samarbeidet i året som har vært.

Heidi Nordby Lunde (H) [13:49:55] (ordfører for sakene nr. 6 og 7): Jeg viser til prioriteringene i Høyres alternative statsbudsjett, som ble tatt opp under finansdebatten 4. desember. I motsetning til regjeringspartiene og deres budsjettpartner SV holder vi igjen pengebruken og veksten i offentlig sektor for å ikke legge unødvendig press på renten. Liten drahjelp i finanspolitikken betyr færre verktøy for å stagge prisvekst. Nylig måtte Norges Bank sette opp styringsrenten igjen, noe som betyr at regjeringen for regjeringens politikk betales av vanlige folk gjennom høyere rente.

I Politisk kvarter i dag ble det sagt noe sånt som at jo større staten er, jo friere er folk. Med de høyeste offentlige utgiftene av 27 OECD-land må jo nordmenn være verdens frieste. Og friere ser vi ut til å bli, all den tid regjeringen ikke legger opp til noen reformer for å omstille offentlig sektor og bedre vekstevnen. Regjeringens frihetsreform gjør at stat fortrenger privat, og økte skatter frigjør dem fra overskudd og kapital. Tidligere urørte engangsposter tømmes, som avsetninger for mulige tap under koronapandemien hos Eksportfinans, og engangsposter brukes til å finansiere oppstart av varig økte utgifter, som dermed mangler finansiering neste år. Dette mener Høyre er uansvarlig.

Økende renter spiser en stadig større del av økonomien til folk. Dersom ikke politikerne strammer inn på

pengebruken, må vanlige folk gjøre det. Men i stedet for å gjøre det som må til for å holde igjen i norsk økonomi, foreslås det i Stortinget å innføre statlig prisregulering av bankene for å bøte på resultatene av den politikken som føres.

I Dokument 8:6 S for 2023–2024 og Dokument 8:9 S for 2023–2024 foreslås det flere grep rettet mot banknæringen. I Innst. 167 S for 2023–2024 har komiteens flertall tilrådd at forslagene ikke vedtas. Medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV viser til budsjettforliket, der det er enighet om flere grep rettet mot finansnæringen. Noen av disse var foreslått i representantforslaget 6 S, og jeg vil dermed anta at de går ut av voteringen.

Jeg vil nå gjøre rede for Høyres merknader til begge forslagene. Forslagene i 9 S framstilles noe misvisende som en redningspakke for norske bankkunder. I realiteten handler det om å innføre statlig prisregulering, innføre en ny, midlertidig finansskatt på ekstraordinært overskudd, samtidig som den bestående finansskatten skal trappes opp, overstyring av DNB samt å opprette en ny statlig bank. Det er tvilsomt om disse forslagene kommer bankkundene til gode.

Nok en skatt på ekstraordinært overskudd gir et signal til flere næringer om at det alltid vil være en risiko for at deres inntekter og overskudd kan bli inndratt. Dette øker ikke bare politisk risiko for investeringer, men påvirker også insentivet til å tilby konkurransedyktige produkter og tjenester. Usikkerhet i markedet og økt politisk risiko har også vært kritikken mot nettopp slike engangsskatter tidligere. Det at staten blir rikere, gir ikke bedre betingelser til kundene. Høyere skatter kan derimot forplante seg og gi høyere priser eller dårligere tjenester.

Forslagsstillerne ønsker både å hindre overskudd og å forlate dagens vellykkede styringsprinsipper for forvaltning av statlig eierskap, gjennom både prisregulering av DNB og statlig prisregulering av de andre bankene, gjennom krav om likevekting av bankenes innskudds- og utlånsrenter. Statlig styrte renter vil begrense bankenes tilbud og evne til produktutvikling. I tillegg vil det å opprette en statlig bank fortrenge dagens banktilbud og gi en monopollignende situasjon for utlån i privatmarkedet, som svekker konkurransen og reduserer dagens bankers evne til å drive normal innskudds- og utlånsaktivitet, noe som går ut over deres evne til å tåle framtidige tap og fortsatt drive med utlån til f.eks. næringsliv og oppstart av nye arbeidsplasser. Selv om lavere statlig styrt rente kan virke forlokkende, vil det på sikt gi helt uante konsekvenser for norsk økonomi og den enkelte.

Avslutningsvis vil jeg si at bank og finansnæringen er i en særstilling som næring, for vi er avhengige av vel-

regulerte banker som blodomløpet i økonomien, ut til husholdningene og næringslivet. Derfor er det helt riktig å diskutere både bankenes rolle og reguleringer, men da i et helhetlig og mer langsiktig perspektiv. Hele komiteen samlet seg derfor i Innst. 156 S for 2023–2024 om at regjeringen skal gjøre rede for konkurransesituasjonen og prisene på banktjenester i finansmarkedsmeldingen, og vurdere tiltak som kan styrke konkurransen og bidra til rimelige tjenester.

Som saksordfører anbefaler jeg med dette komiteens innstilling i sakene nr. 6 og 7.

Kjerstin Wøyen Funderud (Sp) [13:54:42]: Innst. 5 S er der finanskomiteen behandler bevilgninger under de rammeområdene vi er ansvarlige for. Det er en innstilling som, som komitélederen også nevnte, ofte får ufortjent lite oppmerksomhet, til tross for at etatene som er underlagt Finansdepartementet, alle har særdeles viktige samfunnsfunksjoner.

Jeg har ikke grunnlag for å si om bevilgningene som foreslås til de ulike etatene, er på riktig nivå. Jeg har heller ikke grunnlag for å påstå at etater som ligger under departementet, gjennomgående har strammere budsjettammer enn andre. Men det er ikke vanskelig å forestille seg at det kan sitte litt lenger inne for en finansminister å øke bevilgningene innenfor egne rammeområder i en situasjon der alle fagdepartementene i budsjettkonferansene blir bedt om å kutte fordi den økonomiske situasjonen i landet krever et stramt budsjett.

Jeg har i den forbindelse lyst til å knytte en kommentar til merknaden fra Rødt vedrørende skatteetaten. Der pekes det på mulige konsekvenser for kontrollvirksomheten og skatteinngangen av at skatteetaten gjennom flere år fikk betydelige ABE-kutt under Solberg-regjeringen. Budsjettkutt er én ting, men som folkevalgte har vi også et ansvar for at det følger ressurser med når vi vedtar nye reformer eller nye skatteregimer.

Vi har det siste året vedtatt flere viktige skatteregimer. For at disse skal fungere godt både for staten og for næringslivet, må det være ressurser i skatteetaten til veiledning og kontroll. Både grunnrenteskatt på havbruk, grunnrenteskatt på vindkraft med løpende utbetaling av negativ grunnrente og den nye suppleringskatten på underbeskattet inntekt i konsern må håndteres av kompetente fagmiljøer med tilstrekkelige ressurser for at de skal virke som forutsatt. Jeg håper derfor at finansministeren tar en ekstra utsjekk i forbindelse med budsjettarbeidet for 2025 for å påse at det følger tilstrekkelige ressurser med til de nye oppgavene.

Til tross for krevende økonomiske tider er sysselsettingen høy og rekordmange er i arbeid, men vi ser at enkelte bransjer sliter. En av dem som sliter aller mest, er byggenæringen. Det er en næring som er bekymret for

lavt aktivitetsnivå, særlig på grunn av kraftig fall i nybo-ligsalget. Selv om ordretørken mange steder anses som midlertidig, frykter næringen å miste verdifull arbeidskraft som ikke kommer tilbake når ordrebøkene fylles opp igjen.

Regjeringen og SV har lyttet til de tydelige signalene fra byggenæringen. Som komitélederen nevnte i sitt innlegg, ble de økonomiske rammene og lånerammen til Husbanken økt med 5 mrd. kr i budsjettforliket. En så stor satsing på Husbanken vil raskt kunne gi mer byggeaktivitet i hele Norge og bidra til å holde hjulene i gang i en av våre viktigste næringer i en krevende tid. Samtidig vil flere nybygg og renovasjon av eldre boligmasse øke tilgangen på boliger og bidra til å holde prisene nede.

Så til representantforslagene om bankene: Det siste året har økt inflasjon og økte renter gjort økonomien vanskeligere for mange. Rentekostnadene er den største bokostnaden for dem som eier sin egen bolig, og den eneste bokostnaden som boligeiere i noen grad kan påvirke selv, gjennom å velge billigste alternativ. For at kundene skal kunne ta gode valg, må finansmarkedet være transparent og sikre best mulig informasjon til forbrukerne, slik at de har en best mulig forhandlingsposisjon i møte med bankene.

Gjennom budsjettforliket med Sosialistisk Venstreparti tok Senterpartiet og Arbeiderpartiet flere grep for å bedre konkurransen i bankmarkedet ved å styrke forbrukernes forhandlingsposisjon samt å sikre en større grad av åpenhet rundt bankenes vurderinger, bl.a. knyttet til renter, prisfastsettelse og hvor i landet de tilbyr lån. Senterpartiet støtter tiltak som kan bedre konkurransen i bankmarkedet og bidra til rimeligere tjenester, og vi inngår i flertallsinnstillingen i begge sakene.

Mindre banker har en viktig rolle i finansieringen av boliger i distriktene, siden det i mange områder ikke er andre banker som tilbyr lån. Siden de små bankene har strengere krav til kapitaldekning, blir rentekostnadene for disse kundene høyere enn for dem som bor i mer sentrale strøk. Det er et viktig prinsipp at lik risiko skal reguleres likt. Jeg er derfor glad for pakken med tiltak som finansministeren la fram i forrige uke, som vil gi bedre rammevilkår for små og mellomstore banker i hele landet i årene framover.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [13:59:05]: Nå har representantene fra både Senterpartiet og Arbeiderpartiet snakket godt om økningen til Husbanken, som SV har fått gjennomslag for i budsjettforliket. Det er bra.

I Innst. 5 S har SV, Senterpartiet og Arbeiderpartiet flere merknader sammen hvor vi gjennomgår ulike anmodningsvedtak innenfor Finansdepartementets fagområde, der vi mener oppfølgingen og gjennomføringen ikke har vært tilstrekkelig. Dette er bl.a. innenfor

land-for-land-rapportering, økt elbilandel i varebilmarkedet og innføring av turistskatt.

Jeg skal konsentrere meg om de to representantforslagene som omhandler konkurransesituasjonen i banknæringen og bankregulering. Jeg vil takke saksordfører for arbeidet med innstillingene, og jeg er veldig glad for at komiteen har samlet seg bak et vedtak om at regjeringen i vårens finansmarkedsmelding skal gjøre rede for konkurransesituasjonen og prisene på banktjenester i Norge og vurdere tiltak som kan styrke konkurransen og bidra til rimeligere tjenester for forbrukerne.

Det er ingen tvil om at det er dyrt å være bankkunde i Norge i dag. Bankmarkedet er ingen arena for fri prisdannelse, sånn situasjonen er i dag. Markedet er dominert av noen få, store aktører, og Norge har en høyere markedskonsentrasjon enn land som Sverige og Danmark. Bankene har en privilegert rolle som pengeutsteder i samfunnet. Prisen på penger er i stor grad regulert gjennom styringsrenten. Mengden av utlån er regulert gjennom boliglånsforskriften og kapitalkrav til bankene. Det er asymmetrisk informasjon mellom bankene og kundene om prisene. I sum utøver bankene stor markedsrett på grunn av en privilegert stilling i norsk økonomi, en konsentrert markedsstruktur og et informasjonsovertak på forbrukeren.

I 2023 har bankene også hatt rekordstore overskudd. Bankene har generelt satt opp utlånsrentene på nye lån så raskt de kan, mens innskuddsrentene har blitt hengende etter. I realiteten ser man her store overføringer av verdier fra kundene til bankene i en tid der mange sliter økonomisk. Det er en form for renprofit i banknæringen. I dag gir reguleringen av banknæringen store fordeler for bankene, og den bør i mye større grad reguleres med tanke på forbrukerne.

Derfor har SV fått noen viktige gjennomslag i budsjettforhandlingene med regjeringen, som tar oss noen viktige skritt videre. Innen 1. juli neste år kommer det krav til at bankene skal rapportere gjennomsnittlige renter på boliglån og offentliggjøre data som danner grunnlag for beslutninger om pris og tildeling av lån på finansportalen.no. Bankene må på samme sted offentliggjøre hvilke geografiske områder de tilbyr lån i. Så skal regjeringen i arbeidet med ny finansstilsynslov vurdere om tilsynet med forbrukernes rettigheter i finansmarkedet bør samles i Finanstilsynet, sånn det er i andre land.

Åpenhet og transparens om bankenes produkter og prissetting er et viktig første skritt, men vi er ikke ferdige. Det trengs fortsatt bedre regulering av bankmarkedet, f.eks. gjennom innføring av en maksimal rentedifferanse mellom innskudds- og lånerenter.

Dette hadde også vært helt riktig tidspunkt for å øke finansskatten på bankenes overskudd. Jeg tror egentlig

det er et flertall her som ser at den skatten burde vært økt. Finansskatten er en erstatningsskatt fordi det ikke er merverdiavgift på finansielle tjenester. Skatteutgiften – altså de tapte skatteinntektene for staten og besparelsen for næringen som følger av dette unntaket – anslås til 11 mrd. kr, mens inntektene fra finansskatten er om lag halvparten av det. Resten sitter altså bankene igjen med.

Penger gir også makt – lobbymakt. Her har penge- og lobbykreftene vunnet fram, og flertallet er redd for å redusere en eksisterende skatterabatt som bransjen i realiteten verken fortjener eller har behov for.

Med det tar jeg opp SVs forslag.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten [14:03:24]: Representanten Kari Elisabeth Kaski har teke opp dei forslaga ho refererte til.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:03:38]: Jeg merker meg at det er lite debatt om Innst. 5 S for 2023–2024. Som noen representanter har sagt, er det utrolig viktige funksjoner som løses under dette budsjettet. Det at det er lite debatt, handler ikke om at det ikke er viktige jobber som gjøres av disse institusjonene, inkludert Stortinget selv, som altså ligger innenfor disse rammene. Jeg velger å ta for meg banksiden, for der er det litt mer debatt, og vil si lite grann rundt det.

I Norge har vi blant de meste solide og effektive bankene i Europa. Det er veldig positivt for norsk økonomi, og det gjør bankene i stand til å opprettholde lån også i perioder med svakere økonomi. Bankene er underlagt et veldig strengt regelverk med krav til kapital og soliditet, som gjør dem godt rustet til å møte usikre økonomiske tider. Komiteen og Stortinget framhever også viktigheten av å ha solide og trygge banker.

Vi har det siste året sett at bankene har økt sin lønnsomhet. Det er ikke uvanlig i perioder med økte renter. Vi ser også at banker i andre europeiske land har hatt økte netto renteinntekter det siste året. Samtidig kan bankene være mer utsatt for utlånstap framover. Som komiteen viser til, har renteøkningene påvirket både privatpersoner og bedrifters økonomi, men heldigvis har vi hatt en tydelig regulering over tid som gjør at norske bankkunder i stor grad er godt rustet for dette.

Vi har et fritt bankmarked i Norge. Bankenes priser er avhengig av drifts- og finansieringskostnader og konkurransen i markedet. Det er viktig at bankene har stabile og forutsigbare rammebetingelser. Uforutsigbarhet i reguleringen fører til økte kostnader for bankene og dermed høyere priser til kundene, noe vi ikke ønsker.

Onsdag 13. desember la jeg som finansminister fram en tiltakspakke for å bidra til forutsigbarhet og

bedre rammebetingelser for små og mellomstore banker de neste årene. Blant tiltakene i pakken er lavere krav til ren kjernekapital i pilar 2-kravene fra 31. desember i år, og at vi tar sikte på å redusere kapitaldekningskrav for landbrukseiendom neste vår. Ikke minst planlegger regjeringen for at den nye standardmetoden, som kan gi små og mellomstore banker betydelige lettelser, skal innføres i Norge allerede 1. januar 2025.

For regjeringen er det viktig med et mangfold av banker for å sikre konkurranse og konkurransedyktige banktjenester for folk og næringsliv i hele Norge. Bankkundene er vinnerne når små og mellomstore banker nå kan få bedre rammevilkår. Dette kan også bidra til en mer effektiv konkurranse i bankmarkedet, noe alle bankkunder er tjent med. I dagens situasjon med høye renter er det enda viktigere enn tidligere at det er god konkurranse i bankmarkedet, som sikrer den enkelte kunde best mulig vilkår.

For å sikre god konkurranse er det viktig at forbrukerne er aktive kunder og reforhandler avtaler eller bytter bank. Vi har bedt næringen om å foreslå tiltak for at bankbytteløsningene kan bli enda bedre. Regjeringen vil styrke krav til innrapportering til Finansportalen. Bedre tilgang på informasjon vil gjøre forbrukerne bedre i stand til å vurdere ulike låne- og spareprodukter. Vi skal også utrede hvordan Finanstilsynet kan styrke forbrukernes posisjon i finansmarkedet. Som komiteen foreslår, vil regjeringen i finansmarkedsmeldingen 2024 gjøre rede for konkurransen i bankmarkedet og foreslå tiltak som kan styrke konkurransen. I finansmarkedsmeldingen neste år vil styrket konkurranse mellom bankene være et av hovedtemaene.

Marie Sneve Martinussen (R) [14:07:20]: Det er ingen som er imot solide banker. Det trenger vi hvis finanssystemet ikke skal kollapse i en finanskriser, som jo først og fremst går ut over vanlige arbeidsfolk, som vi dessverre har sett mange eksempler på – spesielt i andre land rundt om i verden. Men det er forskjell på solide banker og veldig solide banker, og jeg mener at det siste året har norsk finansnæring flyttet seg mellom de to kategoriene, fordi vi har hatt god og streng regulering av både egenkapitalkrav og marginer i norsk finansnæring. For ett år siden var de solide nok.

Når man har økt overskuddet sitt med 30 pst. på ett år – når man har flere hundre milliarder på nullrentekontoer selv om Norges Banks rente, som kjent, ikke lenger er i nærheten av null – mener jeg at det er grunn til å se nærmere på finansnæringen med et kritisk blikk, og jeg skulle ønske at flertallet i Stortinget også var enig i det, for det er forskjell på banker også. Vi har banker i Norge som drives som stiftelser. Vi har banker i Norge

med allmenne formål, som Husbanken. Og vi har banker som bl.a. er eid av staten, som DNB. Sånn Rødt ser det, bør et statlig eierskap brukes til folks beste, og vi etterlyser at man også bruker eierskapet i DNB til det, og at man utvider Husbanken til å kunne ha et formål som går utover det som Husbanken har i dag.

Hensikten med alt dette er å hindre at folks kjøpekraft og økonomiske trygghet forsvinner inn i unødendig høye marginer. Jeg mener at når det gjelder de store sektorene i samfunnet, som dagligvarebransjen og finansnæringen, må vi som politikere ikke være naive. Vi må forstå at det kan finnes både markedsmakt, uheldige samarbeid og uheldige situasjoner. Ikke minst når vi vet veldig godt at økte renter i et land veldig ofte også fører til økte overskudd i finansnæringen – det er ikke noe nytt i Norge eller internasjonalt – bør vi også se på om det er muligheter for at vi kan hindre nettopp det, sånn at den økonomiske krisen som folk flest i Norge nå går igjennom, ikke blir forsterket av en finansnæring som smører ekstra på toppen og ender opp som de store vinnerne i en krise der det store flertallet er de store taperne.

Det vil jeg også frykte at skaper misnøye både med finansmarkedene og kanskje også med norske politikere, hvis ikke vi tør å stille de spørsmålene og gå finansnæringen nærmere etter i sømmene. Det er det som er mye av kjerneinnholdet i forslagene som Rødt er med på – begge disse mindretallsforslagene – som jeg skulle ønske vi var enige om, men som vi vel får ta en ny diskusjon om i finansmarkedsmeldingen til våren. Jeg gleder meg til det. Tusen takk.

Presidenten [14:10:17]: Vil representanten ta opp forslaga?

Marie Sneve Martinussen (R) [14:10:19]: Jeg kan godt gjøre det.

Presidenten [14:10:22]: Då har representanten teke opp forslaga ho refererte til.

Fleire har ikkje bedt om ordet til sakene nr. 5–7.

Etter ynske frå finanskomiteen vil sakene nr. 8 og 9 verta behandla under eitt.

Sak nr. 8 [14:10:42]

Innstilling fra finanskomiteen om Lov om suppleringskatt på underbeskattet inntekt i konsern (suppleringskatteloven) (Innst. 160 S (2023–2024), jf. Prop. 29 LS (2023–2024))

Sak nr. 9 [14:10:42]

Innstilling fra finanskomiteen om Lov om suppleringskatt på underbeskattet inntekt i konsern (supple-

ringsskatteloven) (Innst. 159 L (2023–2024), jf. Prop. 29 LS (2023–2024))

Presidenten [14:11:00]: Etter ynske frå finanskomiteen vil presidenten ordna debatten slik: 3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve anledning til replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får òg ei taletid på inntil 3 minutt.

Helge Orten (H) [14:11:27] (ordfører for sakene nr. 8 og 9): Først vil jeg takke komiteen for godt samarbeid i arbeidet med innstillinga, innenfor den knappe tida vi har hatt til rådighet.

Det er beklagelig at en helt ny form for internasjonal beskatning må behandles såpass raskt i Stortinget. Det gjør at andre gangs behandling ikke kan skje før like over nyttår, og at det har vært begrenset med tid til høringsprosesser. Når det er sagt, er det bred enighet om hovedprinsippene som danner grunnlaget for lovforslaget.

I perioden 2013–2015 gjennomførte OECD og G20-landene et prosjekt som hadde som formål å unngå ut hulning av skattegrunnlaget og overskuddsflytting. Det ledet fram til etableringen av Inclusive Framework i 2016, som i dag består av 140 medlemsland.

Det er oppnådd en historisk enighet mellom disse 140 landene om felles internasjonale regler som har som formål å etablere en effektiv selskapsskatt på minimum 15 pst. Landene står selvfølgelig fremdeles fritt til å sette selskapsskatten på det nivået de måtte ønske, men reglene som er etablert, vil bidra til at den effektive skattesatsen blir på minimum 15 pst., og at det dermed blir lite interessant å sette satsen lavere enn dette nivået.

Det framforhandlede regelverket består av to pilarer:

Pilar 1 gjelder fordeling av beskatningsrett mellom land. Det betyr at store internasjonale konsern skal skattlegges for en del av sitt globale overskudd i marked de har inntekt i, uavhengig av fysisk tilstedeværelse. Regelverket for pilar 1 er ikke ferdig ennå og er ikke omfattet av dette lovforslaget.

Pilar 2 omfatter regler for skatteinkludering og danner grunnlaget for suppleringskatteloven slik den framgår av denne proposisjonen. Det andre elementet i pilar 2 er skattefordelingsregelen. Der har medlemslandene i Inclusive Framework behov for mer tid før det er aktuelt å implementere reglene for skattefordeling.

Lovforslaget vi skal vedta i dag, er et resultat av et omfattende internasjonalt arbeid, som har vært godt forankret både i tidligere og nåværende regjering. Det er

viktig at så mange land som mulig implementerer reglene, og så langt har EU vedtatt at suppleringskatten skal innføres med virkning fra 2024.

Det er grunn til å ha respekt for at dette er et omfattende og komplisert regelverk, og at regler og forskrifter utformes så enkelt og oversiktlig som mulig, og med minst mulig byråkrati, både for skatteetaten og for bedriftene. En god dialog med de bedriftene som blir berørt av skatten, er derfor særdeles viktig.

Et flertall i komiteen mener samtidig at det er behov for en tett oppfølging av implementeringen av suppleringskatteloven, og for at det gis en status for dette arbeidet i forbindelse med regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025.

Jeg vil ta opp det forslaget som Høyre står bak.

Presidenten [14:14:20]: Representanten Helge Orten har teke opp det forslaget han refererte til.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [14:14:35]: Det er mange krevende problemstillinger for verden om dagen, og blant dem det at forskjellene øker mellom folk og mellom land. Men det vi har i dag, er i så måte en gladsak fordi det har blitt en enighet i OECD- og G20-landene om å forsøke å innføre et minimumsnivå på beskatning, slik at de aller største konsernene også skal bidra tilbake til de samfunnene de har inntekter fra. Dette er en historisk enighet, som saksordføreren sa, og jeg har lyst til å takke saksordføreren for et godt samarbeid med oss andre i komiteen, slik at vi kan behandle denne saken her første gang før jul.

Det er et poeng at Norge også nå får innført denne suppleringskatten slik andre land er i ferd med å gjøre. Slik vi i Arbeiderpartiet ser det, handler det jo nettopp om det at vi må ha noen like spilleregler for at konsernene også skal bidra på en rettferdig måte tilbake til de samfunnene de er en del av.

Vi er også veldig motivert for å ta del i den andre delen av dette arbeidet, som skal følges opp, om hvordan beskatningen skal fordeles mellom land, som er omtalt som pilar 1. Den vil både regjeringen og Stortinget komme tilbake til når det foreligger en bredere enighet der også.

Til det vi behandler i dag, vil jeg påpeke at det jo, som saksordføreren nevnte, er en bred enighet der alle partiene representert i finanskomiteen stiller seg bak, med unntak av Fremskrittspartiet. Fremskrittspartiets argumentasjon er litt interessant, for den står egentlig litt på to bein og er kanskje litt usikker på hvilket den skal lande ned på. På den ene siden sier Fremskrittspartiet at de er positive til noen felles regler, men på andre siden trekker de i tvil det som gjør at det blir felles kjøre-regler, og det er om man skal ha et felles minimumsnivå. De bruker også begrepet skattemoralisme som en for-

klaring på hvorfor de har noen kritiske innvendinger til denne viktige enigheten.

Det er vi uenige i, for skal verdensøkonomien fungere og skal flere land ha organiserte samfunn med bedre velferd for innbyggerne, er dette et veldig viktig grep. I så måte er det en gladsak å behandle på Stortinget i dag, som vi er glade for at det har blitt enighet om blant så mange land, også Norge.

Kjerstin Wøyen Funderud (Sp) [14:17:36]: Jeg kan slutte meg til forrige taler, som er veldig glad for at vi nå gjennom suppleringskatt på underbeskattet inntekt i konsern har fått et historisk gjennombrudd i internasjonalt skattesamarbeid. Det at 140 land er enige om regler for å hindre overskuddsflytting og uthuling av nasjonale skattegrunnlag, er historisk. For første gang får vi et effektivt virkemiddel for å hindre at store overskudd flyttes ut av Norge til land med lavt skattenivå. Gjennom å vedta loven om global minimumsbeskatning blir Norge en aktiv medspiller i den globale kampen mot skadelig skatteplanlegging. For skatteplanlegging er ikke forbudt. Problemet oppstår når skatteplanleggingen blir aggressiv og systematisk utnytter hull i de forskjellige landenes skattesystemer. De nye reglene vil gjøre det mindre lønnsomt for internasjonale selskap å flytte overskudd, og sikre at de største konsernene betaler riktig skatt uansett hvor i verden de flytter overskuddet.

Som saksordføreren har redegjort for, utløses suppleringskatten når den effektive skattesatsen er lavere enn minimumsskattesatsen på 15 pst. Utfordringen med et modellregelverk som skal gjelde for 140 land, er at det kan ha utilsiktede konsekvenser i enkelte situasjoner og for enkelte skatteregimer. For komiteen har det vært viktig å unngå uheldige utslag for norske selskap som forholder seg til norske skatteregler, men som likevel står i fare for å treffes av suppleringskatten.

Fra norsk side blir det viktig at man unngår at en bokstavtro tolkning av modellregelverket i noen tilfeller kan gi en svært lav beregnet effektiv skattesats som følge av at skatteverdien av fradrag utbetales til skattyter, slik som f.eks. kan være tilfellet i grunnrenteskattene og særlig i særskatten for petroleumsvirksomhet. Det litt spesielle med dette regelverket er at hvis Norge lar være å innkreve denne skatten, vil et annet land kunne gjøre det, og da er man like langt.

Det har vært kort tid til å behandle forslaget, og det er flere forhold som departementet varsler at de skal arbeide videre med. Senterpartiet er opptatt av at de nødvendige presiseringer og tilpasninger gjøres på en måte som ivaretar intensjonen i loven og ikke påfører bedriftene eller staten uforholdsmessige merbelastninger.

Denne loven er en god start, men det er mye arbeid som gjenstår. Vi ber derfor regjeringen holde god kon-

takt med berørte parter i denne prosessen og komme tilbake med status for implementering av lovverket og tilhørende forskrifter i forbindelse med statsbudsjettet for 2025, slik saksordføreren redegjorde for.

Hans Andreas Limi (FrP) [14:20:18]: Dette lovfor-slaget reiser egentlig en del interessante prinsipielle problemstillinger, som Sandtrøen var inne på. Skal det være tillatt for ulike land å konkurrere på skattenivå? Prinsipielt bør det være det, og det er grunn til å minne om at vi internt i Europa har ulike nivåer på selskaps-skatten allerede i dag. Det er en grunn til det, og det er at enkelte land tenker at hvis vi senker skattetrykket, spesielt for bedriftene, kan vi tiltrekke oss ny aktivitet. Det er vanskelig å se for seg at internasjonale regler skal legge hindringer i veien for det, og da snakker vi altså om europeiske land som også har et godt utbygd velferds-system, og vi snakker ikke nødvendigvis om de mest ekstreme skatteparadisene. Så det er noen interessante prinsipielle diskusjoner som man kan ha rundt det som er foreslått av lovendringer.

Men det som er vårt viktigste ankepunkt, er at det er helt uforsvarlig å behandle et så komplisert lovfor-slag på så kort tid. Jeg tenker at det er nok å bare henvise til høringsuttalelsen fra NHO, som er gjengitt i innstillingen. De er jo for disse internasjonale reglene, men de påpeker også at det er en veldig uforsvarlig prosess rundt denne nye loven. Man tar seg altså ikke tid til å ha ordinære høringer eller til at finanskomiteen og Stortinget skal få anledning til å stille spørsmål til finansministeren.

Det NHO påpeker, er at det nå innføres regler basert på et internasjonalt modellregelverk som ikke er ferdigstilt, og det er så mange spørsmål som kan stilles ved den videre utformingen av dette internasjonale regelverket. Mange av de spørsmålene er drøftet i proposisjonen, uten at det er noen entydige svar. Hvilke konsekvenser kan dette få for norske konsern som blir omfattet av disse reglene? Det kan gi en rekke utilsiktede effekter som gjør at de faktisk kommer i en skatteposisjon, selv om vi har et høyere nivå på selskapsskatten i dag enn det som er lagt til grunn her.

Derfor er vårt forslag rett og slett å utsette behandlingen av denne saken. Vi trenger mer tid, og vi trenger å kunne stille spørsmål til Finansdepartementet for å få svar på en del av de ubesvarte spørsmålene som allerede er reist i proposisjonen. Det er heller ingen konkret vurdering av hvor omfattende og ressurskrevende dette blir, både for dem som omfattes av regelverket, og for dem som skal håndheve det.

Jeg tar opp utsettelsesforslaget fra Fremskrittspartiet.

Presidenten [14:23:30]: Då har representanten Hans Andreas Limi teke opp det forslaget han refererte til.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [14:23:39]: Den globale minimumsskatten som Norge med dette vedtaket formelt slutter seg til, vil være med på å hindre uthulingen av skattesystemet vårt gjennom skattetilpasning og skadelig skattekonkurranse når overskudd blir flyttet fra land med høy skatt til land med lav skatt. Det er et viktig skritt framover i kampen mot skatteparadis.

13 mrd. kr er så mye penger som man anslår at Norge taper i skatteinntekter på grunn av multinasjonale selskapers flytting av overskudd, men – i enda større grad enn Norge – det er de fattige landene som rammes aller hardest av dette. Derfor er reglene om en global minimumsskatt et skritt i riktig retning, men dessverre er det fortsatt ikke nok til å sørge for at store multinasjonale selskaper betaler en rettfærdig andel av de store overskuddene sine.

Skatten skal kun gjelde for selskaper som har en inntekt over 750 mill. euro, noe som tilsvarer ca. 8,5 mrd. kr. Der snakker vi bunnfradrag av dimensjoner, og denne grensen må ned. Multinasjonale selskaper som tjener 5 mrd. kr, har også råd til å betale skatt i landene som de opererer i.

Den globale minimumsskatten skulle opprinnelig være på 21 pst., men det er en sats på 15 pst. vi innfører i dag. Det er for lavt, og det skyldes et samlet lobbypress fra de mektige globale næringsinteressene. De samme lobbykreftene har lyktes med å få på plass flere unntak som uthuler skatten og ikke burde vært med. Dette gjelder særlig det såkalte substansbaserte inntektsfradraget og safe harbour-regelene. Disse unntakene gjør at den faktiske skatten som selskapene må betale, kan bli enda mindre enn 15 pst., og det er unntak som bl.a. vil kunne gi insentiver til å flytte økonomisk virksomhet til skatteparadis, og som vil gi betydelige skattetaap.

Avslutningsvis: I framtiden må det internasjonale skattesamarbeidet skje i regi av FN istedenfor i OECD. Nå pågår det et historisk viktig arbeid for en skattekonvensjon i FN, som inkluderer både rike land og utviklingsland. Det er sistnevnte som taper aller mest på at store internasjonale konsern driver med aggressiv skatteplanlegging og lobber for lavest mulig skattenivåer. Derfor må framtidige skattesamarbeid også inkludere utviklingsland og skje i regi av FN. Her burde Norge tatt en lederrolle i langt større grad framfor å sette seg på tilskuerbenken.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:26:32]: Dette er en veldig viktig sak. Jeg er helt enig med representanten Sandtrøen fra Arbeiderpartiet – jeg pleier å si representanten Sandtrøen fra Senterpartiet, men nå var det han fra Arbeiderpartiet – som sa at dette er et lyspunkt. Det er så mange ting i internasjonalt samarbeid som det er mange mørke nyheter rundt. Her er det et lys-

punkt i internasjonalt samarbeid. Det er et arbeid som egentlig har pågått fra ca. 2013 til i dag, som får et stort gjennomslag. Det er et stort gjennomslag at ca. 140 land er enige om at man skal ha en global minimumsbeskatning. Dette er et veldig målrettet tiltak for å unngå skatteparadiser, og for et velferdsland som Norge, som bygger på at alle skal bidra for at man skal ha universelle og gode velferdsordninger, er dette midt i hjertet.

Jeg har respekt for at det er ulike syn. Jeg leser Fremskrittspartiets merknad hvor man snakker om skattemoralisme. Fremskrittspartiet var i sin tid også med på 22 pst.; det var deres finansminister som la fram 22 pst. og mente det var et riktig nivå på bedriftsbeskatningen i Norge. Det har vi fortsatt. Vi har holdt fast ved det og kommer til å holde fast ved det også framover. Her ønsker vi at også andre land skal ha en minimumsbeskatning, at de store internasjonale konsernene som har store inntekter, skal bidra tilbake til fellesskapet, og at en ikke skal finne den typen skatteparadiser, som vi ofte omtaler det som muntlig.

Jeg er glad for at det er et så å si samlet storting som slutter seg til dette. Når jeg hører representanten Limi, opplever jeg at han ber om en utsettelse og egentlig er litt for i hjertet. Når jeg leser merknadene, er det ganske mye av en harang mot at man skal unngå den typen ordninger vi har hatt i dag.

Heldigvis er 140 land enige om å innføre en sånn type regelverk, og vi kommer til å jobbe videre for å tette nye smutthull senere.

Presidenten [14:28:30]: Det vert replikkordskifte.

Helge Orten (H) [14:28:39]: Som jeg sa i mitt innlegg, er det historisk at såpass mange land har klart å bli enige om et internasjonalt modellregelverk knyttet til denne typen internasjonal beskatning, for å motvirke både uthuling av skattegrunnlaget og overskuddsflytting.

Dette er et arbeid som har pågått over lang tid, også under den forrige regjeringa. Suksessen til en sånn type regelverk er avhengig av både bred internasjonal oppslutning og gjennomføring av regelverket, og også at vi greier å utforme det sånn som flertallet i komiteen har påpekt i innstillinga, nemlig at det skal bli så enkelt og oversiktlig som mulig, og med så lite byråkrati som overhodet mulig. Jeg har lyst til å utfordre finansministeren på om han kunne sagt litt om hvordan han tenker seg den videre oppfølgingen og implementeringen av dette regelverket.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:29:33]: Det er helt riktig som representanten Helge Orten fra Høyre sier, at dette er et arbeid som har pågått over tid. Egentlig er det litt rart når man leser merknadene fra Frem-

skrittspartiet i innstillingen. Dette ble ganske lenge ledet av tidligere Fremskrittsparti-leder Siv Jensen, som mente at det var en god idé, så det er tydelig at Fremskrittspartiet har utviklet seg litt bort fra det som var felles tidligere.

Jeg må komme tilbake til akkurat hvordan dette i praksis skal implementeres overfor norske selskaper. Det er viktig at det skal gjøres så enkelt og byråkratisk som mulig. Vi tror ikke at vi over tid kommer til å få økte inntekter til Norge, selv om vi i utgangspunktet kunne regne med det.

Høyre har en merknad i innstillingen om at man ber om at hvis det kommer inntekter, skal det tilbake til norske selskaper. Vi tror over tid at det ikke kommer til å bidra til økte inntekter, annet enn at man unngår den typen internasjonal skattekonkurranse som undergraver skattegrunnlaget for alle.

Helge Orten (H) [14:30:38]: Jeg håper for så vidt heller ikke at det skal bli noe stort proveny fra dette. Poenget er å etablere et minimumsnivå internasjonalt for selskapsbeskatning, og det vil etter min mening over tid bidra til at en heller ikke vil få noe særlig proveny av dette. Kanskje vil provenyet i framtida, hvis det skulle være noe, dreie seg om et eventuelt sterkere skattegrunnlag for alle land.

Det er jo relativt få bedrifter som blir rammet av dette. Det er store konsern, som også er internasjonalt etablert, og det er relativt få aktører. Det som komiteen og flertallet i komiteen har vært opptatt av, er at en har en god dialog med de berørte partene. Det gjelder både for å sikre at bedriftene får implementert dette på en fornuftig måte uten altfor mye byråkrati og ekstrakostnader, og også for at skatteetaten opplever at dette er et enkelt og oversiktlig regelverk, så vi unngår unødvendige offentlige kostnader knyttet til det. Så jeg vil igjen utfordre statsråden på om han vil følge opp intensjonen som ligger i flertallsmerknaden.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:31:46]: Jeg er helt enig med representanten fra Høyre – jeg holdt på også å si Møre og Romsdal og Kristiansund – i at det skal være praktisk for folk, at det skal gjøres så jordnært og konkret som mulig. Det er viktig at vi har tett kontakt med NHO og næringslivet og selvfølgelig også med skatteetaten. Her skal det være minst mulig byrde for de norske selskapene som blir omfattet av dette regelverket.

Hans Andreas Limi (FrP) [14:32:23]: Finansministeren sa at dette er en viktig sak, og det er jeg enig i – det er en viktig og veldig omfattende sak. Derfor er det komplett ubegripelig for Fremskrittspartiet at det er så viktig å hastebehandle en så omfattende sak for å til-

passe seg et EU-direktiv om global minimumsskatt før selve den internasjonale modellen er ferdig.

Det er mange, mange uavklarte forhold som påpekes i den saken vi behandler, og da er spørsmålet: Hvorfor må vi gjennom en sånn hastebehandling uten i tilstrekkelig grad å utrede konsekvensene for norske konserner som treffes av disse internasjonale reglene?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:33:03]: Vi sendte forslaget på høring i sommer, og det hadde høringsfrist 1. august, hvis jeg ikke husker helt feil. Der kom det høringsinnspill fra ulike aktører, og i etterkant av det utformet vi denne proposisjonen.

Dette er et OECD-samarbeid. Det arbeidet ble i sin tid altså ledet av tidligere finansminister Siv Jensen, og det finnes uttalelser om at man var veldig opptatt av å få på plass en sånn type rammeverk. Nå er det rammeverket på plass, og når vi skal få det effektivt, er det viktig at det er nok land som slutter seg til det i en tidlig fase. Med forbehold om at jeg husker rett, mener jeg det er rundt 40–50 land som allerede nå varsler at de skal innføre det fra 1. januar, og at det da får effekt. Derfor er det også viktig at Norge er ett av de landene som innfører det tidlig, slik at man klarer å få iverksatt dette globalt.

Hans Andreas Limi (FrP) [14:33:56]: Det må være tillatt å ha ulike oppfatninger om hvorvidt det er riktig å innføre en global minimumsskatt. Det er stor enighet om at det er riktig at store multinasjonale selskaper skattlegges for inntekter i de landene hvor de skapes, men det er spørsmål om veien dit.

Det som er vårt ankepunkt nå, er denne hastebehandling, for vi mener at det er grunn til å merke seg noen av høringsuttalelsene, bl.a. fra NHO, som er veldig prinsipielle og «to the point», faktisk. Selv om de også er for dette regelverket, dreier det seg om selve prosessen.

Det ble nevnt 40–50 land som kommer til å behandle dette før årsskiftet, men kan finansministeren garantere at denne behandlingen skjer tilsvarende Norges i 40–50 andre europeiske land?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:34:52]: Det er sånn at den norske finansministeren har ganske stor makt i Norge – det ligger til den rollen – men jeg kan ikke garantere for alle andre lands nasjonalforsamlinger. Den makten har jeg heldigvis ikke. Men dette har vært et internasjonalt samarbeid som har pågått siden 2013, med rundt 140 land som har sluttet seg til det, og vi har fått opplyst at det er en ganske omfattende mengde land som nå skal innføre det allerede fra 1. januar 2024. Det gjør at det blir iverksatt, så det er et stort gjennombrudd.

Så skal vi jobbe videre med nye gjennombrudd av den typen, f.eks. for store plattformsselskaper og andre

selskaper som opererer på tvers av landegrensene. Hvis jeg ikke husker helt feil, uttaler også Fremskrittspartiet seg positivt til det i innstillingen. Man ser at det er behov for skattereguleringer, f.eks. på store, nettbaserte virksomheter som har enorme inntekter, også fra det norske markedet.

Hans Andreas Limi (FrP) [14:35:45]: Jeg er klar over at den norske finansministeren kanskje har begrenset mulighet til å påvirke skatteprosesser i andre enkeltland. Likevel er det interessant å få vite hvor mange land som kommer til å hastebehandle dette før årsskiftet, for det er på mange måter en viktig premisse fra regjeringens side for at vi må fatte dette vedtaket før årsskiftet. Da gjenstår det å spørre finansministeren: Hvorfor hadde det ikke vært bedre å bruke litt lengre tid, med en ordinær høringsprosess, for i større grad å utrede konsekvensene for norske konserner som treffes av disse internasjonale reglene?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:36:28]: Som jeg sa i et tidligere svar, har det vært en høring før man la fram proposisjonen fra regjeringens side. Så kan jeg selvfølgelig raskt komme skriftlig tilbake til Stortinget med hva som er det siste anslaget for hvor mange land som vil iverksette det lovverket fra årsskiftet.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [14:36:59]: Suppleringskatten, for å forkorte navnet ned til det, består av ulike elementer. Ett element som er lite omtalt i herværende proposisjon, og som har vært lite omtalt i Norge, er Subject to Tax Rule. At den i det hele tatt er med i pilar 2, har vært en stor seier for utviklingsland, fordi den regelen representerer et potensial for større omfordeling av overskuddsinntektene, fra multinasjonale selskaper til lavinntektsland, enn de andre elementene av suppleringskatten. Norge har fortsatt ikke signert Subject to Tax Rule-konvensjonen og har heller ikke gjort implementering av den til en prioritering, selv om det som sagt er en del av pilar 2.

Kan finansministeren si noe om hva som er bakgrunnen for at dette ikke har vært prioritert fra Norges side, og vil han prioritere dette framover, slik at også lavinntektsland får større goder av suppleringskatten?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [14:38:04]: Det må jeg komme tilbake til Stortinget med på skriftlig måte.

Presidenten [14:38:08]: Replikordskiftet er avsluttet.

Fleire har ikkje bedt om ordet til sakene nr. 8 og 9.

Sak nr. 10 [14:38:14]

Innstilling fra finanskomiteen om Ny saldering av statsbudsjettet 2023 med tillegg (Nasjonal sikkerhetsmyndighet og ny saldering) (Innst. 150 S (2023–2024), jf. Prop. 30 S (2023–2024) og Prop. 34 S (2023–2024))

Presidenten [14:38:25]: Etter ønske frå finanskomiteen vil presidenten ordna debatten slik: 5 minutt til kvar partigruppe og 5 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve anledning til replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

Per Martin Sandtrøen (Sp) [14:38:55] (ordfører for saken): Under årets siste dag i stortingssalen før jul har jeg lyst til å takke finanskomiteens medlemmer for samarbeidet i året som har gått. Vi er representanter som er valgt inn på ulike program, vi kjemper for ulike løsninger, men alle legger ned et omfattende arbeid basert på programmene som de er valgt inn på.

Proposisjonen redegjør for de siste justeringene av inneværende års budsjett. Det innebærer bl.a. en styrking av Forsvaret med 900 mill. kr for å opprettholde forsvarsevnen og Forsvarets aktivitet over hele landet. Vi øker bevilgningen til politiet med 734 mill. kr for å sikre bemannings- og aktivitetsnivået i politidistriktene. I tillegg fremmes det forslag om å øke bevilgningen til Nasjonal sikkerhetsmyndighet med 200 mill. kr for å kunne tilbakebetale lån som virksomheten har tatt opp i forbindelse med innflytting i nye lokaler.

Ved årets siste stortingsmøte er det naturlig å reflektere over året som har gått. Den 6. oktober 2022 la regjeringen fram sitt forslag til statsbudsjett for 2023. Vi sto da overfor en situasjon som vi ikke har sett maken til på lang, lang tid. Det var brutt ut krig i Europa, energikrisen i Europa hadde slått ut for fullt, og prisene steg raskt over hele verden. Mens noen trodde at akselererende og ukontrollert prisvekst var noe som hørte fortiden til, var det nå en høyst reell fare. Det var uro og usikkerhet. Ingen visste med sikkerhet hvordan morgendagen ville bli, hvordan neste år kunne bli, hvor mange som risikerte å miste jobben og miste inntekten de selv og deres familie var avhengig av.

Regjeringen var krystallklar. For å sitere pressemeldingen fra finansministeren ordrett:

«Regjeringens svar er et ansvarlig og rettferdig budsjett, som skal fordele bedre og bidra til trygghet i en krevende tid.»

Hva er situasjonen i norsk økonomi i dag? Har arbeidsledigheten økt, eller har folk rundt omkring i landet fått beholde arbeidet sitt og inntekten sin? Arbeidsle-

digheten i Norge er heldigvis svært lav. Den er betydelig lavere enn i årene før pandemien. Antall folk i jobb er rekordhøyt. Det er nå om lag 130 000 flere personer i jobb enn det var for bare to år siden. 90 pst. av sysselsettingsveksten har kommet i privat sektor. Hver eneste person i Norge som kommer i jobb, er en enorm seier, en stor seier for oss som land og samfunn, men en enda større seier for den enkelte som faktisk kommer i jobb, for hans eller hennes livskvalitet, selvstendighet og selvtilit, for tryggheten og friheten til hans eller hennes familie.

Investeringene i Norge er rekordhøye. Fastlandsbedriftenes investeringer har faktisk aldri blitt målt høyere enn i 2022, og de har bare fortsatt å vokse i 2023. Ifølge Norges Banks regionale nettverk er det særlig oljelevedørene og industrien som vil trekke investeringene opp framover.

I en svært krevende tid har regjeringen gjort tøffe og tydelige prioriteringer. Til tross for ekstrem internasjonal prisstigning, som også har slått hardt inn i Norge, har vi klart å styrke velferdsstaten. Vi har satset på fellesskapet i nasjonalstaten. Vi har fått til forbedringer i fellesgoder som de aller fleste har glede av, og mange er helt avhengig av. Vi har innført gratis SFO i 1. og 2. klasse, og fra neste år blir det til og med gratis deltidsplass for tredjeklassinger. Vi har halvert barnehageprisene i distriktene, og vi har fått dem betydelig redusert over hele landet. Vi har innført en strømstøtteordning som har vært livsviktig for mange. Vi har sikret gratis ferjer, vi halverer prisen på distriktsflyvninger, og vi er i ferd med å bygge ut bredbånd til alle hus i Norge. Vi har satset på tryggheten til de mange. Vi har tatt grep som på sikt vil redusere både de geografiske og de sosiale forskjellene i landet – akkurat sånn regjeringen varslet for et år siden.

Det er fortsatt krig i Europa. Vi har fortsatt betydelige prisstigninger internasjonalt, og prisene har også steget i Norge. Mange har en svært krevende tid. Mange sliter med å få endene til møtes. Men jeg er helt overbevist om at den eneste måten vi kan sikre at vi som fellesskap kommer trygt igjennom disse urolige tidene på, er at vi står sammen, at vi fortsatt satser på fellesskapet, fellesskapet i den norske nasjonalstaten, på tryggheten det gir å være en del av fellesskapet i Norge.

Lise Christoffersen (A) [14:44:17]: Saksordføreren har redegjort for hovedinnholdet i nysalderingen. Debatten om statsbudsjettet for 2023 hadde vi i hovedsak for ett år siden, delvis i forbindelse med RNB 2023. Arbeiderpartiet har ikke tenkt å dra den debatten opp igjen. Vi er dessuten allerede ferdig med debatten om budsjettet for 2024.

Jeg vil bare – i likhet med foregående taler – kort minne om det som var bakteppet da vi vedtok budsjettet for 2023. Vi hadde nettopp vært gjennom en pande-

mi. Den 12. februar 2022 kunne vi endelig puste ut. Etter den fjerde smittebølgen kunne alle smitteverntiltakene oppheves. Det ble en kortvarig glede. Knappe to uker etter startet Russlands brutale angrepskrig mot Ukraina. Den har fått store konsekvenser, først og fremst for ukrainerne selv, men også for vår egen trygghet, både sikkerhetspolitisk og økonomisk. Mange føler på en uro for seg og sitt. Flere har fått problemer med å få endene til å møtes. I oktober eksploderte Israel–Palestina-konflikten. Tider som dette stiller krav til trygg styring, omfordeling og solidaritet.

Det vi i dag skal behandle, er endringer i budsjettet for 2023, endringer som allerede er vedtatt av Stortinget eller foreslått i proposisjoner fra regjeringa hittil i år. Så foreligger det noen forslag til ytterligere nødvendige endringer, dels fra regjeringa, dels som følge av behandlingen av proposisjonen i Stortinget.

Høyre har i sine merknader til nysalderingen kritisert at noen av de forslagene som blir vedtatt her i dag, er endringer som er klart politiske, og som derfor ikke hører hjemme her. Jeg vil bare minne om at det ikke er første gangen vi har en mindretallsregjering som må forhandle i Stortinget. Det har Høyre selv for kort tid siden opplevd. Da økte også oljepengebruken, og penger ble i nysalderingen satt av til minst like klare politiske saker.

Økt kapitaltilførsel til Nysnø ble varslet i forbindelse med Grønt industriløft. Forsvaret har i år hatt større utgifter enn planlagt. Regjeringa har valgt å ikke kutte, men fortsette å trygge Norge. Den sikkerhetspolitiske situasjonen har også fått konsekvenser for politiet og politiets sikkerhetstjeneste. Alternativet til mer penger i nysalderingen er kutt i 2024.

For tredje år på rad sikres frivilligheten full momskompensasjon. Det er en post som er avhengig av hvor mange som søker om hvor mye. Trygdeoppgjøret i 2023 var et svært godt oppgjør for landets pensjonister. Folkestrygdens utgifter er regelstyrte. Ekstremværet Hans herjet deler av landet. Det kommer økte skjønnsmidler til kommunene i den forbindelse, for å nevne noe.

I behandlingen av nysalderingen her i Stortinget har det kommet noen påplussinger fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV. Spesielt kan framheves internasjonal solidaritet i form av humanitær nødhjelp og fondet for tap og skade til støtte for sårbare utviklingsland som f.eks. er rammet av ekstremvær.

Oppsummert ser det ut til at det er relativt bred støtte til den innstillinga flertallet legger fram. Samtlige partier foreslår å bruke mer oljepenger, Høyre og Kristelig Folkeparti litt mindre enn regjeringspartiene og SV, Fremskrittspartiet og Venstre til dels betydelig mer. Nå slipper jo de borgerlige opposisjonspartiene i dag å legge fram et felles forslag i nysalderingen, men om de måtte, ville nok pengebruken ha økt en god del også der i gården.

Til slutt et par ord om tilleggsproposisjonen, der bevilgningen til Nasjonal Sikkerhetsmyndighet foreslås økt med 200 mill. kr for å kunne tilbakebetale et lån som virksomheten har tatt opp uten nødvendig fullmakt. Alle partier unntatt Fremskrittspartiet støtter forslaget. La meg bare vise til det som står i tilleggsproposisjonen: «Regjeringen vurderer denne saken som alvorlig.» Det gjør også samtlige partier på Stortinget.

I denne saken her i dag skal Stortinget etter innstilling fra finanskomiteen ta stilling til en bevilgning som gjør at lånet kan innfris uten at Stortinget legger føringer for den videre behandlingen. Den skal og vil skje i regi av de rette myndigheter, slik regjeringa viser til i sin tilleggsproposisjon.

Tina Bru (H) [14:49:12]: Da Høyre lagde sitt alternative budsjett i fjor, var det finanspolitikken for inneværende år og utsiktene mot 2024 som var sentrale for oss. Det ble advart mot å øke presset i økonomien, også fra regjeringen. Vi la derfor vekt på å redusere oljepengebruken med 5,5 mrd. kr og skattene med 10,1 mrd. kr sammenlignet med regjeringens forslag. Men fra statsbudsjettet ble vedtatt til RNB ble lagt frem, endret regjeringens linje seg. Anslagene for prisvekst, lønnsvekst og flyktningankomster i statsbudsjettet var feil. Det måtte derfor til en økning i budsjetttrammen på 57,5 mrd. kr. Budsjettet gikk fra å være nøytralt til å virke ekspansivt.

Når det gjelder nysalderingen, er vi bekymret for omfanget av forslag fra regjeringen, spesielt dem som innebærer å bruke midler som egentlig er ment for 2024-budsjettet. Dette kan kamuflere den faktiske oljepengebruken og skjule overskridelser og manglende styring. Linjen om å holde igjen på utgiftene virker fortsatt å være forlatt av regjeringen.

Det er også en annen alvorlig sak vi i dag behandler. Regjeringen ber om 200 mill. kr for å innfri et lån inngått mellom Nasjonal sikkerhetsmyndighet og Norwegian Property. Lånet karakteriseres av Justisdepartementet som ulovlig, og i strid med Grunnloven. Likevel kommer Høyre til å stemme for å gi denne bevilgningen. Det er fordi vi vil at regjeringen skal ha mulighet til å innfri lånet, hvis det er dette som begrenser statens tap mest mulig. Vi vil likevel understreke på det sterkeste at dette er en alvorlig sak, og at det fortsatt er mange ubesvarte spørsmål knyttet til den.

Vår støtte i dag er ingen godkjenning eller lovlig-hetskontroll av det Nasjonal sikkerhetsmyndighet har gjort. Vi vil også understreke at vi mener regjeringen skal begrense statens tap i størst mulig grad, og at ubrukte midler skal gå tilbake til statskassen. Hendelsesforløpet og faktum i saken må klarlegges. Også Justis- og beredskapsdepartementets rolle og økonomistyring må

gjennomgås. Det er flere spørsmål som melder seg om departementets eget ansvar i denne saken, og Stortinget kjenner dessuten bare statsråden.

Departementet og statsråden har et viktig ansvar etter økonomiregelverket for å gjennomføre kontroll med underliggende virksomheter og sikre seg at underliggende virksomheter har tilstrekkelig internkontroll, slik at virksomheten drives i samsvar med gjeldende lover og regler. At Nasjonal sikkerhetsmyndighet har tatt opp et lån på 200 mill. kr med gråmarkedsbetingelser, og at dette verken fanges opp av departementets kontroll, virksomhetens internkontroll eller Riksrevisjonens revisjon, reiser store spørsmål og er bekymringsfullt.

Jeg må også si at jeg synes svarene vi har fått fra Justisdepartementet i denne saken, gir grunnlag for å stille flere spørsmål heller enn å gi klarhet. For eksempel synes jeg det er oppsiktsvekkende at justisministeren, samtidig som hun ber om 200 mill. kr allerede nå, ikke kan svare tydeligere på hvilket beløp som er reelt forpliktet. Statsråden svarer videre at det er usikkert når det endelige beløpet vil være klart, og når en eventuell utbetaling kan skje.

Vi støtter å gi bevilgningen fordi vi mener det er feil at skattebetalerne skal måtte betale renter på et lån som aldri skulle vært inngått i utgangspunktet, men det er lite tillitvekkende at statsråden ikke kan gi et klarere bilde av hva statens faktiske kostnader ved dette er. Samtidig hørte vi statsråden si den dagen sjefen for NSM gikk av, at hun ikke hadde vært kjent med dette lånet. Samtidig vet vi at Justisdepartementet ved tidligere anledninger ble advart av Kommunaldepartementet om risikoen ved at NSM inngikk en leieavtale med en privat aktør, og ved det at NSM ikke fulgte reglene rundt inngåelsen av leieavtaler over 30 mill. kr.

I dag er vi gjennom media gjort kjent med at Finansdepartementet 29. november i år klart gjorde Justisdepartementet oppmerksom på at de selv har et ansvar her, og at tettere oppfølging tidligere kunne avverget hele situasjonen. Det er derfor merkelig at vi nå, nesten en måned senere, fortsatt ikke kan få et klarere svar fra statsråden, og det er vanskelig å unngå at denne saken skaper et bilde av manglende kontroll og styring i Justisdepartementet.

Nå er dessverre ikke statsråden til stede her i dag, da hun har blitt syk, og vi ønsker henne selvfølgelig god bedring. Det vil bli, kan jeg love, flere anledninger til å få svar fra statsråden når denne saken skal følges opp videre, bl.a. i kontroll- og konstitusjonskomiteen. Det er i hvert fall ingen tvil om at Høyre ser på saken med et stort alvor. Det er behov for å få klarhet i hendelsesforløpet, faktum, ansvaret og de faktiske økonomiske konsekvensene for staten.

Med det tar jeg opp Høyres forslag.

Presidenten [14:53:38]: Då har representanten Tina Bru teke opp det forslaget ho refererte til.

Hans Andreas Limi (FrP) [14:53:50]: Det gleder meg at vi de siste dager har hørt fra både finansminister og statsminister at neste år blir alt så meget bedre. Det kan tilsi en viss erkjennelse av at det nå er mange som har det ganske tøft på grunn av ulike forhold, men prisstigning og økte renter har gjort det veldig vanskelig for mange å håndtere privatøkonomien. Det er en utfordring. Derfor vil jeg vise til noen av de forslagene vi har fremmet i fagdepartementenes nysalderingsprosess for 2023, bl.a. 5 mill. kr ekstra til Matsentralen, som gjør en fantastisk innsats for å hjelpe alle dem som har behov for hjelp fordi egen inntekt ikke strekker til. Det har vært rekordutdeling av mat så langt i desember. Vi styrker også sykehusøkonomien med 2 mrd. kr, og vi har foreslått å redusere bompengegjelden med 3 mrd. kr.

Det er én spesiell sak vi skal behandle nå i forbindelse med nysalderingen, og det er ekstrabevilgningen på 200 mill. kr til NSM for å dekke dette ulovlige lånet. Fremskrittspartiet går imot denne bevilgningen fordi vi har ønsket en fullstendig gjennomgang av hele saken i Stortinget og har bedt justisministeren komme til Stortinget for å redegjøre. Jeg tror at den tiden som har gått siden denne proposisjonen ble fremmet for Stortinget, viser at det kravet var riktig, for her dukker det opp ny informasjon så å si hver eneste dag. Det er ingen helhetlig informasjon. Justisdepartementet har laget en tidslinje som ligger på deres nettsider, og vi ser at den oppdateres nesten daglig. Det er også informasjon som i hvert fall foreløpig er unntatt offentlighet, som vi ikke har fått tilgang på.

Dette er en veldig alvorlig sak, som flere har vært inne på. Spørsmålet er om det er riktig av Stortinget bare å bevilge 200 mill. kr uten at vi kjenner hele saken, og uten at det er utredet hvilket handlingsrom vi har med hensyn til den private långiveren. Nå tar ikke Fremskrittspartiet til orde for at staten skal være en dårlig avtalepart, på ingen som helst måte, men det er et faktum at det her er inngått en låneavtale uten at den som har skrevet under på etatens vegne, har de nødvendige fullmakter. Det burde vært utredet hvilket handlingsrom vi har, og hvordan vi kan manøvrere i den situasjonen som har oppstått, før vi bevilger de nødvendige pengene. Vårt forslag er at vi rett og slett bare fryser denne avtalen inntil vi har fått den informasjonen Stortinget trenger, før man gjør en så stor bevilgning, som er helt ekstraordinær.

Jeg tar opp vårt forslag, og så benytter jeg anledningen til å takke finanskomiteen, finansministeren og presidentskapet for godt samarbeid i året som snart er over, og ønske alle sammen en riktig god jul.

Presidenten [14:57:31]: Representanten Hans Andreas Limi har teke opp det forslaget han refererte til.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [14:57:50]: I dag er det én sak som tar oppmerksomheten vår når vi behandler nysalderingen av budsjettet for 2023, men før jeg går til den, vil jeg bruke litt tid på SV og regjeringspartiens enighet om nettopp nysalderingen. Her er det mye god politikk for miljø og for omfordeling.

Disse sakene har vært behandlet i de ulike fagkomiteenes innstillinger, så la meg bare raskt oppsummere:

SV har fått gjennomslag for mer penger til Matsentralen og til Husbanken. Vi har økt bevilgningene til organisasjoner som jobber for rettighetene til folk med funksjonsnedsettelse, og fått økt potten til aktivitetshjelpemidler – en pott som alltid går tom, og som gir lik mulighet for folk til å kunne være i aktivitet og leve et fritt liv. SV har fått gjennomslag for mer penger til humanitær nødhjelp til Gaza, Somalia og Sudan, og penger for å styrke Norges innsats for et mer rettferdig skattesystem internasjonalt – for å nevne noe. I tillegg er det større omprioriteringer også på andre felter som regjeringen selv foreslår.

Så til saken om Nasjonal sikkerhetsmyndighet: I likhet med tidligere talere vil jeg understreke sakens alvor. Låneavtalen inngått av NSM bryter med gjeldende lover og regelverk, herunder Grunnloven, økonomi- og bevilgningsregelverk og lov om Statens pensjonsfond utland. Saken reiser mange spørsmål ved Justisdepartementets økonomistyring og kontroll og oppfølging av underliggende etater. Fortsatt er mye uklart rundt hvordan dette kunne skje, og det er helt naturlig at kontroll- og konstitusjonskomiteen går videre inn i saken. SV imøteser også en redegjørelse fra justisministeren i Stortinget så raskt som mulig.

SV vil i dag stemme for bevilgningen på 200 mill. kr som regjeringen har bedt om, for å kunne innfri lånet så fort som mulig. Likevel vil jeg understreke på det sterkeste at SV med det ikke godkjenner eller sanksjonerer verken NSMs låneopptak og praksis eller Justisdepartementets kontroll og oppfølging av denne.

Det er videre flere ubesvarte spørsmål knyttet til bevilgningen. Det er fortsatt uklart for finanskomiteen, til tross for at komiteen har stilt spørsmål som forsøksvis er besvart av Justisdepartementet, hvilket reelt beløp staten er forpliktet til å tilbakebetale. Det er også fortsatt usikkert når en kan gi avklaringer om endelig beløp, og når eventuell tilbakebetaling kan skje – dette til tross for at departementet har vurdert det, etter det jeg kan forstå, i nærmere en måned. Det sier seg selv at Stortinget skulle hatt denne informasjonen før en fatter bevilgningsvedtak, og det er ikke lett å forstå hvorfor vi ikke

har fått klarere svar, og hvorfor det tar så lang tid å avklare dette.

Finansdepartementet har i sitt brev til Justisdepartementet understreket Justisdepartementets ansvar for å sørge for at bevilgede midler disponeres i tråd med Stortingets vedtak og føringer samt statens regelverk. Det er bra – og skulle bare mangle. SV forutsetter at det nå raskt avklares hvorvidt lånet eller deler av det skal tilbakebetales, og om et eventuelt gjestående beløp tilbakeføres til statskassen.

Finansdepartementet slår også fast i brev til Justisdepartementet at det påhviler sistnevnte et ansvar i saken, og at spørsmål og tettere oppfølging fra etatsstyrer på et tidligere tidspunkt kunne ha bidratt til å avdekke og eventuelt avverge regelbrudd i saken. Det er alvorlig, og det åpner for mange flere spørsmål videre.

Viktig er det også nå at Justisdepartementet raskt forsikrer seg om at det ikke foreligger andre lignende saker i underliggende etater.

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Marie Sneve Martinussen (R) [15:02:04]: Siste debatt i år er også siste sjans til å si noe om mange viktige ting. Den sjansen skal jeg stort sett la gå fra meg.

Jeg vil slutte der jeg helt sikkert begynte året, med å snakke om de økonomiske forskjellene i Norge, som egentlig bare har blitt verre gjennom året for veldig mange enkeltpersoner, men også for store deler av samfunnet. Derfor har en av Rødts viktigste saker i behandlingen av nysalderingen vært å bruke også den siste sjansen til å gjøre mer for dem som har minst. Vårt hovedforslag har vært å øke sosialhjelpen i desember, noe som et ganske stort flertall i Stortinget vedtok i fjor, og som vi mener det ikke er noen grunn til ikke å gjenta i år.

Argumentene vi har møtt i debatten her i Stortinget, har stort sett handlet om at det er vanskelig å gjøre det på kort varsel, og at det blir for sent. Det er mildt sagt litt frustrerende når man føler at man både har tatt til orde for det og foreslått det tidlig – først i form av et representantforslag tidligere i år og nå i form av forslag i salderingen. Men fortvil ikke, Rødt kommer nok til å fortsette å jobbe for både økt sosialhjelp og andre økonomiske tiltak for det store flertallet i Norge, som dessverre går julen i møte uten den økonomiske tryggheten som vi alle bør ha her til lands.

Den andre store saken som debatteres her i dag, vil jeg gjerne også si noe om. Sann jeg ser det, er Grunnloven på ingen måte uklar. Det står svart på hvitt i § 75 at «[d]et tilkommer Stortinget (...) å åpne lån på rikets kreditt» og «å bevilge de pengesummer som er nødvendige for å dekke statens utgifter».

Statlige virksomheter kan ikke ta opp lån eller bruke penger på statens vegne uten Stortingets tillatelse, og det er liksom ganske viktige konsepter. Vi må som et minimum kunne forvente at statlige virksomheter og tjenester følger de konstitusjonelle reglene og lovene som styrer dem. Det er en underdrivelse å kalle det Nasjonal sikkerhetsmyndighet, NSM, har gjort, for en enkel skandale; det er egentlig uten sidestykke i norsk historie. På samme måte er det en skandale at Justisdepartementet har latt noe så alvorlig som dette falle under radaren, hvis det som så langt har kommet fram i mediene om dette, stemmer.

Nå er det vi i Stortinget som skal bevilge de pengesummene som trengs for å innfri dette ulovlige lånet og rydde opp sånn at tapet til staten blir så lite som mulig – og det gjør vi, men med en klar og tydelig forventning om at det får konkrete følger. Ikke bare må det ryddes opp for å få klarhet i hva som faktisk har skjedd; det må også sikres at det ikke skjer igjen. Selv om lånet innfris, gjenstår det et mylder av spørsmål som Stortinget må få svar på. Nesten daglig kommer det fram nye opplysninger om nye departementer som har advart og frarådd, og nye dokumenter som viser at dette kunne vært avverget på et mye tidligere tidspunkt.

Dette rotet vi har framfor oss, er både uklart og uoversiktlig. Det er forklaringer som spriker. Det er motstridende fakta og opplysninger som kommer fram. Hendelsesforløpet og de reelle faktaene må klarlegges og legges fram for Stortinget. Samtidig må Justis- og beredskapsdepartementets rolle og evne til økonomistyring ettergås i sømmene. Departementet og ikke minst statsråden har et tydelig ansvar etter økonomiregelverket for å gjennomføre kontroll med underliggende etater og sikre at de har god internkontroll, sånn at de kan styres i henhold til gjeldende lover og regler.

Dette året har vi hatt mange saker som har handlet om tillit, eller kanskje mangel på tillit, og i bunn og grunn handler jo denne saken også om tillit. Den handler om Stortingets tillit til virksomheter som ligger under staten, og staten selv, og at de skal operere etter gjeldende konstitusjonelle regler. Det handler om Stortingets tillit til at regjeringens medlemmer og departementene fører den nødvendige kontrollen og oppsynet med etatene og virksomhetene, sånn at brudd på loven og prinsippet om maktfordeling ikke skjer.

Til syvende og sist handler dette også om folkets tillit til at både storting og regjering ikke bryter lover og regler som styrer oss. Det har NSM gjort, de har brutt loven – ikke bare en hvilken som helst vanlig lov, de har brutt Grunnloven. Jeg vil også minne om at NSM heller ikke er en vanlig etat. Det er våre hemmelige tjenester som hver dag sikrer landet og innbyggernes trygghet. Hvis vi her inne og folket der ute ikke har tillit til at en

etat som NSM følger lover og regler, ligger vi mildt sagt ganske tynt an.

Med det tar jeg opp forslagene Rødt har alene eller sammen med andre i saken.

Presidenten [15:06:49]: Representanten Marie Sneve Martinussen har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Sveinung Rotevatn (V) [15:07:09]: Når det gjeld den saka som dei fleste har brukt mest tid på, nemleg NSM-løyvinga, skal eg ikkje bruke mykje tid på det, for det vil min kollega frå justiskomiteen kome tilbake til i eit seinare innlegg. I denne samanhengen har eg berre behov for å peike på at den merknaden som dei fleste opposisjonspartia støttar, på side 10 i innstillinga frå finanskomiteen, den støttar også Venstre. Vi står ikkje inne i han, fordi underteikna ikkje var til stades på det komitémøtet, men merknaden gjev uttrykk for det som også er vårt syn i saka. Det vil verte utdjupa seinare.

Når det gjeld resten i nysalderinga, er det det å seie at det er mange forslag til ulike løyvingar her som det er vanskeleg å forstå ikkje kunne vere ein del av revidert nasjonalbudsjett eller budsjettet for neste år. Det betyr også at Venstre i dei ulike fagkomiteane har gått imot ein del av dei løyvingane, feks. dei som går til Siva og til Nysnø. Ikkje eit vondt ord om nokon av dei, men det er vanskeleg å forstå at det skal vere nødvendig å gjere dette i nysalderinga.

Derimot er det éi løyving vi meiner det er nødvendig å føreta i nysalderinga, og det er å auke den norske støtta til innsatsen i Ukraina. Det er tre viktige grunnar til det. Det eine er at det openbert er eit behov. Det er ei svært uheldig utvikling vi no ser på bakken, der ein rasjonerer med artillerigranatar. Det er behov for mykje meir pengar raskt, og eg trur ikkje eg treng å seie så mykje anna om det enn det president Zelenskyj sjølv sa då han snakka i denne salen for kort tid sidan.

Den andre grunnen er at det også er viktig no å sende eit signal om at vi er villige til å forplikte oss til meir støtte raskt, for dette er diskusjonar som no går i fleire land. Ikkje minst hos dei to største donorane, USA og EU, bør salen vere godt kjend med at prosessane for å auke støtta no har stoppa opp. Vi får håpe det er midlertidig, men det veit vi ikkje. Det er viktig at land no tek eit steg fram. Noreg bør gjere det.

Den tredje grunnen til at vi meiner det no er viktig å løyve meir pengar og fylle på meir inn i Nansen-programmet, handlar om kva som er rimeleg at Noreg bidrar med. Det har vorte gjenteke frå regjeringa ved mange anledningar at Noreg er ein av dei største gjevarane til Ukraina, både i forhold til BNP og i absolutte tal. Det vil eg seie er ei ganske misvisande framstilling. Då tek ein inn den fulle breidda av Nansen-programmet, som skal

gå over fleire år, men dette er jo ikkje pengar som er løyvde endå. Viss ein ser på det som faktisk er løyvde, og det er trass alt det som betyr aller mest fordi det er no ting skjer, er Noreg på tredjeplass i Norden når det gjeld kor mykje ein har gjeve i kroner og øre, og vi er på siste-plass når det gjeld andel av BNP.

Så kan ein då seie at vi har forplikta oss på lang sikt. Ja, det er viktig, og no kjem heldigvis fleire land til å gjere det. No har også Danmark forplikta seg til eit lengre støt-teprogram, der dei allereie er oppe i same støttenivå som Noreg i kroner, og langt over oss som andel av BNP. Det er verdt å minne om at dei har eit BNP som er 25–30 pst. lågare enn det norske. Eg trur dei fleste no begynner å sjå at behovet for å fylle på Nansen-programmet, og gjere det raskt, er presserande. Etter Venstres syn er nysalderinga ei god anledning til å gjere det.

Konkret har vi føreslått å løyve pengar raskt over til Verdsbanken, med støtte til den ukrainske staten og til det britisk-leia fondet til innkjøp av våpen. Dei forslaga vart leverte i forbindelse med behandlinga av budsjettet til utanriks- og forsvarskomiteen. Sånn sett er det jo å snakke ut i mørket å halde dette innlegget no, i og med at vi behandlar finansieringa, men då får det heller stå som ei klar oppfordring til regjeringa om å kome raskt tilbake til Stortinget med forslag om dette. Eg håpar og trur – eller eg skal ikkje seie at eg trur det, men eg håpar det i alle fall – at regjeringa kjem til å velje å gjere det raskt etter nyttår.

Med det vil eg ta opp forslaget frå Venstre i samband med nysalderinga og ønskje komiteen og Stortinget elles ei god jul og eit godt nytt år!

Presidenten [15:11:24]: Da har representanten Sveinung Rotevatn tatt opp det forslaget han refererte til.

Une Bastholm (MDG) [15:11:40]: Saken om Nasjonal sikkerhetsmyndighet er klart alvorlig. Det er også den andre konkrete saken som jeg kommer til å snakke om nå. Det er en alvorlig sak for Norge og Europas demokrati, og handler litt om det representanten Rotevatn også tok opp i forrige innlegg.

Miljøpartiet De Grønne har foreslått å etablere et solidaritetsfond finansiert av ekstrainntektene som Norge har fått av ekstraordinært dyr olje og gass som følge av Putins energikrig mot kontinentet. Fondet skulle dekke støtte til Ukraina under krigen, gjenoppbygging den dagen krigen tar slutt, støtte til Europas omlegging vekk fra fossil energi, og også støtte til utviklingsland som sliter med ringvirkninger av denne krigen, bl.a. gjennom veldig høye kornpriser. Miljøpartiet De Grønne var derfor veldig glade for at flere av disse prinsippene ble tatt videre og også brukt i regjeringens forslag til Nansen-programmet.

Miljøpartiet De Grønnes opprinnelige forslag viser at Norge har mulighet til å bidra mer i en skjebnetid for Europa. Støtten til Ukraina er ikke garantert nå som flere land vurderer å gi mindre midler. Ungarn har forsøkt å blokkere over 500 mrd. kr fra EU. Det at Norge øker sin støtte, vil være med på å legge press på øvrige land om å opprettholde engasjementet for Ukraina. Derfor foreslo vi, i behandlingen av Innst. 133 S for 2023–2024 fra utenriks- og forsvarskomiteen mandag denne uken, å øke bevilgningene til Nansen-programmet med 25 mrd. kr i bruk i 2023 og 2024. I dag fremmer vi forslag – for såpass redelige er vi jo – om også å øke uttaket tilsvarende fra SPU for å dekke inn en økt bevilgning til Nansen-fondet og til Ukraina.

Tatt i betraktning de ekstraordinære inntektene som Norge har nytt godt av som følge av økte olje- og gasspriser, noe resten av verden selvfølgelig har fått med seg, er dette en liten sum å betale for å hjelpe Ukraina og også støtte opp under de mest grunnleggende verdiene som Norge og Europa er bygd på. Det vil heller ikke føre til økt press på norsk økonomi, for pengene skal ikke brukes innenfor Norges grenser.

Med det tar jeg opp Miljøpartiet De Grønnes forslag i denne saken. Jeg ønsker presidenten god jul og Stortinget en god og fredelig julefeiring.

Presidenten [15:14:09]: Representanten Une Bastholm har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [15:14:19]: Kristelig Folkeparti fremmer alene noen forslag i denne saken også, siden vi ikke sitter i andre komiteer, så jeg tar dem opp før jeg glemmer det. Hovedoverskriften er sosiale tiltak i møte med den dyrtida vi er i, så vi fremmer ulike forslag om mer støtte til frivillige organisasjoner og tros-samfunn og den viktige jobben de gjør for å nå ut. Vi har alle sett bilder av matkøene som øker, og hørt om mangelen på noe å dele ut.

Vi har også forslag om økt minstepensjon som en ekstraordinær utbetaling i desember på 1 000 kr, om å øke barnetrygden i desember til 2 000 og 1 500 kr, og om en ekstraordinær utbetaling i sosialhjelp til de som har barn, med 1 000 kr per barn. Vi mener en kunne gjort mer i budsjettet for 2024 og har fremmet ulike forslag der som ikke har blitt vedtatt. Derfor fremmer vi det også nå, når det er mulig å kunne komme med ekstraordinære bevilgninger.

Det er denne NSM-saken som preger debatten i dag. Jeg har også behov for å understreke det flere har gjort, og vi er inne i den tydelige merknaden som ligger i innstillinga. Fra Kristelig Folkepartis side ser vi veldig alvorlig på saken. Det er et klart brudd på Grunnloven, og det er veldig viktig at en får avdekket hva som har skjedd i den saken, men også avdekket om det er lignende saker.

Det er smått utrolig hvordan dette kan ha skjedd, hvordan det har gått forbi alle disse leddene. Derfor er det også viktig å understreke – som flere har gjort – at vi ikke behandler saken nå. Derfor er det også helt riktig at det skal være en grundig runde der en får flere svar, bl.a. i kontrollkomiteen.

Vi støtter å bevilge disse 200 mill. kr, vi mener det er riktig å innfri lånet. Som flere har understreket, er det verken en godkjenning av saken eller en lovlighetskontroll, men vi mener det er den riktige måten å gjøre det på.

Med det ønsker jeg god jul og takker komiteen for godt samarbeid.

Presidenten [15:16:25]: Representanten Kjell Ingolf Ropstad har tatt opp de forslagene han refererte til.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [15:16:42]: Proposisjonen om nysaldert budsjett for 2023 gjør rede for vedtatte foreslåtte endringer i statsbudsjettet gjennom året og for endringer i anslagene for skatter og avgifter. Budsjettpolitikken i 2023 har vært preget av nødvendige prioriteringer som ble fremmet og vedtatt første halvår. Det gjaldt Nansen-programmet til Ukraina og andre økte utgifter knyttet til krigen i Ukraina. I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett ble det også fremmet tillegg knyttet til økt lønns- og prisvekst.

Videre ble bruken av fondsmidler i 2023 i saldert budsjett nå anslått til 371,6 mrd. kr. I første halvår, da vi hadde RNB, var anslaget om lag 374 mrd. kr, i nasjonalbudsjettet var anslaget 372,3 mrd. kr. Med avtalen med SV som ligger til grunn for nysalderingen, er det tallet 372,3 mrd. kr som ligger der, og det blir den endelige oljepengebruken i år.

Bruken av fondsmidler er da anslått til å være 2,6 mrd. kr lavere enn det var i første halvår og i utgangspunktet fra regjeringen, som var 0,7 mrd. kr lavere enn anslaget i nasjonalbudsjettet, men altså da vesentlig høyere enn det som var i saldert budsjett i fjor.

Tallene inkluderer forslag om 200 mill. kr til Nasjonal sikkerhetsmyndighet, NSM, for å kunne tilbakebetale lån virksomheten har tatt opp i forbindelse med innflytting i nye lokaler. Det er en sak man kommer tilbake igjen til.

Målt som andel av verdiskapingen i fastlandsøkonomien er bruken av fondsmidler i 2023 anslått til å være 0,4 pst. høyere enn i 2022. Uttak fra Statens pensjonsfond utland målt i verdien ved inngangen til året er anslått til 3 pst. i nysaldert budsjett, mot 2,5 pst. i budsjettet som ble vedtatt i fjor høst.

Regjeringspartiene og SV har kommet til enighet om nysalderingen, som øker fondsuttaket med i underkant av 800 mill. kr – som jeg redegjorde for i stad – sammenlignet med forslaget fra regjeringen. Dette gjelder

bl.a. mer midler til humanitær nødhjelp på Gaza. Bevilgningsendringene som følger av enigheten, er vedtatt ved behandling av innstillingen fra de respektive fagkomiteene.

Presidenten [15:19:13]: Det blir replikkordskifte.

Tina Bru (H) [15:19:28]: Jeg ønsker å stille statsråden noen spørsmål rundt den andre saken som mange har tatt ordet om her i dag, som statsråden for så vidt ikke gikk nærmere inn på i sitt innlegg. Den 29. november skrev Finansdepartementet til Justis- og beredskapsdepartementet:

«Basert på forelagt dokumentasjon er FINs vurdering at det også påhviler JD et ansvar i saken, og at spørsmål og tettere oppfølging fra etatstyrer på et tidligere tidspunkt kunne ha bidratt til å avdekke, og ev. avverge, regelbrudd i saken.»

Spørsmålet er kort og greit: Er finansministeren enig i sitt eget departements vurderinger av denne saken?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [15:20:05]: Det var Justisdepartementet som etter at de hadde avdekket det regelbruddet, ba om Finansdepartementets vurdering. Det som står i det brevet, er helt i samsvar med det justisminister Emilie Mehl har redegjort for, både gjennom de første pressekonferansene og gjennom ulike offentlige opptredener etterpå. Så dette er noe som justisminister Mehl har redegjort for, og da vi skrev det brevet, var vi tydelig på de vurderingene og bekreftet det som Justisdepartementet spurte oss om når det gjelder det regelbruddet som hadde skjedd.

Tina Bru (H) [15:20:49]: På NRK kan vi i dag lese noe av det samme som finansministeren for så vidt sier her nå, at justisministeren tok tak i dette med en gang det ble avdekket. Da lurer jeg litt på, gitt det som sto i brevet fra Finansdepartementet: Hvis det hadde vært en tettere oppfølging tidligere, kunne det da også blitt avdekket tidligere? Er finansministeren enig i det?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [15:21:18]: Når man leser det brevet, er det et omfattende brev med flere ting som er tydelige bekreftelser av det som Justisdepartementet spurte om, som de tok initiativ til. Når det gjelder den enkeltsetningen som representanten viser til, står det «kunne» og «eventuelt» – det er de to ordene som står der. Derfor har det også vært viktig for justisministeren å få satt ned et utvalg som skal gå igjennom hele sakskomplekset. Det utvalget er ledet av tidligere sentralbanksjef Svein Gjedrem, og de skal nå gå igjennom det sakskomplekset. Det er dyktige folk som gjør det. Dette er viktig for regjeringen, og det var viktig for justisministeren å rydde opp og gjøre noe raskt da dette ble avdekket, f.eks. å sette ned et sånt eksternt utvalg.

Tina Bru (H) [15:22:09]: Jeg hører nå fra finansministeren at han mener at brevet som ble sendt fra Finansdepartementet, og svarene som er gitt fra Justisdepartementet, og da statsråd Mehl, er helt i samsvar med hverandre, og det uttaler man for så vidt også til NRK. Spørsmålet er om finansministeren da vil si at selv Justisdepartementet egentlig mener at tettere oppfølging på et tidligere tidspunkt kunne avverget dette. Hvis man er helt i samsvar med hverandre, vil jeg anta at også Justisdepartementet egentlig mener at hvis man hadde gått inn i det tidligere, kunne man ha avverget det og ville ikke vært i denne situasjonen.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [15:22:48]: Når man ser på det svaret, er det nettopp ordene «kunne» og «eventuelt» som ligger i det svaret. Det er nettopp derfor man i denne gjennomgangen skal se på om man kunne gjort det – om man eventuelt kunne ha gjort det. Det var jo også dette Justisdepartementet ba om og ville få en vurdering av: Hvordan var dette i samsvar med regelverkene? Der var vi og Justisdepartementet helt enige. Justisministeren har vært opptatt av at man skal få fram de ulike sidene av denne saken, og hun har også satt ned et utvalg som skal gjøre det på en ordentlig måte, nettopp fordi det når sånne ting skjer, er viktig at man rydder opp raskt og effektivt.

Hans Andreas Limi (FrP) [15:23:39]: Vi må jo forutsette at finansministeren er enig i den kritikken som rettes fra Finansdepartementet mot både NSM og Justis- og beredskapsdepartementet. Det som er saken, er jo ikke hva justisministeren og departementet foretok seg da dette låneopptaket ble avdekket, men hva de kunne bidratt med underveis, slik det påpekes i kritikken fra Finansdepartementet. De «kunne ha bidratt til å avdekke, og ev. avverge, regelbrudd i saken» står det i brev datert 29. november. Da er spørsmålet: Betyr dette egentlig at Justis- og beredskapsdepartementet har for dårlig kontroll og styring med underliggende etater?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [15:24:24]: Det som er viktig her, er at det ikke var noen tvil da justisministeren, med Justis- og beredskapsdepartementet, avdekket et regelbrudd. De spurte Finansdepartementet om vi var enige i deres vurderinger rundt dette, og om vi hadde samme grunnsyn. Det har vi.

Det justisministeren har redegjort for offentlig, er at hun har vært opptatt av nettopp å få fram både det klare ansvaret som ligger hos NSM og de beslutningene som er tatt der, og så har hun vært opptatt av å si at vi her må ha et utvalg som skal se på alle sidene av denne saken. Det er satt sammen et meget kompetent tremannsutvalg – eller to menn og én kvinne – som kommer til å gå gjennom denne saken på en god måte.

Hans Andreas Limi (FrP) [15:25:19]: Spørsmålet går jo ikke på hva som er gjort nå, men hva som kunne vært gjort underveis for å unngå at vi nå står i en situasjon hvor vi altså må bevilge 200 mill. kr ekstra.

Det har dukket opp mange ulike varianter av statlige leieavtaler, og jeg ser at statsministeren nå varsler at det er behov for å se gjennom statens leieavtaler. I det ligger det vel kanskje også en erkennelse av at den praksisen man har ført, ikke har vært like ryddig. Riksrevisjonen har bl.a. fastslått at finansielle leieavtaler er å likestille med lån, og det er mange finansielle leieavtaler som er inngått, bl.a. av Justis- og beredskapsdepartementet selv, for lokalene i Nydalen. Der er det en del av det som inngår i leieforholdet, som er betegnet som et lån. Da blir det nesten fristende å spørre finansministeren: Hva er et lån?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [15:26:24]: Det tror jeg representanten Limi vet veldig godt selv. Dette er ikke en øvelse for billige retoriske poeng. Poenget her er at en skal ha en ryddig og ordentlig gjennomgang og en statsråd som rydder opp. I sånne runder kommer det alltid opp ulike begrensninger, bl.a. rundt de kontraktene som ble inngått etter 22. juli, på flere bygg. Det er et annet forhold enn det som har blitt avdekket her. Det har vært et regelbrudd. Det var Justis- og beredskapsdepartementet som så det og ba om vår bekreftelse og vår vurdering av det. Vi hadde samme vurdering som Justis- og beredskapsdepartementet om at det var et regelbrudd. Justis- og beredskapsdepartementet har vært opptatt av å ha en rask og effektiv gjennomgang og har nettopp også satt ned et kompetent utvalg for å gå gjennom alle sidene av denne saken.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [15:27:22]: I det omtalte brevet fra Finansdepartementet av 29. november står det også:

«FIN ber om at JD vurderer konsekvensene av at NSM helt eller delvis må finansiere kostnadene innenfor gjeldende budsjettammer, alternativt at beløpet dekkes inn gjennom omprioriteringer fra andre områder på JDs budsjett.»

Jeg har ikke klart å finne videre omtale av disse vurderingene i svarbrevet fra Justisdepartementet tilbake til Finansdepartementet. Så blir den nevnte tidslinjen med dokumenter oppdatert, med forbehold om at noe kan ha skjedd mens vi har sittet her i salen.

Jeg lurer på om finansministeren kan redegjøre for om Finansdepartementet har fulgt opp dette poenget overfor Justisdepartementet, etterlyst de vurderingene, og hvorfor man til slutt valgte å legge fram en bevilgningsproposisjon på 200 mill. kr for Stortinget?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [15:28:22]: Jeg velger å svare med et lite smil, for hvis det er noe vi i Finansdepartementet veldig ofte sier til andre departementer, er det at vi ber dem om å finne mulighet til å dekke ting innenfor gjeldende budsjetttrammer. Det ligger liksom litt i vårt DNA i de ulike problemstillingene, for vi ønsker til enhver tid nettopp å legge inn den typen utfordringer.

Det vi har vært opptatt av her, er at når vi ber om den bevilgningen, får vi den bevilgningen, og så må selvfølgelig Justisdepartementet gå gjennom de avtalene som er, og man skal rydde opp. Det er nettopp det som nå skjer. Man har også satt ned Gjedrem-utvalget for å gå gjennom hvordan man kan finne læringspunkter, og hva som måtte ha skjedd underveis.

Kari Elisabeth Kaski (SV) [15:29:09]: Jeg forutsetter at Finansdepartementet ikke legger inn sånne formuleringer bare for moro skyld, og at det er et alvor bak det, fordi saken i seg selv også er så alvorlig.

Det er helt ekstraordinært at man legger fram en sånn bevilgningsproposisjon for Stortinget rett før jul, og det skyldes altså brudd på Grunnloven. Derfor vil jeg gjenta spørsmålet mitt: Har Justisdepartementet svart på anmodningen fra Finansdepartementet om å vurdere om det finnes penger innenfor eksisterende budsjett? Har Finansdepartementet gått gjennom budsjettet sammen med Justisdepartementet for å se om det finnes eksisterende bevilgninger man kan gjøre omprioriteringer på? Og hva var bakgrunnen for at man til slutt valgte – for det må jo ha vært en diskusjon – å legge fram en proposisjon for Stortinget der man ber om at det bevilges 200 mill. kr?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [15:30:10]: Når jeg sa at jeg sa det med et smil, er det nettopp fordi det er Finansdepartementets rolle hele tiden å presse. Men når vi skal gjøre en helhetsvurdering til slutt, er det veldig viktig at Nasjonal sikkerhetsmyndighet gjør en viktig jobb for Norge, gjør en viktig jobb for beredskapen vår. Vi mente det ikke var rom for eventuelt å ta ned virksomhet på andre områder, for nasjonal kontroll, nasjonal beredskap, er avgjørende viktig.

Når man da, med det vedtaket som følger av innstillingen, og også i de innleggene som har vært, får den fullmakten som nå Stortinget slutter seg til, er det Justisdepartementet som skal rydde opp i de inngåtte avtalene og sørge for at ting kommer i orden. Det gjør man også ved at man har et eksternt utvalg som skal se på hvordan ting har skjedd.

Ingvild Wethrus Thorsvik (V) [15:31:14]: Jeg synes det kommer fram mer og mer informasjon i dette sakskomplekset knyttet til NSMs låneopptak som vitner

om en etat som har fått operere uten nødvendig politisk styring. Senest for et par timer siden kom det en nyhetssak i Aftenposten om at NSM, altså Nasjonal sikkerhetsmyndighet, glemte en klausul i kontrakten om at bygget ikke kan selges til uønskede utenlandske eiere, som Kina eller Iran.

Heldigvis har vi en sikkerhetsventil i sikkerhetsloven som kunne stoppet et slikt salg, men vi kan altså ikke underdrive hvor alvorlige konsekvenser det hadde fått for norsk sikkerhet om et slikt oppkjøp, som kontrakten tillot, hadde skjedd. Regjeringen, ved Justisdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet, hadde advart om å inkludere en slik klausul, men NSM fulgte altså ikke opp.

Er statsråden enig i at disse sakene vitner om manglende politisk kontroll, og hvis ikke, hvordan kunne dette ha skjedd hvis regjeringen faktisk hadde utøvd den nødvendige politiske og demokratiske kontrollen over etaten?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [15:32:21]: Jeg kjenner ikke til den saken som representanten nå refererte til, så derfor er det heller ikke riktig å svare direkte på det. Det nyhetsoppslaget har jeg ikke sett, og dette er heller ikke mitt konstitusjonelle ansvar.

Det som var viktig for regjeringen og for Justisdepartementet da dette ble avdekket, var å handle raskt og sørge for å rydde opp. Det fikk også sin konsekvens i at daværende sjef i NSM valgte å fratruke. Man satte ned Gjedrem-utvalget nettopp for å gå gjennom de ulike sidene ved saken, og man har gitt dem et veldig klart mandat, men også et åpent mandat der de kan gå inn i ulike forhold. Jeg mener den jobben som nå blir satt i gang, er viktig.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [15:33:22]: Jeg vil understreke at dette åpenbart er en alvorlig sak, med brudd på Grunnloven. Det er 200 mill. kr. Det er verdt å legge til at det til sammen også ligger nesten 1 mrd. kr til Justisdepartementet for å dekke inn økte utgifter og utfordringer med å få budsjettet til å gå opp. Det vitner ikke nødvendigvis om så god økonomistyring.

Mitt spørsmål går egentlig på andre tilsvarende saker. Det er i dag 20. desember. Er statsråden kjent med andre, lignende saker, ikke nødvendigvis helt like, som rett og slett bryter lover og regler?

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [15:34:01]: Jeg er uenig i noen av premissene i spørsmålet fra Ropstad. Det er f.eks. to kriger som påvirker budsjettene til både sikkerhetsmyndigheter, politi og forsvar på en helt spesiell måte nå. Konflikten i Gaza, det forferdelige terrorangrepet og de tingene vi ser nå, har f.eks. gjort at oslopolitiet har måttet bruke mye mer ressurser på å takle

ulike demonstranter. Til og med i mitt eget valgdistrikt har jeg sett at politiet må bruke ressurser på det. Det har skjedd veldig mye, og det har disse budsjettene vært preget av. På grunn av internasjonale forhold har man spesielt innenfor politi, forsvar og sikkerhetsmyndigheter måttet bruke ekstra ressurser.

Når det gjelder avslutningen på spørsmålet, ser vi på dette som en unik sak. Derfor har vi handlet på den måten vi har gjort, og justisministeren har vært veldig tydelig og satt ned det utvalget som nå er i gang.

Presidenten [15:34:59]: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ingvild Wetrhus Thorsvik (V) [15:35:17]: Saken som har foranlediget denne ekstrabevilgningen til NSM, er svært alvorlig, og det er ganske enkelt ufattelig at dette har kunnet skje. En offentlig instans har tatt opp et lån på vegne av staten på 200 mill. kr med 10 pst. rente på store deler av lånet. Ingen offentlige instanser kan ta opp lån på vegne av staten, og vi snakker her om brudd på helt grunnleggende bevilgningsreglement og noe så alvorlig som et brudd på Grunnloven.

Det er fortsatt svært mange ubesvarte spørsmål i denne saken – selvsagt knyttet til NSMs egen håndtering, men også til hvor mye kontroll Justisdepartementet har på sine egne etater. Jeg synes også det kommer mer og mer informasjon i dette sakskomplekset som vitner om en etat som har fått operere uten nødvendig politisk styring. Dette er altså en etat som skal forvalte vår nasjonale sikkerhet, som tillates å holde store deler av det de driver på med, hemmelig for resten av samfunnet, og som derfor lever på befolkningens tillit.

Vi har fått en tilleggsproposisjon med litt info, men det kommer stadig fram nye opplysninger i saken som det heller ikke hadde vært unaturlig at var en del av proposisjonen. Eksempelvis framgår det av proposisjonen at den endelige kontrakten inneholdt endrede vilkår sammenlignet med det som framgikk av avtaleutkastet Justisdepartementet fikk se. Senere følger det av informasjon publisert av bl.a. VG at avtaleutkastet viste at NSM skulle betale renter til utleier. Om ikke annet burde dette ha fordret spørsmål fra departementet.

Det er ikke sånn at det er noen som forventer at Justisdepartementet skal gå inn og detaljstyre alt en etat driver med, men i denne saken har altså departementet funnet det viktig nok til å engasjere seg i starten av avtaleinngåelsen, for så å droppe ballen helt. Man har på forespørsel fra Kommunaldepartementet innhentet et utkast til avtale, men faktisk ikke bedt om å få se den endelige avtalen før dette ble avdekket i november i år. Når det i tillegg kommer fram at Finansdepartementet kommer med krass kritikk av Justisdepartementets håndte-

ring av saken, og skriver at tettere oppfølging fra etatstyrene på et tidligere tidspunkt kunne bidratt til å avdekke og eventuelt avverge regelbrudd i saken, er det alvorlig.

Det er imperativt at absolutt all informasjon om både NSM og departementets håndtering kommer fram i denne saken. Nå skal NSMs håndtering gjennomgå av et eksternt utvalg, og det er bra, men av tilleggsproposisjonen framgår det at departementet selv skal gjennomgå egne rutiner. Etter Venstres syn burde også departementets håndtering være helt sentral i den eksterne gjennomgangen som skal foretas.

Det skal virkelig ikke tas lett på å bevilge 200 mill. kr for å rydde opp i denne saken, men når det skjer, er det utelukkende for å begrense statens potensielle tap. Denne saken er ikke lagt død, og det er fortsatt svært mange spørsmål vi må få svar på i denne saken.

Presidenten [15:38:22]: Flere har ikke tegnet seg til debatten i sak nr. 10.

Dermed er sakene på dagens kart ferdig debattert, og det ringes til votering.

Votering

Masud Gharahkhani hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten [15:46:05]: Stortinget er klar til å gå til votering over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1, debattert 20. desember 2023

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Olje- og energidepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13) (Innst. 9 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024), Prop. 1 S Tillegg 1-2 (2023–2024))

Presidenten: Under debatten er det satt fram 41 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Nikolai Astrup på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 2 og 3, fra Nikolai Astrup på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 4, fra Nikolai Astrup på vegne av Høyre, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 5, fra Nikolai Astrup på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 6 og 7, fra Nikolai Astrup på vegne av Høyre, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti

- forslag nr. 8, fra Nikolai Astrup på vegne av Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti
  - forslag nr. 9, fra Nikolai Astrup på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
  - forslag nr. 10, fra Nikolai Astrup på vegne av Høyre
  - forslagene nr. 11–14, fra Sofie Marhaug på vegne av Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti
  - forslagene nr. 15–20, fra Sofie Marhaug på vegne av Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne
  - forslag nr. 21, fra Sofie Marhaug på vegne av Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti
  - forslag nr. 22, fra Ola Elvestuen på vegne av Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti
  - forslagene nr. 23–33, fra Sofie Marhaug på vegne av Rødt og Miljøpartiet De Grønne
  - forslag nr. 34, fra Ola Elvestuen på vegne av Venstre og Miljøpartiet De Grønne
  - forslag nr. 35, fra Sofie Marhaug på vegne av Rødt
  - forslagene nr. 36–41, fra Une Bastholm på vegne av Miljøpartiet De Grønne
- Det voteres over forslagene nr. 36–41, fra Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at alle kommuner reviderer sine areal og reguleringsplaner innen 2027 for sikre at planene er i tråd med gjeldende regelverk for natur, og at planlagt utbygging av natur reduseres med minst 50 pst.»

Forslag nr. 37 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i revidert budsjett for 2024 legge frem forslag om at staten skal dekke 25 pst. av kommunenes kostnader for å redusere sine utslipp.»

Forslag nr. 38 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fra og med statsbudsjettet 2025 sette av minst 1 mrd. kroner til skogvern årlig.»

Forslag nr. 39 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2024 etablere en tilskuddsordning for opprydding av blyammunisjon ved skytebaner.»

Forslag nr. 40 lyder:

«Stortinget slår fast at norske klimamål skal innfris gjennom kutt på norsk territorium og ikke gjennom kjøp av klimavoter i utlandet.»

Forslag nr. 41 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at norsk skog forvaltes slik at Norge ikke er avhengig av å kjøpe skogkreditter for å innfri krav under EUs klimaregelverk i skog- og arealbrukssektoren fra og med 2025.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Miljøpartiet De Grønne ble med 98 mot 2 stemmer ikke vedtatt.
(Voteringsutskrift kl. 15.47.40)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 35, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram et anslag på kostnaden for å oppgradere alle avløpsanlegg som trenger økt rensing i tilknytning til Oslofjorden, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2024.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 94 mot 6 stemmer ikke vedtatt.
(Voteringsutskrift kl. 15.47.57)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 34, fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre fast og forutsigbar bevilgning til Runde miljøsentere over statsbudsjettet.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 94 mot 6 stemmer ikke vedtatt.
(Voteringsutskrift kl. 15.48.14)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 23–33, fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere en egen ordning med tilskudd til gratis energirådgivning.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fastsette et mål om at elforbruket i bygg maksimalt skal utgjøre 54 TWh i 2030.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gi NVE i oppdrag å kvantifisere alle tiltak i handlingsplanen for energifektivisering, slik at effekt av virkemidler synliggjøres og dermed gir mulighet for justering.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at nye programmer for energikartlegging og forbedring av energitilstand i borettslag, sameier og yrkesbygg får en varighet og finansiering frem til 2030, og at dette sikres i dialog og avtaleverk med Enova.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre et prøvprosjekt hvor småhus får en investeringsstøtte på 30 pst. ved gjennomføring av energiltak hvis summen av alle tiltak medfører en reduksjon i energiforbruket på minimum 20 pst. Tiltakene må være anbefalt av en godkjent energirådgiver som steg i en helhetlig oppgradering på samme måte som for borettslag og sameier.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i revidert budsjett for 2024 fremme forslag om å styrke bevilgningene til naturkartlegging i områder som er aktuelle for havvind og legge frem en helhetlig plan for dette.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem et nasjonalt naturregnskap og naturbudsjett for Stortinget årlig.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i den varslede handlingsplanen for naturmangfold sette et mål om arealnøytralitet og utarbeide mekanismer som sikrer at Norge blir arealnøytralt innen 2025 og naturpositivt innen 2030.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fra og med statsbudsjettet for 2025 dekke minst en tredjedel av kostnaden for ansettelse nye klima og miljørådgivere i kommuner og fylkeskommuner.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre klimasatsordningen til en permanent ordning.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en ny global finansieringsordning for å finansiere tiltak som skal beskytte og restaurere livet i havet.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne ble med 93 mot 6 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.48.31)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 22, fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen inngå en tilleggsavtale med Enova som gir dem et større ansvar for å sikre at målene i Norges klimaavtale med EU nås, som delmålene som er vedtatt for transportsektoren. Enova må gis ansvar for etablering av et nasjonalt nett av fyllestasjoner for flytende biogass og minst 30 fyllestasjoner for hydrogen innen 2028.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti ble med 92 mot 8 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.48.48)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 21, fra Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen raskest mulig legge frem en forbedret Klimastatus og -plan for 2024 som inneholder en forpliktende opptrappingsplan med tidfestede tiltak og virkemidler som sørger for at Norge når sitt klimamål innmeldt til FN under Parisavtalen. Dokumentet skal inneholde utslippsbudsjetter for ikke-kvotepliktig sektor for hvert år fra og med 2024, sektorvise mål for utslippskutt i Norge, og et utslippsbudsjett som viser hvordan Norge innfrir sine klimaforpliktelser i skog- og arealbrukssektoren.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti ble med 92 mot 8 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.49.06)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 15–20, fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om at prioriteringer og den faktiske fordelingen av midler til satsinger og tiltak framkommer på en oversiktlig måte i framtidige budsjettforslag.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart igangsette arbeid med å få utpekt langt flere prioriterte arter og utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven, i tråd med Stortingets uttalte ambisjoner på dette området.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av første halvår 2024 legge frem en plan for hvordan målet om 10 pst. vern av den produktive skogen kan nås senest innen 2030.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen lage en plan for hvordan 30 pst. av Norges havområder kan vernes innen 2030.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at ordningen med utvalgte kulturlandskap utvides til minst 100 utvalgte kulturlandskap innen 2027.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen forby bruk av fossil fyring i industrien fra og med 2030.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 90 mot 10 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.49.24)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 11–14, fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om en årlig rapportering på måloppnåelse ved fremleggelse av statsbudsjettet på et mål om at elforbruket i bygg ikke skal overstige 54 TWh i 2030.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette arbeidet med en supplerende nasjonalparkplan som skal sikre et representativt vern av norsk natur.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en Naturkur 2030-rapport etter modell fra Klimakur 2030. Rapporten skal inneholde forslag til kostnadsberegnete tiltak, virkemidler og mekanismer som viser hvordan vi kan gjøre Norge arealnøytralt innen 2030 og innfri målene i Naturavtalen.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget setter et mål om produksjon av 5 TWh biogass i 2030, og ber regjeringen utarbeide en plan for å nå dette målet.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti ble med 88 mot 12 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.49.42)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 10, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak som gjør at petroleumsindustrien i større grad kan søke om midler fra forskningsprogrammer som i dag er begrenset til forskningsinstitutt, herunder programmer som omhandler tidlig-fase teknologier.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre ble med 79 mot 21 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.49.57)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 9, fra Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede karbondifferansekontrakter eller tilsvarende egnede virkemidler som effektivt kan skalere utslippsreducerende tiltak i industrien, og komme tilbake til Stortinget senest i revidert nasjonalbudsjett 2024.»

V o t e r i n g :

Forslaget Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 77 mot 23 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.50.13)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 8, fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre Enova-støtten til solenergi til å omfatte batterilagring og systemer for smartstyring av strøm fra solcelle.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti ble med 71 mot 29 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.50.30)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 6 og 7, fra Høyre, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille krav til gjenvinning av spillvarme fra prosesser som avgir mye varme, for eksempel industrianlegg, avfallsforbrenning, datasentre og hydrogenproduksjon.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede innføring av fleksible energikrav til rehabilitering i byggeteknisk forskrift, slik at flere byggeiere velger å rehabilitere bygg med effektive energiløsninger i stedet for å rive.» Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti ble med 67 mot 33 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.50.51)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 5, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for en uavhengig evaluering av innsatsen mot pukullaks generelt og i Tana-vassdraget spesielt.»

Rødt og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble med 58 mot 42 stemmer ikke vedtatt.
(Voteringsutskrift kl. 15.51.12)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 4, fra Høyre, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike modeller med energisparesertifikater, herunder om energisparesertifikater kan være et mer effektivt verktøy for å redusere energibruk enn dagens støtteordninger, og komme tilbake til Stortinget senest i revidert nasjonalbudsjett i 2024.»

V o t e r i n g:

Forslaget fra Høyre, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti ble med 67 mot 33 stemmer ikke vedtatt.
(Voteringsutskrift kl. 15.51.31)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 2 og 3, fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen instruere NVE om å prioritere raskere saksbehandling av småkraftkonseksjoner for å styrke kraftbalansen på kort sikt.»

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

A.

Rammeområde 12**(Olje og energi)**

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
				Utgifter
954		Petoro AS		
	70	Tilskudd til administrasjon.....	396 108 000	
1800		Energidepartementet		
	1	Driftsutgifter.....	246 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72.....	33 000 000	
	50	Overføring til andre forvaltningsorganer, kan overføres.....	1 500 000	

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at tiltak for å utvikle kommersielle verdikjeder for utvikling og bruk av blått hydrogen likebehandles med grønt hydrogen i virkemiddelapparatet.»

V o t e r i n g:

Forslagene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti ble med 60 mot 40 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.51.49)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 1, fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for økt lokal energiproduksjon og energiproduksjon på gråarealer i forbindelse med revidert budsjett i 2024.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 54 mot 46 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.52.13)

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.....	11 700 000	
	71	Norsk Oljemuseum	16 200 000	
	72	Tilskudd til petroleums- og energiformål, kan overføres, kan nyttes under post 21	14 000 000	
1810		Sokkeldirektoratet		
	1	Driftsutgifter	346 800 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	102 500 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, kan overføres	57 500 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Driftsutgifter	899 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	91 000 000	
	22	Flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72	332 000 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, kan overføres	70 000 000	
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	200 000 000	
	26	Reguleringsmyndigheten for energi	81 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres, kan nyttes under post 22	29 000 000	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72	105 000 000	
	62	Tilbakeføring av produksjonsavgift fra landbasert vindkraft	338 000 000	
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60	6 000 000	
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer ..	18 000 000	
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, kan overføres.....	7 100 000	
	75	Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømutfgifter, overslagsbevilgning	9 750 000 000	
	76	Stønad til husholdningskunder av nærvarmeanlegg, kan overføres	22 500 000	
1825		Energieffektivisering og -omlegging		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	15 000 000	
	50	Overføring til Klima- og energifondet til tiltak for mer effektiv energibruk og et mer fleksibelt energisystem	880 000 000	
	60	Tilskudd til energitiltak i kommunale bygg, kan overføres.....	300 000 000	
1850		Klima, industri og teknologi		
	21	Spesielle driftsutgifter.....	131 000 000	
	50	Norges forskningsråd og Gassnova - forskning og teknologiutvikling for fremtidens energisystem.....	1 008 200 000	
	70	Gassnova SF	106 800 000	
	71	Teknologisenter Mongstad	90 000 000	
	72	Langskip - fangst og lagring av CO ₂ , kan overføres	2 600 000 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
	75 Norwegian Energy Partners	26 400 000	
2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	30 Investeringer	26 000 000 000	
Totale utgifter			44 331 608 000

Inntekter

4800	Energidepartementet		
	70 Garantiprovisjon, Gassco.....	2 000 000	
4810	Sokkeldirektoratet		
	1 Gebyrinntekter.....	30 700 000	
	2 Oppdrags- og samarbeidsinntekter	57 500 000	
	10 Refusjoner.....	300 000	
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1 Gebyrinntekter.....	11 500 000	
	2 Oppdrags- og samarbeidsinntekter	70 000 000	
	40 Flom- og skredforebygging	38 000 000	
5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	24 Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	383 400 000 000	
	2 Driftsutgifter	-53 400 000 000	
	3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 700 000 000	
	4 Avskrivninger	-29 100 000 000	
	5 Renter av statens kapital	-3 300 000 000	295 900 000 000
	30 Avskrivninger	29 100 000 000	
	80 Renter av statens kapital	3 300 000 000	
Totale inntekter			328 510 000 000

II

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Kongen i 2024 kan overskride bevilgningen under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) med inntil 5 mrd. kroner ved utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstilatelser på norsk kontinentalsokkel.

III

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan utgiftsføre uten bevilgning under:

1. kap. 954 Petoro AS, post 71 Erstatninger, erstatning til Norges Bank som omfatter netto rentetap og andre dokumenterte kostnader grunnet avvik i varslet og faktisk innbetaling av valuta fra SDØE til Norges Bank, jf. avtale om overføring og kjøp av valuta fra SDØE til Norges Bank.

IV

Forpliktelses under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan pådra staten forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Equinor ASA.

V

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan pådra staten forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for statens forholdsmessige andel for

det enkelte prosjekt/fase utgjør inntil 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. utviklingsprosjekter under Gassled eller andre interessentskap.

VI

Forpliktelse i fasen før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan pådra staten forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

VII

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Energidepartementet har fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

VIII

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan godkjenne overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler for Petoro AS som forvalter av SDØE der det antas at ressursene i utvinningstillatelsen på tidspunkt for overdragelsen er mindre enn 3 millioner Sm³ oljeekvivalenter.

IX

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

X

Overdragelse av andeler i rørledninger mv.

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger og transportrelaterte anlegg med SDØE-andel i Gassled eller andre interessentskap. Statens andel i Gassled eller andre interessentskap skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XI

Regnskapsføring av kontantinnkallinger mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan gi Petoro AS fullmakt til å postere inn- og utbetalinger for SDØE mot mellomværendet med statskassen. Mellomværendet omfatter over-/underinnkalling av kontanter fra operatørselskapene (differansen mellom kontantinnkalling og avregning fra operatør), arbeidskapital, avregning fra operatør, merverdiavgift og mellomværende med betalingsformidler m.m.

XII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2024 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 23	kap. 4810 post 2
kap. 1820 post 23	kap. 4820 post 2
kap. 1820 post 45	kap. 4820 post 3

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

XIII

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2024 kan pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 mill. kroner
1810		Sokkeldirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter	50 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	21	Spesielle driftsutgifter	50 mill. kroner
	22	Flom- og skredforebygging	200 mill. kroner
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	50 mill. kroner

XIV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Energidepartementet	
	72	Tilskudd til petroleums- og energiformål	10 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	350 mill. kroner
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
1850		Klima, industri og teknologi	
	70	Gassnova SF	20 mill. kroner

XV

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2024 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 15 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

B.

Rammeområde 13**(Miljø)**

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Utgifter			
1400	Klima- og miljødepartementet		
	1 Driftsutgifter	326 316 000	
	21 Spesielle driftsutgifter.....	87 156 000	
	71 Internasjonale organisasjoner	94 355 000	
	74 Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	5 796 000	
	76 Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	103 744 000	
1410	Kunnskap om klima og miljø		
	21 Miljødata.....	445 396 000	
	23 Mareano, <i>kan overføres</i>	68 037 000	
	50 Grunnbevilgninger til miljøinstituttene under Norges forskningsråd	242 217 000	
	51 Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	408 877 000	
	70 Nasjonale oppgaver ved miljøinstituttene	55 883 000	
1411	Artsdatabanken		
	1 Driftsutgifter	40 350 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70 ...</i>	11 606 000	
	70 Tilskudd til å styrke kunnskap om og formidling av naturmangfoldet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	32 906 000	
1412	Meteorologiformål		
	50 Meteorologisk institutt.....	387 914 000	
	70 Internasjonale samarbeidsprosjekter	159 464 000	
1420	Miljødirektoratet		
	1 Driftsutgifter	862 670 000	
	21 Spesielle driftsutgifter.....	635 824 000	
	23 Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	161 801 000	
	30 Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder, <i>kan overføres</i>	23 054 000	
	31 Tiltak i verneområder og naturrestaurering, <i>kan overføres</i>	145 452 000	
	32 Statlige erverv, vern av naturområder, <i>kan overføres</i>	815 265 000	
	39 Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	8 645 000	
	60 Tilskudd til ivaretagelse av naturmangfold i kommune- planlegging	53 226 000	
	61 Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning, <i>kan overføres</i>	283 800 000	
	62 Tilskudd til grønn skipsfart, <i>kan overføres</i>	56 625 000	
	63 Returordning for kasserte fritidsbåter.....	340 000	
	64 Skrantesykeprøver fra fallvilt	1 279 000	
	66 Tilskudd til kommuner for å bedre tilgangen til strandsonen langs Oslofjorden	3 199 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	45 632 000	
	71	Marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	27 363 000	
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	148 878 000	
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	73 898 000	
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien.....	6 446 997 000	
	75	Utbetaling for vrakpant til kjøretøy og tilskudd til kassering av fritidsbåter, <i>overslagsbevilgning</i>	416 350 000	
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	247 800 000	
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	15 276 000	
	78	Friluftslivsformål, <i>kan overføres</i>	210 896 000	
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	492 000	
	80	Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur, <i>kan overføres</i>	165 942 000	
	81	Verdiskaping basert på naturarven, <i>kan overføres</i>	13 192 000	
	84	Internasjonalt samarbeid.....	8 753 000	
	85	Besøksenter for natur og verdensarv, <i>kan overføres</i>	112 135 000	
	86	Frivillige klima- og miljøorganisasjoner samt klima- og miljøstiftelser	57 354 000	
1422		Miljøvennlig skipsfart		
	21	Spesielle driftsutgifter.....	9 005 000	
	70	Tilskudd til private, <i>kan nyttes under post 21</i>	39 135 000	
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Driftsutgifter	39 667 000	
1425		Fisketiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter.....	300 000	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	16 386 000	
1428		Enova SF		
	50	Overføring til Klima- og energifondet.....	7 481 669 000	
1471		Norsk Polarinstittutt		
	1	Driftsutgifter	254 830 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	145 706 000	
	50	Stipend.....	597 000	
1472		Svalbards miljøvernfond		
	50	Overføringer til Svalbards miljøvernfond	15 000 000	
1474		Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 50 og 70</i>	266 000	
	50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	26 633 000	
	70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	30 856 000	
1481		Klimakvoter		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 798 000	
	22	Internasjonalt samarbeid under Parisavtalens artikkel 6, <i>kan overføres</i>	120 000 000	
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak		
	1	Driftsutgifter.....	67 459 000	
	73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	4 100 835 000	
		Totale utgifter		25 863 297 000

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Inntekter			
4400	Klima- og miljødepartementet		
	2 Diverse inntekter.....	518 000	
	3 Refusjon fra Utenriksdepartementet.....	39 231 000	
4420	Miljødirektoratet		
	1 Oppdrag og andre diverse inntekter.....	6 721 000	
	4 Gebyrer, forurensningsområdet.....	58 745 000	
	6 Gebyrer, statsforvalterembetenes miljøvern-avdelinger	39 249 000	
	7 Gebyrer, kvotesystemet	5 928 000	
	9 Internasjonale oppdrag.....	39 545 000	
	40 Salg av eiendom og innløsning av festetomter i statlig sikrede friluftslivs-områder	1 069 000	
	50 Overføringer fra andre statlige regnskaper	6 000 000	
	85 Overføringer fra andre	1 000 000	
4423	Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1 Gebyrer, radioaktiv forurensning	1 127 000	
4471	Norsk Polarinstittutt		
	1 Salgs- og utleieinntekter.....	7 327 000	
	3 Inntekter fra diverse tjenesteyting.....	71 835 000	
	21 Inntekter, Antarktis.....	16 048 000	
4481	Salg av klimavoter		
	1 Salgsinntekter.....	2 826 518 000	
Totale inntekter			3 120 861 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 1	kap. 4400 post 2
kap. 1420 post 1	kap. 4420 postene 1, 50 og 85
kap. 1420 post 23	kap. 4420 postene 4, 6 og 9
kap. 1420 post 30	kap. 4420 post 40
kap. 1420 post 32	kap. 4420 post 41
kap. 1423 post 1	kap. 4423 post 1
kap. 1471 post 1	kap. 4471 postene 1 og 3
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 5578 post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan:

- overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimavoter, post 1 Driftsutgifter, til dekning av honorarer, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimavoter.
- overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimavoter, post 22 Internasjonalt samarbeid under Parisavta-

lens artikkel 6 med et beløp som svarer til inntekter fra salg av klimakvoter under statens kvotekjøpsprogram som er regnskapsført på kap. 4481 Salg av klimakvoter, post 1 Salgsinntekter.

IV

Kjøp av klimakvoter under Parisavtalens artikkel 6

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan inngå avtaler om kjøp av klimakvoter

innenfor en samlet ramme på 8 200 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Internasjonalt samarbeid under Parisavtalens artikkel 6. I tillegg kan Klima- og miljødepartementet gi tilsagn om kjernestøtte til Global Green Growth Institute (GGGI) fra kvotekjøpsprogrammet.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan gjøre bestillinger av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1411		Artsdatabanken	
	21	Spesielle driftsutgifter	12 mill. kroner
1420		Miljødirektoratet	
	31	Tiltak i verneområder og naturrestaurering	8 mill. kroner
	32	Statlige erverv, vern av naturområder	340,8 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte be-

vilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1411		Artsdatabanken	
	70	Tilskudd til å styrke kunnskap om og formidling av naturmangfoldet	16,6 mill. kroner
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder	45 mill. kroner
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning	417,2 mill. kroner
	62	Tilskudd til grønn skipsfart	190,3 mill. kroner
	71	Marin forsøpling	15 mill. kroner
	78	Friluftslivsformål	28 mill. kroner
1428		Enova SF	
	50	Overføring til Klima- og energifondet	400 mill. kroner
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73	Klima- og skogsatsingen	2 460 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan pådra forpliktelser for fremtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 9,3 mill. kroner.

VIII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak fra 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas én gang i året for FNs klima- og skogprogram, FNs kontor for narkotika og kriminalitet

(UNODC), Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility, Forest Investment Program, Bio-Carbon Fund plus og Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW).

2. Utbetalinger av kjernebidrag til Global Green Growth Institute kan foretas i henhold til organisasjonens regelverk.
3. Utbetalinger av tilskudd til Det grønne klimafondet (GCF) og til fond forvaltet av FNs Multi Partner Trust Fund, Inter-American Development Bank (IDB) og Perus nasjonale miljøfond Profonanpe kan foretas i henhold til regelverket for det enkelte fond.

IX

Utbetaling for fremtidige utslippsreduksjoner

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 gis unntak fra forutsetningene i stortingsvedtaket fra 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger gjennom at tilskudd til Emergent Forest Financing Accelerator kan utbetales med det formål å betale for fremtidige verifiserte utslippsreduksjoner.

X

Utbetaling av tilskudd til offentlig-privat samarbeid

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 gis unntak fra forutsetningene i stortingsvedtaket fra 8. november 1984 om at utbetaling av gitte bevilgninger kun skal skje ved behov, slik at det kan utbetales tilskudd til risikoreduksjon for investeringer i avskogingsfri og bærekraftig råvareproduksjon i tråd med kriteriene for kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak, post 73 Klima- og skogsatsingen.

XI

Utbetaling av renter på tilskudd

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalte fra Norge under Klima- og skogsatsingen på kap. 1482 post 73, kan benyttes til tiltak etter avtale mellom Klima- og miljødepartementet og den enkelte mottakeren.

XII

Omgjøring av betingede lån til tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan gi Enova SF fullmakt til å omgjøre betingede lån fra Klima- og energifondet til tilskudd etter forhåndsdefinerte og forutsigbare vilkår.

XIII

Fullmakt til å avhende areal innkjøpt for verneformål eller friluftslivsformål og for makeskifte i forbindelse med gjennomføring av skogvern

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som Miljødirektoratet forvalter, for inntil 25 mill. kroner.

XIV

Fullmakt for kjøp av skogkreditter og utslippsenheter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan inngå avtaler og intensjonsavtaler om kjøp av skogkreditter og utslippsenheter innenfor en samlet ramme på 3 000 mill. kroner under kap. 1481 Klimakvoter, post 25 Fleksible mekanismer under klimasamarbeidet med EU.

Presidenten: Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 54 mot 46 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.52.37)

Videre var innstilt:

C.

Stortinget ber regjeringen utrede å utvide dagens forbud mot bruk av mineralolje til permanent oppvarming til å inkludere fossil gass med sikte på innføring fra 2028. Konsekvensene for sikkerhet, beredskap og sjølforsyning skal særskilt vektlegges i konsekvensutredningen av endringen.

Presidenten: Høyre og Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 65 mot 34 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.52.56)

Votering i sak nr. 2, debattert 20. desember 2023

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug og Geir Jørgensen om å stanse elektrifisering av Melkøya (Innst. 155 S (2023–2024), jf. Dokument 8:21 S (2023–2024))

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Lars Haltbrekken på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 2, fra Lars Haltbrekken på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne
- forslag nr. 3, fra Terje Halleland på vegne av Fremskrittspartiet

Det voteres over forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre elektrifisering av Melkøya med andre alternativer enn kraft fra land.»

Venstre og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 81 mot 19 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.53.53)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen trekke tilbake tillatelsen som gjelder de endrede utbyggingsplanene (endret PUD/PAD) for Snøhvitfeltet og Hammerfest LNG.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne ble med 81 mot 18 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.54.10)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I

I statsbudsjettet 2023 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1400		Klima- og miljødepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter, økes med	860 000
		fra kr 77 803 000 til kr 78 663 000	
	71	Internasjonale organisasjoner, økes med	4 955 000
		fra kr 93 285 000 til kr 98 240 000	

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 1, fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen pålegge Equinor å fjerne klimagassutslippene fra gassanlegget på Melkøya uten bruk av kraft fra land innen 2030.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti ble med 80 mot 20 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.54.30)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:21 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug og Geir Jørgensen om å stanse elektrifisering av Melkøya – vedtas ikke.

Presidenten: Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 66 mot 34 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.55.04)

V o t e r i n g i s a k n r. 3, d e b a t t e r t 20. d e s e m b e r 2023

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Klima- og miljødepartementet (Innst. 157 S (2023–2024), jf. Prop. 21 S (2023–2024) unntatt kap. 1429)

Kap.	Post Formål	Kroner
	76 Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i> , reduseres med..... fra kr 104 428 000 til kr 90 802 000	13 626 000
1412	Meteorologiformål	
	50 Meteorologisk institutt, reduseres med..... fra kr 375 684 000 til kr 375 621 000	63 000
	70 Internasjonale samarbeidsprosjekter, reduseres med..... fra kr 139 488 000 til kr 137 821 000	1 667 000
1420	Miljødirektoratet	
	23 Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i> , økes med..... fra kr 153 465 000 til kr 178 585 000	25 120 000
	32 Statlige erverv, vern av naturområder, <i>kan overføres</i> , økes med..... fra kr 554 420 000 til kr 754 420 000	200 000 000
	61 Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning, <i>kan overføres</i> , reduseres med..... fra kr 403 451 000 til kr 149 706 000	253 745 000
	69 Oppryddingstiltak, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under postane 39 og 79</i> , reduseres med..... fra kr 179 202 000 til kr 119 953 000	59 249 000
	74 CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien, reduseres med..... fra kr 4 710 000 000 til kr 4 557 800 000	152 200 000
	75 Utbetaling for vrakpant og tilskudd til kjøretøy og fritidsbåter, <i>overslagsbevilgning</i> , reduseres med..... fra kr 465 000 000 til kr 389 000 000	76 000 000
	76 Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i> , reduseres med..... fra kr 274 300 000 til kr 254 300 000	20 000 000
1429	Riksantikvaren	
	1 Driftsutgifter, reduseres med..... fra kr 163 110 000 til kr 158 110 000	5 000 000
	22 Flerårige prosjekter kulturminneforvaltning, <i>kan overføres</i> , økes med..... fra kr 30 366 000 til kr 36 366 000	6 000 000
	71 Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljøer og kulturlandskap, <i>kan overføres</i> , reduseres med..... fra kr 145 808 000 til kr 143 808 000	2 000 000
	73 Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i> , økes med..... fra kr 62 637 000 til kr 63 637 000	1 000 000
1471	Norsk Polarinstitut	
	1 Driftsutgifter, reduseres med..... fra kr 251 276 000 til kr 251 089 000	187 000
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , økes med..... fra kr 119 972 000 til kr 122 972 000	3 000 000
1481	Klimakvoter	
	1 Driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , reduseres med..... fra kr 2 730 000 til kr 1 730 000	1 000 000
Inntekter		
4400	Klima- og miljødepartementet	
	3 Refusjon fra Utenriksdepartementet, økes med..... fra kr 30 473 000 til kr 36 302 000	5 829 000

Kap.	Post Formål	Kroner
4420	Miljødirektoratet	
	4 Gebyrer, forurensningsområdet, økes med	12 620 000
	fra kr 56 895 000 til kr 69 515 000	
	6 Gebyrer, statsforvalterembetenes miljøvernavdelinger, økes med	12 500 000
	fra kr 37 595 000 til kr 50 095 000	
4481	Salg av klimavoter	
	1 Salgsinntekter, reduseres med.....	46 512 000
	fra kr 3 119 042 000 til kr 3 072 530 000	

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2023 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1420	Miljødirektoratet	
	61 Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning	573,4 mill. kroner
	62 Tilskudd til grønn skipsfart	207,8 mill. kroner

III

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2023 kan pådra forpliktelser for fremtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 106,1 mill. kroner.

Presidenten: Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 64 mot 36 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.55.32)

Votering i sak nr. 4, debattert 20. desember 2023

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2023 under Olje- og energi-departementet og Endringer i statsbudsjettet 2023 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 158 S (2023–2024), jf. Prop. 25 S (2023–2024) kap. 2440 og 5440 og Prop. 26 S (2023–2024) unntatt kap. 1812 og 4812)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2023 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post Formål	Kroner
	Utgifter	
1800	Olje- og energidepartementet:	
	21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttast under postane 50, 71 og 72, blir auka med.....	234 000
	frå kr 38 769 000 til kr 39 003 000	
	70 Tilskot til internasjonale organisasjonar mv, blir auka med.....	1 100 000
	frå kr 8 800 000 til kr 9 900 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
1810		Oljedirektoratet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , blir redusert med..... frå kr 191 943 000 til kr 191 876 000	67 000
	23	Oppdrags- og samarbeidsverksemd, <i>kan overføres</i> , blir auka med..... frå kr 65 400 000 til kr 75 700 000	10 300 000
1812		Petroleumstilsynet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , blir auka med..... frå kr 33 145 000 til kr 40 000 000	6 855 000
1820		Noregs vassdrags- og energidirektorat:	
	1	Driftsutgifter, blir auka med ..... frå kr 759 500 000 til kr 766 500 000	7 000 000
	25	Krise- og hastetiltak i samband med flaum- og skredhendingar, <i>kan overføres</i> , blir auka med..... frå kr 105 000 000 til kr 155 000 000	50 000 000
	75	Stønad til hushaldningar for ekstraordinære straumutgifter, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med..... frå kr 18 000 000 000 til kr 15 400 000 000	2 600 000 000
2440		Statens sitt direkte økonomiske engasjement i petroleumsverksemda	
	30	Investeringar, blir auka med..... frå kr 27 000 000 000 til kr 30 000 000 000	3 000 000 000
		Inntekter	
4810		Oljedirektoratet:	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter, blir auka med..... frå kr 65 400 000 til kr 75 700 000	10 300 000
4812		Petroleumstilsynet:	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter, blir auka med..... frå kr 8 509 000 til kr 15 364 000	6 855 000
4820		Noregs vassdrags- og energidirektorat:	
	1	Gebyrinntekter, blir auka med..... frå kr 9 600 000 til kr 42 000 000	32 400 000
5582		Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet:	
	70	Bidrag til kulturminnevern i regulerte vassdrag, blir redusert med ..... frå kr 4 000 000 til kr 200 000	3 800 000
	72	Sektoravgifter under Noregs vassdrags- og energidirektorat, blir redusert med ..... frå kr 114 000 000 til kr 72 000 000	42 000 000
	75	Sektoravgifter under Petroleumstilsynet, blir auka med.... frå kr 132 316 000 til kr 139 316 000	7 000 000
5440		Staten sitt direkte økonomiske engasjement i petroleumsverksemda	
	24	Driftsresultat:	
	1	Driftsinntekter	375 800 000 000
	2	Driftsutgifter	-56 700 000 000
	3	Leite- og feltutviklingsutgifter	-1 700 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	4	Avskrivningar	-27 600 000 000
	5	Renter av staten sin kapital	-2 700 000 000
			287 100 000 000
30		Avskrivningar, blir redusert med	1 800 000 000
		frå kr 29 400 000 000 til kr 27 600 000 000	

Fullmakter til å pådra staten forpliktingar utover gitt løyving

II

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2023 kan pådra staten forpliktingar utover gitt løyving, men slik at den samla ramma for nye forpliktingar og gammalt ansvar ikkje overstig følgande beløp:

Kap.	Post	Nemning	Samla ramme
1820		Noregs vassdrags- og energidirektorat	
	25	Krise- og hastetiltak i samband med flaum- og skredhendingar	200 mill. kroner

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Votering i sak nr. 5, debattert 20. desember 2023

Innstilling fra finanskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024 vedrørende rammeområde 19

Tilfeldige utgifter og inntekter, rammeområde 20 Stortinget, finansadministrasjon mv., rammeområde 22 Utbytte mv., samt garantier under Finansdepartementet, statsbudsjettets 90-poster og kapitlene som gjelder overføring til og fra Statens pensjonsfond utland (Innst. 5 S (2023–2024), jf. Prop. 1 S (2023–2024), Prop. 1 LS (2023–2024) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2023–2024))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

A.

Rammeområde 19

(Tilfeldige utgifter og inntekter)

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
2309		Tilfeldige utgifter		
	1	Driftsutgifter	6 950 000 000	
		Totale utgifter		6 950 000 000
Inntekter				
5309		Tilfeldige inntekter		
	29	Ymse	400 000 000	
		Totale inntekter		400 000 000

II

Inntekter ved tildeling av tillatelser

§ 1 Fra 1. januar 2024 kan det med hjemmel i lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon § 12-2 kreves vederlag til statskassen ved tildeling av tillatelser.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet kan gi forskrift om beregning og betaling av beløpet.

§ 2 Fra 1. januar 2024 kan det med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur § 7 kreves vederlag til statskassen ved tildeling av tillatelser.

B.

Rammeområde 20

(Stortinget, finansadministrasjon mv.)

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
			Utgifter	
41		Stortinget		
	1	Driftsutgifter	1 154 600 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	800 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	167 700 000	
	70	Tilskudd til partigruppene	242 700 000	
	73	Kontingenter, internasjonale delegasjoner	18 100 000	
	74	Reisetilskudd til skoler	5 800 000	
1600		Finansdepartementet		
	1	Driftsutgifter	449 401 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	70 821 000	
	50	Forskning og allmennopplysning – Norges forskningsråd	40 747 000	
1602		Finanstilsynet		
	1	Driftsutgifter	518 898 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	36 148 000	
1605		Direktoratet for forvaltning og økonomistyring		
	1	Driftsutgifter	973 804 000	
	22	Opplæringskontoret OK stat.....	12 809 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	19 366 000	
1610		Tolletaten		
	1	Driftsutgifter	1 872 504 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	124 292 000	
1618		Skatteetaten		
	1	Driftsutgifter	7 856 709 000	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	178 563 000	
	22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	522 100 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, a-ordningen.....	106 100 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	158 281 000	
	50	Skatte- og avgiftsforskning	6 824 000	
1619		Skatteklagenemnda		
	1	Driftsutgifter	77 979 000	
1620		Statistisk sentralbyrå		
	1	Driftsutgifter	751 006 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	233 625 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 003 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1632		Kompensasjon for merverdiavgift		
	61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>overslagsbevilgning</i>	33 700 000 000	
	72	Tilskudd til private og ideelle virksomheter, <i>overslagsbevilgning</i>	2 700 000 000	
1633		Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	10 000 000 000	
1635		Forskuttering av erstatningskrav		
	70	Utbetaling av erstatning, <i>kan overføres</i>	90 000 000	
1645		Statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter		
	23	Spesielle driftsutgifter til administrasjon av statlig garantiordning for små og mellomstore bedrifter.....	5 310 000	
1650		Statsgjeld, renter mv.		
	89	Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	12 454 300 000	
Totale utgifter				74 553 290 000

Inntekter

3041		Stortinget		
	1	Salgsinntekter	5 000 000	
	3	Leieinntekter	2 300 000	
4600		Finansdepartementet		
	2	Diverse refusjoner	50 000	
4602		Finanstilsynet		
	3	Saksbehandlingsgebyr	14 000 000	
	86	Vinningsavståelse og overtredelsesgebyr mv.	500 000	
4605		Direktoratet for forvaltning og økonomistyring		
	1	Økonomitjenester og andre driftsinntekter.....	167 587 000	
	2	Opplæringskontoret OK stat.....	19 345 000	
4610		Tolletaten		
	1	Særskilt vederlag for tolltjenester	8 247 000	
	2	Andre inntekter	2 401 000	
	4	Diverse refusjoner	1 149 000	
	5	Refusjon fra Avinor AS.....	30 604 000	
	85	Tvangsmulkt og overtredelsesgebyr.....	10 000 000	
4618		Skatteetaten		
	1	Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr	38 000 000	
	3	Andre inntekter	6 786 000	
	5	Gebyr for utleggsforretninger	125 000 000	
	7	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser.....	5 000 000	
	11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	3 237 000	
	85	Inngått på tapsførte lån mv.....	280 000 000	
	86	Bøter, inndragninger mv.	1 850 000 000	
	87	Trafikantsanksjoner	65 000 000	
	88	Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret	300 000 000	
	89	Overtredelsesgebyr.....	5 000 000	
4620		Statistisk sentralbyrå		
	2	Oppdragsinntekter	237 525 000	
	85	Tvangsmulkt	10 000 000	

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
4634	Kompensasjon for inntektssvikt som følge av virusutbruddet		
	85 Tilskudd til støtteberettigete virksomheter – tilbakebetaling.....	1 000 000	
	86 Lønnsstøtte til foretak rammet av smitteverntiltak – tilbakebetaling	1 000 000	
5351	Overføring fra Norges Bank		
	85 Overføring	24 600 000 000	
5491	Avskrivning på statens kapital i statens forvaltningsbedrifter		
	30 Avskrivninger	1 704 000 000	
5603	Renter av statens kapital i statens forvaltningsbedrifter		
	80 Renter av statens faste kapital.....	2 388 000 000	
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer		
	80 Av statskassens foliokonto i Norges Bank	9 043 800 000	
	81 Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	200 000	
	82 Av innenlandske verdipapirer	1 375 300 000	
	83 Av alminnelige fordringer	60 000 000	
	84 Av driftskreditt til statsbedrifter	1 293 400 000	
	86 Renter av lån til andre stater.....	100 000	
	89 Garantiprovisjon	40 000 000	
Totale inntekter			43 693 531 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2024 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 41 post 1	kap. 3041 post 1
kap. 1600 postene 1 og 21	kap. 4600 post 2
kap. 1605 post 1	kap. 4605 post 1
kap. 1605 postene 1 og 22	kap. 4605 post 2
kap. 1610 post 1	kap. 4610 postene 1, 4 og 5
kap. 1618 post 1	kap. 4618 post 3
kap. 1620 post 21	kap. 4620 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2024 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1610	Tolletaten	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	40 mill. kroner
1618	Skatteetaten	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	35 mill. kroner

IV

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2024 kan gjennomføre investeringsprosjekter innenfor kostnadsrammer som vist nedenfor:

Betegnelse	Etat	Samlet ramme
Dialogbasert skattemelding (Sirius)	Skatteetaten	781,5 mill. kroner
Modernisering av innkreving – steg 1	Skatteetaten m.fl.	2 047,3 mill. kroner
Treff-prosjektet	Tolletaten	857,5 mill. kroner

Fullmaktene gjelder også forpliktelser som pådras for senere budsjettår og innenfor kostnadsrammene for prosjektene. Finansdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammene i senere år.

V

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2024 kan gi garanti for grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en samlet ramme for nye tilsagn og gammalt ansvar på 1 617 872 455 euro.

VI

Fullmakt til å dekke utgifter til videre bobehandling

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2024 kan bestemme at det under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 51 mill. kroner. Utbetalinger dekkes av bevilgningen under kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

VII

Fullmakt til å yte likviditetslån til Bankenes sikringsfond

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2024 kan yte likviditetslån til Bankenes sikringsfond med en løpetid på inntil 5 år, dersom Bankenes sikringsfond ber om slikt lån for å ivareta innskuddsgarantiordningens formål. Samlet utestående sum for slikt lån kan ikke overstige 1 prosent av samlede garanterte innskudd, avgrenset oppover til 20 mrd. kroner.

VIII

Fullmakt til å rette opp uoppklarte differanser og feilposter i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2024 i enkeltsaker kan korrigere uoppklarte differanser i regnskapene og feilposter i statsregnskapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved postering over konto for forskyvninger i balansen i statsregnskapet i det inneværende års regnskap. Fullmakten gjelder inntil 1 mill. kroner.

IX

Nettoposteringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2024 kan trekke direkte utgifter i forbindelse med aukssjonssalg fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kap. 4610 Tolletaten, post 2 Andre inntekter.

X

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2024 kan gi Skatteetaten fullmakt til å:

1. inntektsføre statens andel av skatteinngangen i statsregnskapet i samme periode som dette blir rapportert fra skatteregnskapet, og mot skatteregnskapets mellomværende med statskassen. Mellomværendet utlignes i påfølgende periode når oppgjøret blir overført fra skatteregnskapet.
2. føre uplasserte innbetalinger mot mellomværendet med statskassen. Etter at kravene er fastsatt og registrert i regnskapssystemet, blir innbetalingene resultatført i statsregnskapet og mellomværendet utlignet.
3. føre midler Skatteetaten har krevet inn på vegne av andre aktører, mot mellomværendet med statskassen, i de tilfeller Skatteetaten sender midlene videre. Mellomværendet utlignes i perioden Skatteetaten sender midlene videre til aktuell aktør.

C.

Rammeområde 22**(Utbytte mv.)**

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap. Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter			
5611	Aksjer i Vygruppen AS		
	85 Utbytte.....	25 000 000	
5616	Kommunalbanken AS		
	85 Aksjeutbytte	660 000 000	
5625	Renter og utbytte fra Innovasjon Norge		
	80 Renter på lån fra statskassen.....	605 000 000	
	81 Rentemargin, innovasjonslåneordningen	22 000 000	
	82 Låneordning for pakkereisearrangører – renter	2 600 000	
	85 Utbytte, lavrisikolåneordningen	440 000 000	
5631	Aksjer i AS Vinmonopolet		
	85 Statens overskuddsandel.....	79 500 000	
	86 Utbytte.....	2 000	
5635	Electronic Chart Centre AS		
	85 Utbytte.....	3 000 000	
5652	Statskog SF – renter og utbytte		
	80 Renter	11 400 000	
	85 Utbytte.....	23 000 000	
5656	Aksjer under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning		
	85 Utbytte.....	37 673 800 000	
5672	Bane NOR SF – utbytte		
	85 Utbytte.....	53 000 000	
5680	Statnett SF		
	85 Utbytte.....	744 000 000	
5685	Aksjer i Equinor ASA		
	85 Utbytte.....	38 265 400 000	
5692	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank		
	85 Utbytte.....	64 400 000	
5693	Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.		
	85 Utbytte fra Folketrygdfondet	1 652 000	
Totale inntekter			78 673 754 000

D.

Øvrige vedtak

a.

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Utgifter			
100	Utenriksdepartementet		
	90 Lån til norske borgere i utlandet	450 000	
162	Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi		
	95 Norfund – grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland	1 239 864 000	
	96 Norfund klimainvesteringsfond – kapitalinnskudd	750 000 000	
952	Investinor AS		
	95 Kapitalinnskudd	97 500 000	
1565	Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	90 Utlån, <i>overslagsbevilgning</i>	19 400 000 000	
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning		
	98 Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	68 000 000 000	
1700	Forsvarsdepartementet		
	90 Kapitalinnskudd, NATOs innovasjonsfond	27 848 000	
2410	Statens lånekasse for utdanning		
	90 Økt lån og rentegjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	39 751 273 000	
2412	Husbanken		
	90 Nye lån, <i>overslagsbevilgning</i>	24 155 000 000	
2421	Innovasjon Norge		
	90 Lån fra statskassen til utlånsvirksomhet, <i>overslagsbevilgning</i>	64 400 000 000	
2426	Siva SF		
	90 Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	55 000 000	
2429	Eksportkredittordningen		
	90 Utlån	7 000 000 000	
2460	Eksportfinansiering Norge		
	90 Utbetaling ifølge trekkfullmakt – alminnelig garantiordning	1 100 000 000	
Totale utgifter			225 976 935 000

Inntekter

3100	Utenriksdepartementet		
	90 Tilbakebetaling av nødlån fra utlandet	450 000	
3732	Regionale helseforetak		
	90 Avdrag på investeringslån t.o.m. 2007	549 500 000	
3950	Forvaltning av statlig eierskap		
	96 Salg av aksjer	25 000 000	
3951	Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS		
	90 Avdrag	20 400 000	
4162	Statskog SF – forvaltning av statlig eierskap		
	90 Avdrag på lån	10 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
4312		Avinor AS		
	90	Avdrag på lån.....	305 500 000	
4565		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	90	Tilbakebetaling av lån.....	9 400 000 000	
5310		Statens lånekasse for utdanning		
	90	Redusert lån og rentegjeld.....	13 970 169 000	
	93	Omgjøring av utdanningslån til stipend.....	8 287 563 000	
5312		Husbanken		
	90	Avdrag.....	14 648 000 000	
5325		Innovasjon Norge		
	90	Avdrag på utestående fordringer.....	63 000 000 000	
	92	Låneordning for pakkereisearrangører – avdrag.....	30 500 000	
5326		Siva SF		
	90	Avdrag på utestående fordringer.....	55 000 000	
5329		Eksportkredittordningen		
	90	Avdrag på utestående fordringer.....	5 400 000 000	
5341		Avdrag på utestående fordringer		
	95	Avdrag på lån til andre stater.....	500 000	
	98	Avdrag på egenbeholdning statsobligasjonerv	4 000 000 000	
5460		Eksportfinansiering Norge		
	90	Avdrag på lån knyttet til bruk av trekkfullmakt under alminnelig garantiordning.....	4 400 000 000	
5999		Statslånemidler		
	90	Lån.....	101 874 353 000	
Totale inntekter			225 976 935 000	

II

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2024 kan overskride bevilgningen under kap. 100 Utenriksdepartementet, post 90 Lån til norske borgere i utlandet, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

III

Forskudd på rammetilskudd

Stortinget samtykker i at Kommunal- og distriktsdepartementet i 2024 kan utgiftsføre uten bevilgning:

1. inntil 500 mill. kroner på kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2025 til kommuner.
2. inntil 200 mill. kroner på kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2025 til fylkeskommuner.

IV

Husbankens låneramme

Stortinget samtykker i at Husbanken i 2024 kan gi tilsagn om lån for 29 mrd. kroner. Lånene vil bli utbetalt i 2024 og senere år.

V

Utbetalinger under garantiordninger (trekkfullmakter)

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan:

1. foreta utbetalinger til Eksportfinansiering Norge uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under alminnelig garantiordning overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen, men slik at saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen ikke overstiger 10 000 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Eksportfinansiering Norge, post 90 Utbetaling ifølge trekkfullmakt – alminnelig garantiordning.
2. foreta utbetalinger til Eksportfinansiering Norge uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under byggelånsgarantiordningen overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordning

gen, men slik at saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen ikke overstiger 600 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Eksportfinansiering Norge, post 91 Utbetaling ifølge trekkfullmakt – byggelånsgarantiordning.

3. foreta utbetalinger til Eksportfinansiering Norge uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under Garantiordning for kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge (skipsgarantiordningen) overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen, men slik at saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen ikke overstiger 150 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Eksportfinansiering Norge, post 92 Utbetaling ifølge trekkfullmakt – skipsgarantiordning.

b.

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
2800		Statens pensjonsfond utland		
	50	Overføring til fondet	832 165 500 000	
Totale utgifter				832 165 500 000
Inntekter				
5800		Statens pensjonsfond utland		
	50	Overføring fra fondet	336 484 232 000	
Totale inntekter				336 484 232 000

Presidenten: Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 54 mot 46 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.56.19)

Votering i sak nr. 6, debattert 20. desember 2023

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski om å regulere banknæringen til forbrukernes beste (Innst. 156 S (2023–2024), jf. Dokument 8:6 S (2023–2024))

Presidenten: Under debatten har Kari Elisabeth Kaski satt fram et forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Rødt. Forslaget lyder:

VI

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan overskride bevilgningen under kap. 2429 Eksportkredittordningen, post 90 Utlån, men slik at utlån i 2024 ikke overstiger 26 mrd. kroner.

VII

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan utgiftsføre uten bevilgning under kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 90 Lån til Norpipe Oil AS, inntil 25 mill. kroner til utlån til Norpipe Oil AS.

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2023 komme med forslag til regelendringer for å innføre en maksimal rentedifferanse mellom innskudds- og utlånsrenter.»

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt ble med 88 mot 12 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.56.47)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget ber regjeringen i finansmarkedsmeldingen 2024 gjøre rede for konkurransesituasjon og prisene på banktjenester i Norge, og vurdere tiltak som kan styrke konkurransen og bidra til rimeligere tjenester.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Votering i sak nr. 7, debattert 20. desember 2023

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen, Mímir Kristjánsson og Tobias Drevland Lund om en redningspakke for norske bankkunder (Innst. 167 S (2023–2024), jf. Dokument 8:9 S (2023–2024))

Presidenten: Under debatten er det satt fram sju forslag. Det er

- forslagene nr. 1–3, fra Kari Elisabeth Kaski på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne
  - forslagene nr. 4 og 5, fra Kari Elisabeth Kaski på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Rødt
  - forslagene nr. 6 og 7, fra Marie Sneve Martinussen på vegne av Rødt og Miljøpartiet De Grønne
- Det voteres over forslagene nr. 6 og 7, fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere ulike tiltak for å begrense bankenes rekordhøye lønnsomhet, herunder om det skal innføres ekstraordinær skattlegging, og komme tilbake til Stortinget med forslag om dette senest i revidert nasjonalbudsjett for 2024.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre en vurdering av om nivået på finansskatten er tilstrekkelig høyt for å oppfylle hensikten om å være en erstatning for manglende merverdiavgift på finansielle tjenester, og komme tilbake til Stortinget med forslag som sikrer at næringen betaler like mye skatt som annet næringsliv senest i revidert nasjonalbudsjett for 2024.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne ble med 94 mot 6 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.57.39)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 4 og 5, fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennom sin eierdialog med DnB kreve at banken viser større samfunnsansvar og tilbyr kundene sine bedre rentebetingelser enn i dag.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å utrede et offentlig bankalternativ, enten gjennom å utvide Husbankens rolle i det norske bankmarkedet eller gjennom opprettelsen av en helt ny bank.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt ble med 88 mot 12 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.57.57)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 1–3, fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag som bidrar til at norske banker må øke innskuddsrentene minst like mye som utlånsrentene og at de ikke kan øke utlånsrentene raskere enn innskuddsrentene i etterkant av en rentøkning fra Norges Bank.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om SSB skal gis i oppdrag å regelmessig publisere marginene til enkeltbanker.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en oppdatert vurdering av om innføring av kontonummerportabilitet kan bidra til å bedre konkurransesituasjonen på det norske bankmarkedet.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne ble med 86 mot 14 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.58.15)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:9 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marie Sneve Martinussen, Mímir Kristjánsson og Tobias Drevland Lund om en redningspakke for norske bankkunder – vedtas ikke.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 85 mot 14 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.58.45)

Votering i sak nr. 8, debattert 20. desember 2023

Innstilling fra finanskomiteen om Lov om suppleringskatt på underbeskattet inntekt i konsern (suppleringskatteloven) (Innst. 160 S (2023–2024), jf. Prop. 29 LS (2023–2024))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I stortingsvedtak om skatt av inntekt og formue mv. for inntektsåret 2024 (Stortingets skattevedtak) gjøres følgende endring:

§ 3-3 nytt tredje ledd skal lyde:

Enheter som er del av et konsern, svarer suppleringskatt til staten etter reglene i suppleringskatteloven.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 87 mot 13 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.59.23)

Votering i sak nr. 9, debattert 20. desember 2023

Innstilling fra finanskomiteen om Lov om suppleringskatt på underbeskattet inntekt i konsern (suppleringskatteloven) (Innst. 159 L (2023–2024), jf. Prop. 29 LS (2023–2024))

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Helge Orten på vegne av Høyre
- forslag nr. 2, fra Hans Andreas Limi på vegne av Fremskrittspartiet

Det votes over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortingets behandling av Prop. 29 LS (2023–2024) Lov om suppleringskatt på underbeskattet inntekt i konsern (suppleringskatteloven) utsettes.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 87 mot 13 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 15.59.58)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at et eventuelt proveny fra innføringen av supple-

ringsskatteloven benyttes til å redusere andre næringsrettede skatter.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre ble med 79 mot 21 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 16.00.13)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

l o v e r :

A.

L o v

om suppleringskatt på underbeskattet inntekt i konsern (suppleringskatteloven)

I

Lov om suppleringskatt på underbeskattet inntekt i konsern (suppleringskatteloven)

Kapittel 1 Alminnelige bestemmelser§ 1-1 *Virkeområde*

(1) Denne loven gjelder suppleringskatt.

(2) Suppleringskatt skal beregnes når et konsern som oppfyller vilkårene i § 1-2, driver virksomhet i en jurisdiksjon, og virksomheten blir skattlagt med en lavere effektiv skattesats enn 15 prosent. Suppleringskatten fastsettes for å øke den effektive skattesatsen til 15 prosent.

(3) Regler om hvilke enheter i konsernet som er suppleringskattepliktige, er gitt i kapittel 2.

(4) Den effektive skattesatsen før suppleringskatt fastsettes til

- a. summen av justerte skatter for hver konsernenhet i jurisdiksjonen, beregnet etter kapittel 4, delt på
- b. samlet overskudd for konsernenhetene i jurisdiksjonen, beregnet etter kapittel 3.

(5) Suppleringskatten beregnes etter reglene i kapittel 5.

(6) Særregler om beregning av suppleringskatt ved omorganiseringer og i holdingstrukturer mv. er gitt i kapittel 6.

(7) Særregler om beregning av suppleringskatt for enheter med deltakerfastsetting, enheter med overskuddsbeskatning ved utdeling og investeringsenheter mv. er gitt i kapittel 7.

(8) Suppleringskatt svares til staten.

§ 1-2 *Beløpsgrense*

Denne loven gjelder enheter som er del av et konsern med en årlig samlet inntekt på minst 750 millioner euro, inkludert inntekt fra enheter som nevnt i § 1-3. Vilkåret i første punktum må være oppfylt i minst to av de fire foregående regnskapsårene. Det øverste morselskaps konsernregnskap legges til grunn for vurderingen. Er regnskapsåret kortere eller lengre enn tolv måneder, justeres beløpsgrensen på 750 millioner euro forholdsmessig.

§ 1-3 *Unntatte enheter*

(1) Som unntatte enheter regnes:

- a. Offentlige enheter,
- b. Internasjonale organisasjoner,
- c. Ideelle organisasjoner,
- d. Pensjonsfond,
- e. Investeringsfond, hvis enheten er øverste morselskap
- f. Investeringsenhet som investerer i fast eiendom, hvis enheten er øverste morselskap.

(2) Som unntatte enheter regnes også følgende enheter, med mindre den rapporterende konsernenheten velger å behandle dem som ordinære konsernenheter:

- a. Enheter hvor minst 95 prosent av verdien eies direkte eller indirekte av én eller flere enheter som nevnt i første ledd og som ikke er en pensjonsforvaltningsenhet, forutsatt at enhetens aktivitet utelukkende eller nesten utelukkende er å eie eiendeler for, eller investere for, enheter som nevnt i første ledd, eller kun utfører aktivitet med tilknytning til eierens aktivitet, eller en kombinasjon av disse.
- b. Enheter hvor minst 85 prosent av verdien eies direkte eller indirekte av én eller flere enheter som nevnt i første ledd og som ikke er en pensjonsforvaltningsenhet, forutsatt at tilnærmet hele enhetens inntekt består av fritatt utbytte eller fritatt egenkapitalgevinst eller -tap som er unntatt ved beregningen av justert resultat, jf. § 3-2 første ledd bokstav b og c.

(3) Et valg etter andre ledd gjelder for fem regnskapsår. Valget kan ikke endres før utløpet av denne perioden.

§ 1-4 *Valuta*

(1) Beregningene i denne loven skal gjøres i presentasjonsvalutaen til konsernregnskapet til det øverste morselskapet.

(2) Dersom presentasjonsvalutaen etter første ledd er en annen enn euro, skal de relevante beløpsgrensene i denne loven omregnes til euro. Omregningen skal skje etter de gjennomsnittlige valutakursene for desember måned det foregående regnskapsåret.

(3) Skatt som skal betales etter denne loven, skal betales i norske kroner. En eventuell omregning skal skje etter valutakursen den siste dagen i regnskapsåret.

(4) Valutakursene i andre og tredje ledd hentes fra Den europeiske sentralbanken. Tilbys ikke kursene her, hentes de fra jurisdiksjonens sentralbank.

§ 1-5 *Forskriftshjemmel*

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i denne loven. Departementet kan fastsette nærmere definisjoner og gi bestemmelser om hvor enheter skal anses lokalisert. Departementet kan fastsette bestemmelser som fraviker bestemmelser i denne loven når det er nødvendig for å sikre lovens formål.

Kapittel 2 Hvilke enheter i konsernet som er suppleringskattepliktige

§ 2-1 *Skatteplikt for øverste morselskap*

En konsernenhet som er lokalisert i Norge og er det øverste morselskapet i et konsern, og som direkte eller indirekte har hatt en eierinteresse i en underbeskattet konsernenhet i løpet av regnskapsåret, er skattepliktig for sin andel av suppleringskatten fra denne. Et slikt morselskap skal også beregne suppleringskatt for seg selv, og er suppleringskattepliktig for denne.

§ 2-2 *Skatteplikt for mellomliggende morselskaper*

(1) En konsernenhet som er lokalisert i Norge og er et mellomliggende morselskap i et konsern, og som direkte eller indirekte har hatt en eierinteresse i en underbeskattet konsernenhet i løpet av regnskapsåret, er skattepliktig for sin andel av suppleringskatten fra den underbeskattede konsernenheten. Et slikt morselskap skal også beregne suppleringskatt for seg selv, og er suppleringskattepliktig for denne.

(2) Første ledd gjelder ikke hvis:

- a. det øverste morselskapet i konsernet er skattepliktig etter en kvalifisert regel om skatteinkludering i regnskapsåret, eller
- b. et annet mellomliggende morselskap som har en kontrollerende eierinteresse i det mellomliggende morselskapet, er skattepliktig etter en kvalifisert regel om skatteinkludering i regnskapsåret.

§ 2-3 *Skatteplikt for deleid morselskap*

(1) En konsernenhet som er lokalisert i Norge og som er et deleid morselskap, og som direkte eller indirekte har hatt en eierinteresse i en underbeskattet konsernenhet i løpet av regnskapsåret, er skattepliktig for sin andel av suppleringskatt fra den underbeskattede konsernenheten. Et slikt morselskap skal også beregne

suppleringskatt for seg selv, og er suppleringskattelikkelig for denne.

(2) Første ledd gjelder ikke hvis det deleide morselskapet er direkte eller indirekte heleid av et annet deleid morselskap som er skattepliktig etter en kvalifisert regel om skatteinkludering i regnskapsåret.

§ 2-4 Fordeling av suppleringskatt

(1) Et morselskaps andel av suppleringskatten fra en underbeskattet konsernenhet utgjør den underbeskattede konsernenhetens suppleringskatt beregnet etter § 5-1, multiplisert med morselskapets forholdstall for regnskapsåret.

(2) Morselskapets forholdstall for regnskapsåret utgjør den underbeskattede konsernenhetens justerte overskudd for regnskapsåret fratrukket den delen av justert overskudd som skal fordeles til andre eiere, delt på den underbeskattede konsernenhetens justerte overskudd for regnskapsåret.

(3) Den delen av justert overskudd som skal fordeles til andre eiere av en underbeskattet konsernenhet, er det beløpet som ville blitt fordelt til andre eiere etter det aksepterte regnskapsspråket som ble brukt i det øverste morselskapets konsernregnskap, hvis den underbeskattede konsernenhetens regnskapsmessige resultat var lik dens justerte overskudd, og

- a. morselskapet hadde utarbeidet konsernregnskap i samsvar med dette regnskapsspråket (hypotetisk konsernregnskap),
- b. morselskapet hadde en kontrollerende eierinteresse i den underbeskattede konsernenheten, slik at alle inntekter og kostnader i den underbeskattede konsernenheten ble konsolidert linje for linje i morselskapets hypotetiske konsernregnskap,
- c. hele det justerte overskuddet til den underbeskattede konsernenheten kunne henføres til transaksjoner med noen som ikke er enheter i samme konsern, og
- d. de eierinteressene som ikke eies direkte eller indirekte av morselskapet, er eid av andre enheter utenfor konsernet.

(4) For enheter med deltakerfastsetting, skal justert overskudd etter denne paragrafen ikke inkludere inntekt som etter § 3-5 første ledd er fordelt til eiere som ikke er enheter i samme konsern.

§ 2-5 Reduksjon av suppleringskatt ved indirekte eie

Et morselskap som har en indirekte eierinteresse i en underbeskattet konsernenhet gjennom et mellomliggende morselskap eller deleid morselskap som skal svare suppleringskatt etter en kvalifisert regel om skatteinkludering, skal redusere sin andel av suppleringskatten for den underbeskattede konsernenheten. Re-

duksjonen skal tilsvare den delen av suppleringskatten som skal svares av det mellomliggende eller deleide morselskapet.

§ 2-6 Nasjonal suppleringskatt

(1) Konsernenheter som er lokalisert i Norge, skal svare nasjonal suppleringskatt dersom konsernets effektive skattesats i Norge beregnet etter § 5-2 er lavere enn 15 prosent. Plikten til å svare nasjonal suppleringskatt gjelder også felleskontrollert virksomhet lokalisert i Norge.

(2) Nasjonal suppleringskatt beregnes på samme måte som suppleringskatt etter reglene i og gitt i medhold av denne loven, med mindre annet er presisert. Ved beregningen etter § 5-1 andre ledd skal beregnet nasjonal suppleringskatt ikke fradras.

(3) Ved beregningen av nasjonal suppleringskatt skal følgende omfattede skatter ikke medregnes ved beregningen av konsernenhetens effektive skattesats:

- a. skatt betalt av konsernenhetens eiende konsernenhet etter regler om beskatning av inntekt i kontrollerte utenlandske selskaper, for inntekt opptjent av konsernenheten,
- b. skatt betalt av en hovedenhet for inntekt opptjent av konsernenheten, dersom denne er et fast driftssted,
- c. skatt betalt av konsernenhetens eiende konsernenhet, dersom konsernenheten er en hybrid enhet lokalisert i Norge,
- d. skatt betalt av konsernenhetens eiende konsernenhet, unntatt kildeskatter ilagt i Norge, på utdelinger fra konsernenheten.

(4) Den enkelte konsernenheten skal svare sin andel av den nasjonale suppleringskatten for regnskapsåret beregnet etter § 5-1 tredje ledd.

Kapittel 3 Beregning av en konsernenhets inntekt

§ 3-1 Utgangspunkt for beregning av justert resultat

(1) En konsernenhets justerte resultat er regnskapsmessig resultat før konsolideringsjusteringer som skal eliminere konserninterne transaksjoner, beregnet etter det regnskapsspråket som benyttes ved utarbeidelsen av det øverste morselskapets konsernregnskap, justert i samsvar med §§ 3-2 til 3-5. Endringer i inntekt eller kostnad som skyldes oppkjøpsmetoden for en ervervet virksomhet og som fremgår i konsernregnskapet, skal ikke tas med ved beregningen av en konsernenhets regnskapsmessige resultat. Øvrige inntekter eller kostnader som fremgår i konsernregnskapet, skal kun tas med dersom de på en pålitelig og konsekvent måte kan føres tilbake til den bestemte konsernenheten.

(2) Er det ikke praktisk mulig å beregne konsernenhetens regnskapsmessige resultat på grunnlag av det regnskapsspråket som ble brukt ved utarbeidelsen av det øverste morselskapets konsernregnskap, kan det beregnes ved å benytte et annet akseptert eller autorisert regnskapsspråk, forutsatt at:

- a. konsernenhetens regnskap er ført i samsvar med dette regnskapsspråket,
- b. informasjonen i regnskapet er pålitelig, og
- c. regnskapsmessig resultat justeres for permanente avvik som overstiger 1 million euro og som skyldes anvendelse av et annet prinsipp eller regnskapsspråk på inntektsposter, kostnadsposter eller transaksjoner. Regnskapsmessig resultat skal justeres i samsvar med det regnskapsspråket som benyttes ved utarbeidelsen av konsernregnskapet.

(3) Har det øverste morselskapet ikke utarbeidet sitt konsernregnskap i samsvar med et akseptert regnskapsspråk, skal regnskapsmessig resultat justeres for å forhindre vesentlig konkurransevriddingning.

(4) Dersom det øverste morselskapet ikke utarbeider konsernregnskap, skal det øverste morselskapets konsernregnskap være det som ville ha blitt utarbeidet dersom det øverste morselskapet hadde vært pliktig til å utarbeide et slikt konsernregnskap i samsvar med:

- a. et akseptert regnskapsspråk, eller
- b. et autorisert regnskapsspråk, forutsatt at konsernregnskapet justeres for å forhindre vesentlig konkurransevriddingning.

(5) En konsernenhets resultat i henhold til en regel om en kvalifisert nasjonal suppleringskatt, kan fastsettes på grunnlag av et akseptert regnskapsspråk eller et autorisert regnskapsspråk som er ulikt det som ble brukt til å utarbeide det øverste morselskapets konsernregnskap, forutsatt at det regnskapsmessige resultatet justeres for å forhindre vesentlig konkurransevriddingning.

(6) Dersom det anvendes et spesielt prinsipp eller en spesiell fremgangsmåte under et sett med generelt anvendelige regnskapsprinsipper, som resulterer i en vesentlig konkurransevriddingning, skal den regnskapsmessige behandlingen av en post eller transaksjon som er gjenstand for det prinsippet eller den prosedyren, justeres til å bli i samsvar med behandlingen etter IFRS (IFRS eller IFRS som vedtatt av EU etter Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1606/2002 av 19. juli 2002 om anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder (IFRS-forordningen)).

§ 3-2 Beregning av justert resultat

(1) En konsernenhets regnskapsmessige resultat skal justeres for følgende forhold:

- a. netto skattekostnad,
- b. fritatt utbytte,

- c. fritatt egenkapitalgevinst eller -tap,
- d. gevinst eller tap i henhold til en verdireguleringsmodell,
- e. gevinst eller tap fra realisasjon av eiendeler eller forpliktelser som er fritatt etter § 6-2,
- f. asymmetrisk behandling av gevinst eller tap på utenlandsk valuta,
- g. ikke anerkjente kostnader,
- h. feil i tidligere periode og endring av regnskapsprinsipp,
- i. avsatt pensjonskostnad eller -inntekt for en pensjonsplan med pensjonsfond, og
- j. inntekt i form av gjeldsettergivelse.

(2) Rapporterende konsernenhet kan velge at fradrag for kostnader i forbindelse med aksjebaserte vederlag for konsernenhetene i en jurisdiksjon, skal settes til skattemessige kostnader. Valget om å benytte skattemessige kostnader gjelder for fem år.

(3) Transaksjoner mellom konsernenheter lokalisert i ulike jurisdiksjoner, som ikke er oppført med samme beløp i konsernenhetenes regnskaper, eller som ikke er i samsvar med armlengdeprinsippet, skal justeres slik at de inngår med samme beløp og er i samsvar med armlengdeprinsippet. Det skal ikke gjennomføres justering etter dette ledd dersom det vil føre til dobbeltbeskatning eller dobbel ikke-beskatning. Tap fra salg eller annen overføring av eiendel mellom to konsernenheter lokalisert i samme jurisdiksjon, som ikke er oppført i samsvar med armlengdeprinsippet, skal justeres i samsvar med armlengdeprinsippet, hvis tapet er tatt med ved beregningen av justert resultat.

(4) Kvalifiserte refunderbare skattefradrag og omsettelige skattefradrag skal behandles som inntekt ved beregningen av justert resultat for en konsernenhet. Ikke-kvalifiserte refunderbare skattefradrag, ikke-omsettelige skattefradrag og andre skattefradrag skal ikke behandles som inntekt ved beregningen av justert resultat for en konsernenhet. Med kvalifisert refunderbart skattefradrag menes et refunderbart skattefradrag gitt som et offentlig insentiv, som skal utbetales i penger eller tilsvarende innen fire år etter at konsernenheten oppfylte vilkårene for skattefradraget. Et kvalifisert refunderbart skattefradrag skal ikke omfatte skatt som kan krediteres eller refunderes i henhold til en kvalifisert krediterbar selskapskatt eller en diskvalifisert refunderbar selskapskatt.

(5) For eiendeler og forpliktelser som regnskapsføres til virkelig verdi eller nedskrives i konsernregnskapet, kan en rapporterende konsernenhet velge å fastsette gevinst og tap etter realisasjonsprinsippet ved beregning av justert resultat. I slike tilfeller skal gevinst eller tap oppstått som følge av verdiendringer på eiendeler eller forpliktelser som omfattes av valget, ikke tas med

ved beregning av justert resultat. Valget gjelder for fem år, med virkning for alle konsernenheter i jurisdiksjonen. Valget kan begrenses til å gjelde konsernenhetenes fysiske eiendeler. Valget kan også begrenses til å bare gjelde investeringsenheter.

(6) Den rapporterende konsernenheten kan velge at en konsernenhets netto gevinst fra avhendelse av fast eiendom i jurisdiksjonen til en tredjepart utenfor konsernet, skal regnes mot netto tap fra slik avhendelse som konsernenheter i jurisdiksjonen har hatt i det året valget er tatt og de fire foregående regnskapsårene.

(7) Det gis ikke fradrag for kostnader knyttet til en finansieringsstruktur der en eller flere konsernenheter gir lån til, eller på annen måte investerer i, en eller flere konsernenheter i det samme konsernet når:

- a. konsernenheten er lokalisert i en jurisdiksjon der den effektive skattesatsen for konsernet er under 15 prosent, eller ville ha vært under 15 prosent dersom kostnaden ikke hadde påløpt hos konsernenheten,
- b. det kan forventes at finansieringsstrukturen over dens forventede varighet, vil øke kostnadene som skal inngå i beregningen av konsernenhetens justerte resultat, uten å medføre en tilsvarende økning i den skattepliktige inntekten til konsernenheten som gir lånet («motparten»), og
- c. motparten er lokalisert i en jurisdiksjon der den effektive skattesatsen for konsernet er minst 15 prosent, eller ville ha vært minst 15 prosent dersom motparten ikke hadde opptjent inntekten.

(8) Det øverste morselskapet kan velge å anvende sin regnskapsføring i samsvar med konsernregnskapet for å eliminere inntekter, kostnader, gevinster og tap ved transaksjoner mellom konsernenheter som er lokalisert i samme jurisdiksjon og som inngår i et konsern med konsolidert skattegrunnlag, ved beregning av konsernenhetenes justerte resultat. Valget gjelder for fem år. For det året valget tas eller opphører, skal det gjøres korreksjoner slik at inntekt eller underskudd i justert resultat ikke tas med mer enn en gang eller utelates som følge av valget eller opphør av valget.

(9) Ved beregningen av justert resultat skal forsikringsselskap ikke ta med beløp som er belastet forsikringstakerne for å dekke skatt selskapet har betalt på forsikringstakernes avkastning. Forsikringsselskap skal ta med avkastning til forsikringstakerne som ikke inngår i resultatet, i den utstrekning selskapets korresponderende endring i forpliktelser til forsikringstakerne inngår i resultatet.

(10) Reduksjon av en konsernenhets egenkapital som skyldes forfalte eller gjennomførte utdelinger på annen godkjent kjernekapital eller på kapital med tilsvarende egenskaper for forsikringsforetak, skal behandles som en kostnad ved beregningen av justert re-

sultat. Økning av en konsernenhets egenkapital som skyldes forfalte eller mottatte utdelinger på annen godkjent kjernekapital eller på kapital med tilsvarende egenskaper for forsikringsforetak, skal tas med ved beregningen av justert resultat.

§ 3-3 Unntak for internasjonal skipsfart

(1) Inntekt fra internasjonal skipsfart og tilknyttet virksomhet, skal holdes utenfor beregningen av en konsernenhets justerte resultat, dersom konsernenheten kan vise at den strategiske eller kommersielle ledelsen av alle de omfattede skipene utøves fra jurisdiksjonen der konsernenheten er lokalisert. Dersom beregningen av en konsernenhets inntekt fra internasjonal skipsfart og tilknyttet virksomhet viser et underskudd, skal underskuddet holdes utenfor beregningen av justert resultat.

(2) Samlet inntekt fra virksomhet tilknyttet internasjonal skipsfart for konsernenhetene som er lokalisert i samme jurisdiksjon, skal likevel tas med ved beregningen av samlet justert resultat for konsernet i jurisdiksjonen for så vidt den overstiger 50 prosent av konsernenhetenes samlede inntekt fra internasjonal skipsfart i jurisdiksjonen. Overskytende beløp fordeles forholdsmessig mellom konsernenhetene i jurisdiksjonen basert på andel av den samlede inntekten fra tilknyttet virksomhet.

(3) Kostnader som kan knyttes direkte til en konsernenhets internasjonale skipsfartsaktiviteter eller tilknyttet virksomhet, skal trekkes fra konsernenhetens omsetning fra den respektive aktiviteten ved beregning av inntekt etter første ledd. Andre kostnader pådratt av en konsernenhet som indirekte kan knyttes til en konsernenhets internasjonale skipsfart eller tilknyttet virksomhet, fordeles til disse aktivitetene ved beregningen av konsernenhetens inntekt fra internasjonal skipsfart og tilknyttet virksomhet. En andel av kostnadene som følger indirekte av konsernenhetens aktivitet innen internasjonal skipsfart eller tilknyttet virksomhet, skal trekkes fra inntekten fra slik aktivitet. Andelen beregnes på grunnlag av konsernenhetens omsetning fra slike aktiviteter i forhold til dens samlede omsetning. Ingen kostnader som kan knyttes direkte eller indirekte til en konsernenhets internasjonale skipsfartsaktiviteter eller tilknyttet virksomhet, skal tas med ved beregningen av justert resultat.

§ 3-4 Hovedenhet og fast driftssted

(1) Det skal beregnes et eget regnskapsmessig resultat for konsernenhet som er fast driftssted. Det faste driftsstedets regnskapsmessige resultat skal ikke tas med ved beregning av hovedenhetens justerte resultat.

(2) Et justert underskudd hos et fast driftssted skal likevel anses som en kostnad for hovedenheten ved beregningen av dennes justerte resultat. Dette gjelder i den

utstrekning det faste driftsstedets underskudd er fradragsberettiget ved beregningen av hovedenhetens skattepliktige inntekt, og ikke fradras mot inntekt som er skattepliktig både etter lovgivningen i jurisdiksjonen der hovedenheten er lokalisert og etter lovgivningen i jurisdiksjonen der det faste driftsstedet er lokalisert. Justert overskudd som det faste driftsstedet oppbærer etter underskuddsåret, skal anses som inntekt for hovedenheten opp til et beløp som tilsvarende underskuddet som tidligere var behandlet som en kostnad for hovedenheten etter første punktum.

§ 3-5 Enhet med deltakerfastsetting

(1) For en konsernenhet som er en enhet med deltakerfastsetting, skal regnskapsmessig resultat reduseres med det beløpet som fordeles til eiere som ikke er enheter i konsernet og som eier andelene i enheten med deltakerfastsetting direkte eller gjennom en kjede av skattetransparente foretak, unntatt dersom:

- a. enheten med deltakerfastsetting er det øverste morselskapet, eller
- b. enheten med deltakerfastsetting direkte, eller gjennom en kjede av skattetransparente enheter, er eid av det øverste morselskapet.

(2) Det regnskapsmessige resultatet for en konsernenhet som er en enhet med deltakerfastsetting, skal reduseres med den delen av det regnskapsmessige resultatet som fordeles til en annen konsernenhet.

(3) Driver en enhet med deltakerfastsetting virksomhet gjennom et fast driftssted, skal det regnskapsmessige resultatet som gjenstår etter anvendelse av første ledd, fordeles til det faste driftsstedet i samsvar med § 3-4.

(4) For en skattetransparent enhet som ikke er det øverste morselskapet, skal det som gjenstår av regnskapsmessig resultat etter anvendelse av første og tredje ledd, fordeles til dens eiere som er konsernenheter, i samsvar med deres eierandeler.

(5) For en skattetransparent enhet som er det øverste morselskapet, eller en omvendt hybrid enhet, skal den delen av det regnskapsmessige resultatet som gjenstår etter anvendelse av tredje ledd, fordeles til det øverste morselskapet eller den omvendte hybride enheten.

(6) Tredje, fjerde og femte ledd skal anvendes hver for seg for hver eierandel i enheten med deltakerfastsetting.

Kapittel 4 Beregning av en konsernenhets skatt

§ 4-1 Justert skatt

(1) En konsernenhets justerte skatt settes til betalbar skatt som er medregnet i det regnskapsmessige re-

sultatet, for så vidt den gjelder omfattede skatter for regnskapsåret, justert med:

- a. netto tillegg og reduksjoner for regnskapsåret etter andre og tredje ledd,
- b. utsatt skatt etter § 4-2, og
- c. økning eller nedgang i omfattede skatter ført mot egenkapital eller som andre inntekter og kostnader og som er relatert til beløp som er tatt med ved beregningen av justert resultat, og som vil være skattepliktig etter skattereglene i jurisdiksjonen der konsernenheten er lokalisert.

(2) Ved beregning av justert skatt skal følgende legges til:

- a. omfattet skatt som er ført som kostnad i resultatet før skatt i regnskapet,
- b. benyttet skattefordel i henhold til et valg om bruk av justert underskudd etter § 4-4,
- c. omfattet skatt som gjelder en usikker skatteposisjon som tidligere er utelatt etter tredje ledd bokstav d, som er betalt i regnskapsåret, og
- d. fradrag eller refusjon for et kvalifisert refunderbart skattefradrag eller et omsettelig skattefradrag som er ført som en reduksjon av betalbar skatt.

(3) Ved beregning av justert skatt skal følgende trekkes fra:

- a. betalbar skatt som gjelder inntekt som er fritatt fra beregningen av justert resultat etter §§ 3-1 til 3-4,
- b. ikke-kvalifisert refunderbart skattefradrag, ikke-omsettelig skattefradrag og andre skattefradrag som ikke er ført som reduksjon av betalbar skatt,
- c. omfattet skatt som er refundert eller kreditert en konsernenhet, og som ikke er ført som reduksjon av betalbar skatt i regnskapet, med mindre den er knyttet til et kvalifisert refunderbart skattefradrag eller et omsettelig skattefradrag,
- d. betalbar skatt som gjelder en usikker skatteposisjon, og
- e. betalbar skatt som ikke forventes å bli betalt innen tre år etter utløpet av regnskapsåret.

(4) En omfattet skatt som faller inn under flere av bokstavene under første til tredje ledd, kan bare tas med én gang ved beregningen av justert skatt.

(5) Dersom det er samlet underskudd for et regnskapsår i en jurisdiksjon, og justert skatt for jurisdiksjonen er negativ og lavere enn et beløp som tilsvarende 15 prosent av samlet justert underskudd, skal et beløp tilsvarende differansen mellom samlet justert skatt og 15 prosent av samlet justert underskudd, behandles som etterberegnet suppleringskatt for det regnskapsåret. Denne skatten skal fordeles til hver konsernenhet i jurisdiksjonen i samsvar med § 5-4 tredje ledd. Første punktum gjelder ikke dersom konsernet velger å benytte en fremgangsmåte for bruk av overskytende negativ

skattekostnad. Ved et slikt valg skal konsernenhetene i jurisdiksjonen redusere samlet justert skatt i etterfølgende år med den overskytende negative skattekostnaden som ble beregnet for det året valget ble tatt. Den overskytende negative skattekostnaden må benyttes til å redusere samlet justert skatt hvert etterfølgende år og fremføres til senere år inntil den er brukt opp. Avhender konsernet en eller flere konsernenheter i den aktuelle jurisdiksjonen, beholdes den overskytende negative skattekostnaden, slik at den fortsatt skal benyttes fra og med det året konsernet igjen erverver konsernenheter i jurisdiksjonen. Den overskytende negative skattekostnaden skal settes til differansen beregnet etter første punktum, dersom konsernet ikke hadde justert overskudd i jurisdiksjonen det regnskapsåret valget ble tatt. I andre tilfeller skal den settes lik den negative justerte skatten for det regnskapsåret valget ble tatt.

§ 4-2 Utsatt skatt

(1) For denne paragrafen gjelder følgende definisjoner:

- a. ikke anerkjent avsetning:
  1. en endring i utsatt skattekostnad ført i regnskapet til en konsernenhet, som gjelder en usikker skatteposisjon, og
  2. en endring i utsatt skattekostnad ført i regnskapet til en konsernenhet, som gjelder utdelinger fra en konsernenhet,
- b. ukrevd avsetning:
  1. en økning i utsatt skatteforpliktelse ført i regnskapet til en konsernenhet for et regnskapsår, som ikke forventes å bli betalt i løpet av den perioden som fremgår av syvende ledd og som den rapporterende konsernenheten velger å ikke ta med i justeringen for utsatt skatt dette regnskapsåret. Valget foretas årlig.

(2) Er skattesatsen som er brukt til å beregne den utsatte skattekostnaden 15 prosent eller lavere, skal justeringen for utsatt skatt som skal legges til en konsernenhets justerte skatter for et regnskapsår etter § 4-1 første ledd bokstav b, være den utsatte skattekostnaden som er medregnet i det regnskapsmessige resultatet og som gjelder omfattede skatter, med justeringer etter tredje til sjette ledd. Er skattesatsen som er brukt til å beregne den utsatte skattekostnaden høyere enn 15 prosent, skal den samlede justeringen for utsatt skatt som skal legges til en konsernenhets justerte skatter for et regnskapsår etter § 4-1 første ledd bokstav b, være den utsatte skattekostnaden som er ført i regnskapet og som gjelder omfattede skatter, omregnet med en sats på 15 prosent, og med justeringer etter tredje til sjette ledd.

(3) Justeringen for utsatt skatt skal økes med:

- a. ikke anerkjent avsetning eller ukrevd avsetning som er betalt i regnskapsåret, og
- b. tilbakeført utsatt skatteforpliktelse fastsatt i et foregående regnskapsår som er betalt i løpet av regnskapsåret.

(4) Dersom en utsatt skattefordel som skyldes et underskudd i regnskapsåret, ikke balanseføres fordi vilkårene for slik balanseføring ikke er oppfylt, skal justeringen for utsatt skatt reduseres med det beløpet som ville ha redusert justeringen for utsatt skatt, dersom den utsatte skattefordelen hadde vært balanseført.

(5) Justeringen for utsatt skatt skal ikke inkludere:

- a. utsatt skattekostnad for poster som er unntatt fra beregningen av justert resultat etter kapittel 3,
- b. utsatt skattekostnad for ikke anerkjente avsetninger og ukrevde avsetninger,
- c. effekten av en verdijustering eller en justering for effekten av en ikke-bokført utsatt skattefordel,
- d. utsatt skattekostnad som skyldes en omberegning som følge av en endring av den nasjonale skattesatsen, og
- e. utsatt skattekostnad som gjelder opparbeiding og bruk av skattefradrag. Dette gjelder ikke når bruk av skattefradrag trer i stedet for fremføring av underskudd. Skattefradrag anses for å tre i stedet for fremføring av underskudd dersom:
  1. jurisdiksjonen krever at inntekt med kilde i utlandet føres mot innenlands underskudd før kreditfradrag for utenlandsk skatt kan benyttes,
  2. konsernenheten har et innenlands underskudd som helt eller delvis er ført til fradrag mot inntekt med kilde i utlandet, og
  3. de interne skattereglene tillater at kreditfradrag for utenlandsk skatt føres til fradrag mot en skatteplikt i et etterfølgende år for inntekt som skal være med i beregningen av konsernenhetens justerte resultat.

(6) Dersom en utsatt skattefordel for et regnskapsår er ført basert på en skattesats som er lavere enn 15 prosent, kan den regnes om med en sats på 15 prosent det regnskapsåret underskuddet blir et justert underskudd, forutsatt at den skattepliktige kan vise at den utsatte skattefordelen er knyttet til et justert underskudd. Økes en utsatt skattefordel i samsvar med første punktum, skal justeringen for utsatt skatt reduseres tilsvarende.

(7) En utsatt skatteforpliktelse som ikke er reversert og som ikke betales i løpet av de fem påfølgende regnskapsårene, skal tilbakeføres i den utstrekning den ble tatt hensyn til i justeringen for utsatt skatt for en konsernenhet. En tilbakeført utsatt skatteforpliktelse som er fastsatt for inneværende regnskapsår, skal regnes som en reduksjon av de omfattede skattene i det femte fore-

gående året til det inneværende regnskapsåret, og den effektive skattesatsen og suppleringskatten for det året skal beregnes på nytt i samsvar med § 5-4 første ledd. Den tilbakeførte utsatte skatteforpliktelsen for inneværende regnskapsår skal tilsvare økningen i kategorien av utsatt skatteforpliktelse som var tatt med i justeringen for utsatt skatt i det femte foregående året som ikke er reversert innen utgangen av regnskapsåret.

(8) Skatteforpliktelse knyttet til poster som nevnt i a til i nedenfor, skal likevel ikke tilbakeføres:

- a. fradrag for kostpris på fysiske eiendeler,
- b. utgift til lisens eller lignende ordning fra en stat for bruk av fast eiendom eller utnyttelse av naturressurser, som innebærer betydelig investering i fysiske eiendeler,
- c. kostnader til forskning og utvikling,
- d. kostnader til dekommisjonering og utbedring,
- e. regnskapsføring til virkelig verdi ved urealisert netto gevinst,
- f. netto gevinst på veksling av utenlandsk valuta,
- g. utsatt anskaffelseskost på forsikringsreserver og forsikringspoliser,
- h. gevinst fra salg av fysisk eiendom som ligger i samme jurisdiksjon som konsernenheten, og som reinvesteres i fysiske eiendeler i jurisdiksjonen, og
- i. tilleggsbeløp oppstått som følge av endringer i regnskapsprinsipp for postene nevnt under a til h.

§ 4-3 Utsatt skatt i overgangsår

(1) Ved beregningen av effektiv skattesats i det første regnskapsåret et konsern omfattes av reglene om suppleringskatt i en jurisdiksjon, og påfølgende regnskapsår, skal konsernet ta hensyn til utsatt skattefordel og utsatt skatteforpliktelse som fremgår i regnskapene til alle konsernenhetene i jurisdiksjonen det første regnskapsåret. De utsatte skattefordelene og -forpliktelsene skal beregnes med en skattesats på 15 prosent eller skattesatsen i jurisdiksjonen hvis den er lavere. En utsatt skattefordel som er blitt beregnet med en lavere skattesats enn 15 prosent, kan beregnes med en skattesats på 15 prosent hvis konsernenheten kan vise at den utsatte skattefordelen er knyttet til et justert underskudd. Ved anvendelsen av denne paragrafen ses det bort fra virkningen av verdsettelsesjusteringer og korreksjon for regnskapsmessig godkjenning/anerkjennelse av en utsatt skattefordel.

(2) Utsatte skattefordeler som er oppstått på grunnlag av inntekt som er unntatt ved beregningen av justert resultat etter bestemmelsene i kapittel 3, skal ikke tas med ved beregningen etter første ledd hvis de utsatte skattefordelene er opparbeidet på grunnlag av en transaksjon som finner sted etter 30. november 2021.

(3) For eiendeler som er overført mellom konsernenheter mellom 30. november 2021 og det første regnskapsåret det beregnes suppleringskatt for den overdragende konsernenhet, skal grunnlaget for beregning av utsatt skattefordel og utsatt skatteforpliktelse knyttet til disse eiendelene, med unntak av varelager, settes til den overdragende konsernenhetens bokførte verdi.

§ 4-4 Valgdgang ved underskudd

En rapporterende konsernenhet kan, for en jurisdiksjon med samlet underskudd, velge å foreta justeringer på grunnlag av det samlede underskuddet i stedet for å justere for utsatt skatt etter § 4-2.

Kapittel 5 Beregning av suppleringskatt

§ 5-1 Hovedregel om beregning av suppleringskatt

(1) Dersom et konserns effektive skattesats i en jurisdiksjon er lavere enn 15 prosent for et regnskapsår, skal konsernet beregne suppleringskatt for konsernenhetene i jurisdiksjonen.

(2) Suppleringskatten beregnes samlet for hver jurisdiksjon. Denne utgjør suppleringskattesatsen multiplisert med det overskytende skattegrunnlaget, tillagt etterberegnet suppleringskatt og fratrukket nasjonal suppleringskatt. Ved denne beregningen utgjør:

- a. Suppleringskattesatsen: Differansen mellom 15 prosent og den effektive skattesatsen beregnet etter § 5-2 første ledd,
- b. Det overskytende skattegrunnlaget: Samlet overskudd for jurisdiksjonen, jf. § 5-2 andre ledd, fratrukket det substansbaserte inntektsfradraget etter § 5-3,
- c. Etterberegnet suppleringskatt: Beløp beregnet etter § 4-1 femte ledd og § 5-4, og
- d. Nasjonal suppleringskatt: Skatten som skal betales etter en kvalifisert nasjonal suppleringskatt.

(3) Med unntak for tilfeller som nevnt i § 5-4 tredje ledd, skal suppleringskatten for den enkelte konsernenhet settes til dennes forholdsmessige andel av suppleringskatten for jurisdiksjonen. Konsernenhetens forholdsmessige andel utgjør dens justerte overskudd delt på summen av alle konsernenheters justerte overskudd i jurisdiksjonen, multiplisert med suppleringskatten for jurisdiksjonen.

(4) Dersom det oppstår suppleringskatt på grunn av en ny beregning etter reglene i § 5-4 første ledd, og det ikke er samlet overskudd i jurisdiksjonen i inneværende regnskapsår, skal suppleringskatten fordeles mellom konsernenhetene etter beregningsmetoden i tredje ledd, basert på konsernenhetenes justerte overskudd i de tidligere regnskapsårene den nye beregningen knytter seg til.

§ 5-2 Effektiv skattesats

(1) Et konserns effektive skattesats beregnes for hvert regnskapsår og for hver jurisdiksjon hvor konsernet har én eller flere konsernenheter og samlet overskudd. Effektiv skattesats settes til summen av justerte skatter for hver konsernenhet delt på samlet overskudd i jurisdiksjonen, avrundet til fire desimaler.

(2) Samlet overskudd for en jurisdiksjon utgjør den positive summen av konsernenhetenes justerte overskudd, fratrukket summen av konsernenhetenes justerte underskudd.

(3) Investeringsenheters justerte skatt og justerte resultater inngår ikke ved beregningen etter første og andre ledd. For slike enheter er det gitt særregler i § 7-4.

(4) Hver statsløs konsernenhet behandles som en separat konsernenhet i en egen jurisdiksjon ved anvendelsen av dette kapitlet.

§ 5-3 Substansbasert inntektsfradrag

(1) Det substansbaserte inntektsfradraget utgjør en prosentandel av summen av kvalifiserende lønnskostnader og bokført verdi av kvalifiserende fysiske eiendeler til alle konsernenheter i jurisdiksjonen, unntatt investeringsenheter. Den rapporterende konsernenheten kan velge å ikke kreve fradraget for det enkelte regnskapsår. Fradraget kan ikke frem- eller tilbakeføres til andre regnskapsår.

(2) For en konsernenhet som er et fast driftssted, inngår kvalifiserende lønnskostnader og kvalifiserende fysiske eiendeler som er inkludert i driftsstedets regnskap, forutsatt at de ansatte og eiendelene er lokalisert i samme jurisdiksjon som driftsstedet. Lønnskostnader og eiendeler som danner grunnlag for fradrag i det faste driftsstedet, medregnes ikke ved beregning av fradrag hos hovedenheten. Har det faste driftsstedet inntekter som er holdt utenfor ved beregningen av dets justerte overskudd, skal fradraget reduseres forholdsmessig.

(3) Kvalifiserende lønnskostnader for og kvalifiserende fysiske eiendeler som tilhører en enhet med deltakerfastsetting og som ikke er fordelt etter andre ledd, fordeles slik:

- a. til konsernenheten som eier enheten med deltakerfastsetting, dersom denne har fått dens regnskapsmessige resultat fordelt til seg etter § 3-5 fjerde ledd. Lønnskostnader og fysiske eiendeler fordeles til konsernenheten i samme forhold som fordelingen av inntekt fra enheten med deltakerfastsetting, forutsatt at konsernenheten er lokalisert i jurisdiksjonen de ansatte og fysiske eiendelene er lokalisert,
- b. dersom enheten med deltakerfastsetting er det øverste morselskapet, fordeles lønnskostnadene og de fysiske eiendelene til dette, i samme forhold som

inntekter er medregnet ved beregningen av justert overskudd, jf. § 7-1 første ledd, og

- c. øvrige lønnskostnader og fysiske eiendeler holdes utenfor ved beregningen av det substansbaserte inntektsfradraget for konsernet.

§ 5-4 Etterberegnet suppleringskatt

(1) Dersom den effektive skattesatsen og suppleringskatten for tidligere regnskapsår beregnes på ny, skal det gjøres ny beregning etter §§ 5-1 til 5-3. Resulterer dette i økt suppleringskatt for tidligere regnskapsår, skal denne anses som etterberegnet suppleringskatt. Etterberegnet suppleringskatt henføres til regnskapsåret hvor etterberegningen gjennomføres.

(2) Henføres etterberegnet suppleringskatt til et regnskapsår hvor det ikke er samlet overskudd i jurisdiksjonen, skal hver konsernenhets justerte overskudd ved anvendelse av § 2-4 andre ledd settes til samme sum som den etterberegnete suppleringskatten utgjør etter § 5-1 tredje og fjerde ledd, delt på en sats på 15 prosent.

(3) Dersom det blir etterberegnet suppleringskatt etter § 4-1 femte ledd, skal hver konsernenhets justerte overskudd i jurisdiksjonen etter § 2-4 andre ledd anses å tilsvare suppleringskatten fordelt til denne konsernenheten delt på en sats på 15 prosent. Fordelingen skal gjøres pro-rata for hver enkelt konsernenhet, basert på produktet av konsernenhetens overskudd og en sats på 15 prosent, fratrukket justerte skatter. Den økte suppleringskatten skal bare fordeles til konsernenheter hvor justerte skatter er negative og mindre enn justert resultat multiplisert med 15 prosent.

(4) Dersom etterberegnet suppleringskatt fordeles til en konsernenhet etter denne paragrafen og § 5-1 tredje ledd, skal foretaket anses som en underbeskattet konsernenhet etter reglene i kapittel 2.

§ 5-5 Unntak for bagatellmessig inntekt og resultat

(1) Den rapporterende konsernenheten kan velge å sette suppleringskatten for konsernenhetene i en jurisdiksjon til null for det enkelte regnskapsår, dersom:

- a. den gjennomsnittlige samlede inntekten i jurisdiksjonen er mindre enn 10 millioner euro, og
- b. gjennomsnittlig samlet resultat i jurisdiksjonen er mindre enn 1 million euro.

(2) Gjennomsnittet beregnes basert på det inneværende og de to foregående regnskapsårene.

(3) Denne paragrafen gjelder ikke for statsløse konsernenheter eller investeringsenheter. Inntekt eller justert resultat for slike konsernenheter skal ikke medregnes etter første ledd.

§ 5-6 *Minoritetside konsernenheter*

(1) For konsernenheter som er del av et minoritets-eid underkonsern, skal den effektive skattesatsen og suppleringskatten for en jurisdiksjon beregnes som om underkonsernet var et eget konsern i samsvar med reglene i kapittel 3 til 7. Slike konsernenheter justerte skatter og justerte resultat skal holdes utenfor ved beregningen av resten av konsernets effektive skattesats og samlede overskudd etter § 5-2 første og andre ledd.

(2) For en minoritets-eid konsernenhet som ikke er del av et minoritets-eid underkonsern og ikke er en investeringsenhet, skal den effektive skattesatsen og suppleringskatten beregnes isolert for konsernenheten i samsvar med reglene i kapittel 3 til 7. Konsernenhetens justerte skatter og justerte resultat skal holdes utenfor ved beregningen av resten av konsernets effektive skattesats og samlede overskudd etter § 5-2 første og andre ledd.

§ 5-7 *Safe Harbour-regler*

Departementet kan gi forskrift til gjennomføring av Safe Harbour-regler som godkjennes av Inclusive Framework.

Kapittel 6 Omorganiseringer og holdingstrukturer mv.

§ 6-1 *Konsernenheter som blir del av eller forlater et konsern*

(1) Denne paragrafen gjelder for målselskaper i transaksjonsår. Som målselskaper regnes enheter hvor eierinteresser direkte eller indirekte overføres, slik at enheten blir eller opphører å være en konsernenhet i et konsern. Som transaksjonsår regnes regnskapsåret hvor eierinteressene overføres.

(2) Om målselskapet blir del av eller forlater et konsern, eller blir det øverste morselskapet i et nytt konsern, skal det i transaksjonsåret behandles som en del av alle konserner hvor noen av dets eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader eller kontantstrømmer er konsolidert linje for linje i det øverste morselskapets konsernregnskap. Hvert konsern skal kun medregne den delen av målselskapets regnskapsmessige resultat og justerte skatter som er medregnet i det øverste morselskapets konsernregnskap.

(3) Ved beregningen av målselskapets justerte resultat og justerte skatter, skal de bokførte verdiene av eiendeler og gjeld før transaksjonen videreføres. Dette gjelder både i transaksjonsåret og etterfølgende regnskapsår.

(4) Ved beregningen av målselskapets kvalifiserende lønnskostnader etter § 5-3, medregnes kun kostnader som inngår i det øverste morselskapets konsernregnskap.

(5) Ved beregningen av bokført verdi av målselskapets kvalifiserende fysiske eiendeler etter § 5-3, skal verdien nedjusteres slik at den forholdsmessig svarer til perioden av regnskapsåret hvor målselskapet inngikk i konsernet.

(6) En konsernenhets utsatte skattefordeler og utsatte skatteforpliktelser som overføres mellom konserner, skal medregnes av det overtakende konsernet. Dette gjelder i samme omfang og på den måten det overtakende konsernet ville medregnet dem da de oppstod om det kontrollerte konsernenheten på dette tidspunktet. Dette gjelder likevel ikke en eventuell utsatt skattefordel som har oppstått etter et valg som nevnt i § 4-4.

(7) Utsatte skatteforpliktelser som et målselskap tidligere har medregnet etter § 4-2, skal behandles som reversert av det overdragende konsernet ved anvendelse av § 4-2 syvende ledd. Hos det overtakende konsernet skal den utsatte skatten behandles som om den oppstod i transaksjonsåret, likevel slik at en eventuell etterfølgende reduksjon av omfattede skatter etter § 4-2 syvende ledd først får virkning det året justeringen henføres til. Utsatte skatteforpliktelser som ikke reverseres innen utløpet av det femte regnskapsåret etter transaksjonen, reduserer omfattede skatter dette regnskapsåret.

(8) Om målselskapet er et morselskap og en enhet i mer enn ett konsern i løpet av transaksjonsåret, skal det anvende reglene i §§ 2-1 til 2-5 separat for sine andeler av suppleringskatt for underbeskattede enheter i hvert enkelt konsern.

(9) Uavhengig av de foregående leddene i denne paragrafen, skal erverv eller avhendelse av en kontrollerende eierinteresse i en konsernenhet anses som erverv eller avhendelse av konsernenhetens eiendeler og gjeld, dersom jurisdiksjonen hvor konsernenheten er lokalisert, eller jurisdiksjonen hvor konsernenhetens eiendeler befinner seg dersom den er en skattetransparent enhet:

- a. behandler avhendelsen eller ervervet av den kontrollerende eierinteressen på samme eller lignende måte som et erverv eller en avhendelse av enhetens eiendeler og gjeld, og
- b. ilegger en omfattet skatt på avhenderen som beregnes ut fra differansen mellom eiendelene og gjeldens skattemessige verdi på den ene siden, og vederlaget for eller virkelig verdi av eiendelene og gjelden på den andre.

§ 6-2 *Overføringer av eiendeler og gjeld*

(1) Ved overdragelse eller overtakelse av eiendeler og gjeld, skal en overdragende konsernenhet medregne eventuell gevinst eller tap ved beregningen av sitt justerte resultat. Ved beregningen av justert resultat hos en overtakende konsernenhet, skal denne legges til grunn

sin egen bokførte verdi av eiendelene og gjelden i samsvar med regnskapsspråket det øverste morselskapet bruker ved utarbeidelsen av konsernregnskapet.

(2) Første ledd gjelder ikke dersom overføringen er ledd i en omorganisering. Ved omorganiseringer skal den overdragende konsernenheten ikke medregne gevinst eller tap fra overdragelsen ved beregningen av sitt justerte resultat. Den overtakende konsernenheten skal videreføre den overdragende konsernenhetens bokførte verdier ved beregningen av sitt justerte resultat.

(3) Første og andre ledd gjelder ikke dersom overføringen er ledd i en omorganisering hvor den overdragende konsernenheten medregner ikke-kvalifiserende gevinst eller tap. I slike tilfeller skal den overdragende konsernenheten medregne gevinsten eller tapet ved beregningen av sitt justerte resultat tilsvarende størrelsen på den ikke-kvalifiserende gevinsten eller tapet. Den overtakende konsernenheten skal videreføre den overdragende konsernenhetens bokførte verdier av eiendeler og gjeld, justert i samsvar med lokale skatteregler for å ta hensyn til den ikke-kvalifiserende gevinsten eller tapet.

(4) Dersom den rapporterende konsernenheten velger det, skal konsernenheter som har internrettslig adgang eller plikt til å oppjustere verdien av eiendeler og gjeld til virkelig verdi for skatteformål, gjøre følgende justeringer:

- a. inkludere gevinsten eller tapet på hver eiendel eller gjeld i sitt justerte resultat. Gevinsten eller tapet settes til differansen mellom bokført verdi umiddelbart før hendelsen som utløste justeringen, og virkelig verdi umiddelbart etter, tillagt eller fratrukket eventuell ikke-kvalifiserende gevinst eller tap som oppstod i forbindelse med den utløsende hendelsen. Dette beløpet medregnes i det justerte resultatet i sin helhet i samme regnskapsår, eller fordelt over dette og de fire påfølgende regnskapsårene,
- b. legge til grunn den regnskapsførte virkelige verdien av eiendelen eller gjelden ved beregningen av justert resultat i regnskapsår som avsluttes etter overføringen.

§ 6-3 Felleskontrollert virksomhet (*joint ventures*)

(1) Reglene i kapittel 3 til 7 gjelder for felleskontrollert virksomhet og dens underenheter. Det skal beregnes suppleringskatt for slike som om de var konsernenheter i et eget, separat konsern hvor den felleskontrollerte virksomheten er konsernets øverste morselskap.

(2) Et morselskap som direkte eller indirekte har eierinteresser i den felleskontrollerte virksomheten eller dens underenheter, skal anvende skatteinkluderingsregelen på sin andel av suppleringskatten for medlem-

mer av det felleskontrollerte konsernet i samsvar med §§ 2-1 til 2-5.

§ 6-4 Sammensluttede konserner

(1) Denne paragrafen gjelder for sammensluttede konserner.

(2) Enhetene og konsernenhetene i hvert konsern anses å utgjøre ett, samlet konsern etter suppleringskattereglene (det sammensluttede konsernet).

(3) En enhet anses som en konsernenhet når den er konsolidert linje for linje av det sammensluttede konsernet, eller dersom den kontrolleres av andre enheter i det sammensluttede konsernet. Dette gjelder likevel ikke unntatte enheter etter § 1-3.

(4) Som det sammensluttede konsernets konsernregnskap, regnes konsernregnskapet utarbeidet av det ene eller alle de øverste morselskapene. Dette skal presentere alle enhetene i konsernene sine eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og kontantstrømmer samlet som om konsernene utgjorde én økonomisk enhet. Det skal også være underlagt finansregulatoriske krav om ekstern revisjon, og være utarbeidet i samsvar med et akseptert regnskapsspråk. Dette aksepterte regnskapsspråket skal anses for å være regnskapsspråket til det øverste morselskapet.

(5) De øverste morselskapene til konsernene som sammen utgjør det sammensluttede konsernet, anses også som de øverste morselskapene til dette. Hvor det vises til det øverste morselskapet i denne loven, omfatter dette også de øverste morselskapene etter dette leddet.

(6) Morselskapene, herunder de øverste morselskapene, i det sammensluttede konsernet som er lokalisert i Norge, skal anvende skatteinkluderingsregelen i samsvar med §§ 2-1 til 2-5 på sin andel av suppleringskatten for underbeskattede enheter.

(7) De øverste morselskapene skal levere melding for suppleringskatt i samsvar med skatteforvaltningsloven § 8-14 andre ledd, med mindre meldingen leveres av rapporterende konsernenhet, jf. skatteforvaltningsloven § 8-14 tredje ledd. Meldingen skal inneholde informasjon om alle konsernene som inngår i det sammensluttede konsernet.

Kapittel 7 Særregler for enheter med deltakerfastsetting, enheter med overskuddsbeskatning ved utdeling og investeringsenheter mv.

§ 7-1 Øverste morselskap er en enhet med deltakerfastsetting

(1) Er øverste morselskap en enhet med deltakerfastsetting, skal justert overskudd for regnskapsåret re-

duseres med den delen av justert overskudd som tilordnes den enkelte eierandel, dersom:

- a. eieren skattlegges for sin andel av overskuddet i en skattleggingsperiode som avsluttes senest tolv måneder etter utløpet av det regnskapsåret og,
  1. eieren skattlegges for hele sin andel med en nominell sats på minst 15 prosent, der det ved bruk av graderte satser skal ses hen til den høyeste satsen som ville bli brukt på andelen dersom andelen var den eneste inntekten, eller
  2. det kan forventes at summen av omfattede skatter betalt av det øverste morselskapet og andre enheter som er del av den skattetransparente strukturen, og den skatten eieren må svare på andelen av overskuddet er lik eller høyere enn 15 prosent av andelen av overskuddet, eller
- b. eieren er en fysisk person som
  1. er skattemessig bosatt i samme jurisdiksjon som det øverste morselskapet, og
  2. har en direkte eierandel som gir rett til maksimalt 5 prosent av fortjenesten og eiendelene til det øverste morselskapet, eller
- c. eieren er en offentlig enhet, en internasjonal organisasjon, en ideell organisasjon eller et pensjonsfond som,
  1. er skattemessig hjemmehørende i samme jurisdiksjon som det øverste morselskapet, og
  2. har en eierandel som gir rett til maksimalt 5 prosent av fortjenesten og eiendelene til det øverste morselskapet.

(2) En enhet som nevnt i første ledd, skal redusere justert underskudd for regnskapsåret med den delen av underskuddet som tilordnes den enkelte eier. Forrige punktum gjelder ikke for så vidt eieren ikke har rett til å utnytte underskuddet ved fastsettelsen av skattepliktig inntekt.

(3) Enheter som nevnt i første ledd, skal redusere omfattede skatter forholdsmessig etter reduksjonen av justert overskudd etter første ledd.

(4) Første til tredje ledd skal også gjelde for et fast driftssted, når en enhet som nevnt i første ledd, helt eller delvis driver sin virksomhet gjennom det faste driftsstedet, eller når en skattetransparent enhet driver sin virksomhet gjennom det faste driftsstedet, forutsatt at enheten som nevnt i første ledd, eier den skattetransparente enheten direkte eller gjennom en kjede av skattetransparente enheter.

§ 7-2 Øverste morselskap er underlagt regler om fradrag for utbytte

(1) Er øverste morselskap underlagt regler om fradrag for utbytte, skal det for regnskapsåret redusere justert overskudd, inntil null, med fradragsberettiget utbyt-

te som er utdelt innen tolv måneder etter regnskapsårets slutt, dersom:

- a. utbyttet skattlegges hos mottaker med en nominell sats på minst 15 prosent i en skattleggingsperiode som ender senest tolv måneder etter utløpet av det øverste morselskapets regnskapsår,
- b. det kan forventes at summen av omfattede skatter betalt av det øverste morselskapet og skatter betalt av mottakeren av utbyttet utgjør minst 15 prosent av den utdelte inntekten,
- c. mottakeren er en fysisk person, og utbyttet er etterbetaling fra et innkjøpsamvirke,
- d. mottakeren er en fysisk person som er skattemessig bosatt i den jurisdiksjonen som det øverste morselskapet er lokalisert i, og har en eierandel som gir rett til maksimalt 5 prosent av fortjenesten og eiendelene til det øverste morselskapet, eller
- e. mottakeren er en offentlig enhet, en internasjonal organisasjon, en ideell organisasjon eller et pensjonsfond som ikke er en pensjonsenhet, som er skattemessig hjemmehørende i samme jurisdiksjon som det øverste morselskapet.

(2) Det øverste morselskapet skal redusere omfattede skatter, med unntak av skatter på inntekten som utbyttet er fradrett i, forholdsmessig tilsvarende reduksjonen av justert overskudd i henhold til første ledd, og skal redusere sitt justerte resultat med samme beløp. Skatt betalt på ikke-utdelt overskudd i henhold til reglene om fradrag for utdelt utbytte, herunder skatt basert på egenkapital eller beholdt fortjeneste, skal ikke fratregges.

(3) Eier det øverste morselskapet en eierandel i en annen konsernenhet som er underlagt regler om fradrag for utbytte, direkte eller gjennom en kjede av slike konsernenheter, skal første og andre ledd gjelde for alle andre konsernenheter som er lokalisert i den samme jurisdiksjonen som det øverste morselskapet, og som er underlagt reglene om fradrag for utbytte i den grad konsernenhetens justerte overskudd utdeles videre fra det øverste morselskapet til mottakere som oppfyller vilkårene i første ledd.

(4) Under første ledd bokstav d og e, skal en etterbetaling utdelt av et innkjøpsamvirke behandles som skattepliktig for mottakere som ikke er fysiske personer, i den grad den reduserer en kostnad eller utgift som er fradragsberettiget ved fastsettingen av mottakerens skattepliktige resultat.

§ 7-3 Regler om skatt ved utdeling

(1) Rapporterende konsernenhet kan velge at det skal tas med en kalkulert skatt, beregnet i samsvar med andre ledd, ved beregningen av justert skatt for regnskapsåret for en konsernenhet som er underlagt et anerkjent system med skatt ved utdeling. Valget tas årlig og

gjelder for alle konsernenhetene som er lokalisert i jurisdiksjonen.

(2) Den kalkulerte skatten skal tilsvare det minste av:

- a. den økningen som er nødvendig for å øke den effektive skattesatsen for regnskapsåret, beregnet for jurisdiksjonen etter § 5-2 første ledd, til en sats på 15 prosent, eller
- b. den skatten som ville ha påløpt i henhold til det anerkjente systemet for skatt ved utdeling, dersom konsernenhetene som er lokalisert i jurisdiksjonen, i løpet av regnskapsåret hadde delt ut all inntekten som er underlagt det anerkjente systemet med skatt ved utdeling.

(3) Det skal etableres en konto for tilbakeføring av kalkulert skatt for hvert regnskapsår det er foretatt valg etter første ledd. Kalkulert skatt for jurisdiksjonen skal legges til tilbakeføringskontoen for det regnskapsåret den ble etablert. Ved slutten av hvert etterfølgende regnskapsår, skal utestående balanser på tilbakeføringskontoene etablert for tidligere regnskapsår reduseres i kronologisk rekkefølge, inntil null:

- a. først med skatt konsernenhetene har betalt i regnskapsåret i forbindelse med faktiske utdelinger eller disposisjoner som skal behandles som utdelinger,
- b. deretter med 15 prosent av eventuelt samlet justert underskudd for jurisdiksjonen, og
- c. til slutt med fremførbart beløp som kan anvendes for regnskapsåret etter fjerde ledd.

(4) Det skal etableres en konto for restbeløp av samlet justert underskudd når beløpet nevnt i tredje ledd bokstav b, overstiger utestående balanse på kontoene for tilbakeføring av kalkulert skatt. Det fremførbare beløpet nevnt i tredje ledd bokstav c, skal tilsvare det overskytende beløpet etter første punktum og skal hensyntas som reduksjon av tilbakeføringskontoene i etterfølgende regnskapsår. Kontoen for restbeløp av samlet justert underskudd skal reduseres med beløp som er benyttet i samsvar med forrige punktum.

(5) Utestående balanse på tilbakeføringskontoen på den siste dagen av det fjerde regnskapsåret etter det regnskapsåret da kontoen ble etablert, skal behandles som en reduksjon av justert skatt beregnet for regnskapsåret kontoen ble etablert. Den effektive skattesatsen og suppleringskatten for dette regnskapsåret skal beregnes på nytt, i samsvar med § 5-4 første ledd.

(6) Skatter som er betalt i løpet av regnskapsåret i forbindelse med faktiske utdelinger eller disposisjoner som skal behandles som utdelinger, skal ikke tas med i justert skatt i den grad de reduserer en tilbakeføringskonto i samsvar med tredje og fjerde ledd.

(7) Dersom en konsernenhet som er omfattet av et valg etter første ledd, forlater konsernet, eller det vesent-

lige av dets aktiva overføres til andre enn en konsernenhet i samme jurisdiksjon, skal utestående balanse på tilbakeføringskontoene i regnskapsår da kontoene ble etablert, behandles som en reduksjon av justert omfattet skatt for hvert av regnskapsårene i samsvar med § 5-4 første ledd. Etterberegnet suppleringskatt for konsernenheten som forlater konsernet, skal multipliseres med konsernenhetens justerte overskudd dividert med samlet justert overskudd for jurisdiksjonen, for å finne jurisdiksjonens etterberegnete suppleringskatt, hvor:

- a. konsernenhetens justerte overskudd er beregnet i samsvar med kapittel 3 for hvert regnskapsår tilbakeføringskontoene i jurisdiksjonen har en utestående balanse, og
- b. samlet overskudd for jurisdiksjonen er beregnet i samsvar med § 5-2 andre ledd for hvert regnskapsår tilbakeføringskontoene i jurisdiksjonen har en utestående balanse.

§ 7-4 Beregning av den effektive skattesatsen for investeringsenheter og forsikringsinvesteringer

(1) Denne paragrafen gjelder for konsernenheter som er investeringsenheter eller forsikringsinvesteringer (heretter omtalt som enheter i denne paragrafen), med mindre de er skattetransparente enheter eller undergitt et valg etter §§ 7-5 eller 7-6.

(2) Den effektive skattesatsen skal beregnes isolert fra den effektive skattesatsen for jurisdiksjonen for øvrig. Den effektive skattesatsen for hver enhet er lik enhetens justerte skatt delt på konsernets andel av enhetens justerte resultat som beregnet etter kapittel 3. Er det mer enn en enhet lokalisert i jurisdiksjonen, skal justert skatt og konsernets andel av hver enhets justerte resultat legges sammen for å beregne den effektive skattesatsen til alle enhetene.

(3) Justert skatt utgjør summen beregnet etter § 4-1 som kan knyttes til konsernets andel av enhetens justerte overskudd og omfattede skatter fordelt til den etter reglene om fordeling av skatt mellom konsernenheter. Enhets justerte skatt inkluderer ikke omfattede skatter påløpt hos enheten som kan knyttes til inntekt som ikke medregnes i konsernets andel av dens justerte overskudd.

(4) Konsernets andel av enhetens justerte overskudd utgjør andelen av dens justerte resultat som ville vært beregnet for det øverste morselskapet etter § 2-5 andre ledd, begrenset til interesser som ikke er undergitt et valg etter §§ 7-5 eller 7-6.

(5) Suppleringskatten skal utgjøre enhetens suppleringskatteprosent multiplisert med dens justerte overskudd, i den grad dette overstiger enhetens substansbaserte inntektsfradrag. Suppleringskatteprosenten utgjør 15 prosent, minus den effektive skattesatsen

for jurisdiksjonen. Dersom det er flere enheter i jurisdiksjonen, skal justerte overskudd og substansbaserte inntektsfradrag slås sammen ved beregningen av supplementsskatteprosenten for alle enhetene.

(6) Det substansbaserte inntektsfradraget beregnes i samsvar med reglene i § 5-3, som om bestemmelsen omfatter enhetene, basert på disse enhetenes egne fysiske eiendeler og lønnskostnader.

§ 7-5 Adgang til å behandle investeringsenheter som skattetransparente enheter

(1) Rapporterende konsernenhet kan velge å behandle en konsernenhet som er en investeringsenhet eller en forsikringsinvesteringssenhet, som en skattetransparent enhet dersom eieren medregner gevinst eller tap på eierandelen i henhold til regnskapsføring til virkelig verdi, og skattesatsen ved skattleggingen av verdiendringene er minst 15 prosent.

(2) Eier en konsernenhet en eierandel i en investeringsenhet eller en forsikringsinvesteringssenhet indirekte gjennom en eierandel i en annen investeringsenhet eller forsikringsinvesteringssenhet, anses skattleggingen av den indirekte eierandelen å skje i henhold til regnskapsføring til virkelig verdi dersom eierandelen i den direkte eide investeringsenheten eller forsikringsinvesteringssenheten skattlegges etter en slik modell.

(3) Valget etter første ledd gjøres for fem år. Hvis valget opphører, skal inngangsverdien ved gevinst- eller tapsberegningen ved realisasjon av eiendel eller forpliktelse eid av investeringsenheten settes til virkelig verdi av eiendelen eller forpliktelsen den første dagen i det regnskapsåret valget opphører.

§ 7-6 Adgang til å anvende en metode for skattepliktig utdeling

(1) Rapporterende konsernenhet kan velge at en konsernenhet som har en eierandel i en konsernenhet som er en investeringsenhet eller forsikringsinvesteringssenhet, anvender en metode for skattepliktig utdeling. Valget kan bare foretas dersom det er rimelig å forvente at konsernenheten skattlegges for utdelinger fra investeringsenheten eller forsikringsinvesteringssenheten med en skattesats som er lik eller høyere enn 15 prosent, og konsernenheten ikke selv er en investeringsenhet eller forsikringsinvesteringssenhet.

(2) Under metoden nevnt i første ledd, skal:

- a. utdelinger, herunder det som skal anses som utdeling etter lokale skatteregler, tas med ved beregningen av det justerte overskuddet til konsernenheten som mottar utdelingen,
- b. omfattede skatter som påløper hos investeringsenheten eller forsikringsinvesteringssenheten og som kan krediteres mot den mottakende konsernenhe-

tens skatt på utdelingen fra investeringsenheten eller forsikringsinvesteringssenheten, tas med ved beregningen av justert overskudd og justert skatt for konsernenheten som mottar utdelingen,

- c. konsernenhetens forholdsmessige andel av investeringsenhetens eller forsikringsinvesteringssenhetens akkumulerte overskudd fra teståret, jf. tredje ledd, skal regnes som justert overskudd for investeringsenheten eller forsikringsinvesteringssenheten for regnskapsåret. Et beløp tilsvarende 15 prosent av det justerte overskuddet, skal utgjøre supplementsskatt for en underbeskattet konsernenhet for regnskapsåret ved anvendelse av bestemmelsene i kapittel 2, og
- d. en investeringsenhet eller forsikringsinvesteringssenhetens justerte resultat for regnskapsåret og justerte skatt knyttet til det justerte resultatet skal, med unntak av justeringen nevnt i bokstav b, holdes utenfor beregning av effektiv skattesats etter bestemmelsene i kapittel 5 og § 7-4 andre til femte ledd.

(3) Med «akkumulert overskudd» menes i denne paragrafen et beløp tilsvarende investeringsenhetens eller forsikringsinvesteringssenhetens justerte overskudd for det tredje foregående året til regnskapsåret («teståret») redusert, inntil null, med:

- a. investeringsenhetens eller forsikringsinvesteringssenhetens omfattede skatter,
- b. utdelinger og fikserte utdelinger til andelseiere som ikke er investeringsenheter eller forsikringsinvesteringssenheter, i løpet av perioden som starter med den første dagen i det tredje foregående regnskapsåret og ender med den siste dagen i det regnskapsåret det rapporteres for, hvor andelen ble eid («testperioden»),
- c. justerte underskudd oppstått i testperioden, og
- d. gjenstående justert underskudd som ikke allerede har redusert investeringsenhetens eller forsikringsinvesteringssenhetens akkumulerte overskudd for et tidligere testår, kalt det fremførbare investeringsunderskuddet.

(4) Det akkumulerte overskuddet til en investeringsenhet eller forsikringsinvesteringssenhet skal ikke reduseres med utdelinger eller fikserte utdelinger, som allerede har redusert investeringsenhetens eller forsikringsinvesteringssenhetens akkumulerte overskudd for et tidligere testår ved anvendelse av tredje ledd bokstav b. Akkumulert overskudd skal ikke reduseres med justert underskudd som allerede har redusert investeringsenhetens eller forsikringsinvesteringssenhetens akkumulerte overskudd for et tidligere testår ved anvendelse av tredje ledd bokstav c.

(5) Under denne paragrafen skal det anses å oppstå et fiksert utbytte når en direkte eller indirekte eierandel i investeringsenheten eller forsikringsinvesteringsenheten overføres til en enhet utenfor konsernet. Det fikserte utbyttet skal tilsvare andelen av akkumulert overskudd som kan tilordnes eierandelen på overføringsdatoen, beregnet uten hensyn til det fikserte utbyttet.

(6) Valget i første ledd gjelder for fem år. Dersom valget opphører, skal eierens andel av investeringsenhetens eller forsikringsinvesteringsenhetens akkumulerte overskudd for teståret, ved utgangen av regnskapsåret før det året valget opphører, behandles som justert overskudd for investeringsenheten eller forsikringsinvesteringsenheten for regnskapsåret. Et beløp tilsvarende 15 prosent av denne inntekten skal behandles som suppleringskatt for en underbeskattet konsernenhet for regnskapsåret ved anvendelse av bestemmelsene om skatteplikt i kapittel 2.

II

Loven trer i kraft straks. Loven får virkning fra og med inntektsåret 2024, for regnskapsår som begynner etter 31. desember 2023.

B.

L o v

om endringer i skatteloven

I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endring:

§ 4-1 andre ledd skal lyde:

(2) For skattyter med avvikende regnskapsår etter forskriftsbestemmelse vedtatt med hjemmel i skatteforvaltningsloven § 8-16 skal formuesfastsettelsen omfatte formuen ved utløpet av siste regnskapsår før 1. januar i skattefastsetningsåret.

II

Loven trer i kraft 1. januar 2024.

C.

L o v

om endringer i skattebetalingsloven

I

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav gjøres følgende endringer:

Punktumet etter «kapittel 23» i § 1-1 andre ledd bokstav l fjernes.

§ 1-1 andre ledd ny bokstav m skal lyde:

m. suppleringskatt etter suppleringskatteloven.

§ 6-2 skal lyde:

Upersonlige skattytere skal betale skatten i løpet av året etter inntektsåret. *Det skal ikke betales forskuddsskatt for suppleringskatt etter suppleringskatteloven.*

Kapittel 10 annen deloverskrift skal lyde:

Forskuddstrekk, arbeidsgiveravgift, lønnstrekk til Svalbard, *artistskatt, skattetrekki aksjeutbytte og suppleringskatt*

§ 10-12 skal lyde:

Artistskatt for en periode forfaller til betaling samme dag som det skal leveres melding over skatteplikten. Tidspunktet for innlevering av melding følger av bestemmelser gitt i medhold av skatteforvaltningsloven § 8-16, jf. § 8-8 annet ledd.

Ny § 10-15 skal lyde:

§ 10-15 *Suppleringskatt*

Suppleringskatt forfaller til betaling tre uker etter leveringsfrist for skattemelding for suppleringskatt.

§ 10-51 første ledd bokstav b skal lyde:

b. skatt fastsatt tidlig etter bestemmelser gitt i medhold av skatteforvaltningsloven § 8-16, jf. § 8-2

§ 10-53 første ledd første punktum skal lyde:

Treffer skatte- eller avgiftsmyndighetene vedtak om endring mv. som medfører økning av skatte- eller avgiftsplikten for krav som ordinært forfaller etter §§ 10-10 til 10-12, § 10-15, § 10-21, § 10-22 annet ledd eller §§ 10-30 til 10-41, skal økningen og renter etter § 11-2 betales senest tre uker etter at melding om vedtaket er sendt.

§ 10-53 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Treffes det vedtak om å nekte bruk av Safe Harbour-regler gitt i medhold av suppleringskatteloven § 5-7, skal suppleringskatt og renter etter § 11-2 betales senest tre uker etter at endret skattemelding for suppleringskatt er levert.

§ 10-60 femte ledd skal lyde:

(5) For krav på utbetaling av kompensasjon for merverdiavgift skal fristen regnes fra utløpet av fristen for å sende inn skattemelding etter bestemmelser gitt i medhold av skatteforvaltningsloven § 8-16, jf. § 8-7.

II

Loven trer i kraft 1. januar 2024.

D.

L o v

om endringer i merverdiavgiftsloven

I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift gjøres følgende endring:

§ 11-6 første ledd skal lyde:

(1) Fiskere som skal levere skattemelding en gang i året etter bestemmelser gitt i medhold av skatteforvaltningsloven § 8-16, jf. § 8-3, kan etter forlis av fartøy, større redskapstap eller større skade på fartøy, fiskeredskap eller fartøyets varige driftsutstyr få utbetalt overskytende inngående merverdiavgift etter særskilt avregning før utløpet av vedkommende kalenderår.

II

Loven trer i kraft 1. januar 2024.

E.

L o v

om endringer i skatteforvaltningsloven

I

I lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning gjøres følgende endringer:

Punktum etter «finansskatt på lønn» i § 1-1 bokstav k fjernes.

§ 1-1 ny bokstav l skal lyde:

l. suppleringskatt etter suppleringskatteloven.

§ 2-1 skal lyde:

§ 2-1. Formues- og inntektsskatt, Jan Mayen-skatt, artist-skatt, arbeidsgiveravgift, finansskatt på lønn, merverdiavgift og suppleringskatt

Skattekontoret, Skattedirektoratet, Skatteklagenemnda og sekretariatet for Skatteklagenemnda er myndigheter for formues- og inntektsskatt, Jan Mayen-skatt, artistskatt, arbeidsgiveravgift, finansskatt på lønn, merverdiavgift og suppleringskatt.

§ 5-6 første ledd skal lyde:

(1) Før enkeltvedtak treffes, skal den vedtaket retter seg mot varsles med en passende frist for å uttale seg om saken. Den som har klagerett etter § 13-2, skal varsles om vedtak som nevnt i denne bestemmelsen. *Fristen for å uttale seg er seks måneder i saker om Safe Harbour-regler gitt i medhold av suppleringskatteloven § 5-7.*

§ 8-14 skal lyde:

§ 8-14 Skattemelding og melding for suppleringskatt

(1) Skattepliktig som skal svare skatt etter suppleringskatteloven skal levere skattemelding med opplysninger om beregning av skatten og andre opplysninger som har betydning for fastsetting av denne etter § 9-1 første ledd og § 9-2 første ledd.

(2) Konsernheter som er lokalisert i Norge som er omfattet av suppleringskatteloven, skal levere melding med opplysninger om og beregning av suppleringskatt. Meldingen kan blant annet inneholde informasjon om samtlige enheter i konsernet og opplysninger som er nødvendige for å beregne suppleringskatt i andre jurisdiksjoner. Meldingen skal utarbeides på engelsk.

(3) Plikten etter annet ledd gjelder ikke hvis opplysningene er gitt av øverste morselskap i konsernet, eller en rapporterende konsern enhet, og det er lokalisert i en jurisdiksjon Norge har informasjonsutvekslingsavtale med for den aktuelle skattleggingsperioden.

(4) Konsernheter i Norge skal gi notifikasjon om hvilken konsern enhet som skal gi opplysningene som nevnt i tredje ledd, og i hvilken jurisdiksjon enheten er lokalisert. Denne opplysningsplikten gjelder ikke hvis notifikasjonen er gitt av annen norsk konsern enhet, dersom det i notifikasjonen også opplyses om hvilke konsernheter det gis notifikasjon på vegne av.

Gjeldende §§ 8-14 og 8-15 blir § 8-15 og ny § 8-16.

§ 9-1 første ledd skal lyde:

(1) Skattepliktige fastsetter grunnlaget for formues- og inntektsskatt, petroleumsskatt, merverdiavgift, arbeidsgiveravgift, finansskatt på lønn, særavgifter, svalbardskatt etter Svalbardskatteloven § 3-2, merverdiavgiftskompensasjon og suppleringskatt ved levering av skattemelding som nevnt i kapittel 8.

§ 9-2 første ledd skal lyde:

(1) Skattepliktige beregner merverdiavgift, arbeidsgiveravgift, finansskatt på lønn, særavgifter, merverdiavgiftskompensasjon og suppleringskatt av grunnlaget som er fastsatt etter § 9-1 første ledd.

§ 12-6 første ledd nytt fjerde og femte punktum skal lyde:

For endring av fastsetting av suppleringskatt er fristen fem år etter levering av skattemeldingen. Fristen for å bestride bruk av Safe Harbour-regler gitt i medhold av suppleringskatteloven § 5-7 er likevel tre år etter at melding for suppleringskatt er mottatt.

§ 13-3 andre ledd første punktum skal lyde:

Skatteklagenemnda er klageinstans ved klage over vedtak om fastsetting av formues- og inntektsskatt, Jan

Mayen-skatt, artistskatt, merverdiavgift, petroleums-skatt som ikke er omfattet av fjerde ledd, finansskatt på lønn, arbeidsgiveravgift og suppleringskatt.

II

Loven trer i kraft 1. januar 2024. Leveringsfristen etter § 8-14 skal likevel tidligst være 30. juni 2026.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble vedtatt med 87 mot 13 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.00.41)

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble vedtatt med 87 mot 13 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.01.03)

Forslag nr. 7 lyder:

«I statsbudsjettet for 2023 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5800		Statens pensjonsfond utland	
	50	Overføring fra fondet, økes med	28 565 268 000
		fra kr 256 876 699 000 til kr 285 441 967 000»	

Forslag nr. 8 lyder:

«I statsbudsjettet for 2023 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
845		Barnetrygd	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med	233 000 000
		fra kr 21 340 000 000 til kr 21 573 000 000»	

V o t e r i n g :

Forslagene fra Kristelig Folkeparti ble med 98 mot 2 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 16.01.54)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

V o t e r i n g i s a k n r. 10, debattert 20. desember 2023

Innstilling fra finanskomiteen om Ny saldering av statsbudsjettet 2023 med tillegg (Nasjonal sikkerhetsmyndighet og ny saldering) (Innst. 150 S (2023–2024), jf. Prop. 30 S (2023–2024) og Prop. 34 S (2023–2024))

Presidenten: Under debatten er det satt fram åtte forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Tina Bru på vegne av Høyre
- forslag nr. 2, fra Hans Andreas Limi på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 3, fra Marie Sneve Martinussen på vegne av Rødt og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 4, fra Marie Sneve Martinussen på vegne av Rødt
- forslag nr. 5, fra Sveinung Rotevatn på vegne av Venstre
- forslag nr. 6, fra Une Bastholm på vegne av Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 7 og 8, fra Kjell Ingolf Ropstad på vegne av Kristelig Folkeparti

Det voteres over forslagene nr. 7 og 8, fra Kristelig Folkeparti.

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 6, fra Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:
«I statsbudsjettet for 2023 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5800		Statens pensjonsfond utland	
	50	Overføring fra fondet, økes med	25 000 000 000
		fra kr 256 876 699 000 til kr 281 876 699 000»	

Votering:

Forslaget fra Miljøpartiet De Grønne ble med 98 mot 2 stemmer ikke vedtatt.
(Voteringsutskrift kl. 16.02.11)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 5, fra Venstre. Forslaget lyder:
«I statsbudsjettet for 2023 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5800		Statens pensjonsfond utland	
	50	Overføring fra fondet, økes med	37 160 468 000
		fra kr 256 876 699 000 til kr 294 037 167 000»	

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 96 mot 4 stemmer ikke vedtatt.
(Voteringsutskrift kl. 16.02.27)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 4, fra Rødt. Forslaget lyder:
«I statsbudsjettet for 2023 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5800		Statens pensjonsfond utland	
	50	Overføring fra fondet, økes med	29 538 268 000
		fra kr 256 876 699 000 til kr 286 414 967 000»	

Votering:

Forslaget fra Rødt ble med 96 mot 4 stemmer ikke vedtatt.
(Voteringsutskrift kl. 16.02.45)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 3, fra Rødt og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:
«I statsbudsjettet for 2023 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
846		Familie- og oppveksttiltak	
	61	Tilskudd til inkludering av barn og unge, kan nyttes under post 71, økes med	9 000 000
		fra kr 703 942 000 til kr 712 942 000	
881		Tilskudd til trossamfunn m.m.	

Kap.	Post Formål	Kroner
	78 Ymse faste tiltak, økes med	8 000 000
	fra kr 27 421 000 til kr 35 421 000	
2670	Alderdom	
	70 Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med.....	78 000 000
	fra kr 90 370 000 000 til kr 90 448 000 000»	

Votering:

Forslaget fra Rødt og Kristelig Folkeparti ble med 94 mot 6 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 16.03.00)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:
«I statsbudsjettet for 2023 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post Formål	Kroner
5800	Statens pensjonsfond utland	
	50 Overføring fra fondet, økes med	33 370 268 000
	fra kr 256 876 699 000 til kr 290 246 967 000»	

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 87 mot 13 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 16.03.15)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Høyre. Forslaget lyder:
«I statsbudsjettet for 2023 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post Formål	Kroner
5800	Statens pensjonsfond utland	
	50 Overføring fra fondet, økes med	27 428 411 000
	fra kr 256 876 699 000 til kr 284 305 110 000	
5999	Statslånemidler	
	90 Lån, økes med.....	8 559 287 000
	fra kr 4 375 793 000 til kr 12 935 080 000»	

Votering:

Forslaget fra Høyre ble med 79 mot 20 stemmer ikke vedtatt.

(Voteringsutskrift kl. 16.03.32)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I statsbudsjettet for 2023 gjøres følgende endringer

Kap.	Post Formål	Kroner
21	Statsrådet	
	1 Driftsutgifter, økes med.....	4 000 000
	fra kr 179 576 000 til kr 183 576 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
41		Stortinget	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 1 059 906 000 til kr 1 071 806 000	11 900 000
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, økes med..... fra kr 4 790 000 til kr 5 850 000	1 060 000
42		Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 8 131 000 til kr 8 207 000	76 000
44		Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 41 740 000 til kr 42 250 000	510 000
45		Norges institusjon for menneskerettigheter	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 27 197 000 til kr 27 515 000	318 000
457		Nasjonal sikkerhetsmyndighet	
	21	(Ny) Spesielle driftsutgifter, kan overføres, bevilges med.....	200 000 000
1600		Finansdepartementet	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 438 828 000 til kr 439 278 000	450 000
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, reduseres med..... fra kr 71 489 000 til kr 66 389 000	5 100 000
1605		Direktoratet for forvaltning og økonomistyring	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 945 146 000 til kr 950 246 000	5 100 000
1618		Skatteetaten	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 7 716 400 000 til kr 7 744 510 000	28 110 000
	21	Spesielle driftsutgifter, reduseres med..... fra kr 149 750 000 til kr 134 750 000	15 000 000
	50	Skatte- og avgiftsforskning, reduseres med..... fra kr 6 537 000 til kr 6 400 000	137 000
1619		Skatteklagenemnda	
	1	Driftsutgifter, økes med..... fra kr 77 020 000 til kr 77 410 000	390 000
1632		Kompensasjon for merverdiavgift	
	61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, overslagsbevilgning, økes med..... fra kr 30 905 058 000 til kr 32 100 000 000	1 194 942 000
1634		Kompensasjon for inntektssvikt som følge av virusutbruddet	
	70	Tilskudd til støtteberettigete virksomheter, reduseres med..... fra kr 1 000 000 til kr 500 000	500 000
	72	Støtte for å ta permitterte tilbake i jobb, økes med..... fra kr 500 000 til kr 1 000 000	500 000
	73	Lønnsstøtte til foretak rammet av smitteverntiltak, reduseres med..... fra kr 5 000 000 til kr 1 400 000	3 600 000
2309		Tilfeldige utgifter	
	1	Driftsutgifter, reduseres med..... fra kr 6 780 400 000 til kr 50 000 000	6 730 400 000
2315		Lønnsregulering for arbeidstakere i det statlige tariffområdet	
	1	Driftsutgifter, reduseres med..... fra kr 521 550 000 til kr 0	521 550 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
2800		Statens pensjonsfond utland	
	50	Overføring til fondet, reduseres med..... fra kr 1 384 481 000 000 til kr 986 395 400 000	398 085 600 000
	96	Finansposter overført til fondet, økes med	39 071 400 000
4600		Finansdepartementet	
	2	Diverse refusjoner, økes med..... fra kr 50 000 til kr 500 000	450 000
4602		Finanstilsynet	
	3	Saksbehandlingsgebyr, reduseres med fra kr 13 200 000 til kr 10 200 000	3 000 000
	86	Vinningsavståelse og overtredelsesgebyr mv, økes med..... fra kr 500 000 til kr 196 000 000	195 500 000
4618		Skatteetaten	
	1	Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr, økes med..... fra kr 37 000 000 til kr 45 000 000	8 000 000
	3	Andre inntekter, økes med..... fra kr 6 500 000 til kr 35 000 000	28 500 000
	7	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser, reduseres med..... fra kr 5 000 000 til kr 4 500 000	500 000
	11	Gebyr på kredittdeklarasjoner, reduseres med..... fra kr 3 100 000 til kr 2 800 000	300 000
	85	Inngått på tapsførte lån mv, reduseres med..... fra kr 280 000 000 til kr 275 000 000	5 000 000
	86	Bøter, inndragninger mv, reduseres med	150 000 000
		fra kr 1 850 000 000 til kr 1 700 000 000	
	87	Trafikantsanksjoner, økes med	5 000 000
		fra kr 65 000 000 til kr 70 000 000	
	88	Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret, økes med..... fra kr 300 000 000 til kr 350 000 000	50 000 000
	89	Overtredelsesgebyr, reduseres med	500 000
		fra kr 5 000 000 til kr 4 500 000	
4634		Kompensasjon for inntektssvikt som følge av virusutbruddet	
	85	Tilskudd til støtteberettigete virksomheter – tilbakebetaling, økes med	4 000 000
		fra kr 5 000 000 til kr 9 000 000	
	86	Lønnsstøtte til foretak rammet av smitteverntiltak – tilbakebetaling, reduseres med.....	600 000
		fra kr 1 000 000 til kr 400 000	
5309		Tilfeldige inntekter	
	29	Ymse, økes med.....	900 000 000
		fra kr 400 000 000 til kr 1 300 000 000	
5501		Skatter på formue og inntekt	
	70	Trinnskatt mv, økes med	9 932 000 000
		fra kr 96 668 000 000 til kr 106 600 000 000	
	72	Fellesskatt mv. fra personlige skattytere, økes med	8 831 000 000
		fra kr 136 819 000 000 til kr 145 650 000 000	
	74	Selskapsskatter mv. fra upersonlige skattytere utenom petroleum, økes med.....	1 600 000 000
		fra kr 155 600 000 000 til kr 157 200 000 000	
	75	Formuesskatt, reduseres med	60 000 000
		fra kr 9 760 000 000 til kr 9 700 000 000	

Kap.	Post Formål	Kroner
	76 Kildeskatt på utbytte, økes med..... fra kr 5 500 000 000 til kr 11 000 000 000	5 500 000 000
	77 Kildeskatt på rentebetalinger, økes med..... fra kr 50 000 000 til kr 80 000 000	30 000 000
	78 Kildeskatt på royaltybetalinger, reduseres med ..... fra kr 500 000 til kr 200 000	300 000
	79 Kildeskatt på leiebetalinger for visse fysiske eiendeler, reduseres med..... fra kr 110 000 000 til kr 50 000 000	60 000 000
5502	Finansskatt	
	70 Skatt på lønn, økes med fra kr 2 500 000 000 til kr 2 550 000 000	50 000 000
5506	Avgift av arv og gaver	
	70 Avgift, økes med	55 000 000
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum	
	71 Ordinær skatt på formue og inntekt, reduseres med..... fra kr 251 300 000 000 til kr 187 800 000 000	63 500 000 000
	72 Særskatt på oljeinntekter, reduseres med	169 400 000 000
	fra kr 595 100 000 000 til kr 425 700 000 000	
	74 Arealavgift mv., økes med..... fra kr 1 200 000 000 til kr 1 400 000 000	200 000 000
5508	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen	
	70 CO ₂ -avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen, økes med..... fra kr 7 480 000 000 til kr 7 500 000 000	20 000 000
5509	Avgift på utslipp av NO _x i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	
	70 Avgift, økes med	2 100 000
	fra kr 1 000 000 til kr 3 100 000	
5511	Tollinntekter	
	70 Toll, reduseres med..... fra kr 4 000 000 000 til kr 3 450 000 000	550 000 000
	71 Auksjonsinntekter fra tollkvoter, reduseres med..... fra kr 285 000 000 til kr 235 000 000	50 000 000
5521	Merverdiavgift	
	70 Merverdiavgift, reduseres med..... fra kr 392 950 000 000 til kr 380 000 000 000	12 950 000 000
5526	Avgift på alkohol	
	70 Avgift på alkohol, økes med	1 400 000 000
	fra kr 15 000 000 000 til kr 16 400 000 000	
5531	Avgift på tobakkvarer mv.	
	70 Avgift på tobakkvarer mv., reduseres med..... fra kr 7 450 000 000 til kr 7 300 000 000	150 000 000
5536	Avgift på motorvogner mv.	
	71 Engangsavgift, reduseres med..... fra kr 7 418 000 000 til kr 6 600 000 000	818 000 000
	72 Trafikkforsikringsavgift, reduseres med	200 000 000
	fra kr 11 000 000 000 til kr 10 800 000 000	
	73 Vektårsavgift, reduseres med..... fra kr 300 000 000 til kr 280 000 000	20 000 000
	75 Omregistreringsavgift, økes med	225 000 000
	fra kr 1 575 000 000 til kr 1 800 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
5538		Veibruksavgift på drivstoff	
	70	Veibruksavgift på bensin, reduseres med..... fra kr 4 360 000 000 til kr 3 700 000 000	660 000 000
	71	Veibruksavgift på autodiesel, reduseres med..... fra kr 8 910 000 000 til kr 8 200 000 000	710 000 000
	72	Veibruksavgift på naturgass og LPG, økes med..... fra kr 4 000 000 til kr 5 000 000	1 000 000
5540		Avgift på kraftproduksjon	
	70	Avgift på kraftproduksjon, reduseres med..... fra kr 22 700 000 000 til kr 7 700 000 000	15 000 000 000
5541		Avgift på elektrisk kraft	
	70	Avgift på elektrisk kraft, reduseres med..... fra kr 9 910 000 000 til kr 8 500 000 000	1 410 000 000
5542		Avgift på mineralolje mv.	
	70	Grunnavgift på mineralolje mv, reduseres med..... fra kr 40 000 000 til kr -15 000 000	55 000 000
5543		Miljøavgift på mineralske produkter mv.	
	70	CO ₂ -avgift, reduseres med..... fra kr 14 914 000 000 til kr 14 170 000 000	744 000 000
	71	Svovelavgift, økes med..... fra kr 3 000 000 til kr 5 000 000	2 000 000
5546		Avgift på forbrenning av avfall	
	70	CO ₂ -avgift, reduseres med..... fra kr 280 000 000 til kr 220 000 000	60 000 000
5547		Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier	
	70	Trikloretten (TRI), økes med.....	3 000
	71	Tetrakloretten (PER), reduseres med..... fra kr 1 000 000 til kr 335 000	665 000
5548		Miljøavgift på visse klimagasser	
	70	Avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK), økes med..... fra kr 450 000 000 til kr 460 000 000	10 000 000
	71	Avgift på SF ₆ , reduseres med..... fra kr 45 000 000 til kr 15 000 000	30 000 000
5549		Avgift på utslipp av NO _x	
	70	Avgift på utslipp av NO _x , reduseres med..... fra kr 50 000 000 til kr 45 000 000	5 000 000
5551		Avgifter knyttet til mineralvirksomhet	
	71	Årsavgift knyttet til mineraler, økes med..... fra kr 10 500 000 til kr 13 500 000	3 000 000
5552		Avgift på produksjon av fisk	
	70	Avgift på produksjon av fisk, økes med..... fra kr 812 500 000 til kr 850 000 000	37 500 000
5553		Avgift på viltlevende marine ressurser	
	70	Avgift på viltlevende marine ressurser, økes med..... fra kr 100 000 000 til kr 130 000 000	30 000 000
5554		Avgift på landbasert vindkraft	
	70	Avgift på landbasert vindkraft, reduseres med..... fra kr 471 200 000 til kr 340 000 000	131 200 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
5559		Avgift på drikkevareemballasje	
	70	Grunnavgift på engangsemballasje, økes med..... fra kr 2 300 000 000 til kr 2 650 000 000	350 000 000
	71	Miljøavgift på kartong, reduseres med..... fra kr 60 000 000 til kr 55 000 000	5 000 000
	74	Miljøavgift på glass, økes med..... fra kr 5 000 000 til kr 6 000 000	1 000 000
5561		Flypassasjeravgift	
	70	Flypassasjeravgift, økes med..... fra kr 1 980 000 000 til kr 2 100 000 000	120 000 000
5565		Dokumentavgift	
	70	Dokumentavgift, reduseres med..... fra kr 12 400 000 000 til kr 11 700 000 000	700 000 000
5580		Sektoravgifter under Finansdepartementet	
	70	Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene, økes med..... fra kr 508 318 000 til kr 513 068 000	4 750 000
5583		Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser	
	70	Avgift på frekvenser mv., reduseres med..... fra kr 394 000 000 til kr 392 500 000	1 500 000
5584		Diverse avgiftsinntekter mv.	
	70	Utgåtte avgifter, og renter og tvangsmulkt på særavgifter, økes med.....	30 000 000
5603		Renter av statens kapital i statens forvaltningsbedrifter	
	80	Renter av statens faste kapital, reduseres med ..... fra kr 2 168 000 000 til kr 2 138 000 000	30 000 000
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer	
	80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank, økes med..... fra kr 9 314 900 000 til kr 11 973 700 000	2 658 800 000
	82	Av innenlandske verdipapirer, reduseres med.....	1 539 300 000
	89	Garantiprovisjon, reduseres med..... fra kr 60 000 000 til kr 40 000 000	20 000 000
5700		Folketrygdens inntekter	
	71	Trygdeavgift, økes med..... fra kr 176 245 500 000 til kr 179 300 000 000	3 054 500 000
	72	Arbeidsgiveravgift, økes med..... fra kr 244 915 000 000 til kr 251 000 000 000	6 085 000 000
5800		Statens pensjonsfond utland	
	50	Overføring fra fondet, økes med ..... fra kr 256 876 699 000 til kr 286 216 967 000	29 340 268 000
5999		Statslånemidler	
	90	Lån, økes med..... fra kr 4 375 793 000 til kr 14 792 080 000	10 416 287 000

Presidenten: Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble vedtatt med 54 mot 46 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.03.57)

Sak nr. 11 [16:04:05]

Referat

1. (149) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ola Elvestuen, Sveinung Rotevatn, Guri Melby, Alfred Jens Bjørlo og Ingvild Wetrhus Thorsvik om vern av naturskog og gammelskog (Dokument 8:63 S (2023–2024))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
2. (150) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen, André N. Skjelstad og Alfred Jens Bjørlo om en uavhengig og helhetlig evaluering av Norges engasjement i Afghanistan (Dokument 8:62 S (2023–2024))
Enst.: Sendes utenriks- og forsvarskomiteen.

Presidenten [16:04:21]: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Presidenten vil minne om at første møte over nyttår blir onsdag 3. januar kl. 10.

Kjære kollegaer!

Da dette er det siste stortingsmøtet i 2023, vil presidenten benytte anledningen til å takke alle for den innsatsen som er gjort. Vi legger igjen bak oss et år med mange utfordringer. Vi har likevel vist at det er mulig å samarbeide til felles beste.

Presidenten vil ønske dere alle en gledelig jul og et riktig godt nytt år. Nå fortjener dere skikkelig kvalitetstid med familie og venner. Ta godt vare på hverandre.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet. Riktig god jul!

Møtet hevet kl. 16.05.

